Samuel Beckett

TEATRAS

dramų rinkinys

baltos lankos

17

Samuel Beckett

TEATRAS

Dramų rinkinys

baltos lankos

UDK 840-2
Be49

Knygos leidimą parėmė *Kultūros rėmimo fondas*

Leidėjas dėkoja už finansinę paramą
Airių literatūros mainų (vertimo) fondui (Ireland Literature Exchange), Dublinas, Airija
www.irelandliterature.com
info@irelandliterature.com

Sudarytojas *Dovydas Judelevičius*

Viršelio dailininkė *Agnė Dautartaitė-Krutulienė*

Versta iš:
Samuel Beckett, *En attendant Godot*, Éditions de Minuit, 1976; Samuel Beckett, *The Complete Dramatic Works*, Faber and Faber, 2006; Samuel Beckett, *Dramatische Dichtungen. Band 1, 2, 3,* Suhrkamp Verlag, 1963, 1964; Samuel Beckett, *Ends and Odds*, Faber&Faber, 1977

Printed in Lithuania
ISBN 978-9955-23-263-6

Turinys

Belaukiant Godo 9
Baigmė 91
Laimingos dienos 135
Visi, kurie krinta 169
Vaidinimas be žodžių I 201
Vaidinimas be žodžių II 207
Paskutinė Krapo juosta 213
Eskizas teatrui I 225
Eskizas teatrui II 235
Žodžiai ir muzika 251
Cascando 261
Komedija 271
Ne aš 287
Tąkart 297
Žingsniai 307
Katastrofa 315
Kas kur 321

Trumpai apie pjeses 330
Svarbesnės Samuelio Becketto gyvenimo ir kūrybos datos 333

Becketto pjesės yra patys tikriausi simboliai. Apgaulingi simboliai būna beformiai ir migloti, o tikras simbolis visada aiškus ir tikslus. [...] Du vyrai, kažko laukiantys prie sunykusio medžio; senis, klausantis savo paties balso iš magnetofono juostos; du vyrai, uždaryti bokšte; moteris, iki juosmens užkasta smėlyje; tėvai šiukšlių dėžėse; trys galvos urnose – tai vis originalūs, ryškūs ir gaivūs vaizdai, – jie stovi scenoje tartum nepriklausomi objektai. Tai teatro mašinos. Į juos žiūrėdami, žmonės šypsosi, tačiau tie objektai nepajudinami, atsparūs kritikai. Mes aiškiai jaučiame, kad su kiekvienu jų mus sieja kažkoks ryšys, tačiau niekad nieko nesuprasime, jeigu lauksime, kad kas nors išaiškintų jų prasmę.

Peter Brook

Štai menininkas, kurio prigimtis neatsiejama nuo kūrybos. Jo pjesių dvasia tokia pat nerimastinga, nepagaunama ir sutrikusi, kaip ir patsai rašytojas. Ionesco ramiai apmąsto sielvartą ir paskui jį tik imituoja. Savo įnagiais jis naudojasi su didesniu įgudimu nei Beckettas, tačiau Beckettas – didesnis menininkas, pranašesnis patirties intensyvumu ir gelme, ir tai lemia medžiagos savitumą. Ionesco dėlioja medines trinkeles, Beckettas kerta iš marmuro.

Charles Marowirz

Kaip rašytojas, Beckettas visą gyvenimą siekė nepaprasto taupumo ir tankio. Draminės vaizdavimo formos ekonomiškesnės, nei būdinga paprastam pasakojimui, nes vaizdiniai, kurie įprastame proziniame tekste aprašomi, scenoje gali tapti konkretesni ir beregint leidžiasi suvokiami. Becketto rašoma drama – tai konkrečių, trimačių scenos vaizdinių poezija, ir jos daugialypės metaforos žiūrovą veikia intuityviu emocingu tvykstelėjimu.

Martin Esslin

Tankus Becketto pasaulis yra kontroliuojamas. Pavaldus disciplinai. Net realizmui. Maksimalus apibendrinimas, absoliutus žmogaus situacijos visuotinumas Beckettui visada yra reali, konkreti, individuali situacija. Ją visada galima suvaidinti.

Jan Kott

Beckettas nėra malonus rašytojas, nes nėra malonu gyventi be iliuzijų. Dažnai atrodo griaunantis rašytojas, nes, sugriovęs iliuzijas, neduoda atsakymo – Beckettas neleidžia mums identifikuoti kito priešo, kaip tik mūsų prigimtį. Beckettas neveda ir nemoko.

Ilona Gražytė-Maziliauskienė

Kitiems teatriškumas yra sudėtinga veikalo sandara, nuolatinė žiūros taškų kaita ir įspūdingas sceninis dramos vyksmas, o Beckettui pakanka paprasto scenos rėmų dirbtinumo. Šitai jis maksimaliai išnaudoja. Jam nereikia apsimesti, kaip tai daroma realistiniame teatre, kad šitoks dirbtinumas pamirštas: jo sąlygiškumas ne tik akivaizdus, bet ir įsakmus. Į jo pjesių veikėjus nuolat įsmeigta akis – žiūrovo akis.

Jacques Guicharnaud

Visa Becketto kūryba – tai agonija, ilga aimana, žmogaus bejėgiškumo paveikslas, mūsų nenoras prisiimti Sukūrimo naštos ir mūsų būsena. Becketto kūrybai, matyt, nepakanka ironijos, nes kitaip ji įgytų dar daugiau metafizinio sarkazmo.

Eugene Ionesco

BELAUKIANT GODO

Dviejų veiksmų tragikomedija

Vertė Antanas Gudelis

Veikėjai:

ESTRAGONAS
VLADIMIRAS
LAKIS
POCO
BERNIUKAS

Pirmas veiksmas

Kaimo kelias, šalia medis. Vakaras.
Estragonas sėdi ant žemės ir stengiasi nusiauti. Galuojasi traukdamas batą abiem rankom. Netekęs jėgų, nuleidžia rankas, uždusęs ilsisi, vėl imasi bato.
Įeina Vladimiras

ESTRAGONAS (*vėl nuleidžia rankas*). Nieko nepadarysi.
VLADIMIRAS (*artėja smulkiu žingsneliu, prasižergęs, nelinkstančiomis kojomis*). Ir aš pradedu taip manyti. Ilgai vijau šalin tą mintį, sakiau, būk protingas, Vladimirai, juk dar ne viską išbandei. Ir vėl imdavausi žygių. (*Mąsto apie savo žygius. Estragonui*) Taigi tu vėl čia.
ESTRAGONAS. Tikrai?
VLADIMIRAS. Džiaugiuosi vėl tave matydamas. Maniau, kad visai išėjai.
ESTRAGONAS. Ir aš.
VLADIMIRAS. Reikėtų atšvęsti susitikimą. (*Galvoja*) Stokis, apkabinsiu tave. (*Duoda Estragonui ranką*)
ESTRAGONAS (*susierzinęs*). Pala, pala.
Pauzė
VLADIMIRAS (*įsižeidęs, šaltai*). Ar galiu sužinoti, kur ponas praleido naktį?
ESTRAGONAS. Griovyje.
VLADIMIRAS (*nustebęs*). Griovyje? Kurgi?
ESTRAGONAS (*be jokio gesto*). Tenai.
VLADIMIRAS. Ir tavęs nemušė?
ESTRAGONAS. Mušė... Kur nemuš.

VLADIMIRAS. Vis tie patys?

ESTRAGONAS. Tie patys? Ką aš žinau.

Pauzė

VLADIMIRAS. Kai apie tai pagalvoju... jau kuris laikas... savęs klausiu... kuo būtum virtęs... be manęs... (*Tvirtai*) Kaulų krūvelė iš tavęs dabar būtų likusi, nieko daugiau.

ESTRAGONAS (*užgautas*). Na ir kas?

VLADIMIRAS (*prislėgtas*). Vienas to neištvertum. (*Po kiek laiko, gyvai*) Bet kurių galų dabar nusiminti? Reikėjo apie tai galvoti prieš amžinybę, kokiais tūkstantis devynišimtaisiais.

ESTRAGONAS. Gana. Padėk man nusitraukti tą šlamštą.

VLADIMIRAS. Susikibę už rankų, būtume vieni pirmųjų nušokę nuo Eifelio bokšto. Tada viskas buvo kitaip. Dabar jau per vėlu. Mums netgi nebeleistų užkopt į viršų. (*Estragonas galynėjasi su batu*) Ką tu čia darai?

ESTRAGONAS. Nusiauti noriu – argi tau niekad nėra taip buvę?

VLADIMIRAS. Ne kartą tau sakiau, kad nusiauti reikia kasdien. Turėtum atidžiau manęs klausytis.

ESTRAGONAS (*bejėgiškai*). Padėk!

VLADIMIRAS. Skauda?

ESTRAGONAS. Skauda?! Jis dar klausia!

VLADIMIRAS (*įkarščio pagautas*). Tarsi tu vienas kankiniesi! Aš tau tuščia vieta. Norėčiau tave pamatyti mano kailyje. Štai tada žinotum.

ESTRAGONAS. Tau skaudėjo?

VLADIMIRAS. Skaudėjo?! Jis dar klausia!

ESTRAGONAS (*parodo pirštu*). Dėl to neturėtum būti atsisagstęs.

VLADIMIRAS (*pasilenkia*). Tavo tiesa. (*Užsisega*) Reikia paisyt ir smulkmenų.

ESTRAGONAS. Ką aš galiu tau pasakyti – visada atidedi paskutiniam akimirksniui.

VLADIMIRAS (*svajingai*). Paskutiniam akimirksniui... (*Susimąsto*) Nors trunka ilgai, bet bus gerai. Kas taip sakė?

ESTRAGONAS. Tai nenori man padėt?

VLADIMIRAS. Kartais man atrodo, kad štai jau ateina. Tada jaučiuosi klaikiai. (*Nusiima skrybėlę, žiūri vidun, pabrauko ranka, nupurto, užsideda*) Na, kaip tau pasakyti? Ramu ir drauge... (*ieško žodžio*)

siaubinga. (*Su patosu*) Siaubinga. (*Vėl nusiima skrybėlę, žiūri vidun*) Taigi! (*Stuksena per skrybėlę, lyg norėdamas kažką iškratyti, vėl žiūri vidun, užsideda*) Vienu žodžiu...

Estragonas, sukaupęs visas jėgas, nusitraukia batą. Žiūri vidun, krapšto ranka, apverčia, krato, ieško ant žemės, ar kas nenukrito, nieko nesuranda, vėl kiša ranką į batą, akys be išraiškos.

ESTRAGONAS. Nieko.

VLADIMIRAS. Parodyk.

ESTRAGONAS. Nėra ko rodyt.

VLADIMIRAS. Bandyk vėl apsiauti.

ESTRAGONAS (*apžiūrėjęs savo koją*). Tegu bent kiek prasivėdina.

VLADIMIRAS. Štai koks tas žmogus: koneveikia batus, o kalta jo paties koja. (*Dar kartą nusiima skrybėlę, žiūri vidun, braukia ranka, krato, stuksena per viršų, pučia į vidų, užsideda*) Man jau neramu daros. (*Pauzė. Estragonas sūpuoja koją, judindamas kojos pirštus, kad jie geriau atsigautų ore*) Vieną plėšiką išgelbėjo. (*Po pauzės*) Tai padorus procentas. (*Po pauzės*) Godo...

ESTRAGONAS. Ką?

VLADIMIRAS. O jeigu imtume atgailauti?

ESTRAGONAS. Dėl ko?

VLADIMIRAS. Tiek to... (*Mąsto*) Nereikia per daug gilintis.

ESTRAGONAS. Dėl to, kad esame gimę?

Vladimiras ima kvatoti, tačiau jo veidas staiga persikreipia, ir jis nustoja juoktis, susiėmęs už pilvo apačios

VLADIMIRAS. Nedrįstu net juoktis.

ESTRAGONAS. Kokia baisi negalia.

VLADIMIRAS. Tiktai šypsotis. (*Išsišiepia iki ausų, šypsena kurį laiką sustingsta, paskui staiga dingsta nuo veido*) Tai ne tas pats. Žodžiu... (*Po pauzės*) Gogo...

ESTRAGONAS (*suirzęs*). Ko dar?

VLADIMIRAS. Ar esi skaitęs Bibliją?

ESTRAGONAS. Bibliją... (*Svarsto*) Gal ir buvau užmetęs akį.

VLADIMIRAS (*nustebęs*). Toje mokykloje, kur nebuvo Dievo?

ESTRAGONAS. Jau nebežinau, ar jis ten buvo, ar ne.

VLADIMIRAS. Tu tikriausiai painioji mokyklą su kalėjimu.

ESTRAGONAS. Galbūt. Prisimenu Šventąją Žemę. Iš spalvotų žemėlapių. Labai gražių. Negyvoji jūra blyškiai mėlyna. Vien į

ją žiūrint, džiūdavo gerklė. Štai kur, sakiau, praleisim medaus mėnesį. Plaukiosim. Būsim laimingi.

VLADIMIRAS. Tau reikėjo būti poetu.

ESTRAGONAS. Aš ir buvau. (*Rodo į savo skarmalus*) Argi nematyti?

Pauzė

VLADIMIRAS. Apie ką aš kalbėjau... Kaip tavo koja?

ESTRAGONAS. Tinsta.

VLADIMIRAS. Ak taip, apie plėšikus. Prisimeni?

ESTRAGONAS. Ne.

VLADIMIRAS. Nori, kad papasakočiau?

ESTRAGONAS. Ne.

VLADIMIRAS. Greičiau bėga laikas. (*Pauzė*) Tie du plėšikai buvo nukryžiuoti kartu su Išganytoju.

ESTRAGONAS. Su kuo?

VLADIMIRAS. Su Išganytoju. Du plėšikai. Sako, vienas buvo išganytas, o antras... (*Ieško antonimo žodžiui „išganytas"*) pasmerktas.

ESTRAGONAS. Išganytas?

VLADIMIRAS. Išgelbėtas nuo pragaro.

ESTRAGONAS. Einu. (*Nejuda*)

VLADIMIRAS. Ir vis dėlto... (*Po pauzės*) Kaip čia yra, kad... Tikiuosi, tau neįkyriu.

ESTRAGONAS. Aš nesiklausau.

VLADIMIRAS. Kaip čia yra, kad apie tą atsitikimą pasakoja tik vienas iš keturių evangelistų? Juk visi keturi buvo tenai, bent jau netoliese. Ir tik vienas kalba apie išgelbėtą piktadarį. (*Po pauzės*) Klausyk, Gogo, retkarčiais galėtum atsiliepti.

ESTRAGONAS. Aš klausau.

VLADIMIRAS. Vienas iš keturių. Iš kitų trijų du visai apie tai neužsimena, o trečiasis sako, kad juodu abu prieš jį burnojo.

ESTRAGONAS. Prieš ką?

VLADIMIRAS. Ką?

ESTRAGONAS. Nieko nesuprantu... (*Po pauzės*) Prieš ką burnojo?

VLADIMIRAS. Prieš Išganytoją.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Todėl, kad jis nenorėjo jų išgelbėti.

ESTRAGONAS. Nuo pragaro?

VLADIMIRAS. Na ne! Nuo mirties.

ESTRAGONAS. Ir tada?

VLADIMIRAS. Tada reikėjo pasmerkti juos abu.

ESTRAGONAS. O paskui?

VLADIMIRAS. Bet vienas iš evangelistų sako, kad vienas plėšikas buvo išganytas.

ESTRAGONAS. Na tai kas? Jų nuomonės skiriasi, štai ir viskas.

VLADIMIRAS. Jie visi keturi buvo tenai. Bet štai tik vienas sako, kad plėšikas buvo išganytas. Kodėl juo reikia tikėti labiau negu kitais?

ESTRAGONAS. Kas juo tiki?

VLADIMIRAS. Ogi visi. Tik ši versija ir težinoma.

ESTRAGONAS. Žmonės yra kretinai.

Jis sunkiai pakyla, šlubuoja kairiųjų kulisų link, sustoja, žiūri tolyn prisidengęs ranka akis, grįžta, eina dešiniųjų kulisų link, žiūri į tolį. Vladimiras jį lydi žvilgsniu, paskui lenkiasi pakelt batų, žiūri vidun, staiga numeta

VLADIMIRAS. Tpfu! (*Spjauna ant žemės*)

Estragonas sugrįžta į scenos vidurį, žiūri scenos gilumon

ESTRAGONAS. Nuostabi vietelė. (*Atsigręžia, eina prie rampos, žvelgia į publiką*) Gražu pažiūrėti. (*Atsisuka į Vladimirą*) Eime.

VLADIMIRAS. Nevalia.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Laukiam Godo.

ESTRAGONAS. Tiesa. (*Po pauzės*) O tu tikrai žinai, kad čia?

VLADIMIRAS. Kas?

ESTRAGONAS. Kad reikia laukti čia?

VLADIMIRAS. Sakė, kad prie medžio. (*Jie žiūri į medį*) Ar matai dar kokį medį?

ESTRAGONAS. O kas tai per medis?

VLADIMIRAS. Tarytum gluosnis.

ESTRAGONAS. O kurgi lapai?

VLADIMIRAS. Turbūt nudžiūvęs.

ESTRAGONAS. Jau liovėsi verkęs.

VLADIMIRAS. Ko gero, metas nebe tas.

ESTRAGONAS. O gal čia tik krūmokšnis?

VLADIMIRAS. Krūmas.

ESTRAGONAS. Krūmokšnis.

VLADIMIRAS (*vėl nori prieštarauti, bet susilaiko*). Ką turi galvoje? Kad sumaišėm vietą?

ESTRAGONAS. Jis jau turėtų čia būti.

VLADIMIRAS. Jis tvirtai nesakė, kad ateis.

ESTRAGONAS. O jeigu neateis?

VLADIMIRAS. Ateisime rytoj.

ESTRAGONAS. O paskui poryt.

VLADIMIRAS. Galbūt.

ESTRAGONAS. Ir paskui visą laiką.

VLADIMIRAS. Kitaip sakant...

ESTRAGONAS. Kol jis ateis.

VLADIMIRAS. Tu negailestingas.

ESTRAGONAS. Mes jau vakar buvom atėję.

VLADIMIRAS. Na ne, klysti.

ESTRAGONAS. O ką mudu veikėme vakar?

VLADIMIRAS. Ką veikėme vakar?

ESTRAGONAS. Taip.

VLADIMIRAS. Dievaži... (*Įpykęs*) Skleisti abejones – čia jau tavo privalumas!

ESTRAGONAS. Man atrodo, kad mes jau esame čia buvę.

VLADIMIRAS (*dairosi aplinkui*). Vietovė tau pažįstama?

ESTRAGONAS. Aš to nesakau.

VLADIMIRAS. Ir ką gi?

ESTRAGONAS. Tai nieko nereiškia.

VLADIMIRAS. Vis tiek... šitas medis. (*Atsisuka į publiką*)... šitas purvynas.

ESTRAGONAS. Tu įsitikinęs, kad šiandien vakare?

VLADIMIRAS. Kas šiandien?

ESTRAGONAS. Kad reikėtų laukti?

VLADIMIRAS. Sakė, kad šeštadienį. (*Po pauzės*) Man rodos.

ESTRAGONAS. Po darbo.

VLADIMIRAS. Regis, buvau užsirašęs. (*Rausiasi po kišenes, prigrūstas visokio šlamšto*)

ESTRAGONAS. O kurį šeštadienį? Ir ar šiandien šeštadienis? O gal sekmadienis? Arba pirmadienis? Arba penktadienis?

VLADIMIRAS (*paklaikęs dairosi aplinkui, tarsi diena būtų užrašyta kur nors horizonte*). Negali būti.

ESTRAGONAS. Arba ketvirtadienis.

VLADIMIRAS. Ką daryt?

ESTRAGONAS. Jeigu jis buvo atėjęs vakar ir mūsų nerado, šiandien tikrai nebeateis.

VLADIMIRAS. Bet tu sakei, kad mes buvom čia atėję vakar vakare.

ESTRAGONAS. Galėjau. (*Po pauzės*) Patylėkim truputį, gerai?

VLADIMIRAS (*bejėgiškai*). Gerai.

Estragonas vėl sėdasi ant žemės. Vladimiras neramiai žingsniuoja po sceną, retkarčiais sustoja ir žvalgosi į horizontą. Estragonas užmiega.

VLADIMIRAS (*sustojęs priešais Estragoną*). Gogo... (*Pauzė*) Gogo... (*Pauzė*) Gogo!

Estragonas pašoka iš miegų

ESTRAGONAS (*su siaubu suvokęs savo situaciją*). Miegojau. (*Priekaištingai*) Kodėl tu man niekada neleidi pamiegoti?

VLADIMIRAS. Pasijutau vienišas.

ESTRAGONAS. Aš sapnavau.

VLADIMIRAS. Tik nepasakok!

ESTRAGONAS. Aš sapnavau, kad...

VLADIMIRAS. Nepasakok!

ESTRAGONAS (*rodo į pasaulį*). Tau šito pakanka? (*Pauzė*) Negražu, Didi. Kam gi daugiau papasakosiu savo vidinius košmarus?

VLADIMIRAS. Tegu jie ir lieka viduje. Gerai žinai, kad aš to nepakenčiu.

ESTRAGONAS (*šaltai*). Būna akimirkų, kai savęs klausiu, ar ne geriau mudviem būtų išsiskirti.

VLADIMIRAS. Toli nenueitum.

ESTRAGONAS. Tai iš tikrųjų būtų didelis nepatogumas. (*Po pauzės*) Ar ne tiesa, Didi, kad būtų didelis nepatogumas? (*Po pauzės*) Kai kelias toks gražus. (*Po pauzės*) O bendrakeleiviai geručiai. (*Po pauzės, švelniai*) Ar ne, Didi?

VLADIMIRAS. Ramybės.

ESTRAGONAS (*aistringai*). Ramybė... ramybė... (*Svajingai*) Anglai sako „raaamybė". Tai raaamūs žmonės. (*Po pauzės*) Esi girdėjęs anekdotą apie anglą bordelyje?

VLADIMIRAS Taip.

ESTRAGONAS. Papasakok.

VLADIMIRAS. Atstok.

ESTRAGONAS. Vienas anglas įkaušo ir nuėjo į bordelį. Šeimininkė jo klausia, kokios jis norėtų: blondinės, brunetės ar rudės. Pasakok toliau.

VLADIMIRAS. Atstok! *(Išeina)*

Estragonas pakyla ir seka iš paskos iki scenos krašto. Estragono mimika panaši į žiūrovo, stebinčio boksininkų kovą. Vladimiras sugrįžta, praeina pro Estragoną, slenka per sceną nuleidęs akis. Estragonas žengia jo link, sustoja

ESTRAGONAS (*švelniai*). Tu norėjai man ką nors pasakyti? (*Vladimiras neatsiliepia. Estragonas prieina dar arčiau*) Tu ketini man kažką pasakyti? (*Pauzė. Dar žingsnis į priekį*) Sakyk, Didi...

VLADIMIRAS (*neatsigręždamas*). Neturiu ko tau pasakyti.

ESTRAGONAS (*žengia žingsnį į priekį*). Pyksti? (*Pauzė. Žingsnis į priekį*) Atleisk! (*Pauzė. Žingsnis į priekį. Paliečia petį*) Liaukis, Didi. (*Pauzė*) Duokš ranką! (*Vladimiras atsigręžia*) Apkabink mane! Apkabink! (*Vladimiras atlyžta. Jie apsikabina. Estragonas atšoka*) Tu dvoki česnakais!

VLADIMIRAS. Sveika inkstams. (*Pauzė. Estragonas įdėmiai žiūri į medį*) Ką gi dabar darysim?

ESTRAGONAS. Lauksim.

VLADIMIRAS. Taip, o belaukdami?

ESTRAGONAS. O jeigu pasikartume?

VLADIMIRAS. Hmm. Tada mus abu ištiktų erekcija.

ESTRAGONAS (*susijaudinęs*). Tikrai?

VLADIMIRAS. Na ir su viskuo, kas būna paskui. O ten, kur nulaša, dygsta mandragoros. Užtat jos ir klykia raunamos. Negi tu nežinojai?

ESTRAGONAS. Pasikarkim tuojau pat.

VLADIMIRAS. Ant šakos? (*Juodu prisiartina prie medžio ir žiūri*) Vargu ar išlaikys.

ESTRAGONAS. Gal pabandom?

VLADIMIRAS. Bandyk.

ESTRAGONAS. Įkandin tavęs.

VLADIMIRAS. Ne, tu pirmas.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Tu lengvesnis už mane.

ESTRAGONAS. Taigi.

VLADIMIRAS. Nesuprantu.

ESTRAGONAS. Na, imk ir pagalvok.

Vladimiras galvoja

VLADIMIRAS (*galų gale*). Nesuprantu.

ESTRAGONAS. Aš tau paaiškinsiu. (*Galvoja*) Šaka... Šaka... (*Supykęs*) Na, pamankštink smegenis!

VLADIMIRAS. Aš pasikliauju tavimi.

ESTRAGONAS (*prisiversdamas*). Gogo lengvas – šaka nelūžta – Gogo negyvas. Didi sunkus – šaka lūžta – Didi vienišas. (*Po pauzės*) O... (*Ieško tinkamų žodžių*)

VLADIMIRAS. Apie tai nepagalvojau.

ESTRAGONAS (*suranda*). Kas gali daugiau, tas ir mažiau gali.

VLADIMIRAS. Bet argi aš sunkesnis už tave?

ESTRAGONAS. Tu pats taip sakei. Aš nieko nežinau. Abiejų šansai vienodi. Ar beveik.

VLADIMIRAS. Tai ką daryti?

ESTRAGONAS. Nedaryk nieko. Taip saugiausia.

VLADIMIRAS. Pažiūrėsim, ką jis mums pasakys.

ESTRAGONAS. Kas?

VLADIMIRAS. Godo.

ESTRAGONAS. Taigi.

VLADIMIRAS. Palauksim, kol viskas paaiškės.

ESTRAGONAS. Kita vertus, gal būtų geriau kalti geležį, kol ji karšta.

VLADIMIRAS. Įdomu, ką jis pasakys. Tai mūsų visai neįpareigoja.

ESTRAGONAS. O ko mes iš tiesų jį prašėm?

VLADIMIRAS. Argi tu tenai nebuvai?

ESTRAGONAS. Neatkreipiau dėmesio.

VLADIMIRAS. Na, nieko aiškaus.

ESTRAGONAS. Lyg ir maldavimas.

VLADIMIRAS. Taip.

ESTRAGONAS. Miglotas pageidavimas.

VLADIMIRAS. Ko gero.

ESTRAGONAS. Ir ką jis atsakė?

VLADIMIRAS. Kad pažiūrės.

ESTRAGONAS. Kad jis negali nieko žadėti.

VLADIMIRAS. Kad jam reikia pagalvoti.

ESTRAGONAS. Blaivia galva.

VLADIMIRAS. Pasitarti su šeima.

ESTRAGONAS. Su draugais.

VLADIMIRAS. Su įgaliotiniais.

ESTRAGONAS. Su savo korespondentais.

VLADIMIRAS. Sąskaitų knygom.

ESTRAGONAS. Banko sąskaitom.

VLADIMIRAS. Kol ką nors nutars.

ESTRAGONAS. Suprantama.

VLADIMIRAS. Argi ne?

ESTRAGONAS. Man rodos.

VLADIMIRAS. Ir man.

Pauzė

ESTRAGONAS (*susirūpinęs*). O mes?

VLADIMIRAS. Prašau?

ESTRAGONAS. Aš sakau: o mes?

VLADIMIRAS. Nesuprantu.

ESTRAGONAS. Koks čia mūsų vaidmuo?

VLADIMIRAS. Mūsų vaidmuo?

ESTRAGONAS. Neskubėk.

VLADIMIRAS. Mūsų vaidmuo? Mes – prašytojai.

ESTRAGONAS. Kuo mes virtom?

VLADIMIRAS. Ponas mano, kad turėtume reikalauti savo teisių?

ESTRAGONAS. Mes nebeturime teisių?

Vladimiras juokiasi, paskui staiga nustoja kaip ir anksčiau. Tik šypsosi

VLADIMIRAS. Juokčiausi, jei tik galėčiau.

ESTRAGONAS. Mes jas praradom?

VLADIMIRAS (*pabrėžtinai*). Mes jas iššvaistėm.

Pauzė. Stovi nejudėdami, tabaluojančiomis rankomis, nusvirusiomis galvomis, sulinkusiais keliais

ESTRAGONAS (*bejėgiškai*). Ar mes nesurišti? (*Po pauzės*) A?

VLADIMIRAS (*pakelia ranką*). Klausyk!

Jie klausosi labai įsitempę

ESTRAGONAS. Aš nieko negirdžiu.

VLADIMIRAS. Tsss! (*Jie klausosi. Praradęs pusiausvyrą, Estragonas vos nepargriūva. Nusitveria Vladimirui už rankos, tas susvirduliuoja. Jie klausosi pasvirę, įsistebeiliję vienas į kitą*) Aš taip pat nebe. (*Palengvėjimo atodūsis. Atsipalaidavę atsitraukia vienas nuo kito*)

ESTRAGONAS. Tu mane išgąsdinai.

VLADIMIRAS. Maniau, kad tai jis.

ESTRAGONAS. Kas?

VLADIMIRAS. Godo.

ESTRAGONAS. Che! Vėjas nendrėse.

VLADIMIRAS. Aiškiai girdėjau šūksnius.

ESTRAGONAS. Ir ko jam šūkauti?

VLADIMIRAS. Ant savo arklio.

Pauzė

ESTRAGONAS. Eime iš čia.

VLADIMIRAS. Kur? (*Po pauzės*) Šią naktį gal pergulėsim pas jį, šilumoj, sausai, pilnu pilvu, ant šiaudų. Apsimoka laukti, ar ne?

ESTRAGONAS. Bet ne kiaurą naktį.

VLADIMIRAS. Dar ne naktis.

Pauzė

ESTRAGONAS. Aš noriu valgyti.

VLADIMIRAS. Nori morkos?

ESTRAGONAS. Daugiau nieko neturi?

VLADIMIRAS. Turėtų būti keletas ropių.

ESTRAGONAS. Duok morką. (*Vladimiras rausiasi kišenėse, ištraukia ropę ir paduoda Estragonui*) Dėkui. (*Atsikanda. Verksmingai*) Čiagi ropė!

VLADIMIRAS. Ak, atleisk! Tikrai maniau, kad morka. (*Vėl ima raustis po kišenes, tačiau teranda vien ropes*) Tiktai ropės. Turbūt suvalgei paskutinę. (*Ieško*) Pala, suradau. (*Pagaliau ištraukia morką ir paduoda Estragonui*) Štai, mielasis. (*Estragonas nusivalo į rankovę ir ima valgyti*) Atiduok ropę. (*Estragonas grąžina ropę*) Nevalgyk visos iš karto, daugiau neturiu.

ESTRAGONAS (*kramto pilna burna*). Aš tavęs kažko klausiau.

VLADIMIRAS. A!

ESTRAGONAS. Tu man atsakei?
VLADIMIRAS. Ar gera morka?
ESTRAGONAS. Saldi.
VLADIMIRAS. Juo geriau, juo geriau. (*Po pauzės*) Tai ką tu norėjai sužinoti?
ESTRAGONAS. Nebeatsimenu. (*Kramto*) Tai bjauriausia. (*Sukalioja morką pirštų galais, apžiūrinėja*) Gardi tavo morka. (*Mąsliai čiulpia morkos galą*) Palauk, prisiminiau. (*Atsikanda kąsnį*)
VLADIMIRAS. Na?
ESTRAGONAS (*pilna burna, išsiblaškęs*). Ar mes nesurišti?
VLADIMIRAS. Nieko negirdžiu.
ESTRAGONAS (*kramto, ryja*). Aš klausiu, ar mes surišti?
VLADIMIRAS. Surišti?
ESTRAGONAS. Surišti.
VLADIMIRAS. Kaip surišti?
ESTRAGONAS. Rankos ir kojos.
VLADIMIRAS. Bet su kuo? Ir kieno?
ESTRAGONAS. Su tavo žmogum.
VLADIMIRAS. Su Godo? Surišti su Godo? Kas tau šovė į galvą? Jokiu būdu! (*Po pauzės*) Kol kas ne. (*Jis nesusieja paskutinių sakinių*)
ESTRAGONAS. Jo vardas Godo?
VLADIMIRAS. Atrodo.
ESTRAGONAS. Tu tik pažiūrėk! (*Sukalioja prieš akis nuograužą, laikydamas už koto*) Tai bent, kuo toliau valgai, tuo ji mažiau gardi.
VLADIMIRAS. O man priešingai.
ESTRAGONAS. Nesuprantu.
VLADIMIRAS. Na, kuo toliau, tuo gardžiau.
ESTRAGONAS (*ilgai mąstęs*). Tai, vadinasi, priešingai.
VLADIMIRAS. Nelygu temperamentas.
ESTRAGONAS. Nelygu charakteris.
VLADIMIRAS. Čia jau nieko nepadarysi.
ESTRAGONAS. Kad ir kiek nertumeis iš kailio.
VLADIMIRAS. Būsi, koks buvęs.
ESTRAGONAS. Kad ir kiek gudrautum.
VLADIMIRAS. Esmė nesikeičia.

ESTRAGONAS. Nieko nepadarysi. (*Atkiša morkos likučius Vladimirui*) Gal nori užbaigt?

Visai netoliese pasigirsta kraupus šūksnis. Estragonui iškrinta morka. Abu sustingsta, paskui puola kulisų link. Estragonas pusiaukelėj sustoja, sugrįžta, griebia morką, įsibruka į kišenę; puola prie Vladimiro, kuris jo laukia, vėl sustoja, grįžta atgal, pasiima nuo žemės batus, vejasi Vladimirą. Jie laukia prisiglaudę vienas prie kito, įtraukę galvą į pečius, slėpdamiesi nuo grėsmės

Įeina Poco ir Lakis. Poco vedasi Lakį už virvės, kuri užnerta jam ant kaklo. Iš pradžių matyti tik Lakis, tempiamas už virvės, ir tik kai jis pasiekia scenos vidurį, iš užkulisio pasirodo Poco. Lakis neša sunkų lagaminą, sulankstomą kėdę, pintinę su maistu ir paltą (ant rankos). Poco rankoje rimbas

POCO (*užkulisyje*). Greičiau! *(Pliaukšteli rimbas. Pasirodo Poco. Pereina sceną. Lakis eina pro Vladimirą ir Estragoną, dingsta užkulisyje. Poco sustoja prie Vladimiro ir Estragono. Virvė įsitempia. Poco staigiai ją trūkteli)* Atgal!

Trenksmas. Tai pargriūva Lakis su visu nešuliu. Vladimiras ir Estragonas žiūri į jį, draskomi noro jam pagelbėti ir baimės įsipainioti į svetimus reikalus. Vladimiras žengia prie Lakio, Estragonas trūkteli jį atgal už rankovės

VLADIMIRAS. Paleisk!

ESTRAGONAS. Nusiramink.

POCO. Saugokitės! Jis piktas. (*Estragonas ir Vladimiras žiūri jį*) Svetimiems.

ESTRAGONAS (*tyliai*). Jis?

VLADIMIRAS. Kas?

ESTRAGONAS. Nagi...

VLADIMIRAS. Godo?

ESTRAGONAS. Taip.

POCO. Leiskite prisistatyti: Poco.

VLADIMIRAS. Ne.

ESTRAGONAS. Jis pasakė: Godo.

VLADIMIRAS. Ne.

ESTRAGONAS (*Poco*). Ar jūs ne ponas Godo, pone?

POCO (*griausmingai*). Aš Poco! (*Pauzė*) Poco! Šis vardas jums nieko nesako? (*Pauzė*) Aš klausiu, ar šis vardas jums nieko nesako.

Vladimiras ir Estragonas klausiamai susižvelgia

ESTRAGONAS (*dedasi norįs prisiminti*). Boco... Boco...

VLADIMIRAS (*daro tą patį*). Poco...

POCO. Pppoco!

ESTRAGONAS. A! Poco... taip... Poco...

VLADIMIRAS. Poco ar Boco?

ESTRAGONAS. Poco... Ne, neprisimenu.

VLADIMIRAS (*taikiai*). Aš pažinojau Goco šeimą. Motina buvo siuvinėtoja.

Poco grėsmingai artinasi

ESRAGONAS (*paskubom*). Mes ne vietiniai, pone.

POCO (*sustoja*). Vis tiek jūs žmonės. (*Užsideda akinius*) Kiek aš galiu įžiūrėti. (*Nusiima akinius*) Tos pačios giminės kaip ir aš. (*Šiurpiai nusijuokia*) Tos pačios giminės kaip ir Poco! Dievo sutverti!

VLADIMIRAS. Kaip tai suprasti?

POCO (*griežtai*). Kas yra Godo?

ESTRAGONAS. Godo?

POCO. Jūs mane palaikėt Godo.

VLADIMIRAS. O ne, anaiptol, pone.

POCO. Tai kas jis?

VLADIMIRAS. Na, tai vienas... vienas toks pažįstamas.

ESTRAGONAS. Visai ne! Mes jo beveik nepažįstam.

VLADIMIRAS. Aišku... nepažįstam jo labai gerai... bet vis tiek...

ESTRAGONAS. Aš jo netgi nepažinčiau.

POCO. Jūs mane juo palaikėt.

ESTRAGONAS. Kaip čia pasakius... tamsu... mes nuvargę... nusilpę... laukiam... prisipažįstu... pasirodė... akimirką.

VLADIMIRAS. Neklausykit jo, pone, neklausykite!

POCO. Laukiat? Jūs jo laukiate?

VLADIMIRAS. Kaip čia pasakius...

POCO. Čia? Mano žemėje?

VLADIMIRAS. Mes nieko blogo negalvojom.

ESTRAGONAS. Mes tik pilni gerų ketinimų.

POCO. Kelias atviras visiems.

VLADIMIRAS. Štai ir mes taip sakom.

POCO. Gėda, ir tiek.

ESTRAGONAS. Nieko čia nepadarysi.

POCO (*kilniaširdiškai numoja*). Tiek jau to! (*Trūkteli virvę*) Stot! (*Po pauzės*) Nugriuvęs jis visada užmiega. (*Traukia už virvės*) Kelkis, stipena! (*Girdėti, kaip Lakis keliasi ir renka daiktus. Poco traukia už virvės*) Atgal! (*Atbulas įeina Lakis*) Sustok! (*Lakis sustoja*) Apsigręžk! (*Lakis atsisuka. Vladimirui ir Estragonui, draugiškai*) Bičiuliai, esu laimingas sutikęs jus. (*Mato nepatiklumą jųdviejų veiduose*) Taip, taip, iš visos širdies laimingas. (*Traukia virvę*) Arčiau! (*Lakis prisiartina*) Stot! (*Lakis sustoja. Vladimirui ir Estragonui*) Žinot, kelias gerokai prailgsta, kai velkiesi ištisas... (*žiūri į savo laikrodį*)... ištisas... (*skaičiuoja*)... šešias valandas, taip, taip, šešias valandas be perstojo ir nesutinki nė gyvos dvasios. (*Lakiui*) Paltą! (*Lakis padeda nešulius ant žemės, paduoda paltą, traukiasi atbulas, pasiima nešulius*) Palaikyk! (*Poco jam atkiša rimbą, Lakis prieina ir, neturėdamas laisvos rankos, pasilenkia ir įsikanda rimbą dantimis, paskui traukiasi atbulas. Poco velkasi paltu, sustoja*) Paltą! (*Lakis padeda daiktus, prieina prie Poco, padeda apsirengti paltą, traukiasi atbulas, vėl viską pasiima*) Jau atvėso. (*Jis užsisagsto paltą, apsižiūri, atsitiesia*) Rimbą! (*Lakis prieina, pasilenkia, Poco ištraukia jam iš dantų rimbą. Lakis atsitraukia atbulas*) Matote, mano bičiuliai, aš negaliu ilgai apsieiti be panašių į save draugijos (*apžiūri tuodu į save panašius*), tegu tas panašumas ir nėra tobulas. (*Lakiui*) Kėdę! (*Lakis padeda ant žemės lagaminą ir pintinę, prieina, išlanksto ir pastato kėdę, atsitraukia, vėl pasiima lagaminą ir pintinę. Poco žiūri į kėdę*) Arčiau! (*Lakis padeda lagaminą ir pintinę, prieina, patraukia kėdę, atsitraukia, vėl pasiima lagaminą ir pintinę. Poco atsisėda, įremia rimbo galą Lakiui į krūtinę ir pastumia jį*) Atgal! (*Lakis traukiasi atapustas*) Dar. (*Lakis dar atsitraukia*) Stot! (*Lakis sustoja. Vladimirui ir Estragonui*) Štai todėl, jums leidus, aš truputį pabūsiu šalia jūsų prieš keliaudamas toliau. (*Lakiui*) Pintinę! (*Lakis prieina, paduoda pintinę, atsitraukia*) Grynas oras sužadina apetitą. (*Atsidaro pintinę, išsiima viščiuko, duonos ir butelį vyno. Lakiui*) Pintinę! (*Lakis prieina, paima pintinę, atsitraukia, sustingsta nejudėdamas*) Toliau! (*Lakis atsitraukia*) Čia! (*Lakis sustoja*) Nuo jo dvokia! (*Nugeria gerą gurkšnį tiesiai iš butelio*) Į mūsų sveikatą! (*Padeda butelį ir ima valgyti*)

Pauzė. Estragonas ir Vladimiras, pamažu įsidrąsinę, eina aplink Lakį, apžiūrinėja iš visų pusių. Poco godžiai ryja viščiuką, apčiulpęs mėto kaulus. Lakis pamažu linksta, bet, lagaminui palietus žemę, vėl staiga atsitiesia, paskui vėl pradeda linkti. Judesiai kaip miegančio stačiomis

ESTRAGONAS. Kas jam yra?

VLADIMIRAS. Jis atrodo pavargęs.

ESTRAGONAS. Kodėl jis nepadeda savo nešulių?

VLADIMIRAS. Ką aš žinau? (*Jie prieina prie jo visai arti*) Atsargiai!

ESTRAGONAS. Pakalbint jį?

VLADIMIRAS. Pažiūrėk!

ESTRAGONAS. Ką?

VLADIMIRAS (*rodydamas*). Kaklą.

ESTRAGONAS (*žiūri į kaklą*). Aš nieko nematau.

VLADIMIRAS. Stok čia.

Estragonas stoja į Vladimiro vietą

ESTRAGONAS. Iš tiesų.

VLADIMIRAS. Ligi kraujo.

ESTRAGONAS. Tai virvė.

VLADIMIRAS. Nutrynė.

ESTRAGONAS. Ko norėt.

VLADIMIRAS. Ten mazgas.

ESTRAGONAS. Baisu.

Jie vėl pradeda jį apžiūrinėti, sustoja ties veidu

VLADIMIRAS. O jis nebjaurus.

ESTRAGONAS (*gūžteli pečiais, padaro grimasą*). Tu manai?

VLADIMIRAS. Kiek per gležnas.

ESTRAGONAS. Jam teka seilės.

VLADIMIRAS. Kur netekės.

ESTRAGONAS. Ir putos drimba.

VLADIMIRAS. Gal idiotas.

ESTRAGONAS. Kretinas.

VLADIMIRAS (*pasilenkia arčiau*). Atrodo, serga gūžiu.

ESTRAGONAS (*taip pat apžiūrėjęs*). Sunku pasakyt.

VLADIMIRAS. Jis dūsta.

ESTRAGONAS. Suprantama.

VLADIMIRAS. O kokios akys!

ESTRAGONAS. Kas joms yra?

VLADIMIRAS. Išsprogusios.

ESTRAGONAS. Man rodos, jis kaipmat nudvės.

VLADIMIRAS. Sunku pasakyt. (*Po pauzės*) Paklausk jį ko.

ESTRAGONAS. Manai?

VLADIMIRAS. Nedidelė rizika.

ESTRAGONAS (*nedrąsiai*). Pone...

VLADIMIRAS. Garsiau.

ESTRAGONAS (*garsiai*). Pone...

POCO. Duokit jam ramybę! (*Jie atsigręžia į Poco, kuris pavalgė ir valosi burną atgalia ranka*) Argi jūs nematot, kad jis nori pailsėti? (*Išsitraukia pypkę ir ima ją kimštis. Estragonas pamato ant žemės vištienos kauliukus ir godžiai į juos žiūri. Poco brūkšteli degtuką ir degasi pypkę*) Pintinę! (*Lakis nė nekrusteli. Poco nervingai meta degtuką ir timpteli virvę*) Pintinę! (*Lakis paliauja griuvinėjęs, atsipeikėja, prieina, įdeda butelį į pintinę, grįžta į savo vietą, sustoja pirmykšte poza. Estragonas žiūri į kaulus, Poco žiebia antrą degtuką ir degasi pypkę*) Ko norėt, tai ne jo darbas. (*Užsitraukia dūmą, ištiesia kojas*) O, dabar kur kas geriau.

ESTRAGONAS (*droviai*). Pone...

POCO. Kas yra, mielasis?

ESTRAGONAS. E... jūs nebevalgot... e... jums nebereikia... kaulų... pone?

VLADIMIRAS (*pasipiktinęs*). Negalėjai palaukti!

POCO. Nieko, nieko, suprantama. Ar man nebereikia kaulų? (*Pavarto juos rimbo galu*) Ne, man pačiam jų nebereikia. (*Estragonas žengia prie kaulų*) Bet... (*Estragonas sustoja*)... bet iš principo kaulai priklauso nešėjui. Tai jo ir reikėtų atsiklausti. (*Estragonas atsigręžia į Lakį, neryžtingai delsia*) Klauskit, klauskit, nebijokit, jis atsakys.

Estragonas žengia Lakio link, sustoja priešais jį

ESTRAGONAS. Pone... atsiprašau, pone...

Lakis nereaguoja. Poco supliauškina rimbu. Lakis pakelia galvą

POCO. Į tave kreipiasi, kiaule. Atsakyk. (*Estragonui*) Klauskit, klauskit.

ESTRAGONAS. Atleiskit, pone, ar jums reikia tų kaulų?

Lakis ilgai žiūri į Estragoną

POCO (*nesitverdamas džiaugsmu*). Pone! (*Lakis nuleidžia galvą*) Atsakyk! Ar tau jų reikia, ar ne? (*Lakis tyli. Estragonui*) Pasiimkit. (*Estragonas puola prie kaulų, griebia juos ir ima graužti*) Na ir keista. Pirmą kartą jis atsisako kaulų. (*Sunerimęs žiūri į Lakį*) Tikiuosi, tu neiškrėsi man šunybės ir neapsirgsi? (*Traukia pypkę*)

VLADIMIRAS (*pratrūksta*). Gėda!

Pauzė. Estragonas apstulbsta ir nustoja graužęs, žiūri tai į Vladimirą, tai į Poco. Šis visai ramus. Vladimiras dar labiau sutrinka

POCO (*Vladimirui*). Jūs turit omeny ką nors konkretaus?

VLADIMIRAS (*ryžtingai ir nerišliai*). Taip elgtis su žmogumi (*parodo į Lakį*)... aš manau, kad tai... žmogui... ne... gėda!

ESTRAGONAS (*nenorėdamas atsilikti*). Skandalinga! (*Vėl ima graužti*)

POCO. Jūs labai griežti. (*Vladimirui*) Kiek jums metų, atleiskit už nekuklumą? (*Pauzė*) Šešiasdešimt?.. Septyniasdešimt?.. (*Estragonui*) Kiek jam metų?

ESTRAGONAS. Klauskit jo.

POCO. Aš nekuklus. (*Iškrato pypkę, stuksendamas į rimbą*) Turiu jus palikti. Dėkui už kompaniją. (*Svarsto*) O gal man surūkyti dar vieną pypkę su jumis? Ką jūs į tai pasakysit? (*Jie neatsako*) O! Menkas iš manęs rūkalius, visai menkas rūkalius, aš nepratęs rūkyti dviejų pypkių iš eilės. (*Prisideda ranką prie širdies*) Nuo to man ima mušti širdis. (*Po pauzės*) To nikotino prisitrauki, kad ir kaip saugotumeis. (*Atsidūsta*) Ko norėt. (*Pauzė*) O jūs turbūt nerūkote? Taip? Ne? Et, niekniekis. (*Pauzė*) Kaipgi čia man dabar lyg niekur nieko atsisėsti, kai jau atsistojau? Kad nepasirodyčiau, kaip čia pasakius, visai nusilpęs? (*Vladimirui*) Jūs ką nors sakėt? (*Pauzė*) Ar nieko nesakėt? (*Pauzė*) Nesvarbu. Pamatysim... (*Susimąsto*)

ESTRAGONAS. Ak! Dabar jau geriau. (*Numeta kaulus*)

VLADIMIRAS. Eime.

ESTRAGONAS. Jau?

POCO. Luktelėkit! (*Trūkteli virvę*) Kėdę!.. (*Parodo rimbu. Lakis stato kėdę kitur*) Dar! Čia! (*Sėdasi. Lakis atsitraukia, pasiima lagaminą ir pintinę*) Štai vėl sėdžiu! (*Ima kimšti pypkę*)

VLADIMIRAS. Eime.

POCO. Tikiuosi, kad ne aš jus veju. Pabūkit dar truputį, nesigailėsite.

ESTRAGONAS (*užuodęs išmaldą*). Laiko mes turim į valias.

POCO (*užsidegęs pypkę*). Antroji visados prastesnė (*išsiima pypkę iš burnos, apžiūri*) už pirmąją, noriu pasakyt. (*Vėl įsikanda pypkę*) Bet vis dėlto gera.

VLADIMIRAS. Aš einu.

POCO. Jis nebegali manęs pakęsti. Aš, be abejo, ne toks jau geras, bet ar dėl to verta? (*Vladimirui*) Pagalvokit prieš žengdami neatsargų žingsnį. Sakykim, jūs nueisit dabar, kol dar šviesu, nes, šiaip ar taip, dar šviesu. (*Visi trys žiūri į dangų*) Gerai. Kas gi bus tada? (*Išsiima pypkę iš burnos, apžiūri*) Užgeso... Tada... tada... kaipgi tada įvyks jūsų pasimatymas su tuo... Godė... Godo... Godenu... (*Pauzė*) Na, jūs suprantate, ką turiu galvoje, su tuo, nuo kurio priklauso jūsų ateitis... (*Pauzė*) Galų gale jūsų netolima ateitis.

ESTRAGONAS. Jo teisybė.

VLADIMIRAS. Iš kur jūs žinot?

POCO. Štai jis ir vėl prašneko su manim! Žiūrėk, mes greit susidraugausim.

ESTRAGONAS. Kodėl jis nepadeda nešulių?

POCO. Man taip pat būtų malonu susipažinti su juo. Kuo daugiau susitinku žmonių, tuo esu laimingesnis. Net su menkiausiu padaru susidūręs ką nors sužinai, kuo nors praturtėji, stipriau pajunti savo laimę. Ir jūs... (*Įdėmiai žiūri į vieną ir į kitą, duodamas suprasti, kad taikoma jiems abiems*) Kas žino, gal ir jūs ką man davėt.

ESTRAGONAS. Kodėl jis nepadeda nešulių?

POCO. Mane tai nustebintų.

VLADIMIRAS. Jis jūsų klausia.

POCO (*sužavėtas*). Klausia? Kas? Ko? (*Pauzė*) Ką tiktai drebėdamas kreipėsi į mane „pone“, o dabar jau ima klausinėti. Tai blogai baigsis.

VLADIMIRAS (*Estragonui*). Manau, kad jis tavęs klausosi.

ESTRAGONAS (*vėl vaikštinėja aplink Lakį*). Kas?

VLADIMIRAS. Dabar gali jį paklausti. Jis sukluso.

ESTRAGONAS. Ko jį paklausti?

VLADIMIRAS. Kodėl jis nepasideda nešulių.

ESTRAGONAS. Toks klausimas man ant liežuvio.

VLADIMIRAS. Tai ir klausk.

POCO (*neramiai klausosi jų pokalbio, bijodamas, kad jie neužmirštų to klausimo, kuriuo kreipėsi į jį*). Norite manęs paklausti, kodėl jis nepadeda savo nešulių, kaip suprantu?

VLADIMIRAS. Na taip.

POCO (*Estragonui*). Ir jūs taip manot?

ESTRAGONAS (*tebevaikščioja aplink Lakį*). Jis pūkščia kaip ruonis.

POCO. Aš jums tuojau atsakysiu. (*Estragonui*) Bet dėl Dievo nustokit vaikščioję, jūs mane erzinat.

VLADIMIRAS. Eik šen.

ESTRAGONAS. Kas yra?

VLADIMIRAS. Jis dabar kalbės.

Jie laukia nejudėdami, sustoję vienas prieš kitą

POCO. Nuostabu. Visi čia? Visi į mane žiūri? (*Pažiūri į Lakį, timpteli virvę. Lakis pakelia galvą*) Žiūrėk į mane, kiaule! (*Lakis žiūri į jį*) Nuostabu. (*Įsideda pypkę kišenėn, išsiima mažytį pulverizatorių, purkščiasi į burną, įsideda jį atgal, atsikrenkščia, nusispjauna, vėl išsiima pulverizatorių, purkščiasi į burną, vėl dedasi jį į kišenę*) Aš pasiruošęs. Visi manęs klauso? (*Žiūri į Lakį, trūkteli virvę*) Arčiau! (*Lakis prisiartina*) Visi pasirengę? (*Apžiūri visus tris, Lakį paskutinį, timpteli virvę*) Na? (*Lakis pakelia galvą*) Nemėgstu kalbėt į tuštumą. Gerai. Pažiūrėsim. (*Susimąsto*)

ESTRAGONAS. Aš einu.

POCO. Tai ko, tiesą sakant, jūs manęs klausėte?

VLADIMIRAS. Kodėl jis...

POCO (*piktai*). Nepertraukite manęs! (*Po pauzės, ramiau*) Jeigu mes kalbėsime visi kartu, nieko gero neišeis. (*Pauzė*) Ką aš čia sakiau? (*Po pauzės, garsiau*) Ką aš čia sakiau?

Vladimiras vaizduoja žmogų, tempiantį sunkią naštą. Poco žiūri nesuprasdamas

ESTRAGONAS (*garsiai*). Apie nešulius! (*Rodo pirštu į Lakį*) Kodėl? Laikyti be atvangos. (*Vaizduoja sulinkusį, dūstantį žmogų*) Niekados

nepadėti ant žemės. (*Išskečia rankas, su palengvėjimu atsitiesia*) Kodėl?

POCO. Dabar aišku. Reikėjo man pasakyti anksčiau. Kodėl jis jaučiasi nelaisvas? Mėginsiu paaiškinti. Ar jis tam turi teisę? Taip. Vadinasi, nenori? Štai ir visas atsakymas. O kodėl jis nenori? (*Po pauzės*) Ponai, aš jums tuojau atsakysiu.

VLADIMIRAS. Dėmesio!

POCO. Todėl, kad padarytų man įspūdį, kad aš jo nepalikčiau.

ESTRAGONAS. Kaip?

POCO. Gal aš neaiškiai pasakiau. Jisai stengiasi mane sugraudinti, kad aš atsisakyčiau minties išsiskirti su juo. Ne, ne visai taip.

VLADIMIRAS. Jūs norite jo atsikratyti?

POCO. Jis nori mane pergudrauti, bet jam nepavyks.

VLADIMIRAS. Jūs norite jo atsikratyti?

POCO. Įsivaizduoja, kad, matydamas, koks jis geras nešikas, neatsispirsiu pagundai ir vėliau panaudoti jo gebėjimus.

ESTRAGONAS. Jums daugiau jo nereikia?

POCO. O iš tikrųjų jis nešioja kiauliškai. Tai ne jo darbas.

VLADIMIRAS. Jūs norite jo atsikratyti?

POCO. Jis mano, kad, matydamas jo ištvermę, aš atsižadėsiu savo sprendimo. Štai koks niekingas jo išskaičiavimas. Tarsi man trūktų juodadarbių! (*Visi trys žiūri į Lakį*) Atsirado Atlantas, Jupiterio sūnus! (*Pauzė*) Na štai. Manau atsakęs į jūsų klausimą. Norite dar ko paklausti? (*Vėl purkščiasi pulverizatoriumi*)

VLADIMIRAS. Jūs norite jo atsikratyti?

POCO. Nepamirškite, kad mudu galėjom susikeisti vietomis. Jei būtų kitaip susiklostę. Kiekvienam savo.

VLADIMIRAS. Jūs norite jo atsikratyti?

POCO. Ką pasakėte?

VLADIMIRAS. Jūs norite jo atsikratyti?

POCO. Tikra teisybė. Bet užuot išvaręs, o tai galėčiau padaryti, kitaip sakant, užuot jį išspyręs pro duris, esu toks geras ir veduosi Kristaus Išganytojo mugėn, kur tikiuosi turėti iš jo šiokios tokios naudos. Tiesą sakant, tokių padarų išvyti neįmanoma. Geriausia būtų juos užmušti.

Lakis verkia

ESTRAGONAS. Jis verkia.

POCO. Nukaršę šunys, ir tie oresni. (*Atkiša Estragonui nosinę*) Nuraminkit jį, jeigu jums gaila jo. (*Estragonas nesiryžta*) Imkite. (*Estragonas ima nosinę*) Nušluostykit jam ašaras. Tada nebesijaus toks apleistas.

Estragonas vis dar nesiryžta

VLADIMIRAS. Duokš, aš jam nušluostysiu.

Estragonas nenori atiduoti nosinės. Elgiasi kaip vaikas

POCO. Paskubėkit. Tuojau jis nustos verkęs.

Estragonas prieina prie Lakio ir taikosi nušluostyti jam akis. Lakis iš visų jėgų spiria jam į blauzdą. Estragonas išmeta nosinę, atšoka nuo Lakio, ima suktis po sceną šlubuodamas ir kaukdamas iš skausmo

POCO. Nosinę.

Lakis pastato lagaminą ir pintinę, pakelia nosinę, prieina, paduoda ją Poco, atsitraukia atbulas, pasiima lagaminą ir pintinę

ESTRAGONAS. Niekšas! Galvijas! (*Pasikelia kelnių klešnę*) Jis mane sužalojo!

POCO. Aš jums sakiau, kad jis nemėgsta svetimų.

VLADIMIRAS (*Estragonui*). Parodyk. (*Estragonas rodo jam savo koją. Poco, piktai*) Kraujas bėga.

POCO. Tai geras ženklas.

ESTRAGONAS (*judindamas sužeistą koją*). Aš nebegalėsiu vaikščioti.

VLADIMIRAS (*švelniai*). Aš tave panešiu. (*Po pauzės*) Jeigu reikės.

POCO. Jis nebeverkia. (*Estragonui*) Jūs jį savaip pakeitėt. (*Mąsliai*) Žmonių ašaros – nekintamas dydis. Kai vienas ima verkti, kitas paliauja. Kaip ir juokas. (*Juokiasi*) Taigi nekalbėkim blogai apie mūsų amžių, jis nėmaž ne blogesnis už buvusius. (*Pauzė*) Nekalbėkim apie jį gerai. (*Pauzė*) Visai apie jį nekalbėkim. (*Pauzė*) Gyventojų padaugėjo, tai neabejotina.

VLADIMIRAS. Pabandyk vaikščioti.

Estragonas žengia šlubuodamas, sustoja priešais Lakį ir spjauna į jį, paskui sėdasi į tą vietą, kur sėdėjo pakylant uždangai

POCO. O žinote, kas mane išmokė tų visų puikių dalykų? (*Po pauzės. Beda pirštu Lakio pusėn*) Jis!

VLADIMIRAS (*žiūrėdamas į dangų*). Kada gi pagaliau ateis naktis?

POCO. Jeigu ne jis, mano jausmai ir mintys suktųsi vien apie žemus dalykus, apie mano amatą – nesvarbu kokį. Grožis, grakštumas, tikroji tiesa man buvo nepažįstami. Ir štai tada aš pasiėmiau darbinį pajacą.

VLADIMIRAS (*stengdamasis atplėšti žvilgsnį nuo dangaus*). Darbinį pajacą?

POCO. Tai buvo kone prieš šešiasdešimt metų... (*Mintyse skaičiuoja*) Taip, beveik prieš šešiasdešimt. (*Išdidžia poza*) Tiek man neduotumėt, ar ne? (*Vladimiras žiūri į Lakį*) Šalia jo atrodau kaip jaunuolis, taip? (*Po pauzės, Lakiui*) Skrybėlę! (*Lakis padeda pintinę, nusiima skrybėlę. Kuplūs žili plaukai pasklinda jam abipus veido. Jis pasikiša skrybėlę po pažastimi ir vėl pakelia pintinę*) O dabar pažiūrėkit. (*Poco nusivožia skrybėlę*. Jis visai plikas. Vėl užsideda skrybėlę*) Matėte?

VLADIMIRAS. O kas yra darbinis pajacas?

POCO. Jūs kaip iš kito pasaulio. Kuriame amžiuje gyvenat? Kadaise žmonės laikydavo juokdarius, o dabar laiko darbinį pajacą. Tie, kurie gali sau leisti tokią prabangą.

VLADIMIRAS. Ir dabar jūs jį išvejate? Tokį seną ir tokį ištikimą tarną?

ESTRAGONAS. Mėšlas?

Poco vis labiau jaudinasi

VLADIMIRAS. Iščiulpėte iš jo tai, kas geriausia, ir išmetate... (*ieško žodžio*)... kaip banano lupeną. Prisipažinkite, kad...

POCO (*dejuodamas griebiasi rankomis už galvos*). Aš nebegaliu... nebegaliu tverti... ką jis daro... kad žinotumėt... tai siaubinga... tegu nešdinasi sau... (*mojuoja rankomis*) ... aš einu iš proto... (*Jis susmunka rankomis susiėmęs galvą*) Aš nebegaliu... nebegaliu...

Pauzė. Visi žiūri į Poco. Lakis dreba

VLADIMIRAS. Jis nebegali.

ESTRAGONAS. Siaubinga.

VLADIMIRAS. Eina iš proto.

ESTRAGONAS. Bjauru.

VLADIMIRAS (*Lakiui*). Kaip jūs drįstat? Gėda! Toks geras šeimininkas! Ir taip jį kankini! Po šitiek metų! Iš tikrųjų!

* Visi personažai dėvi kietas skrybėles – katiliukus.

POCO (*kūkčiodamas*). Kadaise... jis buvo malonus... man padėdavo... linksmindavo... taurindavo mane... dabar... jis mane žudo...
ESTRAGONAS (*Vladimirui*). Jis nori jį pakeisti kuo kitu?
VLADIMIRAS. Kas?
ESTRAGONAS. Aš nesuprantu, ar nori jį pakeisti kuo kitu, ar visai nieko nebenori?
VLADIMIRAS. Nemanau.
ESTRAGONAS. Ko?
VLADIMIRAS. Nežinau.
ESTRAGONAS. Reikia jį paklausti.
POCO (*nusiminęs*). Ponai, nežinau, kas man pasidarė. Atleiskit. Pamirškite viską. (*Vis labiau tvardosi*) Gerai nebeatmenu, ką jums pasakiau, bet galite būt tikri, kad nepasakiau nė žodžio tiesos. (*Atsitiesia, mušasi į krūtinę*) Argi aš panašus į žmogų, kuris leisis kankinamas? Iš tikrųjų! (*Rausiasi kišenėse*) Kur pasidėjau pypkę?
VLADIMIRAS. Žavingas vakaras.
ESTRAGONAS. Nepamirštamas.
VLADIMIRAS. Ir dar nesibaigė.
ESTRAGONAS. Tarytum ne.
VLADIMIRAS. Ką tik prasidėjo.
ESTRAGONAS. Baisu.
VLADIMIRAS. Kaip kokiam spektaklyje.
ESTRAGONAS. Cirke.
VLADIMIRAS. Miuzikhole.
ESTRAGONAS. Cirke.
POCO. Bet kurgi aš dėjau savo viržinę?
ESTRAGONAS. Na ir juokdarys! Pametė savo čiulptuką! (*Garsiai juokiasi*)
VLADIMIRAS. Tuojau sugrįšiu. (*Eina į užkulisį*)
ESTRAGONAS. Gale koridoriaus į kairę.
VLADIMIRAS. Saugok mano vietą. (*Išeina*)
POCO. Pamečiau savo Abdulą!
ESTRAGONAS (*kvatojasi*). Gali sprogt iš juoko!
POCO (*pakelia galvą*). Ar niekur nematėt... (*Pastebi, kad nebėra Vladimiro. Apmaudžiai*) O, jis išėjo?.. Neatsisveikinęs su manimi! Negražu! Reikėjo neleisti!

ESTRAGONAS. Jam reikėjo šį tą nuleisti.

POCO. Ak štai! (*Po pauzės*) Padėk Dieve.

ESTRAGONAS. Eikšekit.

POCO. Ko reikia?

ESTRAGONAS. Pamatysit.

POCO. Norite, kad aš atsistočiau?

ESTRAGONAS. Eikit... eikit... greičiau.

Poco pakyla ir eina prie Estragono

ESTRAGONAS. Žiūrėkit!

POCO. Olialia!

ESTRAGONAS. Viskas baigta.

Sugrįžta Vladimiras, rūškanas, pastumia Lakį, spiria ir apverčia pintinę, vaikščioja susijaudinęs

POCO. Jis nepatenkintas?

ESTRAGONAS (*Vladimirui*). Tu praleidai nepaprastus dalykus. Gaila.

Vladimiras sustoja, padeda pintinę, vėl ima vaikščioti šen ir ten, bet ramiau

POCO. Jis rimsta. (*Dairosi aplinkui*) Jaučiu, kaip ir viskas rimsta. Užplūsta begalinė ramybė. Klausykit! (*Pakelia ranką*) Ponas miega.

VLADIMIRAS (*sustodamas*). Kada gi pagaliau ateis naktis?

Visi trys žiūri į dangų

POCO. Jūs neketinat eiti prieš temstant?

ESTRAGONAS. Kaip čia pasakius... Suprantat...

POCO. Savaime aišku, savaime aišku. Jumis dėtas, ir aš, jeigu turėčiau pasimatyti su Godenu... Godė... Godo... na, jūs suprantat, ką turiu galvoje, laukčiau iki juodžiausios nakties. (*Žiūri į kėdę*) Aš labai norėčiau vėl atsisėsti, tik nežinau, kaip tai daroma.

ESTRAGONAS. Gal galėčiau jums padėti?

POCO. Galbūt, jeigu manęs paprašytumėt.

ESTRAGONAS. Ko?

POCO. Jeigu manęs paprašytumėt sėstis.

ESTRAGONAS. Tai jums padėtų?

POCO. Man rodos.

ESTRAGONAS. Tai gerai. Sėskitės, pone, labai prašau sėstis.

POCO. Ne, ne, nesirūpinkit. (*Po pauzės. Tyliai*) Paprašykite dar.

ESTRAGONAS. Na ką jūs, kam gi stovėti, taip ir peršalt galite.

POCO. Jūs manot?

ESTRAGONAS. Tai absoliučiai aišku.

POCO. Be abejo, jūsų teisybė. (*Jis atsisėda*) Dėkui, mielasis. Štai ir vėl sėdžiu. (*Žiūri į savo laikrodį*) Bet man jau laikas jus palikti, kitaip aš pavėluosiu.

VLADIMIRAS. Laikas sustojo.

POCO (*prisikiša laikrodį prie ausies*). Netikėkite tuo. Netikėkite tuo, netikėkite, pone. (*Įsideda laikrodį į kišenę*) Viskuo, kuo tik norite, tik ne tuo.

ESTRAGONAS (*Poco*). Šiandien jam viskas atrodo juoda.

POCO. Išskyrus dangaus skliautą. (*Juokiasi, patenkintas savo sąmoju*) Kantrybės, viskam savo laikas. Bet aš suprantu, jūs nevietiniai, nežinote, kokios mūsiškės sutemos. Ar norite, kad pasakyčiau? (*Pauzė. Estragonas įnikęs tyrinėja savo batus, o Vladimiras – skrybėlę. Lakio skrybėlė nukritusi, bet jis to nepastebi*) Aš noriu jums suteikti malonumą. (*Vėl purkščiasi pulverizatoriumi*) Šiek tiek dėmesio, meldžiu. (*Estragonas ir Vladimiras toliau tebegudrauja, Lakis snūduriuoja. Poco supliauškina rimbu, bet garsas labai silpnas*) Kas čia atsitiko tam rimbui? (*Pakyla ir pliaukšteli stipriau, pagaliau jam pavyksta. Lakis krūpteli. Estragonui išsprūsta iš rankų batai, Vladimirui – skrybėlė. Poco numeta rimbą*) Niekam nebetikęs tas rimbas. (*Apžiūri savo auditoriją*) Tai apie ką aš kalbėjau?

VLADIMIRAS. Eime.

ESTRAGONAS. Bet jūs nestovėkit šitaip, peršalsite.

POCO. Teisybė. (*Atsisėda. Estragonui*) Kuo jūs vardu?

ESTRAGONAS (*automatiškai*). Katulas.

POCO (*neišgirdęs*). Ak taip, naktis. (*Pakelia galvą*) Bet būkime truputį dėmesingesni, kitaip mes dėl nieko nesutarsim. (*Žiūri į dangų*) Žiūrėkit. (*Visi žiūri į dangų, išskyrus snaudžiantį Lakį. Tai pastebėjęs, Poco trūkteli virvę*) Ar tu žiūrėsi į dangų, kiaule! (*Lakis pakelia galvą*) Gerai, pakaks. (*Jie abu nuleidžia galvą*) Kuo jis ypatingas? Turiu omeny dangų. Jis blyškus ir šviesus, koks dangus dažniausiai ir būna tokiu paros metu. (*Po pauzės*) Šiose platumose. (*Po pauzės*) Kai būna giedra. (*Jo balsas darosi

dainingas) Prieš valandą (*žiūri į savo laikrodį, tonas proziškas*) apytikriai (*tonas vėl lyriškas*), tada, kai (*dvejoja, tonas pažemėja*), sakysim, dešimtą valandą ryto (*tonas aukštėja*), be atvangos liejantis raudonai ir baltai šviesai, jis ėmė prarasti savo spindesį, ėmė blykšti (*pakelia ir pamažu nuleidžia abi rankas*). Blykšti vis labiau ir labiau, kol viskas (*dramatiška pauzė, plačiai išskečia abi rankas*) fit, baigta, sustingsta! (*Pauzė*) Bet... (*Perspėjamai pakelia ranką*) Bet, dangstydamasi šia ramumo ir tylos skraiste (*pakelia akis į dangų, kiti daro tą pat, išskyrus Lakį*), atšuoliuoja naktis (*balsas vis labiau virpa*) ir tuojau užgrius ant mūsų. (*Spragteli pirštais*) Štai taip. (*Įkvėpimas jį apleidžia*) Tą akimirką, kai mes jos mažiausiai lauksim. (*Pauzė. Niūriu balsu*) Štai kaip viskas dedasi šitoj žemės šliundrynėj.

Ilga pauzė

ESTRAGONAS. Jeigu jau esi perspėtas.

VLADIMIRAS. Galima pakentėti.

ESTRAGONAS. Žinai, ko gali tikėtis.

VLADIMIRAS. Nėra ko nekantrauti.

ESTRAGONAS. Lieka tik laukti.

VLADIMIRAS. Mes prie to pripratę. (*Nusiima skrybėlę, žiūri į vidų, pakrato, užsideda*)

POCO. Ir kaip man pasisekė, jūsų nuomone? (*Estragonas ir Vladimiras žiūri į jį nesuprasdami*) Gerai? Vidutiniškai? Pakenčiamai? Šiaip taip? Visai prastai?

VLADIMIRAS (*supranta pirmasis*). O, labai gerai, visai gerai.

POCO (*Estragonui*). O jums kaip atrodo, pone?

ESTRAGONAS (*su anglišku akcentu*). O, labai gerai, labai labai labai gerai.

POCO (*pagautas polėkio*). Dėkui, ponai. (*Po pauzės*) Man taip reikia padrąsinimo. (*Susimąsto*) Į pabaigą aš kiek neištempiau. Ar pastebėjote?

VLADIMIRAS. Na, gal tik vos vos.

ESTRAGONAS. Maniau, kad tai padarėte tyčia.

POCO. Man atmintis susilpnėjusi.

Pauzė

ESTRAGONAS. Kol kas nieko nėra.

POCO (*nusiminęs*). Jums nuobodu?

ESTRAGONAS. Ganėtinai.

POCO (*Vladimirui*). O jums, pone?

VLADIMIRAS. Ne kažin kokia linksmybė.

Pauzė. Poco išgyvena vidinę kovą

POCO. Ponai, su manim jūs elgėtės... (*ieško žodžio*)... padoriai.

ESTRAGONAS. Na ne!

VLADIMIRAS. Ką jūs!

POCO. Taip, taip, jūs buvote korektiški. Taigi aš klausiu... Ką aš galėčiau savo ruožtu padaryti šiems šauniems žmonėms, kurie taip nuobodžiauja?

ESTRAGONAS. Netgi luidoras mums būtų visai ne pro šalį.

VLADIMIRAS. Mes ne kokie elgetos.

POCO. Ką galėčiau padaryti, sakau aš sau, kad laikas jiems neprailgtų? Aš jiems atidaviau kaulus, papasakojau apie šį bei tą, aiškinau jiems, kas yra sutemos, čia viskas taip... Ir apie tai gana. Bet ar to pakanka, štai kas mane kankina – ar to pakanka?

ESTRAGONAS. Netgi šimtas sū.

VLADIMIRAS. Patylėk!

ESTRAGONAS. Aš iškeliauju.

POCO. Ar to pakanka? Be abejonės. Bet aš dosnus. Toks mano būdas. Šiandien. Juo blogiau man. (*Jis trūkteli virvę. Lakis žiūri į jį*) Nes aš kankinsiuos, tai jau tikrai. (*Neatsistodamas pasilenkia ir pasiima rimbą*) Na, ko pageidautumėt? Kad jis pašoktų, padainuotų, padeklamuotų, pagalvotų, kad...

ESTRAGONAS. Kas?

POCO. Kas? Judu tai mokate galvoti?

VLADIMIRAS. Jis galvoja?

POCO. Puikiausiai. Ir balsu. Kadaise jis galvodavo netgi labai gražiai, galėdavau ištisas valandas jo klausytis. Dabar... (*Krūpteli*) Galų gale juo blogiau. Taigi ar jūs norite, kad jis ką nors pagalvotų?

ESTRAGONAS. Man labiau patiktų, kad jis pašoktų, taip būtų linksmiau.

POCO. Nebūtinai.

ESTRAGONAS. Juk tiesa, Didi? Taip būtų linksmiau?

VLADIMIRAS. Man labiau patiktų jį išgirsti galvojant.

ESTRAGONAS. Gal jis iš pradžių pašoktų, o paskui pagalvotų? Ar ne per daug jo norite prašyti?

VLADIMIRAS (*Poco*). Tai įmanoma?

POCO. Jokios abejonės, nėra nieko lengviau. Beje, tai įprasta tvarka. (*Nusijuokia*)

VLADIMIRAS. Tai tegu jis pašoka.

POCO (*Lakiui*). Girdi?

ESTRAGONAS. Jis niekados neatsisako?

POCO. Tai aš jums netrukus paaiškinsiu. (*Lakiui*) Šok, bjaurybe!

Lakis padeda lagaminą ir pintinę, prieina artėliau prie rampos, atsisuka į Poco. Estragonas atsistoja, norėdamas geriau matyti. Lakis šoka. Sustoja

ESTRAGONAS. Viskas?

POCO. Dar!

Lakis pakartoja tuos pačius judesius. Sustoja

ESTRAGONAS. Na ir pašoko! (*Mėgdžioja Lakio judesius*) Ir aš taip galiu. (*Mėgdžioja, vos nenugriūva*) Reikėtų tik pasitreniruoti.

VLADIMIRAS. Jis pavargęs.

POCO. Kadaise jis šokdavo farandolą, almė, branlį, žigą, fandangą ir jūrininkų šokį. Jis netverdavo iš džiaugsmo. Dabar pajėgia tiek, kiek matėte. Ar žinot, kaip jis šitai vadina?

ESTRAGONAS. Dvesianti musė.

VLADIMIRAS. Senatvės vėžys.

POCO. Šokis tinkluose. Jam atrodo, kad jis įsipainiojęs į tinklą.

VLADIMIRAS (*gudraujančio esteto maniera*). Kažkas tokio čia yra...

Lakis ruošiasi grįžti prie savo nešulių

POCO (*kaip arkliui*). Tpruuu!

Lakis sustoja

ESTRAGONAS. Jis niekados neatsisako.

POCO. Aš netrukus jums paaiškinsiu. (*Rausiasi kišenėse*) Palaukit. (*Rausiasi*) Kurgi aš nudėjau savo kriaušę? (*Rausiasi*) Tai bent! (*Apstulbęs pakelia galvą. Nusilpusiu balsu*) Pamečiau savo pulverizatorių!

ESTRAGONAS (*silpstančiu balsu*). Mano kairysis plautis visai nusilpęs. (*Sukosčioja. Griausmingu balsu*) Bet mano dešinysis plautis puikiausias!

POCO (*normaliu balsu*). Ką padarysi, apsieisiu be jo. Apie ką aš kalbėjau? (*Mąsto*) Palaukit! (*Mąsto*) Tai bent! (*Pakelia galvą*) Padėkite man!

ESTRAGONAS. Aš stengiuosi.

VLADIMIRAS. Ir aš.

POCO. Palaukit!

Visi trys tuo pačiu metu nusiima skrybėles, prisideda ranką prie kaktos, stengiasi susikaupti suraukę antakius. Ilga pauzė

ESTRAGONAS (*triumfuodamas*). Štai!

VLADIMIRAS. Prisiminė.

POCO (*nekantriai*). Ką?

ESTRAGONAS. Kodėl jis nepasideda nešulių?

VLADIMIRAS. Na ne!

POCO. Jūs tikras?

VLADIMIRAS. Betgi jūs sakėt.

POCO. Jau sakiau?

ESTRAGONAS. Jau sakė?

VLADIMIRAS. Be to, jis jau pasidėjo nešulius.

ESTRAGONAS (*žvilgteli į Lakį*). Iš tiesų. Na ir kas?

VLADIMIRAS. Kadangi jis jau pasidėjo nešulius, neįmanoma klausti, kodėl jis jų nepasideda.

POCO. Visai teisingai.

ESTRAGONAS. Ir kodėl jis juos pasidėjo?

POCO. Tai va.

VLADIMIRAS. Kad pašoktų.

ESTRAGONAS. Teisybė.

POCO (*pakelia ranką*). Palaukit! (*Pauzė*) Nieko nekalbėkit! (*Po pauzės*) Štai kas. (*Užsideda skrybėlę*) Žinau.

Estragonas ir Vladimiras taip pat užsideda skrybėlę

VLADIMIRAS. Jis prisiminė.

POCO. Šit kaip viskas dedasi.

ESTRAGONAS. Apie ką jūs?

POCO. Tuojau pamatysit. Tai labai sunku apsakyti.

ESTRAGONAS. Nesakykit.

POCO. O, nebijokit, paaiškinsiu. Bet aš noriu trumpai, nes jau vėlu. Tik kaip čia padaryti, kad būtų ir trumpa, ir aišku, štai kas. Leiskite man pagalvoti.

ESTRAGONAS. Bus trumpiau, jei nesistengsite kalbėti trumpai.

POCO (*pagalvojęs*). Tuojau. Išmėginsiu vieną iš dviejų dalykų.

ESTRAGONAS. Tai kliedesys.

POCO. Arba aš jį prašau ko nors – šokti, dainuoti, galvoti..

VLADIMIRAS. Gerai, gerai, mes supratom.

POCO. Arba aš jo nieko neprašau. Gerai. Nepertraukit manęs. Sakykim, kad aš jį prašau, pavyzdžiui... pašokti. Ir kas paskui įvyksta?

ESTRAGONAS. Jis pradeda švilpti.

POCO (*supykęs*). Aš daugiau nekalbėsiu.

VLADIMIRAS. Labai prašau kalbėti toliau.

POCO. Paprašykite dar.

ESTRAGONAS (*sudėjęs rankas*). Aš jus maldauju, pone, tęskite savo pasakojimą.

POCO. Kur aš sustojau?

VLADIMIRAS. Jūs prašėte jį pašokti.

ESTRAGONAS. Padainuoti.

POCO. Taigi aš jį prašiau dainuoti. Kas paskui? Arba jis ima dainuoti, kaip aš prašiau, arba, užuot dainavęs, kaip prašiau, jis ima, pavyzdžiui, šokti arba galvoti, arba...

VLADIMIRAS. Aišku, aišku, toliau.

ESTRAGONAS. Pakaks!

VLADIMIRAS. Tačiau šį vakarą jis daro viską, ko jūs prašot.

POCO. Nori mane sugraudinti, kad aš jo neišvyčiau.

ESTRAGONAS. Tai jau girdėjom.

VLADIMIRAS. Neaišku.

ESTRAGONAS. Tuojau pat jisai pareikš, kad nesakė nė žodžio teisybės.

VLADIMIRAS (*Poco*). Jūs neprotestuojate?

POCO. Aš pavargau.

Pauzė

ESTRAGONAS. Nieko nevyksta, niekas neateina, niekas neišeina, baisu.

VLADIMIRAS (*Poco*). Liepkite jam galvoti.

POCO. Paduokite jam jo skrybėlę.

VLADIMIRAS. Jo skrybėlę?

POCO. Jis negali galvoti be skrybėlės.

VLADIMIRAS (*Estragonui*). Paduok jam skrybėlę.

ESTRAGONAS. Aš? Kai jis man įspyrė! Niekada!

VLADIMIRAS. Tuojau aš paduosiu. (*Nejuda iš vietos*)

ESTRAGONAS. Tegul eina ir pats pasiima.

POCO. Geriau tegu kas kitas jam paduoda.

VLADIMIRAS. Aš paduosiu.

Jis pakelia skrybėlę ir iš tolo duoda ją Lakiui. Lakis nė nekrusteli

POCO. Reikia uždėti.

ESTRAGONAS (*Poco*). Liepkite, kad jis pasiimtų.

POCO. Geriau būtų uždėti.

VLADIMIRAS. Aš uždėsiu.

Jis atsargiai apeina Lakį, tyliai prisiartina iš užpakalio, uždeda jam ant galvos skrybėlę ir skubiai atsitraukia. Lakis nejuda. Pauzė

ESTRAGONAS. Ko gi jis laukia?

POCO. Pasitraukite. (*Estragonas ir Vladimiras pasitraukia nuo Lakio. Poco timpteli virvę. Lakis žiūri į jį*) Galvok, kiaule! (*Po pauzės. Lakis pradeda šokti*) Sustok! (*Lakis sustoja*) Artyn! (*Lakis eina Poco link*) Čia! (*Lakis sustoja*) Galvok!

Pauzė

LAKIS. Kita vertus, dėl to...

POCO. Sustok! (*Lakis nutyla*) Atgal! (*Lakis atsitraukia*) Čia! (*Lakis atsistoja į vietą*) Na! (*Lakis atsisuka į publiką*) Galvok.

Estragonas ir Vladimiras visą laiką dėmesingi, Poco niūrus ir kupinas pasibjaurėjimo

LAKIS (*monotoniškai*). Asmeninio dievo egzistenzija kuri atsiskleidžia paskutinėse Puansono ir Vatmano publikacijose Dievo kukukuris su žila barzda kukukuri anapus laiko erdvės kuris iš savo dieviškosios apatijos dieviškosios atambijos dieviškosios afazijos aukštumos myli mus išskyrus keletą neaišku kodėl bet to neišvengsi ir kankinasi kaip dieviškoji Miranda su tais kurie yra neaišku kodėl bet laikas kančiose ugnyse tos liepsnos jeigu tik dar tebėra šiek tiek ir kurie drįs suabejoti kiek užgesins

ugnį užkels pragarą į padanges tokias mėlynas kartais ir po šiai dienai ir sklidinas ramybės tokios ramybės kuri nors ir neamžina vis dėlto tokia geidžiama bet neužbėkime už akių kita vertus dėl neužbaigtų tyrimų neužbėkime už akių tiems neužbaigtiems tyrimams kurie vis dėlto apdovanoti

Pirmi Estragono ir Vladimiro murmėjimai. Poco kankinasi

Antropopopopometrijos akakakademijos Berne prie Breso Testu ir Konaro nustatyta turint galvoje galimas klaidas galimas žmonių apskaičiavimuose jog neužbaigtų tyrimų dėka Testu ir Konaro nustatyta statyta statyta jog remiantis remiantis remiantis būtent neužbėkime už akių neaišku kodėl Puansono Ir Vatmano darbų dėka darosi aišku aišku kad turint galvoje Fartovo ir Belčerio neužbaigtus darbus neaišku kodėl Testu ir Konaro neužbaigtų iškyla aikštėn kad žmogus priešingai nei skelbia priešinga nuomonė kad žmogus Brese Testu ir Konaro kad žmogus pagaliau žodžiu kad žmogus trumpai sakant pagaliau nežiūrint mitybos ir atliekų šalinimo progreso visą laiką menksta ir drauge neaišku kodėl nors itin suklestėjo fizinė kultūra sportiniai užsiėmimai kaip kad antai tenisas futbolas bėgimas ėjimas dviračių sportas plaukimas jojimas sklandymas bandymas tenisas griuvimas čiuožimas ir ant ledo ir ant asfalto tenisas sklandymas žiemos sportas vasaros rudens sportas tenisas ant vejos ant medžių ant plūktos žemės medžioklė su varovais sklandymas tenisas lauko jūros oro riedulys penicilinas ir surogatas trumpai sakant aš vėl pradedu drauge kartoti neaišku kodėl nors tenisas aš vėl pradedu sklandymas golfas nuo devynių iki aštuoniolikos duobučių tenisas ant ledo žodžiu neaišku kodėl prie Senos Senos ir Uazos Senos ir Marnos Marnos ir Uazos būtent drauge neaišku kodėl menkti susitraukti vėl pradedu Uaza Marna žodžiu skaudi netektis pypkės galva po Voltero mirties

Estragonas ir Vladimiras nurimsta, vėl ima klausytis. Poco vis labiau nerimsta, pasigirsta jo dejonės

Estragonas ir Vladimiras ima šūkčioti. Poco staiga pašoka, trūkteli virvę. Visi surinka. Lakis griebiasi už virvės, svyruoja. Visi puola prie Lakio, kuris toliau šūkčioja savo tekstą

paimti dviem pirštais šimtą gramų į kiekvieną pypkės galvą beveik apvaliais skaičiais gryno svorio Normandijoje neaišku kodėl žodžiu pagaliau nesvarbu faktai akivaizdūs ir kita vertus turint galvoje svarbesnius dalykus ir iš to išvedamus svarbesnius dalykus itin svarbius pagal Steinvego ir Petermano atliekamus tyrimus daug svarbesnius Steinvego ir Petermano užmestus tyrimus kaime kalnuose pajūryje ir paupy ir prie vandens ir ugnies nekinta oras nei žemė būtent oras ir žemė per didelius šalčius oras ir žemė akmenėja per didelius šalčius deja septintoje eroje eteris Žemė jūra akmenėja dideliame gylyje per didelius šalčius jūroje žemėje ir ore vargšelę aš vėl pradedu neaišku kodėl aš pradedu pagal žodžių pagaliau deja akmenėja kas gali tuo abejoti aš pradedu vėl bet neužbėkime už akių aš pradedu greičiai neaišku kodėl vis dėlto tenisas pagal barzdą liepsnos verksmai akmenys tokie žydri tokie ramūs deja galva galva galva Normandijoje vis dėlto tenisas tyrimai apleisti nebaigti kur kas svarbiau akmenys žodžiu aš pradedu vėl deja deja apleisti neužbaigti galva galva vis dėlto tenisas galva deja akmenys Konaras Konaras (*Maišalynė. Lakis sušunka dar kelis kartus*) Tenisas!.. Akmenys!.. Tokie ramūs!.. Konaras!.. Neužbaigti!..

POCO. Skrybėlę!

Vladimiras nutraukia nuo Lakio skrybėlę. Lakis nutyla ir krinta ant žemės. Ilga pauzė. Nugalėtojai šniokštuoja

ESTRAGONAS. Atsikeršijau.

Vladimiras apžiūrinėja Lakio skrybėlę, dirsteli į vidų

POCO. Atiduokite man! (*Išplėšia skrybėlę Vladimirui iš rankų, meta ant žemės, trypia ją*) Be skrybėlės jis nesugebės galvoti!

VLADIMIRAS. Bet ar jis įstengs orientuotis?

POCO. Aš jį orientuosiu! (*Spiria Lakiui*) Stokis! Kiaule!

ESTRAGONAS. Gal jis nebegyvas.

VLADIMIRAS. Jūs jį užmušite.

POCO. Stok! Stipena! (*Traukia virvę. Lakis slysteli. Estragonui ir Vladimirui*) Padėkite.

VLADIMIRAS. Kaip?

POCO. Pakelkite jį!

Estragonas ir Vladimiras stengiasi pastatyti Lakį ant kojų, akimirką prilaiko, paskui paleidžia. Jis vėl pargriūva

ESTRAGONAS. Jis tyčia.

POCO. Reikia jį prilaikyti. (*Po pauzės*) Na na, kelkite jį!

ESTRAGONAS. Man nusibodo.

VLADIMIRAS. Imkim, pabandykim dar kartą.

ESTRAGONAS. Kuo jis mus laiko?

VLADIMIRAS. Kelkim.

Jie pastato Lakį ant kojų ir prilaiko

POCO. Nepaleiskite jo. (*Estragonas ir Vladimiras svirduliuoja*) Nejudėkit! (*Poco ima lagaminą, pintinę ir neša juos prie Lakio*) Tvirtai laikykite. (*Duoda lagaminą Lakiui į rankas, bet šis tuojau pat vėl išmeta*) Nepaleiskite jo! (*Vėl paduoda lagaminą. Palietus lagaminą, Lakio pojūčiai pamažu atgyja, ir pirštai apgniaužia jo rankeną*) Laikykite! (*Tas pat kartojasi ir palietus pintinę*) Štai dabar galite jį paleisti.

Estragonas ir Vladimiras pasitraukia nuo Lakio, kuris klumpa, svyruoja, linksta per kelius, bet lieka stovėti, laikydamas lagaminą ir pintinę. Poco atsitraukia, supliauškina rimbu

Pirmyn! (*Lakis eina*) Atgal! (*Lakis traukiasi*) Na štai, jis gali vaikščioti. (*Atsisuka į Estragoną ir Vladimirą*) Dėkui, ponai, ir leiskite jums... (*rausiasi savo kišenėse*)... jums palinkėti... (*Rausiasi*)... jums palinkėti... (*Rausiasi*) Bet kurgi aš dėjau savo laikrodį? (*Rausiasi*) Čia dabar! (*Sugniužęs pakelia galvą*) Tikras svogūniukas su dangteliu, su sekundine rodykle, ponai. Senelis man jį dovanojo. (*Rausiasi*) Gal jis kur nukrito? (*Ieško ant žemės kartu su Estragonu ir Vladimiru. Poco nuspiria Lakio skrybėlės likučius*) Tai bent!

VLADIMIRAS. Gal jis liemenės kišenėlėje?

POCO. Palaukit. (*Susilenkia dvilinkas, prideda ausį prie savo pilvo, klausosi*) Nieko negirdžiu! (*Moja, kad jie prieitų arčiau*) Pažiūrėkit. (*Estragonas ir Vladimiras prieina, pasilenkia jam prie pat pilvo. Pauzė*) Man rodos, turėtumėt girdėti, kaip jis tiksi.

VLADIMIRAS. Tylos!

Visi pasilenkę klausosi

ESTRAGONAS. Kažką girdžiu.

POCO. Kur?

VLADIMIRAS. Tai širdis.

POCO (*nusivylęs*). Šūdas!

VLADIMIRAS. Tylos!

Visi klausosi

ESTRAGONAS. Gal sustojo.

POCO. Katras judviejų taip dvokiat?

ESTRAGONAS. Jam dvokia iš burnos, o man – kojos.

POCO. Teks atsisveikinti.

ESTRAGONAS. O laikrodis?

POCO. Matyt, būsiu palikęs pilyje.

ESTRAGONAS. Tai sudie.

POCO. Sudie.

VLADIMIRAS. Sudie.

ESTRAGONAS. Sudie.

Pauzė

POCO. Ir dėkui.

VLADIMIRAS. Dėkui jums.

POCO. Nėr už ką.

ESTRAGONAS. Kad yra.

POCO. Kad nėra.

VLADIMIRAS. Kad yra.

ESTRAGONAS. Kad nėra.

Pauzė

POCO. Aš niekaip negaliu... (*dvejoja*) ... išeiti.

ESTRAGONAS. Toks gyvenimas.

Poco nusigręžia, eina nuo Lakio kulisų link, pamažu atleisdamas virvę

VLADIMIRAS. Jūs einat ne į tą pusę.

POCO. Man reikia įsibėgėti. (*Nuėjęs iki virvės galo, tai yra į užkulisį, jis sustoja, atsigręžia, šaukia*) Pasitraukit! (*Estragonas ir Vladimiras pasitraukia į scenos gilumą, žiūri į Poco. Supliauška rimbas*) Pirmyn!

Lakis nejuda

ESTRAGONAS. Pirmyn!

VLADIMIRAS. Pirmyn!

Supliauška rimbas, Lakis pajuda iš vietos

POCO. Greičiau! (*Išeina iš užkulisio, pereina sceną, žengdamas paskui Lakį. Estragonas ir Vladimiras nusiima skrybėles, mosuoja rankomis. Lakis išeina, Poco gendamas rimbu ir virve*) Greičiau! Greičiau! (*Prieš dingdamas, Poco sustoja, atsigręžia. Virvė įsitempia. Girdėti, kaip griūva Lakis*) Kėdę! (*Vladimiras suieško kėdę ir paduoda Poco, o tas meta ją Lakiui*) Sudie!

ESTRAGONAS, VLADIMIRAS (*mosuodami rankomis*). Sudie! Sudie!

POCO. Stok! Kiaule! (*Girdėti, kaip Lakis keliasi*) Pirmyn! (*Poco išeina. Pliauška rimbas*) Pirmyn! Sudie! Greičiau! Kiaule! No! Sudie! *Pauzė*

VLADIMIRAS. Bent neprailgo laukti.

ESTRAGONAS. Ir šiaip neprailgs.

VLADIMIRAS. Kas be ko. Tik šitaip įdomiau.

Pauzė

ESTRAGONAS. Ką dabar darysim?

VLADIMIRAS. Nežinau.

ESTRAGONAS. Eikim iš čia.

VLADIMIRAS. Nevalia.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Juk laukiame Godo.

ESTRAGONAS. Iš tikrųjų.

Pauzė

VLADIMIRAS. Jie gerokai pasikeitė.

ESTRAGONAS. Kas?

VLADIMIRAS. Tiedu.

ESTRAGONAS. Taigi pasikalbėkim truputį.

VLADIMIRAS. Juk jie gerokai pasikeitė, ar ne?

ESTRAGONAS. Galimas daiktas. Tiktai mudu niekad nepasikeisim.

VLADIMIRAS. Galimas daiktas? Tikrų tikriausiai. Tu juos gerai matei?

ESTRAGONAS. Ko gero. Bet aš jų nepažįstu.

VLADIMIRAS. Na ne, pažįsti.

ESTRAGONAS. Na ne, nepažįstu.

VLADIMIRAS. Mes juos pažįstam, aš tau sakiau. Tu viską pamiršti. (*Po pauzės*) Nebent čia ne tie patys.

ESTRAGONAS. Aišku, kad ne tie patys, juk jie mūsų nepažino.

VLADIMIRAS. Tai ne įrodymas. Ir aš dėjausi, kad jų nepažįstu. Be to, mūsų niekas niekados nepažins.

ESTRAGONAS. Gana! Jei mums ko reikia, tai... Ai! (*Vladimiras nereaguoja*) Ai!

VLADIMIRAS. Nebent čia ne tie patys.

ESTRAGONAS. Didi! Ir kitą koją! (*Nušlubuoja į tą pusę, kur sėdėjo pakylant uždangai*)

BALSAS IŠ UŽKULISIO. Pone!

Estragonas sustoja. Abu žiūri balso pusėn

ESTRAGONAS. Vėl prasideda.

VLADIMIRAS. Eikš čionai, vaikeli.

Baugščiai įeina berniukas. Sustoja

BERNIUKAS. Ponas Alberas!

VLADIMIRAS. Aš.

ESTRAGONAS. Ko tau reikia?

VLADIMIRAS. Prieik.

Berniukas nė nekrusteli

ESTRAGONAS (*įsakmiai*). Prieik, tau sakoma!

Berniukas baugščiai prieina, sustoja

VLADIMIRAS. Kas yra?

BERNIUKAS. Ponas Godo... (*Nutyla*)

VLADIMIRAS. Aišku. (*Po pauzės*) Prieik.

Berniukas nekruta

ESTRAGONAS (*įsakmiai*). Prieik, tau sakoma! (*Berniukas baugščiai prisiartina, sustoja*) Kodėl taip vėlai atėjai?

VLADIMIRAS. Tave siuntė ponas Godo?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Na gerai, sakyk.

ESTRAGONAS. Kodėl taip vėlai atėjai?

Berniukas žiūri tai į vieną, tai į kitą neapsispręsdamas, katram atsakyti

VLADIMIRAS (*Estragonui*). Duok jam ramybę.

ESTRAGONAS (*Vladimirui*). Atsikabink. (*Prieidamas, berniukui*) Tu žinai, kelinta dabar valanda?

BERNIUKAS (*traukdamasis atatupstas*). Aš nekaltas, pone.

ESTRAGONAS. Tai gal aš kaltas?

BERNIUKAS. Aš bijojau, pone.

ESTRAGONAS. Ko bijojai? Mūsų? (*Po pauzės*) Atsakyk!

VLADIMIRAS. Viskas aišku, jisai išsigando jų.

ESTRAGONAS. Ar seniai tu jau čia?

BERNIUKAS. Neseniai, pone.

VLADIMIRAS. Tu išsigandai rimbo?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Riksmų?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Tų dviejų ponų?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Tu juos pažįsti?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Tu vietinis?

BERNIUKAS. Taip, pone.

ESTRAGONAS. Meluoji! (*Ima berniuką už rankų, purto*) Sakyk tiesą!

BERNIUKAS (*drebėdamas*). Aš sakau tiesą, pone.

VLADIMIRAS. Duok jam ramybę. Kas tau? (*Estragonas paleidžia berniuką, atsitraukia, užsidengia veidą rankomis. Vladimiras ir berniukas žiūri į jį. Estragonas atitraukia rankas, jo veidas persikreipęs*) Kas tau?

ESTRAGONAS. Aš nelaimingas.

VLADIMIRAS. Juokus į šalį! Ar seniai?

ESTRAGONAS. Nebeprisimenu.

VLADIMIRAS. Ta atmintis visko mums iškrečia! (*Estragonas nori kalbėti, persigalvoja, nušlubuoja šalin, atsisėda ir ima autis batus. Berniukui*) Tai ką?

BERNIUKAS. Ponas Godo...

VLADIMIRAS (*nutraukdamas*). Jau esu tave matęs, ar ne?

BERNIUKAS. Nežinau, pone.

VLADIMIRAS. Tu manęs nepažįsti?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Vakar nebuvai čia atėjęs?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Ateini čionai pirmą kartą?

BERNIUKAS. Taip, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Gali sakyti ką nori. (*Po pauzės*) Na gerai, kalbėk.
BERNIUKAS (*be atokvėpio*). Ponas Godo liepė jums pasakyti, kad rytoj tikrai ateis, o šį vakarą negali.
VLADIMIRAS. Ir viskas?
BERNIUKAS. Taip, pone.
VLADIMIRAS. Tu dirbi pas poną Godo?
BERNIUKAS. Taip, pone.
VLADIMIRAS. O ką tu veiki?
BERNIUKAS. Ganau ožkas, pone.
VLADIMIRAS. Jis gerai elgiasi su tavimi?
BERNIUKAS. Taip, pone.
VLADIMIRAS. Nemuša?
BERNIUKAS. Ne, pone, nemuša.
VLADIMIRAS. O ką muša?
BERNIUKAS. Mano brolį, pone.
VLADIMIRAS. Ak, vadinasi, turi brolį?
BERNIUKAS. Taip, pone.
VLADIMIRAS. O ką jis veikia?
BERNIUKAS. Jis gano avis, pone.
VLADIMIRAS. O kodėl gi jis nemuša tavęs?
BERNIUKAS. Nežinau, pone.
VLADIMIRAS. Matyt, myli tave.
BERNIUKAS. Nežinau, pone.
VLADIMIRAS. Ar jis tave neblogai maitina? (*Berniukas dvejoja*) Ar jis tave gerai maitina?
BERNIUKAS. Gana gerai, pone.
VLADIMIRAS. Tu esi nelaimingas? (*Berniukas dvejoja*) Supranti, ką turiu galvoje?
BERNIUKAS. Taip, pone.
VLADIMIRAS. Ir ką gi?
BERNIUKAS. Nežinau, pone.
VLADIMIRAS. Kaip ir aš. (*Po pauzės*) O kur tu miegi?
BERNIUKAS. Daržinėje, pone.
VLADIMIRAS. Su savo broliu?
BERNIUKAS. Taip, pone.
VLADIMIRAS. Ant šieno?

BERNIUKAS. Taip, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Gerai, gali sau eiti.

BERNIUKAS. Ką pasakyti ponui Godo, pone?

VLADIMIRAS. Pasakyk jam... (*Dvejoja*) Pasakyk jam, kad mus matei. (*Po pauzės*) Juk iš tiesų matei mudu, ar ne?

BERNIUKAS. Taip, pone. (*Neryžtingai traukiasi, nusigręžia ir išbėga*)

Staiga ima temti, ateina naktis. Tolumoje pateka mėnulis, pakyla į dangų, užliedamas sceną sidabrine šviesa

VLADIMIRAS. Pagaliau! (*Estragonas atsistoja ir eina Vladimiro link, nešinas batais rankoje. Padeda juos prie rampos, atsitiesia ir žiūri į mėnulį*) Ką darai?

ESTRAGONAS. Ką ir tu: žiūriu į tą perblyškėlį.

VLADIMIRAS. Klausiu, ką darai su savo batais?

ESTRAGONAS. Palieku juos čia. (*Po pauzės*) Ateis kas nors kitas, toksai... toksai... kaip aš, tik turintis mažesnes kojas, ir bus laimingas radęs batus.

VLADIMIRAS. Nejau vaikščiosi basas?

ESTRAGONAS. Jėzus vaikščiojo.

VLADIMIRAS. Jėzus! Kuo jis čia dėtas? Kaip tu gali su juo lygintis!

ESTRAGONAS. Visada stengiausi jam prilygti.

VLADIMIRAS. O juk ten buvo šilta! Gera!

ESTRAGONAS. Taip. Ir prie kryžiaus kaldavo greitai.

Pauzė

VLADIMIRAS. Čia mums nebėra ko veikti.

ESTRAGONAS. Nei kur kitur.

VLADIMIRAS. Klausyk, Gogo, nebūk surūgęs. Rytoj viskas bus kitaip.

ESTRAGONAS. Kaip kitaip?

VLADIMIRAS. Ar negirdėjai, ką sakė berniūkštis?

ESTRAGONAS. Ne.

VLADIMIRAS. Sakė, kad rytoj Godo tikrai ateis. (*Po pauzės*) Supranti?

ESTRAGONAS. Vadinasi, kaip tik čia reikia jo laukti.

VLADIMIRAS. Ar pakvaišai? Reikia kur nors prisiglausti. (*Ima Estragoną už rankos*) Eime. (*Tempia jį*)

Estragonas iš pradžių pasiduoda, paskui ima spyriotis. Abu sustoja)

ESTRAGONAS (*žiūrėdamas į medį*). Gaila, kad nėra virvagalio.

VLADIMIRAS. Eime. Darosi vėsu. (*Tempia jį. Kartojasi tas pat*)

ESTRAGONAS. Primink man, kad rytoj atsineščiau virvę.

VLADIMIRAS. Gerai. Eime. (*Tempia jį. Kartojasi tas pat*)

ESTRAGONAS. O kiek laiko mudu esame kartu?

VLADIMIRAS. Nežinau. Ko gero, penkiasdešimt metų.

ESTRAGONAS. Atsimeni tą dieną, kai puoliau į Diuransos upę?

VLADIMIRAS. Tada skynėm vynuoges.

ESTRAGONAS. Tu mane ištraukei.

VLADIMIRAS. Viskas jau užmiršta ir palaidota.

ESTRAGONAS. Mano drabužiai džiūvo saulėje.

VLADIMIRAS. Išmesk iš galvos. Eime.

Scena kartojasi

ESTRAGONAS. Palauk.

VLADIMIRAS. Man šalta.

ESTRAGONAS. Svarstau, ar ne geriau mums būtų skyrium, kiekvienam sau. (*Po pauzės*) Mudu nesutverti eit tuo pačiu keliu.

VLADIMIRAS (*nepykdamas*). Nežinia.

ESTRAGONAS. Taigi viskas nežinia.

VLADIMIRAS. Išsiskirt galime kada tik nori, jei manai, kad bus geriau.

ESTRAGONAS. Dabar jau nebeverta.

Pauzė

VLADIMIRAS. Iš tikrųjų, dabar jau nebeverta.

Pauzė

ESTRAGONAS. Tad eime?

VLADIMIRAS. Eime.

Abu nejuda iš vietos

Antras veiksmas

Rytojaus diena. Ta pati valanda. Ta pati vieta.
Estragono batai, suglausti užkulniais, nosimis į šalis, stovi prie rampos.
Lakio skrybėlė tebėra kur buvusi.
Medį dengia lapija.
Greitai įeina Vladimiras. *Sustoja ir ilgai žiūri į medį. Paskui staiga ima skubriai žingsniuoti po sceną tai į vieną, tai į kitą pusę. Vėl sustoja prie batų, lenkiasi, ima vieną, apžiūri, pauosto, rūpestingai stato atgal. Vėl pradeda blaškytis po sceną. Sustoja prie dešiniųjų kulisų, ilgai žiūri į tolį prisidėjęs ranką prie kaktos.*
Žingsniuoja pirmyn atgal. Sustoja prie kairiųjų kulisų, veiksmas kartojasi. Žingsniuoja šen ir ten. Staiga sustoja, susineria rankas ant krūtinės, užverčia galvą ir ima visa gerkle dainuoti

VLADIMIRAS. Išalko šuo labai...
Kadangi pradėjo per žemai, liaujasi dainavęs, atsikosti ir pradeda aukštesniu tonu:

Išalko šuo labai
Ir prie dešros priėjo –
Užtvojo negyvai
Su samčiu jį virėjas.
Ir šunį šunys, jo draugai,
Palaidojo suėję...

Sustoja, atgauna kvapą, pradeda vėl:

Ir šunį šunys, jo draugai,
Palaidojo suėję.
Pastatė kryžių nedažytą
Ir užrašą pridėjo:

Išalko šuo labai
Ir prie dešros priėjo –
Užtvojo negyvai
Su samčiu jį virėjas.
Ir šunį šunys, jo draugai,
Palaidojo suėję.

Sustoja, atsikvepia, vėl pradeda:

Ir šunį šunys, jo draugai,
Palaidojo suėję...

Nutyla, kurį laiką stovi nejudėdamas, paskui vėl ima karštligiškai žingsniuoti po sceną. Vėl sustoja priešais medį, vaikšto pirmyn atgal, sustoja priešais batus, vėl vaikštinėja, bėga prie kairiųjų kulisų, žiūri į tolį. Tuo metu iš už kairiųjų kulisų pasirodo Estragonas, basas, nuleista galva, jis lėtai eina per sceną. Vladimiras atsigręžia ir jį pamato

VLADIMIRAS. Vėl tu! (*Estragonas sustoja nepakeldamas galvos. Vladimiras eina prie jo*) Eikš, aš tave apkabinsiu!

ESTRAGONAS. Neliesk manęs!

Vladimiras įsižeidęs susilaiko. Pauzė

VLADIMIRAS. Tu nori, kad eičiau šalin? (*Po pauzės*) Gogo! (*Po pauzės. Įdėmiai žiūri į jį*) Tave mušė? (*Po pauzės*) Gogo! (*Estragonas visą laiką tyli nuleidęs galvą*) Kur tu praleidai naktį?

Pauzė. Vladimiras prieina artyn

ESTRAGONAS. Neliesk manęs! Nieko neklausk! Nieko nesakyk! Būk su manim!

VLADIMIRAS. Ar aš esu kada nors tave palikęs?

ESTRAGONAS. Tu leidai man išeiti.

VLADIMIRAS. Pažiūrėk į mane. (*Estragonas nesijudina. Garsiai*) Pažiūrėk į mane, tau sakau!

Estragonas pakelia galvą. Jie ilgai žiūri vienas į kitą tai atsitraukdami, tai priartėdami, pakreipę galvą į šoną, tarsi žiūrėtų į kokį meno kūrinį, virpėdami artėja vienas prie kito, paskui staiga apsikabina, ploja vienas kitam per nugarą. Paleidžia vienas kitą iš glėbio. Estragonas, praradęs atsparą, vos nenugriūva

ESTRAGONAS. Kokia diena!

VLADIMIRAS. Kas tave nuskriaudė? Papasakok.

ESTRAGONAS. Štai dar viena dienelė nustumta.

VLADIMIRAS. Dar ne.

ESTRAGONAS. Kad ir kažin kas būtų, man ji jau pasibaigė. (*Pauzė*) Ką tik girdėjau tave dainuojant.

VLADIMIRAS. Teisybė, prisimenu.

ESTRAGONAS. Man pasidarė skaudu. Tariau sau: vienas, mano, kad suvisai išėjau, ir dainuoja lyg niekur nieko.

VLADIMIRAS. Savo nuotaikai neįsakysi. Visą dieną jaučiausi puikiai. (*Po pauzės*) Visą naktį nė karto nesikėliau.

ESTRAGONAS (*liūdnai*). Matai, kai manęs nebūna, tau net šlapintis geriau.

VLADIMIRAS. Man tavęs stigo, ir kartu buvau patenkintas. Argi ne keista?

ESTRAGONAS (*pasipiktinęs*). Buvai patenkintas?

VLADIMIRAS (*pagalvojęs*). Gal čia ne tas žodis.

ESTRAGONAS. O dabar?

VLADIMIRAS (*pasidairęs*). Dabar... (*linksmai*) Štai tu ir vėl čia... (*abejingai*)... mes ir vėl čia... (*liūdnai*) ...aš ir vėl čia.

ESTRAGONAS. Matai, tau blogiau, kai mudu kartu. Ir man geriau vienam.

VLADIMIRAS (*įsižeidęs*). Tai kurių galų mudu susitinkam?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS. O aš žinau. Todėl, kad tu neįstengi apsiginti. Aš būčiau neleidęs tavęs mušti.

ESTRAGONAS. Tu nieko nebūtum galėjęs padaryti.

VLADIMIRAS. Kodėl?

ESTRAGONAS. Jų buvo dešimt.

VLADIMIRAS. Norėjau pasakyti, kad būčiau neleidęs tau lįsti jiems į rankas.

ESTRAGONAS. Aš nieko nedariau.

VLADIMIRAS. Už ką gi jie tave mušė?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS. Matai, Gogo, būna, kad negali susitvardyti, o aš galiu. Turėtum tai jausti.

ESTRAGONAS. Sakau, aš nieko nedariau.

VLADIMIRAS. Gal ir nieko. Bet svarbu laikysena, jei nori, kad kailis liktų sveikas. Tiek jau to. Štai tu sugrįžai, ir aš labai patenkintas.

ESTRAGONAS. Jų buvo dešimt.

VLADIMIRAS. Širdies gilumoje juk ir tu patenkintas, na, prisipažink.

ESTRAGONAS. Kuo patenkintas?

VLADIMIRAS. Kad vėl esi su manim.

ESTRAGONAS. Tu manai?

VLADIMIRAS. Sakyk, nors tai būtų ir netiesa.

ESTRAGONAS. Ką turėčiau sakyti?

VLADIMIRAS. Sakyk: aš patenkintas.

ESTRAGONAS. Aš patenkintas.

VLADIMIRAS. Ir aš.

ESTRAGONAS. Ir aš.

VLADIMIRAS. Mudu abu patenkinti.

ESTRAGONAS. Mudu abu patenkinti. (*Pauzė*) Ką gi mums dabar daryti, kai abu esam patenkinti?

VLADIMIRAS. Laukti Godo.

ESTRAGONAS. Teisybė.

Pauzė

VLADIMIRAS. Nuo vakarykštės dienos čia šis tas pasikeitė.

ESTRAGONAS. O jeigu jis neateis?

VLADIMIRAS (*kurį laiką žiūri nesuprasdamas*). Pamatysim. (*Po pauzės*) Aš sakau, kad nuo vakar čia šis tas pasikeitė.

ESTRAGONAS. Viskas žliaugia.

VLADIMIRAS. Pažiūrėk į medį.

ESTRAGONAS. Dukart į tuos pačius pūlius neįbrisi.

VLADIMIRAS. Į medį pažiūrėk, sakau.

Estragonas žiūri į medį

ESTRAGONAS. Argi vakar jo čia nebuvo!

VLADIMIRAS. Buvo. Negi neprisimeni? Per plauką ant jo nepasikorėm. (*Susimąsto*) Taip, taip, (*skiemenuodamas žodžius*) vos-ant-jo-ne-pa-si-ko-rėm. Bet tu nenorėjai? Ar neprisimeni?

ESTRAGONAS. Tu sapnavai.

VLADIMIRAS. Negalimas dalykas, kad jau būtum pamiršęs.

ESTRAGONAS. Toks jau esu. Arba pamirštu tuojau pat, arba nepamirštu niekados.

VLADIMIRAS. O Poco ir Lakį – ir juos tu pamiršai?

ESTRAGONAS. Poco ir Lakį?
VLADIMIRAS. Pamiršo viską!
ESTRAGONAS. Prisimenu tokį padūkėlį, kuris man įspyrė. Paskui jis darkėsi.
VLADIMIRAS. Tai buvo Lakis.
ESTRAGONAS. Tą prisimenu. O kada tai buvo?
VLADIMIRAS. O tą kitą, kuris jį vedė, taip pat prisimeni?
ESTRAGONAS. Jis man davė kaulų.
VLADIMIRAS. Tai buvo Poco!
ESTRAGONAS. Ir tu sakai, kad visa tai buvo vakar?
VLADIMIRAS. Na taip, aišku.
ESTRAGONAS. Štai šičia?
VLADIMIRAS. Taip, taip, iš tikrųjų! Argi neatpažįsti?
ESTRAGONAS (*staiga įniršęs*). Atpažįsti? Ką čia atpažinsi? Visą gyvenimą murdžiausi purve! Ir dar nori, kad įžiūrėčiau jame kokį gamtovaizdį! (*Dairosi aplinkui*) Pažiūrėk į tą šlykštynę! Kojos iš čia nebuvau iškėlęs!
VLADIMIRAS. Raminkis, raminkis.
ESTRAGONAS. Atstok tu nuo manęs su savo peizažais! Pasikalbėkim apie žemiškus dalykus!
VLADIMIRAS. Juk nesakysi man, kad čia (*mosteli*) panašu į Vokliuzą. Vis dėlto didelis skirtumas.
ESTRAGONAS. Vokliuzas! Kas čia tau kalba apie Vokliuzą!
VLADIMIRAS. Juk esi buvęs Vokliuze?
ESTRAGONAS. Tai jau ne, aš niekada nesu buvęs Vokliuze. Sakau, kad visą savo sumautą gyvenimą prasmirdau čia! Čia! Šūdekliuze!
VLADIMIRAS. O juk Vokliuze mudu buvome drauge, galvą dedu. Dirbome vynuogyne pas tą... pas Bonelį Rusijone.
ESTRAGONAS (*ramiau*). Galimas daiktas. Neįsidėmėjau.
VLADIMIRAS. Juk ten viskas raudona!
ESTRAGONAS (*įpykęs*). Neįsidėmėjau, sakau tau!
Pauzė. Vladimiras giliai atsidūsta
VLADIMIRAS. Sunku man su tavim, Gogo.
ESTRAGONAS. Geriau mums išsiskirti.
VLADIMIRAS. Kasdien kalbi tą patį. Ir kas kartą vis grįžti atgal.

Pauzė

ESTRAGONAS. Būtų neblogai, jei mane užmuštų kaip aną, kitą.

VLADIMIRAS. Kurį kitą? (*Po pauzės*) Kurį kitą?

ESTRAGONAS. Kaip milijardus kitų.

VLADIMIRAS (*išmintingai*). Kiekvienas turi savo kryželį. (*Atsidūsta*) Kol kas – kryželis, paskui – kryžius.

ESTRAGONAS. Kalbėkimės nesikarščiuodami, jeigu jau tylėti nemokam.

VLADIMIRAS. Teisybę sakai, mudu neišsenkami.

ESTRAGONAS. Todėl, kad nenorime galvoti.

VLADIMIRAS. Turime kuo pasiteisinti.

ESTRAGONAS. Todėl, kad nenorime nieko girdėti.

VLADIMIRAS. Turime kuo remtis.

ESTRAGONAS. Visi balsai negyvi.

VLADIMIRAS. Tarytum šnara sparnai.

ESTRAGONAS. Lapai.

VLADIMIRAS. Smėlis.

ESTRAGONAS. Lapai.

Pauzė

VLADIMIRAS. Jie šneka visi kartu.

ESTRAGONAS. Kiekvienas sau.

Pauzė

VLADIMIRAS. Greičiau jie šnabžda.

ESTRAGONAS. Kuždasi.

VLADIMIRAS. Šlama.

ESTRAGONAS. Šnabžda.

Pauzė

VLADIMIRAS. Ką jie sako?

ESTRAGONAS. Pasakoja savo gyvenimą.

VLADIMIRAS. Jiems negana to, kad gyveno.

ESTRAGONAS. Jiems reikia pasipasakoti.

VLADIMIRAS. Jiems negana būti negyviems.

ESTRAGONAS. Jiems to nepakanka.

Pauzė

VLADIMIRAS. Tarytum šnara plunksnos.

ESTRAGONAS. Lapai.

VLADIMIRAS. Pelenai.

ESTRAGONAS. Lapai.

Ilga pauzė

VLADIMIRAS. Pasakyk ką nors!

ESTRAGONAS. Galvoju, ką čia pasakyti.

Ilga pauzė

VLADIMIRAS (*nerimastingai*). Sakyk bet ką!

ESTRAGONAS. Ką mes dabar darom?

VLADIMIRAS. Laukiam Godo.

ESTRAGONAS. Teisybė.

Pauzė

VLADIMIRAS. Kaip sunku!

ESTRAGONAS. Gal padainuotum?

VLADIMIRAS. Ne, ne. (*Galvoja*) Geriau viską pradėt iš pradžių.

ESTRAGONAS. Man rodos, tai iš tiesų ne taip jau sunku.

VLADIMIRAS. Kaip tik pradžia yra sunkiausia.

ESTRAGONAS. Pradėti galima nuo ko tik nori.

VLADIMIRAS. Taip, bet reikia apsispręsti.

ESTRAGONAS. Teisybė.

Pauzė

VLADIMIRAS. Padėk man!

ESTRAGONAS. Aš stengiuosi.

Pauzė

VLADIMIRAS. Kai stengiesi, tai girdi.

ESTRAGONAS. Teisybė.

VLADIMIRAS. O tai trukdo ieškoti.

ESTRAGONAS. Teisybė.

VLADIMIRAS. Tai trukdo galvoti.

ESTRAGONAS. Vis tiek galvoji.

VLADIMIRAS. Betgi tai neįmanoma.

ESTRAGONAS. Va va, prieštaraukime vienas kitam.

VLADIMIRAS. Neįmanoma.

ESTRAGONAS. Tu manai?

VLADIMIRAS. Mums nebegresia pavojus galvoti.

ESTRAGONAS. Tada ko gi mums skųstis?

VLADIMIRAS. Galvoti – dar ne bėda.

ESTRAGONAS. Tikra teisybė, tikra teisybė, bet tas ir yra.
VLADIMIRAS. Ką reiškia – tas ir yra?
ESTRAGONAS. O štai kas – imkim ir klausinėkim vienas kitą.
VLADIMIRAS. Ką tu nori tuo pasakyti – tas ir yra?
ESTRAGONAS. Bent jau tas ir yra.
VLADIMIRAS. Savaime aišku.
ESTRAGONAS. Taigi? Jeigu manysime esą laimingi?
VLADIMIRAS. Baisiausia yra galvoti.
ESTRAGONAS. Bet argi mums kada nors grėsė toks dalykas?
VLADIMIRAS. Iš kur visi šitie lavonai?
ESTRAGONAS. Šitie kaulai?
VLADIMIRAS. Taigi.
ESTRAGONAS. Savaime aišku.
VLADIMIRAS. Matyt, mes truputį galvojom.
ESTRAGONAS. Iš pat pradžių.
VLADIMIRAS. Lavonų lavonai.
ESTRAGONAS. Reikia tik nežiūrėti.
VLADIMIRAS. Akys pačios krypsta.
ESTRAGONAS. Teisybė.
VLADIMIRAS. Kad ir ką darytum.
ESTRAGONAS. Ką?
VLADIMIRAS. Kad ir ką darytum.
ESTRAGONAS. Reikėtų ryžtingai atsigręžt į gamtą.
VLADIMIRAS. Mes bandėme.
ESTRAGONAS. Teisybė.
VLADIMIRAS. O čia ne pati didžiausia bėda, iš tikrųjų.
ESTRAGONAS. Kas?
VLADIMIRAS. Kad mes galvojom.
ESTRAGONAS. Savaime aišku.
VLADIMIRAS. Būtume galėję apsieiti ir be to.
ESTRAGONAS. Ką jau darysi.
VLADIMIRAS. Žinau, žinau.
Pauzė
ESTRAGONAS. Neblogai pasivarėm, ristute.
VLADIMIRAS. Taip, bet dabar reikėtų prasimanyti ką nors kita.
ESTRAGONAS. Reikėtų.

VLADIMIRAS. Reikėtų.

ESTRAGONAS. Reikėtų.

Abu mąsto

VLADIMIRAS. Ką aš čia kalbėjau? Nuo to galima ir pradėti.

ESTRAGONAS. Kada?

VLADIMIRAS. Iš pat pradžios.

ESTRAGONAS. Kokios pradžios?

VLADIMIRAS. Šio vakaro. Aš kalbėjau... aš kalbėjau...

ESTRAGONAS. Dievaži, tu per daug iš manęs nori.

VLADIMIRAS. Pala... mudu apsikabinom... buvom patenkinti... patenkinti... ką mes dabar darom, būdami patenkinti... laukiam... pala... tuoj prisiminsiu... laukiame... dabar, būdami patenkinti... laukiame... tuoj prisiminsiu... ak! Medis!

ESTRAGONAS. Medis?

VLADIMIRAS. Neprisimeni?

ESTRAGONAS. Aš pavargęs.

VLADIMIRAS. Pasižiūrėk į jį.

Estragonas žiūri į medį

ESTRAGONAS. Nieko nematau.

VLADIMIRAS. Betgi vakar vakare jis buvo pajuodavęs ir išdžiūvęs! O šiandien visas sulapojęs.

ESTRAGONAS. Sulapojęs?

VLADIMIRAS. Per vieną naktį!

ESTRAGONAS. Matyt, pavasaris.

VLADIMIRAS. Per vieną vienintelę naktį!

ESTRAGONAS. Juk sakau, kad vakar vakare mūsų čia nebuvo. Tau vaidenosi.

VLADIMIRAS. O kurgi, tavo manymu, buvom vakar vakare?

ESTRAGONAS. Nežinau. Kažkur kitur. Kitame krašte. Dykros per akis.

VLADIMIRAS (*tikras savo teisumu*). Bet vakar vakare mūsų čia nebuvo. Ką gi mes veikėm vakar vakare?

ESTRAGONAS. Ką mes veikėm?

VLADIMIRAS. Pabandyk prisiminti.

ESTRAGONAS. Na... mes tikriausiai plepėjome.

VLADIMIRAS (*tvardydamasis*). Ir kažin apie ką?

ESTRAGONAS. O... gal pilstėm iš tuščio į kiaurą, taigi iš tuščio į kiaurą. (*Tvirtai*) Tai va, prisiminiau, vakar vakare pilstėm iš tuščio į kiaurą. Jau pusė amžiaus, kai vėtom dykąją.
VLADIMIRAS. Neprisimeni jokio įvykio, jokių aplinkybių?
ESTRAGONAS (*pavargusiu balsu*). Nekankink manęs, Didi.
VLADIMIRAS. Saulės? Mėnulio? Neprisimeni?
ESTRAGONAS. Ko gero, jie buvo savo vietoj, kaip visada.
VLADIMIRAS. Nepastebėjai nieko ypatingo?
ESTRAGONAS. Deja.
VLADIMIRAS. O Poco? O Lakis?
ESTRAGONAS. Poco?
VLADIMIRAS. Kaulai.
ESTRAGONAS. Jie buvo kaip žuvies ašakos.
VLADIMIRAS. Jų tau davė Poco.
ESTRAGONAS. Nežinau.
VLADIMIRAS. O kai tau įspyrė?
ESTRAGONAS. Įspyrė? Iš tiesų, man įspyrė.
VLADIMIRAS. Tau įspyrė Lakis.
ESTRAGONAS. Ir viskas buvo vakar?
VLADIMIRAS. Parodyk koją.
ESTRAGONAS. Katrą?
VLADIMIRAS. Abidvi. Pasiraitok kelnes.

Estragonas, stovėdamas ant vienos kojos, tiesia kitą Vladimirui, vos nepargriūva. Vladimiras paima už kojos. Estragonas svyruoja. Pasiraitok.

ESTRAGONAS (*svirduliuodamas*). Negaliu.

Vladimiras pakelia kelnių klešnę, apžiūri koją, paleidžia ją. Estragonas vėl vos nepargriūva

VLADIMIRAS. Kitą. (*Estragonas ištiesia tą pačią koją*) Kitą, sakau! (*Tas pat kartojasi su kita koja*) Štai žaizda, jau užpūliavo.
ESTRAGONAS. Ir ką?
VLADIMIRAS. O kur tavo batai?
ESTRAGONAS. Turbūt pamečiau.
VLADIMIRAS. Kada?
ESTRAGONAS. Nežinau.
VLADIMIRAS. Kodėl?

ESTRAGONAS. Neprisimenu.

VLADIMIRAS. Aš klausiu, kodėl juos pametei?

ESTRAGONAS. Jie man spaudė.

VLADIMIRAS (*rodo į batus*). Štai kur jie. (*Estragonas žiūri į batus*) Ten pat, kur vakar vakare padėjai.

Estragonas prieina prie batų, pasilenkia, apžiūri iš arti

ESTRAGONAS. Ne mano.

VLADIMIRAS. Ne tavo!

ESTRAGONAS. Maniškiai buvo juodi. O šitie geltoni.

VLADIMIRAS. Ar iš tikrųjų taviškiai buvo juodi?

ESTRAGONAS. Iš tiesų jie buvo pilki.

VLADIMIRAS. O šitie geltoni? Parodyk.

ESTRAGONAS (*paima vieną batą*). Ko gero, žalsvi.

VLADIMIRAS (*prieina*). Parodyk. (*Estragonas jam paduoda batą, Vladimiras jį apžiūri, piktai numeta*) Taigi!

ESTRAGONAS. Matai, visi tie...

VLADIMIRAS. Matau, kas yra. Taip, matau, kas čia atsitiko.

ESTRAGONAS. Visi tie...

VLADIMIRAS. Viskas aišku kaip dieną. Kažkoks tipas buvo atėjęs, pasiėmė tavo batus ir paliko savo.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Savieji jam netiko. Tada jis pasiėmė taviškius.

ESTRAGONAS. Bet manieji buvo per maži.

VLADIMIRAS. Tau. Tik ne jam.

ESTRAGONAS. Aš pavargau. (*Po pauzės*) Eime iš čia.

VLADIMIRAS. Nevalia.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Laukiame Godo.

ESTRAGONAS. Tiesa. (*Po pauzės*) Ką gi daryti?

VLADIMIRAS. Nieko nepadarysi.

ESTRAGONAS. Bet aš nebegaliu.

VLADIMIRAS. Gal ridikėlio nori?

ESTRAGONAS. Daugiau nieko neturi?

VLADIMIRAS. Ridikėlių ir ropių.

ESTRAGONAS. O morkų nebėra?

VLADIMIRAS. Ne. Tau vis morkų ir morkų.

ESTRAGONAS. Tada ridikėlį. (*Vladimiras rausiasi kišenėse ir randa tik ropes, pagaliau suranda ridikėlį ir paduoda jį Estragonui. Tas jį apžiūri, apuosto*) Jis juodas!

VLADIMIRAS. Čia ridikėlis.

ESTRAGONAS. Gerai žinai, kad mėgstu tik raudonus!

VLADIMIRAS. Vadinasi, nenori?

ESTRAGONAS. Aš mėgstu tik raudonus!

VLADIMIRAS. Tada atiduok.

Estragonas grąžina

ESTRAGONAS. Eisiu paieškoti morkos. (*Nė nekrusteli*)

VLADIMIRAS. Dabar tai jau ne taip svarbu.

ESTRAGONAS. Dar ne visai.

Pauzė

VLADIMIRAS. O jeigu imtum ir pamėgintum.

ESTRAGONAS. Jau viską išbandžiau.

VLADIMIRAS. Turiu omeny batus.

ESTRAGONAS. Tu manai?

VLADIMIRAS. Vis ne taip prailgs laukti. (*Estragonas dvejoja*) Patikėk, bus šiokia tokia pramoga.

ESTRAGONAS. Nusiraminimas.

VLADIMIRAS. Prasiblaškymas.

ESTRAGONAS. Nusiraminimas.

VLADIMIRAS. Imk ir pamėgink.

ESTRAGONAS. Padėsi?

VLADIMIRAS. Be abejo.

ESTRAGONAS. O mes ne taip jau blogai išsisukam iš bėdos abu kartu, ar ne, Didi?

VLADIMIRAS. Taip, taip. Na, bandykim iš pradžių kairiąją.

ESTRAGONAS. Vis ką nors prasimanom, kad apdumtume akis ir įtikintume save, jog dar tebegyvenam, ar ne, Didi?

VLADIMIRAS (*nekantriai*). Taip, taip, mudu burtininkai. Bet nenukrypkim į šalį, nes pamiršim, ką ketiname daryti. (*Ima batą*) Na, duokš koją. (*Estragonas prieina, pakelia koją*) Ne tą, kiaule! (*Estragonas pakelia kitą koją*) Aukščiau! (*Susikibę jie svirduliuoja po sceną. Vladimirui pagaliau pavyksta jį apauti*) Bandyk pavaikščioti. (*Estragonas vaikščioja*) Ir kaip?

ESTRAGONAS. Kaip tik.

VLADIMIRAS (*išsitraukia iš kišenės raištelį*). Reikia suvarstyti.

ESTRAGONAS (*karštai*). Ne, ne, jokių raištelių, jokių raištelių.

VLADIMIRAS. Be reikalo. Bandykim antrą. (*Apauna*) Kaip?

ESTRAGONAS. Taip pat geras.

VLADIMIRAS. Nespaudžia?

ESTRAGONAS (*nevikriai žengia keletą žingsnių*). Kol kas ne.

VLADIMIRAS. Gali juos avėti.

ESTRAGONAS. Jie man per dideli.

VLADIMIRAS. Gal kada nors įsigysi kojines.

ESTRAGONAS. Iš tiesų.

VLADIMIRAS. Avėsi?

ESTRAGONAS. Gana apie tuos batus.

VLADIMIRAS. Taip, bet...

ESTRAGONAS. Gana! (*Pauzė*) Aš vis dėlto atsisėsiu. (*Žvilgsniu ieško, kur sėstis, paskui atsisėda į tą vietą, kur sėdėjo pirmo veiksmo pradžioje*)

VLADIMIRAS. Čia tu sėdėjai vakar vakare.

Pauzė

ESTRAGONAS. Kad galėčiau užmigti.

VLADIMIRAS. Vakar vakare tu miegojai.

ESTRAGONAS. Pabandysiu. (*Įkiša galvą tarp kelių, atrodo kaip vaisius įsčiose*)

VLADIMIRAS. Palauk. (*Prieina prie Estragono ir pradeda garsiai dainuoti*)

Liūli liūli liūli...

ESTRAGONAS (*pakelia galvą*). Ne taip garsiai.

VLADIMIRAS (*tyliau*).

Liūli liūli liūli
Liūli liūli liūli
Liūli liūli liūli
Liūli liūli...

Estragonas užmiega. Vladimiras nusivelka švarką, apgaubia jam pečius, paskui ima vaikščioti pirmyn atgal, mosuodamas rankomis, kad sušiltų. Estragonas staiga nubunda, pašoka ir paklaikęs žengia keletą žingsnių. Vladimiras pripuola prie jo, apkabina

Čia aš... čia aš... nebijok.

ESTRAGONAS. Ak!
VLADIMIRAS. Gerai, viskas gerai.
ESTRAGONAS. Aš kritau.
VLADIMIRAS. Viskas gerai. Neimk į galvą.
ESTRAGONAS. Aš buvau prie...
VLADIMIRAS. Ne, ne, nieko nesakyk. Geriau truputį pavaikščiokim. (*Ima Estragoną už parankės ir vaikščioja pirmyn atgal, kol Estragonas atsisako vaikščioti*)
ESTRAGONAS. Gana! Aš pavargau.
VLADIMIRAS. Tau labiau patinka tupėti lyg prikaltam, nieko neveikti.
ESTRAGONAS. Taip.
VLADIMIRAS. Kaip sau nori. (*Paleidžia Estragoną, pasiima nuo žemės švarką ir apsivelka*)
ESTRAGONAS. Eime iš čia.
VLADIMIRAS. Nevalia.
ESTRAGONAS. Kodėl?
VLADIMIRAS. Laukiame Godo.
ESTRAGONAS. Teisybė. (*Vladimiras vėl ima vaikščioti pirmyn atgal*) Ko nenustygsti vietoj?
VLADIMIRAS. Man šalta.
ESTRAGONAS. Mes per anksti atėjom.
VLADIMIRAS. Kaip visada, prieš temstant.
ESTRAGONAS. Betgi dar netemsta.
VLADIMIRAS. Sutems staiga, kaip vakar.
ESTRAGONAS. Tada bus naktis.
VLADIMIRAS. Ir mes galėsim eiti sau.
ESTRAGONAS. Paskui vėl bus diena. (*Po pauzės*) Ką daryti, ką daryti?
VLADIMIRAS (*nustoja vaikščioti, ryžtingai*). Ar nesiliausi verkšlenęs? Tavo dejonės man jau lenda per pakaušį.
ESTRAGONAS. Aš einu.
VLADIMIRAS (*pamato Lakio skrybėlę*). Žiū!
ESTRAGONAS. Sudie.
VLADIMIRAS. Lakio skrybėlė! (*Prieina artyn*) Jau gera valanda, kai esu šičia ir jos nepastebėjau! (*Labai patenkintas*) Nuostabu!

ESTRAGONAS. Tu manęs nebepamatysi.

VLADIMIRAS. Vadinasi, aš neapsirikau, mudu niekur nenuklydom. Galime būti ramūs. (*Pakelia Lakio skrybėlę, apžiūri ją, lygina*) Matyt, graži buvo skrybėlė. (*Užsideda, o savąją paduoda Estragonui*) Še.

ESTRAGONAS. Ko tau?

VLADIMIRAS. Še, imk.

Estragonas ima iš Vladimiro skrybėlę. Vladimiras abiem rankom taisosi ant galvos Lakio skrybėlę. Estragonas užsideda Vladimiro skrybėlę, o savąją duoda Vladimirui. Vladimiras ima Estragono skrybėlę. Estragonas abiem rankom taisosi Vladimiro skrybėlę. Vladimiras užsideda Estragono skrybėlę, o Lakio skrybėlę duoda Estragonui. Estragonas ima Lakio skrybėlę. Vladimiras abiem rankom taisosi Estragono skrybėlę. Estragonas užsideda Lakio skrybėlę, o Vladimiro skrybėlę atiduoda. Vladimiras ima savo skrybėlę. Estragonas abiem rankom taisosi Lakio skrybėlę. Vladimiras užsideda savo skrybėlę, Estragono skrybėlę atiduoda. Estragonas ima savo skrybėlę. Vladimiras abiem rankom taisosi savo skrybėlę. Estragonas užsideda savo skrybėlę, o Lakio skrybėlę duoda Vladimirui. Vladimiras ima Lakio skrybėlę. Estragonas abiem rankom taisosi savo skrybėlę. Vladimiras užsideda Lakio skrybėlę, o savąją duoda Estragonui. Estragonas ima Vladimiro skrybėlę. Vladimiras abiem rankom taisosi Lakio skrybėlę. Estragonas duoda Vladimirui jo skrybėlę, tas ima ją ir grąžina Estragonui, Estragonas ima ją ir grąžina Vladimirui, tas ją paima ir numeta. Viskas daroma labai mikliai

Tinka?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS. Na, kaip su ja atrodau? (*Koketiškai sukinėja galvą čia į kairę, čia į dešinę, pozuoja kaip manekenas*)

ESTRAGONAS. Pasibaisėtinai.

VLADIMIRAS. Bet ne baisiau negu visada?

ESTRAGONAS. Taip pat.

VLADIMIRAS. Vadinas, galiu ją nešioti. Manoji spaudė. (*Po pauzės*) Kaip čia pasakius? (*Po pauzės*) Veržė.

ESTRAGONAS. Aš einu.

VLADIMIRAS. Nebenori žaisti?

ESTRAGONAS. Ką žaisti?

VLADIMIRAS. Galėtume pažaisti Poco ir Lakį.

ESTRAGONAS. Nepažįstu nei vieno, nei kito.

VLADIMIRAS. Aš būsiu Lakis, tu būsi Poco. (*Vaidina Lakį, sulinkusį po nešuliais. Estragonas žiūri į jį nustebęs*) Pradėk.

ESTRAGONAS. Ką daryti?

VLADIMIRAS. Plūsk mane!

ESTRAGONAS. Bjaurybė!

VLADIMIRAS. Pikčiau!

ESTRAGONAS. Mėšlas! Niekšas!

Vladimiras eina į priekį, traukiasi atatupstas, susilenkęs

VLADIMIRAS. Liepk man galvoti.

ESTRAGONAS. Kaip?

VLADIMIRAS. Sakyk: „Galvok, kiaule!"

ESTRAGONAS. Galvok, kiaule!

Pauzė

VLADIMIRAS. Negaliu!

ESTRAGONAS. Gana!

VLADIMIRAS. Liepk man šokti.

ESTRAGONAS. Aš išeinu.

VLADIMIRAS. Šok, kiaule! (*Jis raitosi vietoje. Estragonas skubiai išeina*) Negaliu! (*Pakelia galvą, mato, kad Estragono nebėra, ir veriamai surinka*) Godo! (*Pauzė. Jis ima beveik tekinas blaškytis po sceną. Estragonas uždusęs skubiai grįžta į sceną. Jie sustoja per kelis žingsnius vienas nuo kito*) Štai ir vėl tu čia!

ESTRAGONAS (*uždusęs*). Aš prakeiktas!

VLADIMIRAS. Kur tu buvai? Maniau, kad suvisai išėjai.

ESTRAGONAS. Buvau iki pakriaušės. Ateina.

VLADIMIRAS. Kas?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS. Keliese?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS (*triumfuodamas*). Godo! Pagaliau! (*Puola apkabinti Estragono*) Gogo! Tai Godo! Mes išgelbėti! Eime jo pasitikti! Greičiau! (*Tempia Estragoną kulisų link. Jis priešinasi, ištrūksta, lekia į užkulisį*) Gogo! Sugrįžk! (*Vladimiras bėga ton pusėn, iš kur anksčiau sugrįžo Estragonas, žiūri į tolį. Vėl pasirodo Estragonas, skuba prie Vladimiro, šis atsisuka*) Tu vėl, vėl čia!

ESTRAGONAS. Aš žuvęs!

VLADIMIRAS. Kur tu buvai?

ESTRAGONAS. Prie pakriaušės.

VLADIMIRAS. Regis, įkliuvom. Be abejonės, įkliuvom kaip į maišą.

ESTRAGONAS. Ir iš ten eina.

VLADIMIRAS. Mes apsupti! (*Estragonas paklaikęs bloškiasi į scenos gilumą, parvirsta*) Kvaily! Pro čia neišeisi! (*Stvėręs Estragoną už rankos, tempia prie rampos. Mosteli į publiką*) Tenai nė gyvos dvasios. Bėk ten. Greitai. (*Stumia jį žemyn nuo scenos, Estragonas, apimtas siaubo, atšoka*) Tu nenori? Dievaži, aš negaliu suprasti. Pagalvokim. (*Svarsto*) Vienintelė viltis – dingti.

ESTRAGONAS. Kur?

VLADIMIRAS. Už medžio. (*Estragonas dvejoja*) Greičiau! Už medžio! (*Estragonas puola slėptis už medžio, bet visai pasislėpti nepavyksta*) Nejudėk! (*Estragonas išlenda iš už medžio*) Šis medis mūsų neišgelbės. (*Estragonui*) Kuoktelėjai?

ESTRAGONAS (*ramiau*). Aš susimėčiau. (*Sutrikęs nuleidžia akis*) Atleisk! (*Vėl pakelia galvą*) To nebus! Pamatysi. Sakyk, ką daryti.

VLADIMIRAS. Nėra ką daryti.

ESTRAGONAS. Eik ir stokis va ten. (*Tempia Vladimirą kairiųjų kulisų link, stato jį vidury kelio nugara į sceną*) Čia. Nejudėk ir žiūrėk išplėtęs akis. (*Bėga prie kitų kulisų. Vladimiras žiūri į jį per petį. Estragonas sustoja, žiūri į tolį, atsigręžia. Abu žiūri vienas į kitą per petį*) Petys į petį, kaip senais gerais laikais! (*Kurį laiką žiūri vienas į kitą, paskui abu sužiūra į šalį. Ilga pauzė*) Niekas neateina?

VLADIMIRAS (*atsigręžia*). Kas toks?

ESTRAGONAS (*garsiau*). Nematai, ar kas ateina?

VLADIMIRAS. Ne.

ESTRAGONAS. Ir aš nebematau.

Jie vėl ima dairytis. Ilga pauzė

VLADIMIRAS. Turbūt tau tik pasirodė.

ESTRAGONAS (*atsigręžia*). Ką?

VLADIMIRAS (*garsiau*). Turbūt tau tik pasirodė.

ESTRAGONAS. Nešauk.

Jie vėl ima dairytis. Ilga pauzė

VLADIMIRAS, ESTRAGONAS (*atsigręžia abu kartu*). Argi...

VLADIMIRAS. O, atsiprašau!

ESTRAGONAS. Klausau.

VLADIMIRAS. Ne, ne!

ESTRAGONAS. Klausau!

VLADIMIRAS. Aš tave nutraukiau.

ESTRAGONAS. Priešingai.

Įpykę žiūri vienas į kitą

VLADIMIRAS. Na gerai, nesimaivykim.

ESTRAGONAS. Na, baik ožiuotis.

VLADIMIRAS (*garsiai*). Sakyk, ką pradėjai, girdi.

ESTRAGONAS (*taip pat garsiai*). Tu sakyk.

Pauzė. Eina vienas prie kito, sustoja

VLADIMIRAS. Menkysta!

ESTRAGONAS. Taip, taip, imkim ir išsiplūskim. (*Vienas paskui kitą išsikeikia. Pauzė*) O dabar susitaikykim.

VLADIMIRAS. Gogo!

ESTRAGONAS. Didi!

VLADIMIRAS. Duokš ranką!

ESTRAGONAS. Še!

VLADIMIRAS. Pulk man į glėbį!

ESTRAGONAS. Tau į glėbį?

VLADIMIRAS (*išskečia rankas*). Čionai!

ESTRAGONAS. Ką gi.

Jie apsikabina. Pauzė

VLADIMIRAS. Kaip greit bėga laikas, kai turi pramogų!

Pauzė

ESTRAGONAS. Ką gi dabar veiksim?

VLADIMIRAS. Belaukdami.

ESTRAGONAS. Belaukdami.

Pauzė

VLADIMIRAS. O ką, gal padarom keletą savo pratimų?

ESTRAGONAS. Savo judesių.

VLADIMIRAS. Pasilenkimų.

ESTRAGONAS. Atsipalaidavimų.

VLADIMIRAS. Sukinių.

ESTRAGONAS. Atsipalaidavimų.

VLADIMIRAS. Bent sušilsim.

ESTRAGONAS. Bent atsipalaiduosim.

VLADIMIRAS. Pradedam.

Jis ima šokinėti, Estragonas mėgdžioja

ESTRAGONAS (*sustoja*). Gana. Aš pavargau.

VLADIMIRAS (*sustoja*). Mes nekokios formos. Bet keletą kartų įkvėpkime ir iškvėpkime.

ESTRAGONAS. Nebenoriu kvėpuoti.

VLADIMIRAS. Tavo teisybė. (*Pauzė*). Ne, vis dėlto dėl pusiausvyros padarykime medį.

ESTRAGONAS. Medį?

Vladimiras svirduliuodamas vaizduoja medį

VLADIMIRAS (*sustoja*). Dabar tu.

Estragonas svirduliuodamas vaizduoja medį

ESTRAGONAS. Manai, Dievas mane regi?

VLADIMIRAS. Reikia užsimerkti.

Estragonas užsimerkia, ima svirduliuoti dar smarkiau

ESTRAGONAS (*sustoja, ima mosuoti kumščiais ir šaukti iš visos gerklės*). Dieve, pasigailėk manęs!

VLADIMIRAS (*įskaudintas*). O manęs?

ESTRAGONAS (*taip pat*). Manęs! Manęs! Pasigailėk! Manęs!

Įeina Poco ir Lakis. Poco apakęs. Lakis apkrautas kaip pirmame veiksme. Tiktai virvė gerokai trumpesnė, kad Poco būtų patogiau sekti iš paskos. Lakis su nauja skrybėle. Pamatęs Vladimirą ir Estragoną, jis sustoja. Poco, tebeeidamas toliau, užsiduria ant jo. Vladimiras ir Estragonas atsitraukia

POCO (*griebiasi už Lakio, ir tas susvyruoja*). Kas čia? Kas čia šaukė?

Lakis nugriūva, paleisdamas iš rankų nešulius ir trūktelėdamas iš paskos Poco. Išsitiesęs guli ir nejuda tarp nešulių

ESTRAGONAS. Godo?

VLADIMIRAS. Pačiu laiku. (*Kartu su Estragonu jis eina apvirtusiųjų link*) Pagaliau pastiprinimas.

POCO (*silpnu balsu*). Padėkit.

ESTRAGONAS. Tai Godo?

VLADIMIRAS. Jau mes vos nenuleidome rankų. O dabar ramiai sulauksim vakaro pabaigos.

POCO. Čionai!

ESTRAGONAS. Jis šaukiasi pagalbos.

VLADIMIRAS. Mes nebe vieni lauksime nakties, lauksime Godo, lauksim, lauksim. Visą vakarą patys vieni kovojame iš paskutiniųjų. Dabar viskas baigta. Jau beveik rytojus.

ESTRAGONAS. Bet jie eina pro šalį.

POCO. Čionai!

VLADIMIRAS. Dabar laikas bėga visai kitaip. Nusileis saulė, pakils mėnuo, ir mes keliausime – iš čia.

ESTRAGONAS. Bet jie tik eina pro šalį.

VLADIMIRAS. Ir to pakanka.

POCO. Pasigailėkit!

VLADIMIRAS. Vargšas Poco!

ESTRAGONAS. Aš žinojau, kad tai jis.

VLADIMIRAS. Kas?

ESTRAGONAS. Godo.

VLADIMIRAS. Juk čia ne Godo.

ESTRAGONAS. Čia ne Godo?

VLADIMIRAS. Ne Godo.

ESTRAGONAS. O kas čia tada?

VLADIMIRAS. Poco.

POCO. Tai aš! Aš! Pakelkite mane.

VLADIMIRAS. Jis negali atsikelti.

ESTRAGONAS. Eime iš čia.

VLADIMIRAS. Nevalia.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Laukiame Godo.

ESTRAGONAS. Teisybė.

VLADIMIRAS. Gal jis dar turi tau kaulų?

ESTRAGONAS. Kaulų?

VLADIMIRAS. Viščiuko kaulų. Neprisimeni?

ESTRAGONAS. Ar tai buvo jis?

VLADIMIRAS. Taip.

ESTRAGONAS. Paprašyk.

VLADIMIRAS. Gal iš pradžių jam padėkim?

ESTRAGONAS. Ką padėkim?

VLADIMIRAS. Atsikelti.

ESTRAGONAS. Jis negali atsikelti?

VLADIMIRAS. Jis nori atsikelti.

ESTRAGONAS. Tai ko nesikelia?

VLADIMIRAS. Negali.

ESTRAGONAS. O kas jam yra?

VLADIMIRAS. Nežinau.

Poco raičiojasi, vaitoja, daužo žemę kumščiais

ESTRAGONAS. O gal iš pradžių paprašykim kaulų? Jei neduos, tegu sau lieka.

VLADIMIRAS. Nori pasakyt, kad jis mūsų valioje?

ESTRAGONAS. Taip.

VLADIMIRAS. Ir kad paslaugas reikia siūlyti su sąlyga?

ESTRAGONAS. Taip.

VLADIMIRAS. Atrodo, protinga, iš tikrųjų. Bet aš bijau vieno dalyko.

ESTRAGONAS. Ko?

VLADIMIRAS. Kad Lakis staiga nepradėtų siautėti. Tada mums kliūtų.

ESTRAGONAS. Lakis?

VLADIMIRAS. Juk vakar jis tave užpuolė.

ESTRAGONAS. Sakau, kad jų buvo dešimt.

VLADIMIRAS. Na ne, anksčiau, tas, kuris tau įspyrė.

ESTRAGONAS. Jis čia?

VLADIMIRAS. Pažiūrėk. Dabar jis nekruta. Bet po akimirkos gali įšėlti.

ESTRAGONAS. O jeigu mudu abu jį gerokai apdorotume?

VLADIMIRAS. Kitaip sakant, jeigu užpultume jį miegantį?

ESTRAGONAS. Na taip.

VLADIMIRAS. Gera mintis. Tik ar pajėgsime? Ar jis iš tiesų miega? (*Po pauzės*) Ne, geriau padėkim Poco, jeigu jis šaukiasi pagalbos. Yra vilties, kad atsidėkos.

ESTRAGONAS. Jau nesišaukia.

VLADIMIRAS. Prarado viltį.

ESTRAGONAS. Galimas daiktas. Bet...

VLADIMIRAS. Gana tuščių kalbų. (*Po pauzės, karštai*) Darykime ką nors, jei pasitaikė proga! Ne kas dieną mes reikalingi. Ir dar nežinia, ar būtent mes reikalingi. Kiti taip pat susidorotų, gal net geriau. Šauksmas, kurį išgirdome, greičiausiai nukreiptas į visą žmoniją. Bet šioje vietoje, šiuo metu žmonija – tai mes, nesvarbu, ar mums tai patinka, ar ne. Tad pasinaudokime tuo, kol nevėlu. Bent kartą deramai atstovaukime niekingai padermei, su kuria mudu susiejo nelemtis. Ką tu į tai pasakysi?

ESTRAGONAS. Aš nesiklausiau.

VLADIMIRAS. Kas be ko, sudėję rankas svarstome visus už ir prieš, mes taip pat darome garbę savo giminei. Tigras puola gelbėti į save panašius visai nesvarstydamas. Arba lenda į tankmę. Bet svarbiausia ne tai. Ką mes čia darome – štai ko reikia savęs klausti. Ir mes turime galimybę tai sužinoti. Taip, šitoje begalinėje painiavoje aiškus vienintelis dalykas: mes laukiame ateinant Godo.

ESTRAGONAS. Teisybė.

VLADIMIRAS. Arba ateinant nakties. (*Po pauzės*) Mes atėjome į pasimatymą, ir baigta. Mes ne šventieji, bet vis dėlto atėjom į sutartą pasimatymą. Ar daugelis galėtų tuo pasigirti?

ESTRAGONAS. Begalė.

VLADIMIRAS. Tu manai?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS. Galimas daiktas.

POCO. Gelbėkit!

VLADIMIRAS. Tokiomis aplinkybėmis, suprantama, laukti prailgsta ir tenka užpildyti laiką kokiais nors veiksmais, kurie, taip sakant, iš pirmo žvilgsnio gal ir atrodo prasmingi, o iš tiesų tėra vien įpročio dalykas. Tu man sakysi, jog neriamės iš kailio stengdamiesi, kad neaptemtų mūsų protas. Savaime aišku. Bet argi jis jau seniai neklaidžioja amžinoje bedugnių gelmių naktyje, štai ko aš savęs klausiu. Tu seki mano mintį?

ESTRAGONAS. Visi gimsta kvaili. Kai kurie tokie ir lieka.

POCO. Gelbėkit, aš duosiu pinigų!

ESTRAGONAS. Kiek?

POCO. Šimtą frankų.

ESTRAGONAS. Mažoka.

VLADIMIRAS. Aš taip nesakyčiau.

ESTRAGONAS. Tavo nuomone, šitiek pakanka?

VLADIMIRAS. Ne, aš noriu pasakyti, jog neteigčiau, kad man buvo ne visi namie, kai atėjau į pasaulį. Bet ne tai svarbiausia.

POCO. Du šimtus.

VLADIMIRAS. Mes laukiame. Mes nuobodžiaujame... (*Pakelia ranką*) Ne, ne, neprieštarauk, mes baisiai nuobodžiaujame, to nenuginčysi. Tai va. Atsiranda proga išsiblaškyti, ir ką gi mes darome? Paleidžiame ją vėjais. Pirmyn, prie darbo. (*Eina Poco link, sustoja*) Akimirka, ir viskas išsisklaidys, mes vėl būsime vieni vienatvės gūdumoje. (*Susimąsto*)

POCO. Du šimtus.

VLADIMIRAS. Einam. (*Bando pakelti Poco, nepavyksta, vėl stengiasi, suklumpa ant nešulių, griūva, bando atsikelti, nepavyksta*)

ESTRAGONAS. Kas čia atsitiko?

VLADIMIRAS. Gelbėk!

ESTRAGONAS. Aš einu.

VLADIMIRAS. Nepalik manęs! Jis mane užmuš!

POCO. Kur aš?

VLADIMIRAS. Gogo!

POCO. Čionai!

VLADIMIRAS. Padėk man!

ESTRAGONAS. Aš einu.

VLADIMIRAS. Pirma padėk man. Paskui mudu eisime kartu.

ESTRAGONAS. Duodi žodį?

VLADIMIRAS. Prisiekiu.

ESTRAGONAS. Ir niekada nebegrįšim.

VLADIMIRAS. Niekada!

ESTRAGONAS. Keliausim į Arježą.

VLADIMIRAS. Kur tik panorėsi.

POCO. Tris šimtus! Keturis šimtus!

ESTRAGONAS. Visą laiką norėjau pasibastyti po Arježą.

VLADIMIRAS. Prisibastysi.

ESTRAGONAS. Kas ten pagadino orą?

VLADIMIRAS. Poco.

POCO. Aš! Pasigailėkite!

ESTRAGONAS. Šlykštu!

VLADIMIRAS. Greičiau! Greičiau! Duokš ranką!

ESTRAGONAS. Aš einu. (*Po pauzės, garsiau*) Aš einu.

VLADIMIRAS. Galų gale turėsiu atsikelti pats. (*Bando atsikelti, vėl griūva*) Anksčiau ar vėliau.

ESTRAGONAS. Kas tau?

VLADIMIRAS. Eik po velnių!

ESTRAGONAS. Tu lieki čia?

VLADIMIRAS. Kol kas.

ESTRAGONAS. Na stokis, persišaldysi.

VLADIMIRAS. Nesirūpink manim.

ESTRAGONAS. Klausyk, Didi, nesiožiuok. (*Ištiesia ranką Vladimirui, tas griebia už jos*) Na, kelkis!

VLADIMIRAS. Patrauk!

Estragonas traukia, suklumpa, pargriūva. Ilga pauzė

POCO. Gelbėkit!

VLADIMIRAS. Mes čia.

POCO. Kas jūs?

VLADIMIRAS. Žmonės.

Pauzė

ESTRAGONAS. Visai gera ant žemės!

VLADIMIRAS. Ar gali atsikelti?

ESTRAGONAS. Nežinau.

VLADIMIRAS. Pabandyk.

ESTRAGONAS. Tuojau pat, tuojau pat.

Pauzė

POCO. Kas atsitiko?

VLADIMIRAS (*garsiai*). Nutilsi tu pagaliau ar ne? Tai cholera! Galvoja tik apie save.

ESTRAGONAS. O jei mėgintume užmigti?

VLADIMIRAS. Tu tik paklausyk! Jis nori žinoti, kas atsitiko!

ESTRAGONAS. Tiek to. Miegok.

Pauzė

POCO. Pasigailėkit! Pasigailėkit!

ESTRAGONAS (*krūpteli*). Kas? Kas čia?

VLADIMIRAS. Tu buvai užmigęs?

ESTRAGONAS. Rodos.

VLADIMIRAS. Tai vėl tas galvijas Poco pagadino orą!

ESTRAGONAS. Liepk jam užsičiaupti! Drožk jam per snukį!

VLADIMIRAS (*mušdamas Poco*). Ar nenustosi? Ar nenutilsi? Parazitas! (*Poco ginasi, rėkdamas iš skausmo, nušliaužia tolyn. Kartkartėmis sustoja, graibo orą aklojo judesiais, šaukdamas Lakį. Vladimiras, pasirėmęs ant alkūnės, seka jį žvilgsniu*) Paspruko! (*Poco krinta ant žemės. Pauzė*) Pargriuvo!

ESTRAGONAS. Tačiau buvo atsikėlęs?

VLADIMIRAS. Ne.

ESTRAGONAS. O juk sakei, kad pargriuvo.

VLADIMIRAS. Jis buvo pasikėlęs ant kelių. (*Pauzė*) Mes gal šiek tiek persistengėm.

ESTRAGONAS. Tai mums nedažnai atsitinka.

VLADIMIRAS. Jis meldė mūsų pagalbos – mes buvome kurti. Jis prašė iš paskutiniųjų – mes jį mušėm.

ESTRAGONAS. Teisybė.

VLADIMIRAS. Jis nebejuda. Gal numirė.

ESTRAGONAS. Norėjome jam pagelbėti, užtat ir patys įklimpome.

VLADIMIRAS. Teisybė.

ESTRAGONAS. Ar ne per smarkiai jam sudrožei?

VLADIMIRAS. Trenkiau keletą kartų kaip pridera.

ESTRAGONAS. Nevertėjo.

VLADIMIRAS. Juk pats liepei.

ESTRAGONAS. Tiesa. (*Po pauzės*) Ką dabar daryti?

VLADIMIRAS. Gal aš kaip nors nušliaušiu iki jo.

ESTRAGONAS. Nepalik manęs!

VLADIMIRAS. O gal jį pašaukti vardu?

ESTRAGONAS. Taip, taip, pašauk jį.

VLADIMIRAS. Poco! (*Po pauzės*) Poco! (*Po pauzės*) Jis nebeatsiliepia.

ESTRAGONAS. Šaukim kartu.

VLADIMIRAS, ESTRAGONAS. Poco! Poco!

VLADIMIRAS. Sujudėjo.

ESTRAGONAS. O tu tikrai žinai, kad jo vardas Poco?

VLADIMIRAS (*sunerimęs*). Pone Poco! Sugrįžkit! Mes jūsų nebemušim!

Pauzė

ESTRAGONAS. O gal bandykime jį šaukti kitokiais vardais?

VLADIMIRAS. Aš bijau, kad jam rimtai stuktelėta.

ESTRAGONAS. Būtų smagu.

VLADIMIRAS. O koks jau čia smagumas?

ESTRAGONAS. Na, mėginkime šaukti visokiais kitais vardais. Vis greičiau nustumsime laiką. Galop pataikytume.

VLADIMIRAS. Sakau, jo vardas Poco.

ESTRAGONAS. Tuoj pamatysim. (*Galvoja*) Abeli! Abeli!

POCO. Čionai!

ESTRAGONAS. Matai!

VLADIMIRAS. Ta giesmė man jau lenda per pakaušį.

ESTRAGONAS. O anas gal vardu Kainas. (*Šaukia*) Kainai! Kainai!

POCO. Čionai!

ESTRAGONAS. Čia visa žmonių giminė. (*Pauzė*) Pažiūrėk į tą debesėlį.

VLADIMIRAS (*pakelia akis*). Kur?

ESTRAGONAS. Ten, zenite.

VLADIMIRAS. Ir kas? (*Pauzė*) Ką ten matai nepaprasto?

Pauzė

ESTRAGONAS. Dabar pereikim prie ko nors kito, gerai?

VLADIMIRAS. Ką tik ir norėjau tai pasiūlyti.

ESTRAGONAS. O prie ko?

VLADIMIRAS. Taigi!

Pauzė

ESTRAGONAS. O jeigu iš pradžių atsikeltume?

VLADIMIRAS. Imkim ir bandykim.

Jie keliasi

ESTRAGONAS. Ne taip jau sunku.

VLADIMIRAS. Svarbiausia panorėti.

ESTRAGONAS. O dabar?

POCO. Gelbėkit!

ESTRAGONAS. Eime iš čia.

VLADIMIRAS. Nevalia.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Laukiame Godo.

ESTRAGONAS. Teisybė. (*Po pauzės*) Ką daryti?

POCO. Gelbėkit!

VLADIMIRAS. Pagelbėkim, ar ką?

ESTRAGONAS. O ko jam reikia?

VLADIMIRAS. Jis nori atsikelti.

ESTRAGONAS. Ir kas?

VLADIMIRAS. Jis nori, kad padėtume atsikelti.

ESTRAGONAS. Na gerai, padėkim. Nėra ko laukti!

Jie padeda Poco atsikelti ir pasitraukia į šalį. Šis vėl nugriūva

VLADIMIRAS. Reikia jį palaikyti. (*Jie vėl pakelia Poco, ir tas lieka stovėti apsikabinęs jiems už kaklo*) Tegu pripranta stovėti. (*Poco*) Dabar geriau?

POCO. Kas jūs?

VLADIMIRAS. Nepažįstate mūsų?

POCO. Aš aklas.

Pauzė

ESTRAGONAS. Gal jis regi ateitį?

VLADIMIRAS (*Poco*). Nuo kada?

POCO. Mano regėjimas buvo puikus... O jūs draugai?

ESTRAGONAS (*kvatodamas*). Jis klausia, ar mudu draugai!

VLADIMIRAS. Ne, jis nori paklausti, ar mes jo draugai.

ESTRAGONAS. Ir ką?

VLADIMIRAS. Mes jam padėjome, vadinas, įrodėm, kas tokie esame.

ESTRAGONAS. Na taip. Argi mes būtume jam pagelbėję, jei nebūtume jo draugai?

VLADIMIRAS. Galbūt.

ESTRAGONAS. Savaime aišku.

VLADIMIRAS. Ką gi, nesiginčysim.

POCO. Ar jūs ne plėšikai?

ESTRAGONAS. Plėšikai! Argi mes panašūs į plėšikus?

VLADIMIRAS. Ką tu! Juk jis aklas.

ESTRAGONAS. Velniai griebtų! Iš tiesų! (*Po pauzės*) Bent jis taip sako.

POCO. Nepalikite manęs.

VLADIMIRAS. Apie tai negali būti nė kalbos.

ESTRAGONAS. Kol kas.

POCO. Kelinta valanda?

ESTRAGONAS (*žiūrėdamas į dangų*). Ko gero...

VLADIMIRAS. Septinta?... Aštunta?..

ESTRAGONAS. Nelygu metų laikas.

POCO. Dabar vakaras?

Pauzė. Vladimiras ir Estragonas žiūri į saulėlydį

ESTRAGONAS. Lyg ir teka.

VLADIMIRAS. Negali būti.

ESTRAGONAS. O jeigu aušta?

VLADIMIRAS. Nepaistyk niekų. Juk anoj pusėj vakarai.

ESTRAGONAS. Iš kur tu žinai?

POCO (*nerimastingai*). Jau vakaras?

VLADIMIRAS. Ji nė nekrustelėjo iš vietos.

ESTRAGONAS. Sakau, kad ji teka.

POCO. Kodėl jūs neatsakote?

ESTRAGONAS. Todėl, kad nenorime jums lepteleti nesąmonės.

VLADIMIRAS (*raminamai*). Dabar vakaras, pone, jau atėjo vakaras. Mano draugas bando mane suklaidinti ir, prisipažįstu, akimirką buvau suabejojęs. Bet ne veltui pragyvenau šią ilgą dieną ir galiu jums tvirtai pasakyti, kad jos programa beveik pasibaigusi. (*Po pauzės*) O kaip jūs jaučiatės?

ESTRAGONAS. Ar ilgai dar turėsime jį taip tąsyti? (*Jie paleidžia jį ir vėl tuojau sulaiko matydami, kad jis nugrius*) Juk mes ne kariatidės.

VLADIMIRAS. Jeigu aš teisingai supratau, jūs sakėte, jog kadaise jūsų regėjimas buvo geras.

POCO. O, labai geras.

Pauzė

ESTRAGONAS (*piktai*). Judinkitės! Judinkitės!

VLADIMIRAS. Atstok nuo jo. Argi nematai, kad jis pasinėrė į buvusios laimės prisiminimus? (*Po pauzės*) Memoria praeteritorum bonorum* – turėtų būti kankinantis dalykas.

* Praėjusios laimės atminimas *(lot.)*.

POCO. Taip, labai geras.

VLADIMIRAS. Aš klausiu, ar tai nutiko jums staiga?

POCO. Vieną gražią dieną pabudau aklas kaip likimas. (*Po pauzės*) Kartais savęs klausiu: o gal vis dar tebemiegu?

VLADIMIRAS. Kada gi?

POCO. Nežinau.

VLADIMIRAS. O juk tik vakar...

POCO. Nekamantinėkit. Aklieji nesuvokia laiko. (*Po pauzės*) Ir juo labiau neregi visko, kas susiję su laiku.

VLADIMIRAS. Tai bent! Dievaži, maniau, kad priešingai.

ESTRAGONAS. Aš einu.

POCO. Kur mes?

VLADIMIRAS. Nežinau.

POCO. Ar mes kartais ne Laplanšėje?

VLADIMIRAS. Nesu girdėjęs tokios vietovės.

POCO. Ką ji primena?

VLADIMIRAS (*dairosi aplink*). Neįmanoma nusakyti. Nieko neprimena. Čia nieko nėra. Tiktai medis.

POCO. Vadinas, čia ne Laplanšė.

ESTRAGONAS (*susilenkdamas*). Tavo manymu, čia pramoga?

POCO. Kur mano tarnas?

VLADIMIRAS. Čia.

POCO. Kodėl jis neatsiliepia šaukiamas?

VLADIMIRAS. Nežinau. Lyg ir miega. Gal jis nebegyvas?

POCO. O kas, tiesą pasakius, atsitiko?

ESTRAGONAS. Tiesą pasakius!

VLADIMIRAS. Jūs abu pargriuvot.

POCO. Pažiūrėkit, ar jis nesusižeidęs.

VLADIMIRAS. Bet mes negalime jūsų palikti.

POCO. Nėra ko eiti abiem.

VLADIMIRAS (*Estragonui*). Eik tu.

POCO. Taip, taip, tegu eina jūsų draugas. Jis taip bjauriai dvokia.

VLADIMIRAS. Pažadink jį.

ESTRAGONAS. Kai jis man taip padarė! Kol gyvas neisiu.

VLADIMIRAS. Ak, vadinas, pagaliau prisiminei, kad jis tau kažką padarė.

ESTRAGONAS. Aš nieko neprisimenu. Tu man sakei.
VLADIMIRAS. Tiesa. (*Poco*) Mano draugas bijo.
POCO. Nėra ko bijoti.
VLADIMIRAS (*Estragonui*). O kur nuėjo tie žmonės, kuriuos tu matei?
ESTRAGONAS. Nežinau.
VLADIMIRAS. Gal kur pasislėpė ir dabar tyko mūsų.
ESTRAGONAS. Taigi.
VLADIMIRAS. Gal kur apsistojo, ir tiek.
ESTRAGONAS. Taigi.
VLADIMIRAS. Pailsėti.
ESTRAGONAS. Atsigauti.
VLADIMIRAS. Gal pasuko atgal?
ESTRAGONAS. Taigi.
VLADIMIRAS. Gal tai buvo tik regėjimas.
ESTRAGONAS. Iliuzija.
VLADIMIRAS. Haliucinacija.
ESTRAGONAS. Iliuzija.
POCO. Ko jis laukia?
VLADIMIRAS (*Estragonui*). Ko tu lauki?
ESTRAGONAS. Laukiu Godo.
VLADIMIRAS (*Poco*). Sakiau jums, kad mano draugas bijo. Vakar jūsų tarnas jį užpuolė, o juk jis tik norėjo anam nušluostyti ašaras.
POCO. Ak, apie tokius žmones neverta šokinėti. Jie to nepakenčia.
VLADIMIRAS. O ką gi jam, tiesą sakant, daryti?
POCO. Na, iš pradžių tegu trūkteli už virvės, žinoma, atsargiai, kad nepasmaugtų. Tada jis sureaguoja. Jeigu nepadės, tegu spiria atsivėdėjęs į papilvę arba į veidą.
VLADIMIRAS (*Estragonui*). Matai, tau nėra ko bijoti. Turi progą atsikeršyti.
ESTRAGONAS. O jeigu jis ginsis?
POCO. Ne, ne, jis niekados nesigina.
VLADIMIRAS. Aš lėksiu tau pagalbon.
ESTRAGONAS. Nenuleisk nuo manęs akių! (*Eina prie Lakio*)
VLADIMIRAS. Iš pradžių pažiūrėk, ar jis gyvas. Ko gi jį spardyti, jeigu miręs?

ESTRAGONAS (*pasilenkia prie Lakio*). Jis kvėpuoja.

VLADIMIRAS. Kirsk.

Staiga, pagautas įsiūčio, Estragonas sustaugia ir spiria Lakiui, bet užsigauna koją ir dejuodamas nušlubuoja į šalį. Lakis atsipeikėja

ESTRAGONAS (*stovėdamas ant vienos kojos*). Ak, bjaurybė! (*Atsisėda, bando nusiauti. Bet netrukus persigalvoja ir atsisėda šautuvo gaiduko poza: galva tarp kelių, rankos apkabinusios galvą*)

POCO. Kas dar atsitiko?

VLADIMIRAS. Mano draugas užsigavo.

POCO. O Lakis?

VLADIMIRAS. Čia iš tikrųjų jis?

POCO. Kas toks?

VLADIMIRAS. Čia iš tikrųjų Lakis?

POCO. Nesuprantu.

VLADIMIRAS. O jūs pats, jūs – Poco?

POCO. Žinoma, aš Poco.

VLADIMIRAS. Jūs tie patys, kur buvote vakar?

POCO. Vakar?

VLADIMIRAS. Juk vakar matėmės. (*Pauzė*) Ar neprisimenat?

POCO. Neprisimenu, kad vakar būčiau ką sutikęs. O rytoj neprisiminsiu, kad sutikau ką šiandien. Taigi nesitikėkit iš manęs ką nors sužinoti. Be to, gana tų kalbų. Stot!

VLADIMIRAS. Jūs vedėte jį kaip atpirkimo ožį, parduot. Kalbėjotės su mumis. Jis šoko. Galvojo. Jūs viską matėt.

POCO. Tebūnie taip, jeigu jums patinka. Prašau mane paleisti. (*Vladimiras pasitraukia*) Stot!

VLADIMIRAS. Jis keliasi.

Lakis atsistoja, ima nešulius

POCO. Gerai daro.

VLADIMIRAS. Kur dabar einate?

POCO. Man visai nerūpi.

VLADIMIRAS. Koks jūs pasikeitęs!

Lakis su nešuliais sustoja priešais Poco

POCO. Rimbą! (*Lakis padeda nešulius, suranda rimbą, paduoda Poco, vėl paima nešulius*) Virvę! (*Lakis padeda nešulius, įduoda virvės galą Poco į rankas, vėl paima nešulius*)

VLADIMIRAS. O kas yra lagamine?
POCO. Smėlis. (*Patraukia virvę*) Pirmyn!
Lakis žengteli, Poco seka iš paskos
VLADIMIRAS. Luktelėkit.
Poco sustoja. Virvė įsitempia. Lakis griūva, paleisdamas viską iš rankų. Poco susvyruoja, bet laiku paleidžia virvę ir nepargriūva. Vladimiras jį prilaiko
POCO. Kas čia darosi?
VLADIMIRAS. Jis pargriuvo.
POCO. Greičiau pakelkite jį, kol neužmigo.
VLADIMIRAS. O jūs neparvirsite, jeigu jus paleisiu?
POCO. Nemanau.
Vladimiras spardo Lakį
VLADIMIRAS. Stot! Kiaule! (*Lakis atsistoja, ima nešulius*) Jis atsistojo.
POCO (*tiesdamas ranką*). Virvę!
Lakis padeda nešulius, įduoda virvės galą į rankas Poco, vėl paima nešulius
VLADIMIRAS. Dar neikite.
POCO. Einu.
VLADIMIRAS. Ką darote parvirtę, kai nėra kas padeda?
POCO. Laukiame, kol galėsime pasikelti. Paskui einame toliau.
VLADIMIRAS. Prieš eidami, liepkite jam padainuoti.
POCO. Kam?
VLADIMIRAS. Lakiui.
POCO. Padainuoti?
VLADIMIRAS. Taip. Arba padeklamuoti.
POCO. Bet jis nebylys.
VLADIMIRAS. Nebylys!
POCO. Visiškas. Jis negali net dejuoti.
VLADIMIRAS. Nebylys! Nuo kada?
POCO (*staiga įpykęs*). Ar jūs nesiliausite kvaršinę man galvos su savo pasakom apie laiką! Kvaila, ir tiek! Kada? Kada? Vieną dieną – to jums negana? – vieną dieną, tokią pat kaip ir kitos, jis tapo nebyliu, vieną dieną aš apakau, vieną dieną mes apkursime, vieną dieną mes gimėme, vieną dieną mirsime, tą pačią dieną, tą pačią akimirką – to jums negana? (*Ramiau*)

Jos pagimdo, apsižergusios kapą, akimirksnį nušvinta diena, paskui vėl naktis. (*Patraukia virvę*) Pirmyn!

Jie išeina. Vladimiras seka iš paskos iki scenos krašto, paskui žvilgsniu lydi tolstančius. Pasigirsta griuvimo garsas, ir iš Vladimiro mimikos galima spręsti, kad jie vėl parvirto. Pauzė. Vladimiras eina prie Estragono, kuris miega, stebi jį kurį laiką, paskui žadina

ESTRAGONAS (*iš pradžių jo judesiai nekoordinuoti, padrika kalba, pagaliau*). Kodėl tu niekad neleidi man pamiegoti?

VLADIMIRAS. Pasijutau vienišas.

ESTRAGONAS. Sapnavau, kad esu laimingas.

VLADIMIRAS. Taip neprailgsta laikas.

ESTRAGONAS. Sapnavau, kad...

VLADIMIRAS. Tylėk! (*Pauzė*) Kažin, ar jis iš tikrųjų aklas?

ESTRAGONAS. Kas?

VLADIMIRAS. Argi tikras neregys sakytų, kad nesuvokia laiko?

ESTRAGONAS. Kas?

VLADIMIRAS. Poco.

ESTRAGONAS. Jis aklas?

VLADIMIRAS. Taip jisai sakė.

ESTRAGONAS. Ir kas?

VLADIMIRAS. Man rodėsi, kad jis mato mus.

ESTRAGONAS. Tau pasivaideno. (*Po pauzės*) Eime iš čia. Teisybė. Nevalia. (*Po pauzės*) Tu tikras, jog tai buvo ne jis?

VLADIMIRAS. Kas?

ESTRAGONAS. Ne Godo?

VLADIMIRAS. O kas gi?

ESTRAGONAS. Poco.

VLADIMIRAS. Na ne, ne! (*Po pauzės*) Na ne.

ESTRAGONAS. Vis dėlto aš atsikelsiu. (*Sunkiai keliasi*) Ai!

VLADIMIRAS. Nežinau, ką ir galvoti.

ESTRAGONAS. Kojos! (*Atsisėda, bando nusiauti*) Padėk!

VLADIMIRAS. Ar aš miegojau, kai kiti kentėjo? Ar aš dabar miegu? Ką pasakysiu apie šią dieną rytoj, kai man atrodys, jog nebemiegu? Kad štai čia su savo draugu Estragonu iki sutemų laukiau Godo? Kad praėjo Poco su savo nešiku ir kad su mumis

kalbėjosi? Taip, žinoma. Bet ar čia bus bent truputis tiesos? (*Po tuščių bandymų nusiauti batus Estragonas vėl užmiega. Vladimiras žiūri į jį*) Jis nieko nežinos. Pasakos, kad jį mušė, o aš jam duosiu morką. (*Po pauzės*) Gimdyti apsižergus kapą ir gimti kančiose. Duobėje svajingai tvarkosi įrankius duobkasys. Lieka laiko susemti. Ore skamba mūsų riksmai. (*Klausosi*) Bet įprotis – didysis slopintojas. (*Žiūri į Estragoną*) Štai ir į mane kažkas žiūri ir sako sau: jis miega, jis nežino, kad miega. (*Po pauzės*) Daugiau negaliu. (*Po pauzės*) Ką aš kalbėjau? (*Ima neramiai vaikščioti, pagaliau sustoja priešais kairiuosius kulisus, žiūri į tolį*)

Iš dešinės įeina vakarykštis berniukas. Sustoja. Pauzė

BERNIUKAS. Pone... (*Vladimiras atsigręžia*) Pone Alberai...

VLADIMIRAS. Vėl iš pradžių. (*Po pauzės, berniukui*) Prisimeni mane?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Vakar tu buvai atėjęs?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Ateini pirmą kartą?

BERNIUKAS. Taip, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Tave siuntė ponas Godo?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Jis neateis šį vakarą?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Bet ateis rytoj?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Tikrai?

BERNIUKAS. Taip, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Nieko nebuvai sutikęs?

BERNIUKAS. Ne, pone.

VLADIMIRAS. Dviejų kitų... (*svarsto*)... žmonių?

BERNIUKAS. Nė gyvos dvasios, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Ką daro ponas Godo? (*Po pauzės*) Girdi, ką sakau?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Ir ką?

BERNIUKAS. Nieko nedaro, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Kaip laikosi tavo brolis?

BERNIUKAS. Serga, pone.

VLADIMIRAS. Gal vakar jis buvo atėjęs?

BERNIUKAS. Nežinau, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. Ar ponas Godo su barzda?

BERNIUKAS. Taip, pone.

VLADIMIRAS. Su šviesia ar... (*svarsto*) ...su juoda?

BERNIUKAS (*dvejodamas*). Man rodos, su žila, pone.

Pauzė

VLADIMIRAS. O Viešpatie.

BERNIUKAS. Ką man pasakyti ponui Godo, pone?

VLADIMIRAS. Pasakyk jam... (*Nutyla vidury sakinio*) Pasakyk jam, kad mane matei ir kad... (*galvoja*) kad mane matei. (*Pauzė. Jis eina į priekį, berniukas traukiasi atbulas. Vladimiras sustoja, ir berniukas sustoja*) Sakyk, ar tikrai mane matei? Ar nesakysi rytoj, kad niekad nesi manęs matęs?

Pauzė. Vladimiras staiga puola prie berniuko. Berniukas akimoju dingsta. Pauzė. Nusileidžia saulė, pateka mėnuo. Vladimiras stovi nejudėdamas. Atsibunda Estragonas, nusiauna batus, atsikelia nešinas batais, padeda juos priešais rampą, eina prie Vladimiro, žiūri į jį

ESTRAGONAS. Kas tau?

VLADIMIRAS. Nieko.

ESTRAGONAS. Aš tai einu.

VLADIMIRAS. Ir aš.

Pauzė

ESTRAGONAS. Ar ilgai miegojau?

VLADIMIRAS. Nežinau.

Pauzė

ESTRAGONAS. Kur eisime?

VLADIMIRAS. Netoli.

ESTRAGONAS. Ne, ne, eikim kuo toliau iš čia!

VLADIMIRAS. Nevalia.

ESTRAGONAS. Kodėl?

VLADIMIRAS. Rytoj reikės grįžti.

ESTRAGONAS. Kuriam galui?

VLADIMIRAS. Laukti Godo.

ESTRAGONAS. Tiesa. (*Po pauzės*) Jis neatėjo?

VLADIMIRAS. Ne.

ESTRAGONAS. O dabar jau vėlu.

VLADIMIRAS. Taip, jau naktis.

ESTRAGONAS. O jeigu numotume į jį ranka? (*Po pauzės*) Jeigu numotume į jį ranka?

VLADIMIRAS. Jis mus nubaustų. (*Pauzė. Žiūri į medį*) Tik medis vienintelis gyvas.

ESTRAGONAS (*žiūrėdamas į medį*). O kas čia?

VLADIMIRAS. Medis.

ESTRAGONAS. Taip, bet koks?

VLADIMIRAS. Nežinau. Gluosnis.

ESTRAGONAS. Pažiūrėkim. (*Tempia Vladimirą prie medžio. Abu sustoja priešais. Pauzė*) O jeigu pasikartume?

VLADIMIRAS. Kaip?

ESTRAGONAS. Neturi kokio virvagalio?

VLADIMIRAS. Ne.

ESTRAGONAS. Tada nieko nebus.

VLADIMIRAS. Eime iš čia.

ESTRAGONAS. Palauk, aš turiu diržą.

VLADIMIRAS. Per trumpas.

ESTRAGONAS. Patrauksi mane už kojų.

VLADIMIRAS. O mane kas truktelės?

ESTRAGONAS. Teisybė.

VLADIMIRAS. Vis tiek parodyk.

Estragonas atsiriša virvę, kuria suveržtos jo per plačios kelnės. Dabar kelnės nusmunka ant kulkšnių. Jie apžiūri virvę

Iš bėdos praverstų. Tik ar ji tvirta?

ESTRAGONAS. Pažiūrėsim. Še.

Abu traukia paėmę už galų virvę. Virvė nutrūksta. Jie vos nepargriūva

VLADIMIRAS. Niekam tikusi.

Pauzė

ESTRAGONAS. Sakai, rytoj reikės grįžti?
VLADIMIRAS. Taip.
ESTRAGONAS. Tada atsinešim gerą virvę.
VLADIMIRAS. Iš tiesų.
Pauzė
ESTRAGONAS. Didi!
VLADIMIRAS. Klausau.
ESTRAGONAS. Aš daugiau negaliu.
VLADIMIRAS. Taip tik sakai.
ESTRAGONAS. O jeigu mes išsiskirtume? Gal būtų geriau.
VLADIMIRAS. Rytoj pasikarsim. (*Po pauzės*) Jei neateis Godo.
ESTRAGONAS. O jeigu ateis?
VLADIMIRAS. Būsim išgelbėti. (*Nusiima skrybėlę – tai Lakio skrybėlė, dirsteli į vidų, pabraukia ten ranka, pakrato, užsideda*)
ESTRAGONAS. Eime?
VLADIMIRAS. Užsimauk kelnes.
ESTRAGONAS. Ką?
VLADIMIRAS. Užsimauk kelnes.
ESTRAGONAS. Užsimauti kelnes?
VLADIMIRAS. Užsimauk kelnes.
ESTRAGONAS. Tiesa. (*Užsimauna kelnes*)
Pauzė
VLADIMIRAS. Eime?
ESTRAGONAS. Eime.
Abu nejuda iš vietos

Uždanga

BAIGMĖ

Vieno veiksmo pjesė

Vertė Raimonda Murmokaitė

Skiriama Roger Blin

Veikėjai:

HAMAS
KLOVAS
NEGAS
NELĖ

Skurdus interjeras.
Blausi šviesa.
Aukštai scenos gilumoje, kairėje ir dešinėje, du maži langeliai užtrauktomis užuolaidomis.
Priekyje, dešinėje, durys. Netoli durų kabo paveikslas, nusuktas į sieną.
Priekyje, kairėje, susiliesdami, uždengti sena paklode, stovi du šiukšlių konteineriai.
Centre, krėsle su ratukais, užklotas sena paklode, sėdi H a m a s.
Prie durų kaip įbestas, įsmeigęs akis į Hamą, stovi K l o v a s. *Jo veidas raudonas.*
Niekas nekrusteli

Klovas eina ir atsistoja po langu kairėje. Jo eisena sukaustyta, svyruojanti. Žiūri aukštyn į langą kairėje. Pasisuka ir žiūri į langą dešinėje. Nueina ir atsistoja po langu dešinėje. Žiūri aukštyn į dešinįjį langą. Pasisuka ir žiūri į langą kairėje. Išeina, tuoj pat grįžta nešinas kopėtėlėmis, pastato jas po langu kairėje, užlipa, atitraukia užuolaidą. Nulipa, paėjėja (tarkim) šešetą žingsnių dešiniojo lango link, grįžta kopėčių, nuneša jas ir pastato po langu dešinėje, užlipa, atitraukia užuolaidą. Nulipa, paėjėja tris žingsnius lango kairėje link, grįžta kopėčių, nuneša ir pastato jas po langu kairėje, užlipa, žiūri pro langą. Nusijuokia. Nulipa, žengia žingsnį lango dešinėje link, grįžta kopėčių, paima jas ir nuneša po langu dešinėje, užlipa, žiūri pro langą. Nusijuokia. Nulipa, paima kopėčias ir eina prie konteinerių, sustoja, apsisuka, nuneša kopėčias atgal ir pastato po langu dešinėje, eina prie konteinerių, nutraukia nuo jų paklodę, sulanksto. Pakelia vieną dangtį, pasilenkęs žiūri vidun. Nusijuokia. Uždengia dangtį. Tą patį daro su kitu konteineriu. Eina prie Hamo, nukloja jį, sulanksto paklodę. Hamas vilki chalatą, ant galvos standi kepuraitė be atbrailų,

veidą dengia didelė kraujuota nosinė, ant kaklo kabo švilpukas, ant kelių užklotas pledas, kojos apautos storomis kojinėmis. Jis atrodo bemiegąs. Klovas jį nužiūri. Nusijuokia. Eina prie durų, sustoja, pasisuka į salę

KLOVAS (*sustingusiu žvilgsniu, monotoniškai*). Baigta, baigta, beveik baigta, turėtų būti prie pabaigos. (*Pauzė*) Grūdas prie grūdo, vienas po kito, ir staiga vieną dieną išauga krūva, krūvelė, neįmanoma krūva. (*Pauzė*) Manęs labiau nebenubausi. (*Pauzė*) Eisiu dabar į savo virtuvę, dešimt pėdų ilgio, dešimt pločio, dešimt aukščio, ir lauksiu, kol jis sušvilps. (*Pauzė*) Gražūs matmenys, gražios proporcijos, užsigulsiu ant stalo, žiūrėsiu į sieną ir lauksiu, kol jis man švilptels.

Akimirką stovi nejudėdamas, išeina. Tuoj pat sugrįžta, eina prie lango dešinėje, paima kopėčias ir išneša. Pauzė. Hamas sujuda. Nusižiovauja po nosine. Nuima ją nuo veido. Veidas raudonas. Juodi akiniai

HAMAS. Mano (*žiovauja*) ėjimas. (*Išlanksto nosinę ir laiko priešais save*) Kruvina senutė! (*Nusiima akinius, valosi akis, veidą, akinius, užsideda juos, sulanksto nosinę ir tvarkingai įsideda į chalato kišenėlę. Atsikrenkščia, suremia pirštų galus*) Ar gali būti nelaimė (*žiovauja*), didingesnė už manąją? Be abejo. Anksčiau. O dabar? (*Pauzė*) Mano tėvas? (*Pauzė*) Mano motina? (*Pauzė*) Mano... šuo? (*Pauzė*) O, esu linkęs tikėti, kad jie kenčia tiek, kiek tokie padarai gali kentėti. Bet ar tai reiškia, kad jų kančios prilygsta manosioms? Be abejo. (*Pauzė*) Ne, viskas yra a- (*žiovauja*) -bsoliutu, (*išdidžiai*) kuo žmogus didesnis, tuo jis pilnesnis. (*Pauzė. Niūriai*) Ir tuštesnis. (*Uosto*) Klovai? (*Pauzė*) Ne, vienas. (*Pauzė*) Kokie sapnai! Tie miškai! (*Pauzė*) Gana, tai turi baigtis, taip pat ir prieglaudoj. (*Pauzė*) Ir vis dėlto aš nesiryžtu, aš nesiryžtu... užbaigti. Taip, tikrai, laikas visa kam pasibaigti, ir vis dėlto aš nesiryžtu – (*žiovauja*) baigti. (*Žiovauja*) Viešpatie, pavargau, verčiau eisiu gulti. (*Švilpia. Tuoj pat įeina Klovas. Sustoja prie krėslo*) Tu smardini orą! (*Pauzė*) Padėk man, einu gulti.

KLOVAS. Aš ką tik tave pakėliau.

HAMAS. Na, tai kas?

KLOVAS. Negaliu tavęs kelti ir guldyti kas penkios minutės, turiu darbo.

Pauzė

HAMAS. Ar tu kada nors matei mano akis?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Ir tau nėra buvę smalsu, kai aš miegu, nuimti akinius ir pasižiūrėti į mano akis?

KLOVAS. Atplėšti vokus? (*Pauzė*) Ne.

HAMAS. Kada nors tau jas parodysiu. (*Pauzė*) Jos, ko gero, visai pabalo. (*Pauzė*) Kuri valanda?

KLOVAS. Kaip visada.

HAMAS (*mosteli į langą dešinėje*). Žiūrėjai?

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Na?

KLOVAS. Nulis.

HAMAS. Reikia lietaus.

KLOVAS. Nelis.

Pauzė

HAMAS. O šiaip kaip jauties?

KLOVAS. Nesiskundžiu.

HAMAS. Jautiesi normaliai?

KLOVAS (*suirzęs*). Sakau tau, kad nesiskundžiu.

HAMAS. Aš tai keistokai jaučiuos. (*Pauzė*) Klovai!

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Ar tau dar negana?

KLOVAS. Taip! (*Pauzė*) Ko?

HAMAS. Šito... šito... dalyko.

KLOVAS. Jau seniai. (*Pauzė*) Tau ne?

HAMAS (*niūriai*). Tada nėra priežasties, kodėl tai turėtų keistis.

KLOVAS. Tai gali baigtis. (*Pauzė*) Visą gyvenimą tie patys klausimai, tie patys atsakymai.

HAMAS. Suruošk mane. (*Klovas nejuda*) Eik ir atnešk paklodę. (*Klovas nejuda*) Klovai!

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Nebeduosiu tau valgyt.

KLOVAS. Tada mes mirsim.

HAMAS. Duosiu tik tiek, kad nemirtum. Tu visąlaik būsi alkanas.

KLOVAS. Tada mes nemirsim. (*Pauzė*) Einu paimsiu paklodę. (*Eina durų link*)

HAMAS. Ne! (*Klovas sustoja*) Duosiu tau kasdien po sausainį. (*Pauzė*) Pusantro. (*Pauzė*) Kodėl tu su manim būni?

KLOVAS. Kodėl tu mane laikai?

HAMAS. Daugiau nieko nėra.

KLOVAS. Daugiau nėra kur eiti.

Pauzė

HAMAS. Tu vis tiek mane paliksi.

KLOVAS. Bandau.

HAMAS. Tu manęs nemyli.

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Kitados mylėjai.

KLOVAS. Kitados!

HAMAS. Aš per daug tave prikankinau. (*Pauzė*) Ar ne?

KLOVAS. Ne todėl.

HAMAS (*pritrenktas*). Aš nesuteikiau tau per daug kančių?

KLOVAS. Suteikei!

HAMAS (*su palengvėjimu*). O, kaip tu mane išgąsdinai! (*Pauzė. Šaltai*) Atleisk man. (*Pauzė. Garsiau*) Sakau, atleisk man.

KLOVAS. Girdėjau. (*Pauzė*) Kraujavai?

HAMAS. Mažiau. (*Pauzė*) Dar ne laikas nuskausminamiesiems?

KLOVAS. Ne.

Pauzė

HAMAS. Kaip tavo akys?

KLOVAS. Blogai.

HAMAS. Kaip tavo kojos?

KLOVAS. Blogai.

HAMAS. Bet tu gali judėti.

KLOVAS. Taip.

HAMAS (*su įtūžiu*). Tai judinkis! (*Klovas eina prie sienos scenos gilumoje, atsiremia į ją kakta ir rankomis*) Kur tu?

KLOVAS. Čia.

HAMAS. Grįžk atgal! (*Klovas grįžta į savo vietą prie krėslo*) Kur tu?

KLOVAS. Čia.

HAMAS. Kodėl tu manęs neužmuši?

KLOVAS. Nežinau, kaip atrakinti sandėliuką.

Pauzė

HAMAS. Eik ir atnešk porą dviračio ratų.

KLOVAS. Dviračio ratų nebėra.

HAMAS. Ką tu padarei savo dviračiui?

KLOVAS. Aš dviračio niekada neturėjau.

HAMAS. Neįmanomas dalykas.

KLOVAS. Kol dar buvo dviračių, aš verkdamas jo prašiau. Šliaužiojau tau po kojų. Tu pasiuntei mane velniop. Dabar jų nebėra.

HAMAS. O kaip tu keliaudavai? Kai lankydavai mano ubagus. Visada pėsčias?

KLOVAS. Kartais raitas.

Vieno konteinerio dangtis pakyla, pasirodo Nego rankos, įsitveria į konteinerio kraštą. Paskui išlenda Nego galva. Ją dengia naktinė kepuraitė. Išbalęs veidas. Negas žiovauja, klausosi

Paliksiu tave vieną, turiu reikalų.

HAMAS. Savo virtuvėj?

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Už šių sienų – mirtis. (*Pauzė*) Gerai jau, eik. (*Klovas išeina. Pauzė*) Judam pirmyn.

NEGAS. Man košės!

HAMAS. Prakeiktas tėvpalaiki!

NEGAS. Man košės!

HAMAS. Laikyk senius namie! Visai praradę padorumą! Ryja ir ryja, tik apie tai ir tegalvoja. (Suš*vilpia. Įeina Klovas. Sustoja prie krėslo*) Na! Maniau, kad palikai mane.

KLOVAS. O, dar ne, dar ne.

NEGAS. Man košės!

HAMAS. Duok jam jo košės.

KLOVAS. Nebėra košės.

HAMAS (*Negui*). Girdi? Košės nebėra. Daugiau košės negausi.

NEGAS. Noriu košės!

HAMAS. Duok jam sausainį. (*Klovas išeina*) Prakeiktas paleistuvi! Kaip tavo bigės?

NEGAS. Ką čia tos bigės.

Įeina Klovas, nešinas sausainiu

KLOVAS. Štai ir aš, su sausainiu. (*Duoda sausainį Negui, tas jį čiupinėja, uosto)*

NEGAS (*gailiai*). Kas tai?

KLOVAS. Sausainis.

NEGAS (*taip pat gailiai*). Jis kietas! Negaliu!

HAMAS. Grūsk jį atgal!

Klovas įgrūda Negą į konteinerį, uždaro dangtį

KLOVAS (*grįždamas į savo vietą šalia krėslo*). Kokia nepagarba amžiui!

HAMAS. Atsisėsk ant jo!

KLOVAS. Aš negaliu sėdėti.

HAMAS. Teisybė. O aš negaliu stovėti.

KLOVAS. Taigi.

HAMAS. Kiekvienam savo. (*Pauzė*) Niekas neskambino? (*Pauzė*) Nesijuoksim?

KLOVAS (*pagalvojęs*). Nesinori.

HAMAS (*pagalvojęs*). Ir man ne. (*Pauzė*) Klovai!

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Gamta mus užmiršo.

KLOVAS. Gamtos nebėra.

HAMAS. Nebėra gamtos! Perdedi.

KLOVAS. Aplinkui nebėra.

HAMAS. Bet mes kvėpuojam, keičiamės! Mums byra plaukai, krinta dantys! Mūsų žydėjimas! Mūsų idealai!

KLOVAS. Tada ji mūsų neužmiršo.

HAMAS. Betgi sakai, kad jos nebėra.

KLOVAS (*liūdnai*). Niekas gyvas dar nėra taip iškreiptai mąstęs kaip mes.

HAMAS. Darom, ką galim.

KLOVAS. Neturėtumėm.

Pauzė

HAMAS. Tai kaip tu laikais, a?

KLOVAS. Kaip šipulių krūva.

Pauzė

HAMAS. Nieko čia nepaskubinsi. (*Pauzė*) Dar ne laikas nuskausminamiesiems?

KLOVAS. Ne. (*Pauzė*) Paliksiu tave, turiu reikalų.

HAMAS. Savo virtuvėj?

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Įdomu, ką ten veiki.

KLOVAS. Žiūriu į sieną.

HAMAS. Į sieną! Ir ką ten matai? *Mene, mene**? Nuogus kūnus?

KLOVAS. Matau, kaip man temsta.

HAMAS. Tau temsta! Tik paklausykit! *Tau* nė kiek ne blogiau gali temti ir čia. Pažvelk į mane, grįžk atgal ir pasakyk, ką tu manai apie *savąją* šviesą.

Pauzė

KLOVAS. Nekalbėk su manimi šitaip.

Pauzė

HAMAS (*šaltai*). Atleisk man. (*Pauzė. Garsiau*) Sakau, Atleisk man.

KLOVAS. Girdėjau.

Pakyla Nego konteinerio dangtis. Pasirodo rankos, įsikimba į kraštą. Paskui galva. Burnoje sausainis. Jis klausosi

HAMAS. Ar sėklos sudygo?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Nepakrapštei aplinkui, nepasižiūrėjai, ar išsprogo?

KLOVAS Jos neišsprogo.

HAMAS. Gal dar per anksti.

KLOVAS. Jei jos ruoštųsi išsprogti, tai jau būtų išsprogusios. (*Piktai*) Jos niekada neišsprogs!

Pauzė. Negas ima sausainį į ranką

HAMAS. Nelabai juokinga. (*Pauzė*) Bet į dienos pabaigą visada taip būna, ar ne, Klovai?

KLOVAS. Visada.

HAMAS. Baigias diena, tokia kaip ir visos, ar ne, Klovai?

KLOVAS. Panašu.

Pauzė

HAMAS (*sunerimęs*). Kas čia daros, kas čia daros?

KLOVAS. Kažkas vyksta.

Pauzė

* Aliuzija į paslaptingus rašmenis ant sienos puotaujančio Babilono karaliaus Baltazaro menėje. Nematomos rankos parašytus žodžius *Mene Mene Tekel Upharsin* pranašas Danielius aiškina kaip Dievo įspėjimą apie neišvengiamą Baltazaro karalystės žlugimą (Šventasis Raštas, Dan 5,25)

HAMAS. Gerai, eik sau. (*Atsilošia krėsle, sustingsta. Klovas nejuda, dejuodamas atsidūsta. Hamas įsitempia*) Atrodo, sakiau tau, kad eitum.

KLOVAS. Bandau. (*Eina prie durų, sustoja*) Nuo pat užgimimo. (*Iš-eina)*

HAMAS. Judam į priekį. *(Atsilošia krėsle, sustingsta)*

Negas beldžia į antro konteinerio dangtį. Stipriau pabeldžia. Dangtis pakyla, išlenda Nelės rankos, įsikimba į kraštą. Paskui pasirodo galva. Išbalęs veidas. Nėrinių kepuraitė

NELĖ. Kas yra, širdele? (*Pauzė*) Metas meilei?

NEGAS. Miegojai?

NELĖ. O ne!

NEGAS. Pabučiuok mane.

NELĖ. Negaliu.

NEGAS. Pabandyk.

Tiesia galvas vienas į kitą, bet nepavyksta. Atšlyja

NELĖ. Kam šis farsas, diena iš dienos?

Pauzė

NEGAS. Man iškrito dantis.

NELĖ. Kada?

NEGAS. Vakar.

NELĖ (*elegiškai*). O, vakar!

Abu skausmingai gręžiasi vienas į kitą

NEGAS. Tu mane matai?

NELĖ. Nelabai. O tu?

NEGAS. Ką?

NELĖ. Tu mane matai?

NEGAS. Nelabai.

NELĖ. Tuo geriau, tuo geriau.

NEGAS. Nesakyk taip. (*Pauzė*) Mūsų regėjimas pagedo.

NELĖ. Taip.

Pauzė. Nusisuka vienas nuo kito

NEGAS. Tu mane girdi?

NELĖ. Taip. O tu?

NEGAS. Taip. (*Pauzė*) Mūsų klausa dar nepagedo.

NELĖ. Mūsų kas?

NEGAS. Mūsų klausa.

NELĖ. Ne. (*Pauzė*) Dar turi man ką pasakyti?

NEGAS. Pameni?

NELĖ. Ne.

NEGAS. Kaip vožėmės nuo dviračio ir nusilaužėm kojas.

Juodu linksmai juokiasi

NELĖ. Tai buvo Ardėnuose.

Nebe taip linksmai juokiasi

NEGAS. Pakeliui į Sedaną. (*Juokas dar liūdnesnis*) Tau šalta?

NELĖ. Mirtinai. O tau?

NEGAS. Baigiu suledėti. (*Pauzė*) Nori įlįsti atgal?

NELĖ. Taip.

NEGAS. Tai lįsk. (*Nelė nekruta*) Ko nelendi?

NELĖ. Nežinau.

Pauzė

NEGAS. Jis tau pakeitė pjuvenas?

NELĖ. Tai ne pjuvenos. (*Pauzė. Pavargusiu balsu*) Ar negalėtum kiek tiksliau, Negai?

NEGAS. Tada smėlį. Nesvarbu.

NELĖ. Tai svarbu.

Pauzė

NEGAS. Kadaise buvo pjuvenos.

NELĖ. Kadaise!

NEGAS. O dabar smėlis. (*Pauzė*) Iš pakrantės. (*Pauzė. Nekantriai*) Dabar smėlis, kurį jis atneša nuo pakrantės.

NELĖ. Dabar smėlis.

NEGAS. Jis tavąjį pakeitė?

NELĖ. Ne.

NEGAS. Ir man ne. (*Pauzė*) Aš šito nepakęsiu! (*Pauzė. Siūlo sausainį*) Nori kąsnelio?

NELĖ. Ne. (*Pauzė*) Ko?

NEGAS. Sausainio. Palikau tau pusę. (*Žiūri į sausainį. Išdidžiai*) Tris ketvirtadalius. Tau. Štai. (*Duoda sausainį*) Ne? (*Pauzė*) Tu prastai jautiesi?

HAMAS (*pavargusiu balsu*). Tylos, tylos, jūs trukdot man užmigti. (*Pauzė*) Kalbėkit tyliau. (*Pauzė*) Jei galėčiau miegoti, gal ir

mylėtis galėčiau. Pasileisčiau į miškus. Mano akys matytų... dangų, žemę. Bėgčiau, bėgčiau, ir manęs nepagautų. (*Pauzė*) Gamta! (*Pauzė*) Man galvoje kažkas varva. (*Pauzė*) Širdis, širdis mano galvoje.

Pauzė

NEGAS (*tyliai*). Girdi? Širdis jo galvoje! *(Atsargiai kikena)*

NELĖ. Negalima juoktis iš tokių dalykų, Negai. Kodėl tu visada iš to juokies?

NEGAS. Ne taip garsiai!

NELĖ (*nė kiek ne tyliau*). Sutinku, nėra nieko juokingesnio kaip nelaimė. Tačiau...

NEGAS (*priblokštas*). O!

NELĖ. Taip, taip, tai komiškiausias dalykas pasaulyje. Ir mes juokiamės, noriai juokiamės iš pradžių. Tačiau viskas kartojasi. Taip, tai panašu į juokingą anekdotą, kurį daug kartų girdėjom. Jis ir toliau atrodo juokingas, bet mes nebesijuokiam. (*Pauzė*) Dar turi man ką pasakyti?

NEGAS. Ne.

NELĖ. Tikrai? (*Pauzė*) Tada aš tave palieku.

NEGAS. Tu nenori sausainio? (*Pauzė*) Pasaugosiu. (*Pauzė*) Maniau, kad palikai mane.

NELĖ. Aš ir ruošiuosi tave palikti.

NEGAS. Gal prieš išeidama pakasytum?

NELĖ. Ne. (*Pauzė*) Kur?

NEGAS. Nugarą.

NELĖ. Ne. (*Pauzė*) Pasitrink į kraštą.

NEGAS. Žemiau. Duobutėje.

NELĖ. Kokioje duobutėje?

NEGAS. Duobutėje! (*Pauzė*) Ar negalėtum? (*Pauzė*) Vakar kasei.

NELĖ (*elegiškai*). O, vakar!

NEGAS. Ar negalėtum? (*Pauzė*) Gal nori, kad aš tau pakasyčiau? (*Pauzė*) Tu vėl verki?

NELĖ. Ketinau.

Pauzė

HAMAS. Gal ten kokia mažutė vena?

Pauzė

NEGAS. Ką jis pasakė?

NELĖ. Gal ten kokia mažutė vena.

NEGAS. Ką tai reiškia? (*Pauzė*) Tai nieko nereiškia. (*Pauzė*) Gal papasakoti tau anekdotą apie siuvėją?

NELĖ. Ne. (*Pauzė*) Kam?

NEGAS. Kad pralinksmėtum.

NELĖ. Jis nejuokingas.

NEGAS. Tu visada juokdavais. (*Pauzė*) Pirmąkart pamaniau, kad mirsi iš juoko.

NELĖ. Tai buvo Komo ežere. (*Pauzė*) Vieną balandžio popietę. (*Pauzė*) Ar gali tuo patikėti?

NEGAS. Kuo?

NELĖ. Kad mes kadaise irstėmės Komo ežere. (*Pauzė*) Vieną balandžio popietę.

NEGAS. O išvakarėse mes susižadėjom.

NELĖ. Susižadėjom!

NEGAS. Tu taip kvatojai, kad mūsų valtis net apsivertė. Tiesą sakant, turėjome nuskęsti.

NELĖ. Tai todėl, kad jaučiausi laiminga.

NEGAS (*pasipiktinęs*). Na jau ne! Na jau ne! Tai dėl mano anekdoto, ir nieko kito. Laiminga! Argi tu nebesijuoki? Kaskart, kai pasakoju. Laiminga!

NELĖ. Jis buvo gilus gilus. Ir galėjai matyti dugną. Toks vaiskus. Toks švarus.

NEGAS. Pasakoju dar kartą. (*Pasakotojo balsu*) Vienas anglas, kuriam Naujųjų metų puotai skubiai reikėjo dryžuotų kelnių, ateina pas siuvėją. Tas jį išmatuoja. (*Siuvėjo balsu*) „Štai ir viskas, ateikit po keturių dienų. Bus gatavos". Gerai. Po keturių dienų. (*Siuvėjo balsu*) „Kaip gaila, ateikit po savaitės, sudirbau užpakalį". Na ką gi, dailų užpakalį nelengva pasiūti. Po savaitės. (*Siuvėjo balsu*) „Siaubingai apgailestauju, ateikit po dešimties dienų, sudirbau klyną". Nieko nepadarysi, geras klynas visada iškankina. Po dešimties dienų. (*Siuvėjo balsu*) „Baisiausiai apgailestauju, tačiau teks ateiti po dviejų savaičių, sumoviau užtrauktuką". Gerai, juk pagalvojus, dailus užtrauktukas – kietas reikaliukas. (*Pauzė. Savo balsu*) Dar nesu taip blogai pasakojęs. (*Pauzė.

Niūriai) Kaskart pasakoju vis blogiau ir blogiau. (*Pauzė. Pasakotojo balsu*) Taigi, trumpai tariant, jau ir katilėliai pražydo, o jis vis tebesidulkina su sagų kilpelėm. (*Kliento balsu*) „Velniai jus rautų, sere, tai nepadoru, viskam yra ribos. Per šešetą dienų, girdite, per šešetą dienų Dievas sukūrė pasaulį. Taip, taip, sere, PASAULĮ! O jūs, po paraliais, per tris mėnesius kelnių nesugebat pasiūti!" (*Įsižeidusio siuvėjo balsu*) „Mielas sere, mielas sere, jūs tik pažiūrėkit... (*paniekinamas gestas, su pasišlykštėjimu*)... į pasaulį... (*Pauzė*) ir pažvelkit... (*švelnus gestas, išdidžiai*)... į mano KELNES!"

Pauzė. Žiūri į Nelę, kuri vis tokia pat bejausmė, nereginčiomis akimis, ir prapliumpa spigiu dirbtiniu juoku. Staiga nutyla, ištempia kaklą Nelės link, vėl ima juoktis

HAMAS. Tylos!

Negas krūpteli, nutyla

NELĖ. Galėjai matyti dugną.

HAMAS (*suirzęs*). Dar nebaigėt? Ar jūs nenutilsit? (*Netikėtai įtūžęs*) Ar tai niekada nesibaigs? (*Negas lenda į konteinerį, užsidaro dangtį. Nelė nė nekrusteli. Karštligiškai*) Karalystę už slaugą! (*Sušvilpia. Įeina Klovas*) Sutvarkyk šitą mėšlą! Ištėkšk į jūrą!

Klovas eina prie konteinerių. Sustoja

NELĖ. Toks vaiskus.

HAMAS. Kas? Ką ji čia vapa?

Klovas pasilenkia, paima Nelę už rankos, ieško pulso

NELĖ (*Klovui*). Palik!

Klovas paleidžia Nelės ranką, įgrūda ją į konteinerį, uždaro dangtį

KLOVAS (*grįžta į savo vietą prie kėdės*). Nėra pulso.

HAMAS. Ką ji ten pliurpė?

KLOVAS. Liepė man jus palikti, išeiti į dykumą.

HAMAS. Vis kišasi kur nereikia. Ir viskas?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Ką dar?

KLOVAS. Nesupratau.

HAMAS. Užvožei ją?

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Jie abu uždaryti?

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Užsuk dangčius varžtais. (*Klovas eina prie durų*) Metas. (*Klovas sustoja*) Mano pyktis atlėgsta, norėčiau nusimyžti.

KLOVAS (*guviai*). Einu atnešiu kateterį. (*Eina prie durų*)

HAMAS. Laikas. (*Klovas sustoja*) Duok nuskausminamųjų.

KLOVAS. Per anksti. (*Pauzė*) Per anksti, po tonizuojančiųjų nesuveiks.

HAMAS. Rytais tave gaivina, vakarais ramina. Arba atvirkščiai. (*Pauzė*) Tas senis daktaras, aišku, mirė?

KLOVAS. Jis nebuvo senis.

HAMAS. Bet jis mirė?

KLOVAS. Savaime suprantama. (*Pauzė*) *Tu* šito klausi *manęs*?

Pauzė

HAMAS. Pavežiok mane. (*Klovas eina už krėslo ir ima jį stumti*) Neskubėk! (*Klovas stumia krėslą*) Tiesiai aplink pasaulį! (*Klovas stumia*) Palei sieną, paskui vėl į vidurį. (*Klovas stumia*) Aš buvau pačiam vidury, ar ne?

KLOVAS (*stumdamas*). Taip.

HAMAS. Reikėtų tikro invalido vežimėlio. Dideliais ratais. Dviračio ratais! (*Pauzė*) Palei sieną stumi?

KLOVAS (*stumdamas*). Taip.

HAMAS (*grabalioja sienos*). Melas! Kodėl man meluoji?

KLOVAS (*stumia arčiau sienos*). Štai ji, štai.

HAMAS. Stok! (*Klovas sustabdo krėslą prie užpakalinės sienos. Hamas atsiremia ranka į sieną*) Senutė siena! (*Pauzė*) Už jos... kitas pragaras. (*Pauzė. Piktai*) Arčiau! Arčiau! Visai prie pat!

KLOVAS. Patrauk ranką. (*Hamas atitraukia ranką. Klovas priremia krėslą prie sienos*) Štai!

HAMAS pasilenkia, prikiša ausį prie sienos.

HAMAS. Girdi? (*Suduoda krumpliais į sieną*) Girdi? Tuščiavidurės plytos! (*Vėl suduoda*) Visa tai tuščia. (*Pauzė. Išsitiesia. Šiurkščiai*) Gana. Atgal!

KLOVAS. Mes dar nepadarėm rato.

HAMAS. Atgal į mano vietą! (*Klovas stumia krėslą į vidurį*) Čia mano vieta?

KLOVAS. Taip, čia tavo vieta.

HAMAS. Aš pačiam centre?
KLOVAS. Pamatuosiu.
HAMAS. Apytikriai! Apytikriai!
KLOVAS (*stumteli krėslą*). Štai!
HAMAS. Aš maždaug centre?
KLOVAS. Sakyčiau.
HAMAS. Sakytum! Pastatyk mane į patį centrą!
KLOVAS. Einu atsinešiu matuoklį.
HAMAS. Apytikriai! Apytikriai! (*Klovas stumteli krėslą*) Driokst į patį centrą!
KLOVAS. Štai!
Pauzė
HAMAS. Jaučiu, kad per toli į kairę. (*Klovas krėslą šiek tiek patraukia*) Dabar jaučiu, kad per daug į dešinę. (*Klovas pastumia krėslą*) Jaučiu, kad per daug į priekį. (*Klovas patraukia krėslą*) Dabar jaučiu, kad šiek tiek per toli atgal. (*Klovas patraukia krėslą*) Nestovėk ten (*t. y. už krėslo*), mane krečia šiurpas.
Klovas atsistoja į savo vietą šalia krėslo
KLOVAS. Jei galėčiau jį užmušti, numirčiau laimingas.
Pauzė
HAMAS. Koks oras?
KLOVAS. Kaip visada.
HAMAS. Pažiūrėk į žemę.
KLOVAS. Žiūrėjau.
HAMAS. Pro žiūroną?
KLOVAS. Kam tas žiūronas?
HAMAS. Pažiūrėk pro žiūroną.
KLOVAS. Einu atsinešiu žiūroną.
Klovas išeina
HAMAS. Nereikia mat žiūrono!
Įeina Klovas, nešinas žiūronu
KLOVAS. Štai ir aš, su žiūronu. (*Prieina prie lango dešinėje, žiūri į jį*) Reikia kopėčių.
HAMAS. Kam? Susitraukei? (*Klovas išeina, nešinas žiūronu*) Man tai nepatinka, man tai nepatinka.
Įeina Klovas su kopėtėlėm, bet be žiūrono

KLOVAS. Aš vėl čia, su kopėčiom. (*Pastato kopėtėles po langu dešinėje, užlipa, suvokia, kad neturi žiūrono, nulipa*) Reikia žiūrono. (*Eina prie durų*)

HAMAS (*piktai*). Betgi tu turi žiūroną!

KLOVAS (*stabteli, piktai*). Ne, aš jo neturiu! (*Išeina*)

HAMAS. Tai kraupu.

Įeina Klovas, nešinas žiūronu. Eina prie kopėtėlių

KLOVAS. Šioks toks pagyvėjimas. (*Užlipa kopėčiomis, pakelia žiūroną, paleidžia iš rankų*) Aš tyčia taip padariau. (*Nulipa, paima žiūroną, atsisuka į salę*) Matau... daugybę... apimtų... džiaugsmo. (*Pauzė*) Štai ką vadinu didinamuoju stiklu. (*Nuleidžia žiūroną, pasisuka į Hamą*) Na? Nesijuokiam?

HAMAS (*pagalvojęs*). Aš ne.

KLOVAS (*pagalvojęs*). Ir aš ne. (*Užlipa kopėtėlėmis, žiūri pro žiūroną į išorę*) Pažiūrėkim. (*Žiūri sukiodamas žiūroną*) Nulis... (*žiūri*)... nulis... (*žiūri*)... ir nulis.

HAMAS. Niekas nejuda. Viskas...

KLOVAS. Nul...

HAMAS (*šiurkščiai*). Į tave niekas nesikreipė! (*Normaliu balsu*) Viskas... viskas... viskas kas? (*Piktai*) Viskas kas?

KLOVAS. Kas viskas? Vienu žodžiu? Tu tai nori žinoti? Valandėlę. (*Nusuka žiūroną į išorę, žiūri, nuleidžia žiūroną, pasisuka į Hamą*) Lavonynas. (*Pauzė*) Na? Patenkintas?

HAMAS. Pažiūrėk į jūrą.

KLOVAS. Man vis tiek.

HAMAS. Pažiūrėk į vandenyną!

Klovas nulipa, paėjėja keletą žingsnių lango kairėje link, grįžta prie kopėtėlių, paėmęs nuneša ir pastato po langu kairėje, užlipa, nukreipia žiūroną į lauką, ilgai žiūri. Krūpteli, nuleidžia žiūroną, apžiūri, vėl nukreipia į lauką

KLOVAS. Nieko panašaus nesu regėjęs!

HAMAS (*susirūpinęs*). Kas? Burė? Pelekas? Dūmas?

KLOVAS (*žiūrėdamas*). Šviesa prapuolė po vandeniu.

HAMAS (*su palengvėjimu*). Fe! Tai seniai žinoma.

KLOVAS (*žiūrėdamas*). Dar buvo truputis likę.

HAMAS. Ruoželis.

KLOVAS (*žiūrėdamas*). Taip.
HAMAS. O dabar?
KLOVAS (*žiūrėdamas*). Prapuolė.
HAMAS. Žuvėdrų nėra?
KLOVAS (*žiūrėdamas*). Žuvėdrų!
HAMAS. O horizontas? Horizonte nieko?
KLOVAS (*nuleidžia žiūroną, pasisuka į Hamą, netekęs kantrybės*). Kas, dėl Dievo meilės, gali būti horizonte?
Pauzė
HAMAS. O bangos, kaip bangos?
KLOVAS. Bangos? (*Žiūri pro žiūroną į bangas*) Švinas.
HAMAS. O saulė?
KLOVAS (*žiūrėdamas*). Nulis.
HAMAS. Turėtų leistis. Pažiūrėk dar kartą.
KLOVAS (*žiūrėdamas*). Velniop saulę.
HAMAS. Tai jau naktis?
KLOVAS (*žiūrėdamas*). Ne.
HAMAS. Tai kas tada?
KLOVAS (*žiūrėdamas*). Pilka. (*Nuleidžia žiūroną, pasisuka į Hamą. Garsiau*) Pilka! (*Pauzė. Dar garsiau*) PILLLKA! (*Pauzė. Nulipa, prieina Hamui už nugaros, šnibžda į ausį*)
HAMAS (*krūpteli*). Pilka! Tu pasakei pilka?
KLOVAS. Šviesiai juoda. Nuo poliaus iki poliaus.
HAMAS. Perdedi. (*Pauzė*) Nestovėk ten, mane krečia šiurpas.
Klovas grįžta į savo vietą šalia krėslo
KLOVAS. Kam šitas farsas, diena iš dienos?
HAMAS. Rutina. Ką gali žinoti. (*Pauzė*) Vakar vakare pamačiau, kas mano krūtinėje. Didžiulis skaudulys.
KLOVAS. Che! Matei savo širdį.
HAMAS. Ne, jis buvo gyvas. (*Pauzė. Susirūpinęs*) Klovai!
KLOVAS. Taip.
HAMAS. Kas darosi?
KLOVAS. Reikalai juda į priekį.
Pauzė
HAMAS. Klovai.
KLOVAS (*nekantriai*). Ko?

HAMAS. Mes nepradedam... ko... ko nors reikšti?

KLOVAS. Ką nors reikšti! Tu ir aš, ką nors reikšti! (*Nusijuokia*) Na ir pasakei!

HAMAS. Kai pagalvoju. (*Pauzė*) Įsivaizduok, jei žemėje vėl atsirastų kokia protinga būtybė, ar ji, mus kurį laiką stebėjusi, ko nors neprisigalvotų? (*Protingos būtybės balsu*) O, gerai, dabar matau, kas tai, dabar suprantu, ką jie čia daro! (*Klovas krūpteli, numeta žiūroną, pradeda kasytis pilvą abiem rankom. Savo balsu*) Nereikia nė įsivaizduoti, mes patys... (*emocingai*)... mes patys... tam tikrais akimirksniais... (*Karštai*) Kai pagalvoji, gal visa tai nebuvo veltui!

KLOVAS (*susirūpinęs, kasydamasis*). Turiu blusą!

HAMAS. Blusą? Dar yra blusų?

KLOVAS. Vieną tikrai turiu. (*Kasosi*) O gal utėlę.

HAMAS (*be galo sunerimęs*). Bet iš jos vėl gali prasidėti žmonija! Pagauk ją, dėl Dievo meilės!

KLOVAS. Einu atsinešiu miltelių. (*Išeina*)

HAMAS. Blusa! Tai siaubinga! Kokia diena!

Įeina Klovas su dėžute miltelių

KLOVAS. Štai ir aš su insekticidais.

HAMAS. Duok jai!

Klovas atsisega kelnių juosmenį, jį atitraukia ir barsto vidun miltelius. Pasilenkia, žiūri, palaukia, vėl įnirtingai barsto miltelius, pasilenkia, žiūri, laukia

KLOVAS. Benkartas!

HAMAS. Davei jai garo?

KLOVAS. Atrodo. (*Numeta dėžutę, susitvarko kelnes*) Aišku, jeigu ji nesilaukė.

HAMAS. Nesilaukė! Nelaukė, norėjai pasakyti. Jeigu tik ji *nelaukė*.

KLOVAS. A? Reikia sakyti – nelaukė? Ne nesilaukė?

HAMAS. Na, galvok, kam tau galva? Jei tik ji laukėsi, mums galas.

KLOVAS. Aa. (*Pauzė*) Kaip tu ten, myži?

HAMAS. Taip.

KLOVAS. Tvarkelė, tvarkelė!

Pauzė

HAMAS (*karštai*). Keliaujam iš čia! Mudu abudu. Į pietus! Padarytum plaustą, ir srovė išneštų mus iš čia, toli toli, pas kitus... žinduolius!

KLOVAS. Dieve sergėk!

HAMAS. Vienas, vienas išplauksiu! Pradėk tą plaustą tuoj pat. Rytoj iškeliausiu visiems laikams.

KLOVAS (*skubėdamas durų link*). Tuoj pat pradedu.

HAMAS. Palauk! (*Klovas stabteli*) Kaip manai, ar bus ryklių?

KLOVAS. Ryklių? Nežinau. Bus, jei tik išvis yra. *(Eina prie durų)*

HAMAS. Palauk! (*Klovas stabteli*) Dar ne laikas nuskausminamiesiems?

KLOVAS (*piktai*). Ne! *(Eina prie durų)*

HAMAS. Palauk! (*Klovas stabteli*) Kaip tavo akys?

KLOVAS. Blogai.

HAMAS. Betgi tu matai.

KLOVAS. Ką tik noriu.

HAMAS. Kaip tavo kojos?

KLOVAS. Blogai.

HAMAS. Bet tu vaikščioji.

KLOVAS. Ateinu... ir išeinu.

HAMAS. Mano name. (*Pauzė. Pranašiškai, pasimėgaudamas*) Vieną dieną tu būsi aklas, kaip ir aš. Sėdėsi čia, dulkelė tuštumoje, tamsoje, visąlaik, kaip aš. (*Pauzė*) Vieną dieną tarsi sau: pavargau, prisėsiu, ir tu prisėsi. Paskui pasakysi: aš alkanas, atsikelsiu ir paieškosiu ko nors valgomo. Bet tu neatsikelsi. Sakysi: nereikėjo man prisėsti, o jei prisėdau, tai dar pasėdėsiu, paskui atsikelsiu ir susirasiu ką nors valgomo. Bet tu neatsikelsi ir nieko valgomo nesusirasi. (*Pauzė*) Kurį laiką žiūrėsi į sieną, paskui pasakysi: užmerksiu akis, gal kiek numigsiu, tada geriau jausiuosi, ir tu užsimerksi. Ir kai vėliau atsimerksi, nebebus jokios sienos. (*Pauzė*) Aplink tave bus begalinė tuštuma, visų laikų numirėliai prisikėlę neįstengtų jos užpildyti, ir tu būsi tarsi mažutė smėlio dulkelė stepės vidury. (*Pauzė*) Taip, vieną dieną tu patirsi, kas tai yra, tu būsi toks pat kaip aš, skirtumas tik tas, kad šalia tavęs nieko nebus, nes tu niekad nieko nebūsi užjautęs, ir jau nebebus ką užjausti.

Pauzė

KLOVAS. Dar nežinia. (*Pauzė*) Tu pamiršai vieną dalyką.

HAMAS. A?

KLOVAS. Aš negaliu atsisėsti.

HAMAS (*nekantriai*). Na tada, po velniais, tu atsigulsi! Arba paliausi judėjęs, na sustosi ir stovėsi sustingęs, kaip dabar. Vieną dieną tarsi sau: pavargau, stabtelėsiu. Ne poza svarbu.

Pauzė

KLOVAS. Tai jūs visi norit, kad jus palikčiau?

HAMAS. Tikrai taip.

KLOVAS. Tada aš jus paliksiu.

HAMAS. Tu negali mūsų palikti.

KLOVAS. Tada aš jūsų nepaliksiu.

Pauzė

HAMAS. Kodėl tu mūsų nepribaigi? (*Pauzė*) Pasakysiu, kaip atidaryti sandėliuką, jei pažadėsi mane pribaigti.

KLOVAS. Negalėčiau tavęs pribaigti.

HAMAS. Tada tu manęs nepribaigsi.

Pauzė

KLOVAS. Paliksiu tave, turiu reikalų.

HAMAS. Pameni, kada čia atsiradai?

KLOVAS. Ne. Buvau per mažas, pats sakei.

HAMAS. Ar atsimeni savo tėvą?

KLOVAS (*pavargusiu balsu*). Toks pat atsakymas. (*Pauzė*) Tu šito manęs klausei milijonus kartų.

HAMAS. Dievinu senus klausimus. (*Karštai*) O, tie seni klausimai, tie seni klausimai, nėra nieko už juos geriau! (*Pauzė*) Tai aš buvau tavo tėvas.

KLOVAS. Taip. (*Įsistebeilija į Hamą*) Buvai.

HAMAS. Mano namai – tavo namai.

KLOVAS. Taip. (*Dairosi*) Buvo.

HAMAS (*išdidžiai*). Bet aš (*mosteli į save*) be tėvo. Bet Hamas (*mosteli aplink save*) be namų.

Pauzė

KLOVAS. Paliksiu tave.

HAMAS. Ar kada pagalvojai apie vieną dalyką?

KLOVAS. Niekada.

HAMAS. Kad mes čia, duobėje. (*Pauzė*) Bet anapus kalvų? A? Gal ten vis dar žalia. A? (*Pauzė*) Flora! Pomona! (*Ekstatiškai*) Cerera! (*Pauzė*) Gal tau nė nereikės toli eiti.

KLOVAS. Aš negaliu toli nueiti. (*Pauzė*) Paliksiu tave.

HAMAS. Mano šuva užbaigtas?

KLOVAS. Jam trūksta kojos.

HAMAS. Ar jis kaip šilkinis?

KLOVAS. Kažkas panašaus į špicą.

HAMAS. Eik ir atvesk jį.

KLOVAS. Jam trūksta kojos.

HAMAS. Eik ir atvesk jį! (*Klovas išeina*) Judam toliau.

Įeina Klovas, laikydamas juodą žaislinį šunį už vienos iš trijų kojų

KLOVAS. Štai tavo šuo. (*Paduoda šunį Hamui, tas čiupinėja jį, glosto*)

HAMAS. Jis baltas, ar ne?

KLOVAS. Beveik.

HAMAS. Kaip beveik? Jis baltas ar nebaltas?

KLOVAS. Ne.

Pauzė

HAMAS. Pamiršai lytį.

KLOVAS (*susierzinęs*). Betgi jis neužbaigtas. Lytis paskiausiai.

HAMAS. Neužrišai jam kaspino.

KLOVAS (*piktai*). Betgi jis neužbaigtas, sakau tau! Pirmiau baik šunį, paskui rišk kaspiną!

Pauzė

HAMAS. Jis stovi?

KLOVAS. Nežinau.

HAMAS. Pabandyk. (*Paduoda šunį Klovui, tas padeda jį ant grindų*) Na?

KLOVAS. Palauk! (*Atsitūpęs bando pastatyti šunį ant trijų kojų, tačiau nepavyksta, jis paleidžia šunį, ir tas nugriūva ant šono*)

HAMAS (*nekantriai*). Na?

KLOVAS. Stovi.

HAMAS (*grabinėja šuns*). Kur? Kur jis?

Klovas laiko šunį, kad šis stovėtų

KLOVAS. Štai. (*Paima Hamo ranką ir deda šuniui ant galvos*)

HAMAS (*laikydamas ranką šuniui ant galvos*). Jis į mane žiūri?

KLOVAS. Taip.

HAMAS (*išdidžiai*). Tarsi maldautų, kad išvesčiau jį pasivaikščioti?

KLOVAS. Jei nori.

HAMAS (*kaip ir pirma*). Arba prašytų kaulo. (*Atitraukia ranką*) Palik jį taip, stovintį ir maldaujantį.

Klovas išsitiesia, šuo nugriūva ant šono

KLOVAS. Išeinu.

HAMAS. Regėjai savo vizijas?

KLOVAS. Mažiau.

HAMAS. Ar dega šviesa pas motušę Pegę?

KLOVAS. Šviesa! Iš kur begali degti šviesa?

HAMAS. Užgeso.

KLOVAS. Aišku, kad užgeso. Jei nedega, tai užgeso.

HAMAS. Kalbu apie motušę Pegę.

KLOVAS. Aišku, ir ji užgeso! (*Pauzė*) Kas tau šiandien?

HAMAS. Darau, ką ir visada. (*Pauzė*) Ją palaidojo?

KLOVAS. Palaidojo! Kas ją galėjo palaidot?

HAMAS. Tu.

KLOVAS. Aš! Gal aš, be žmonių laidojimo, neturiu ko daugiau veikti?

HAMAS. Bet mane tu palaidosi.

KLOVAS. Ne, tavęs aš nepalaidosiu.

Pauzė

HAMAS. Kadaise ji buvo gražutė kaip laukų gėlė. (*Geidulingai šypsosi*) Ir baisiai linkus į vyrus!

KLOVAS. Ir mes buvom gražūs – kadaise. Negražūs buvo retenybė – kadaise.

Pauzė

HAMAS. Eik atnešk kablį.

Klovas eina prie durų, sustoja

KLOVAS. Daryk tą, daryk aną, ir aš darau. Niekad neatsisakau. Kodėl?

HAMAS. Nepajėgi atsisakyti.

KLOVAS. Greitai nebedarysiu.

HAMAS. Nebegalėsi daryti. (*Klovas išeina*) Ak, tos būtybės, tos būtybės, viską turi joms išaiškint.

Įeina Klovas, nešinas žvejo kabliu

KLOVAS. Štai tavo kablys. Besk. (*Paduoda kablį Hamui, tas bando kabliu tarsi irklu pastūmėti krėslą į priekį*)

HAMAS. Pajudėjau?

KLOVAS. Ne.

Hamas numeta kablį

HAMAS. Eik atnešk tepalinę.

KLOVAS. Kam?

HAMAS. Ratukams ištepti.

KLOVAS. Vakar tepiau.

HAMAS. Vakar! Ką tai reiškia? Vakar!

KLOVAS (*piktai*). Tai reiškia aną prakeiktą siaubingą dieną, seniai seniai, prieš šitą prakeiktą siaubingą dieną. Kartoju žodžius, kurių mane išmokei. Jei jie daugiau nieko nereiškia, išmokyk kitų. Arba leisk man tylėti.

Pauzė

HAMAS. Kadaise pažinojau beprotį, maniusį, kad jau atėjo pasaulio pabaiga. Jis buvo tapytojas ir graveris. Aš jį labai mėgau. Lankydavau jį beprotnamyje. Paimdavau už rankos ir tempdavau prie lango. Pažvelk! Štai! Auga javai! O ten! Tik pažvelk! Laivai gaudo silkę! Koks grožis! (*Pauzė*) Jis ištraukdavo ranką ir grįždavo į savo kampą. Pasišlykštėjęs. Nes visur tematė pelenus. (*Pauzė*) Jis vienintelis, likęs gyvas. (*Pauzė*) Užmirštas. (*Pauzė*) Pasirodo, jo atvejis yra... buvo ne taip... jau neįprastas.

KLOVAS. Beprotis? Kada tai buvo?

HAMAS. O, seniai, tavęs dar nebuvo gyvųjų žemėje.

KLOVAS. Dieve, palaimink tas dienas.

Pauzė. Hamas nusiima kepuraitę

HAMAS. Aš jį labai mėgau. (*Pauzė. Užsideda kepuraitę*) Jis buvo tapytojas ir graveris.

KLOVAS. Kiek daug visokių baisybių.

HAMAS. Ne, ne, dabar nebe tiek jau daug. (*Pauzė*) Klovai!

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Tau neatrodo, kad visa tai per ilgai užsitęsė?

KLOVAS. Taip! (*Pauzė*) Kas?

HAMAS. Šitas... šitas... reikalas.

KLOVAS. Visada taip maniau. (*Pauzė*) O tu ne?

HAMAS (*niūriai*). Tada ši diena tokia, kaip ir visos.

KLOVAS. Kol tęsiasi. (*Pauzė*) Visą gyvenimą tos pačios beprasmybės.

HAMAS. Aš negaliu tavęs palikti.

KLOVAS. Žinau. Ir negali manęs sekti.

Pauzė

HAMAS. Kaip suprasiu, kad tu mane palikai?

KLOVAS (*guviai*). Na, tu paprasčiausiai sušvilpsi, ir jei aš neatbėgsiu, vadinasi, tave palikau.

Pauzė

HAMAS. Neateisi ir nepabučiuosi manęs atsisveikinimui?

KLOVAS. O, nemanyčiau.

Pauzė

HAMAS. Betgi tu gali imti ir numirti savo virtuvėj.

KLOVAS. Rezultatas būtų tas pats.

HAMAS. Taip, bet kaip aš žinočiau, ar tu ėmei ir nenumirei savo virtuvėj?

KLOVAS. Na... anksčiau ar vėliau aš pradėčiau dvokti.

HAMAS. Tu jau dvoki. Viskas aplinkui dvokia lavonais.

KLOVAS. Visa visata.

HAMAS (*grubiai*). Velniop visatą! (*Pauzė*) Sugalvok ką nors.

KLOVAS. Ką?

HAMAS. Mintį, sugalvok mintį. (*Piktai*) Puikią mintį!

KLOVAS. A, gerai. (*Ima vaikščioti pirmyn atgal, įsistebeilijęs į grindis, rankos už nugaros. Sustoja*) Tas skausmas kojose! Neįtikėtina! Greitai nebegalėsiu galvoti.

HAMAS. Nebegalėsi manęs palikti. (*Klovas vėl ima vaikščioti*) Ką darai?

KLOVAS. Galvoju. (*Vaikščioja*) A! (*Sustoja*)

HAMAS. Tai bent smegenys! (*Pauzė*) Na?

KLOVAS. Palauk! (*Mąsto. Nelabai įtikinamai*) Taip... (*Pauzė. Tvirčiau*) Taip! (*Pakelia galvą*) Sugalvojau! Užsuksiu žadintuvą.

Pauzė

HAMAS. Gal tai ir nėra viena šviesiausių mano dienų, bet atvirai...

KLOVAS. Tu švilpi. Aš neateinu. Žadintuvas čirškia. Aš išėjau. Nečirškia. Aš miręs.

Pauzė

HAMAS. Jis veikia? (*Pauzė. Nekantriai*) Žadintuvas, ar jis veikia?

KLOVAS. Kodėl jis turėtų neveikti?

HAMAS. Todėl, kad jau taip seniai veikia.

KLOVAS. Jis vargu ar išvis kada yra veikęs.

HAMAS (*piktai*). Tada, kad per mažai veikė!

KLOVAS. Einu pažiūrėsiu. (*Išeina. Trumpas žadintuvo čirkštelėjimas. Grįžta nešinas žadintuvu. Prikiša jį Hamui prie ausies ir leidžia čirkšti. Abu klausosi, kol išsičirškia. Pauzė*) Ir numirėlį pažadintų! Girdėjai?

HAMAS. Sunkiai.

KLOVAS. Nuostabi pabaiga!

HAMAS. Man gražesnis vidurys. (*Pauzė*) Dar ne laikas nuskausminamiesiems?

KLOVAS. Ne! (*Eina prie durų, atsisuka*) Išeinu.

HAMAS. Pasakojimo metas. Nori paklausyti mano pasakojimo?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Paklausk tėvo, ar nori paklausyti mano pasakojimo.

Klovas eina prie konteinerių, pakelia Nego konteinerio dangtį, pasilenkia, žiūri į vidų. Pauzė. Išsitiesia

KLOVAS. Jis miega.

HAMAS. Tai pažadink.

Klovas pasilenkia, žadintuvo čirškesiu pažadina Negą. Neaiškus murmesys. Klovas išsitiesia

KLOVAS. Jis nenori tavo pasakojimo.

HAMAS. Duosiu jam saldainį.

Klovas pasilenkia. Tas pat, kaip pirma

KLOVAS. Jis nori ledinuko.

HAMAS. Tai gaus ledinuką.

Klovas pasilenkia. Viskas, kaip pirma

KLOVAS. Sutarta. (*Eina durų link. Pasirodo Nego rankos, įsikimba į konteinerio kraštą. Paskui išlenda galva. Klovas prie durų atsisuka*) Ar tu tiki būsimu gyvenimu?

HAMAS. Manasis visada buvo būsimas. (*Klovas išeina*) Šįkart įkliuvo!
NEGAS. Aš klausau.
HAMAS. Šunsnuki! Kam tu mane padarei?
NEGAS. Aš nežinojau.
HAMAS. Ko? Ko tu nežinojai?
NEGAS. Kad tai būsi tu. (*Pauzė*) Duosi man ledinuką?
HAMAS. Kai išklausysi.
NEGAS. Prisieki?
HAMAS. Taip.
NEGAS. Kuo?
HAMAS. Savo garbe.
Pauzė. Abu nuoširdžiai juokiasi
NEGAS. Du.
HAMAS. Vieną.
NEGAS. Vieną man ir vieną...
HAMAS. Vieną! Tylos! (*Pauzė*) Kur aš sustojau? (*Pauzė. Niūriai*) Baigta, mes baigiam. (*Pauzė*) Beveik baigėm. (*Pauzė*) Kalbų nebebus. (*Pauzė*) Mano galvoje kažkas varva, tenai, nuo momenėlio. (*Prislopintas Nego kikenimas*) Tekšt, tekšt, vis toj pačioj vietoj. (*Pauzė*) Gal kokia mažytė vena? (*Pauzė*) Arterija. (*Pauzė. Gyviau*) Gana, metas pasakoti. Kur aš sustojau? (*Pauzė. Pasakotojo tonu*) Žmogus prišliaužė ant pilvo. Išbalęs, klaikiai išbalęs ir liesas, rodės... (*Pauzė. Savo balsu*) Ne, tai jau pasakojau. (*Pauzė. Pasakotojo balsu*) Aš ramiai prisikimšau pypkę – jūros putos pypkę, uždegiau ją... tarkim, vaškiniu degtuku, užtraukiau keletą dūmų. Aach!.. (*Pauzė*) Na, ko gi *tu* nori? (*Pauzė*) Diena buvo labai žvarbi, termometras, pamenu, rodė nulį. Bet kadangi buvo Kalėdų išvakarės, tai nieko čia tokio... neįprasto. Tokiu metų laiku pasitaiko. (*Pauzė*) Na, kokie negeri vėjai čia tave atpūtė? Jis pakėlė į mane savo veidą, juodą nuo purvo, sumišusio su ašarom. (*Pauzė. Savo balsu*) Neblogai surezgiau. (*Pasakotojo balsu*) Ne, ne, nežiūrėk į mane. Nežiūrėk į mane. Jis nudelbė akis ir kažką sumurmėjo, gal atsiprašė. (*Pauzė*) Aš užsiėmęs, žinai, paskutiniai pasiruošimai šventėms, supranti, ką tai reiškia. (*Pauzė. Prisiversdamas*) Na, tai kokia gi šio

įsiveržimo priežastis? (*Pauzė*) Buvo nuostabi giedra diena, pamenu, heliometras rodė penkiasdešimt, tačiau saulė jau leidosi į... leidosi tarp mirusiųjų. (*Savo balsu*) Puikiai pasakyta. (*Pasakotojo balsu*) Na, pirmyn, pateik savo prašymą ir leisk man grįžti prie darbų. (*Pauzė. Savo balsu*) Štai jums koks pasakymas. Na, gerai... (*Pasakotojo balsu*) Ir tada jis surizikavo. Aš dėl mažylio, sako. Tsstss, mažylio, tai blogai. Savo mažo berniuko, pasakė, tarsi lytis čia būtų svarbi. Iš kur jis atėjo? Jis paminėjo daubą. Geras pusdienis kelio raitam. Ką nori pasakyti? Kad ten vis dar gyvena žmonės? Ne ne, nė gyvos dvasios, išskyrus jį patį ir vaiką – aišku, jei jis išties buvo. Gerai. Pasiteiravau apie padėtį Kove, už įlankos. Nė gyvos dvasios. Gerai. Ir tu manai, patikėsiu, kad palikai savo mažąjį ten visiškai vieną ir, be to, gyvą? Na jau! (*Pauzė*) Diena, pamenu, buvo gūdi ir vėjuota, anemometras rodė šimtą. Vėjas rovė negyvas pušis ir šlavė jas... tolyn. (*Pauzė. Savo balsu*) Čia kiek silpnokai. (*Pasakotojo balsu*) Na, žmogau, sakyk, ko iš manęs nori. Aš dar turiu papuošti eglutę. (*Pauzė*) Na, trumpai tariant, pagaliau paaiškėjo, ko jis norėjo... duonos savo vaikiščiui. Duonos? Betgi aš neturiu duonos, aš jos nevalgau. Gerai. Tai gal grūdų? (*Pauzė. Savo balsu*) Turėtų pakakti. (*Pasakotojo balsu*) Grūdų, taip, turiu grūdų, tai tiesa, aruode. Bet tu tik pagalvok. Duosiu aš tau svarą, pusantro svaro grūdų, nuneši juos vaikui ir – jei tik jis dar gyvas – išvirsi puodą puikios košės (*Negas sureaguoja*), pusantro puodo puikios, maistingos košės. Gerai. Mažučiai jo skruosteliai vėl paraus – galbūt. O paskui? (*Pauzė*) Aš netekau kantrybės. (*Įtūžęs*) Turi galvą ir galvok, tu esi žemėje, ir nuo to išsigelbėjimo nėra! (*Pauzė*) Diena, pamenu, buvo neįtikėtinai sausa, higrometras rodė nulį. Idealus oras strėnoms. (*Pauzė. Piktai*) Ką tu, dėl Dievo meilės, įsivaizduoji? Kad pavasarį žemė atgis? Kad upėse ir jūrose vėl plaukios žuvys? Kad danguje tebėra manos tokiems silpnapročiams, kaip tu? (*Pauzė*) Pamažu apsiraminau, bent jau tiek, kad paklausčiau, kiek laiko jis keliavo. Ištisas tris dienas. Gerai. Kokį paliko vaiką. Giliai miegantį. (*Prisiversdamas*) Kokiu miegu giliai miegantį, kokiu miegu? (*Pauzė*) Na, trumpai tariant, pasisiūliau priimti jį tarnauti. Jis mane sugraudino.

Be to, tada maniau, kad nebeilgai svečiuosiuos šiam pasauly. (*Juokiasi. Pauzė*) Na? (*Pauzė*) Na? Čia, jei būsi atsargus, galėsi numirti gražia natūralia mirtimi, ramiai ir patogiai. (*Pauzė*) Na? Galų gale jis paklausė, ar sutikčiau priimti ir vaiką – jei tik tas dar gyvas. (*Pauzė*) Aš to ir telaukiau. (*Pauzė*) Ar sutikčiau priimti ir vaiką... (*Pauzė*) Aš vis dar matau jį, klūpantį, rankomis įsirėmusį į žemę, spoksantį į mane bepročio akimis, prieš savo valią matau. (*Pauzė. Savo balsu*) Netrukus šis pasakojimas bus baigtas. (*Pauzė*) Jei neįtrauksiu naujų veikėjų. (*Pauzė*) Bet kur aš jų gausiu? (*Pauzė*) Kur man jų ieškoti? (*Pauzė. Švilpia. Įeina Klovas*) Pasimelskim Dievui.

NEGAS. Man ledinuką!

KLOVAS. Virtuvėje yra žiurkė!

HAMAS. Žiurkė! Dar yra žiurkių?

KLOVAS. Virtuvėje yra.

HAMAS. Ir tu jos neužmušei?

KLOVAS. Beveik. Tu sutrukdei.

HAMAS. Ji nepaspruks?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Vėliau ją pribaigsi. Pasimelskim Dievui.

KLOVAS. Vėl!

NEGAS. Man ledinuką!

HAMAS. Dievas pirmiau! (*Pauzė*) Pasirengęs?

KLOVAS (*beviltiškai*). Pradedam.

HAMAS (*Negui*). O tu?

NEGAS (*suneria rankas, užsimerkia, burba*). Tėve mūsų, kurs esi...

HAMAS. Tylos! Tyliai melsimės! Kas taip daro? (*Pauzė*) Pradedam. (*Besimeldžiančių poza. Tyla. Pakeičia pozą, nedrąsiai*) Na?

KLOVAS (*pakeičia pozą*). Kokia viltis! O tau kaip?

HAMAS. Kad ją kur! (*Negui*) O tu kaip?

NEGAS. Palaukit! (*Pauzė. Pakeičia pozą*) Nieko nepadarysi!

HAMAS. Tas išpera! Jis neegzistuoja.

KLOVAS. Dar ne.

NEGAS. Man ledinuką!

HAMAS. Ledinukų nebėra!

Pauzė

NEGAS. Tai natūralu. Pagaliau, aš juk tavo tėvas. Tiesa, jei ne aš, būtų buvęs kas kitas. Bet tai ne pasiteisinimas. (*Pauzė*) Pavyzdžiui, rachatlukumas, jo nebėra, visi tai žinom. O aš jį mėgstu už viską labiausiai. Kada nors jo paprašysiu kaip atlygio už gerumą, ir tu pažadėsi. Tokie jau laikai. (*Pauzė*) Ko tu šaukdavais, kai buvai mažas berniukas, bijantis tamsos? Motinos? Ne. Manęs. Mes leisdavom tau verkti. Paskui nugrūsdavom tave kuo toliau, kad galėtume ramiai miegoti. (*Pauzė*) Aš miegojau laimingas kaip karalius, o tu mane pažadinai, kad tave išklausyčiau. Tai nebuvo būtina, tau visai nereikėjo, kad tavęs klausyčiaus. Be to, aš ir nesiklausiau. (*Pauzė*) Tikiuosi, ateis diena, kai tau tikrai reikės, kad tavęs klausyčiau, reikės girdėti mano balsą, bet kokį balsą. (*Pauzė*) Taip, tikiuosi sulaukti dienos, kai šauksies manęs, kaip šaukdavais būdamas mažas tamsos bijantis berniūkštis, kuriam aš buvau vienintelė viltis. (*Pauzė. Negas beldžia į Nelės dangtį. Pauzė*) Nele! (*Pauzė. Beldžia stipriau. Pauzė. Dar stipriau*) Nele!

Pauzė. Negas sulenda į konteinerį, užsidaro dangtį. Pauzė

HAMAS. Mūsų linksmybės baigtos. (*Grabinėja šuns*) Šuo dingo.

KLOVAS. Jis netikras, negalėjo išeiti.

HAMAS (*grabinėja*). Jo čia nėra.

KLOVAS. Jis guli.

HAMAS. Paduok. (*Klovas paima šunį ir paduoda Hamui. Hamas laiko jį glėbyje. Pauzė. Hamas numeta šunį*) Purvinas padaras! (*Klovas rankioja ant grindų gulinčius daiktus*) Ką darai?

KLOVAS. Tvarką! (*Išsitiesia. Karštai*) Ketinu viską išmėžti! (*Rankioja toliau*)

HAMAS. Tvarką!

KLOVAS (*išsitiesdamas*). Mėgstu tvarką. Tai mano svajonė. Pasaulis, kuriame viskas tylu ir ramu, kiekvienas daiktas yra savo paskutinėje vietoje, po paskutiniu dulkių sluoksniu. (*Toliau rankioja*)

HAMAS (*suirzęs*). Dėl Dievo meilės, ką ten darai?

KLOVAS (*išsitiesdamas*). Stengiuosi padaryti šiokią tokią tvarką.

HAMAS. Baik!

Klovas išmeta surinktus daiktus

KLOVAS. Pagaliau, čia ar kitur. (*Eina prie durų*)
HAMAS (*suirzęs*). Kas tavo kojoms?
KLOVAS. Mano kojoms?
HAMAS. Trypt! Trypt!
KLOVAS. Ko gero, apsiaviau batus.
HAMAS. Šlepetės spaudė?
Pauzė
KLOVAS. Paliksiu tave.
HAMAS. Ne!
KLOVAS. Kas gali mane sulaikyti?
HAMAS. Mūsų dialogas. (*Pauzė*) Pratęsiau savo pasakojimą. (*Pauzė*) Sėkmingai pratęsiau. (*Pauzė. Suirzęs*) Paklausk, iki kur.
KLOVAS. A, tarp kitko, kaip tavo pasakojimas?
HAMAS (*nustebęs*). Koks pasakojimas?
KLOVAS. Tas, kurį pasakodavai sau.... dienų dienas.
HAMAS. A, turi omeny mano kroniką?
KLOVAS. Taip, ją.
Pauzė
HAMAS (*piktai*). Tęsk, ar negali, tęsk gi!
KLOVAS. Tikiuosi, pasistūmėjai.
HAMAS (*kukliai*). O, tik truputėlį, tik truputėlį. (*Atsidūsta*) Būna dienų, kai nėra įkvėpimo. (*Pauzė*) Nieko nepadarysi, tegali laukti, kol jis ateis. (*Pauzė*) Per jėgą nieko nepasieksi, tik sugadinsi. (*Pauzė*) Ir vis dėlto pasistūmėjau. (*Pauzė*) Žinai, technika. (*Pauzė. Suirzęs*) Sakau, vis dėlto pasistūmėjau.
KLOVAS (*susižavėjęs*). Tik pamanyk! Vis dėlto tau pavyko pasistūmėti.
HAMAS (*kukliai*). Tik truputėlį, žinai, tik truputėlį, bet tai geriau negu nieko.
KLOVAS. Geriau negu nieko! Ar tai įmanoma?
HAMAS. Štai, klausyk. Jis atšliaužia paslikas...
KLOVAS. Kas?
HAMAS. Kas?
KLOVAS. Kas tas jis?
HAMAS. Kas tas jis! Anas.
KLOVAS. A, jis! Nebuvau tikras.

HAMAS. Atšliaužia paslikas ir inkšdamas maldauja duonos savo išperai. Jam pasiūloma daržininko vieta. Prieš... (*Klovas prapliumpa juoktis*) Kas čia juokinga?

KLOVAS. Daržininko vieta!

HAMAS. Tau tai juokinga?

KLOVAS. Ko gero.

HAMAS. Ne duona?

KLOVAS. Arba vaikiščias.

Pauzė

HAMAS. Sutinku, čia viskas komiška. Gal mudu abu smagiai pasikvatokime?

KLOVAS (*pagalvojęs*). Šiandien vėl kvatotis negalėčiau.

HAMAS (*pagalvojęs*). Ir aš ne. (*Pauzė*) Tai klausykis toliau. Prieš dėkingai priimdamas pasiūlymą, jis klausia, ar negalėtų atsivesti savo berniuko.

KLOVAS. Kokio amžiaus?

HAMAS. O, mažiukas.

KLOVAS. Jis būtų karstęsis po medžius.

HAMAS. Ir daręs kitus smulkius darbelius.

KLOVAS. Paskui jis būtų užaugęs.

HAMAS. Visai įmanoma.

Pauzė

KLOVAS. Tęsk, nagi tęsk!

HAMAS. Viskas. Čia ir sustojau.

Pauzė

KLOVAS. Ar žinai, kas bus toliau.

HAMAS. Maždaug.

KLOVAS. Tai greitai baigsi?

HAMAS. Bijau, kad greitai.

KLOVAS. Na! Sugalvosi kitą istoriją.

HAMAS. Nežinau. (*Pauzė*) Jaučiuosi gan išsekęs. (*Pauzė*) Užsitęsusios kūrybinės kančios. (*Pauzė*) Jei tik galėčiau nušliaužti prie jūros! Padėčiau galvą ant smėlio pagalvės, o tada prasidėtų potvynis.

KLOVAS. Potvynių nebėra.

Pauzė

HAMAS. Eik pažiūrėk, ar ji mirusi.

Klovas eina prie konteinerių, atidengia Nelės konteinerį, pasilenkęs žiūri. Pauzė

KLOVAS. Panašu. *(Uždengia konteinerį. Išsitiesia. Hamas nusiima kepuraitę. Pauzė. Užsideda)*

HAMAS (*laikydamas kepuraitę rankoje*). O Negas?

Klovas pakelia Nego konteinerio dangtį, pasilenkęs žiūri vidun. Pauzė

KLOVAS. Nepanašu. *(Uždengia konteinerį, išsitiesia)*

HAMAS (*paleidžia kepuraitę*). Ką jis veikia?

Klovas pakelia Nego konteinerio dangtį, pasilenkęs žiūri vidun. Pauzė

KLOVAS. Verkia. *(Uždengia dangtį, išsitiesia)*

HAMAS. Tada jis gyvas. (*Pauzė*) Ar tu esi buvęs nors akimirką laimingas?

KLOVAS. Kiek žinau, ne.

Pauzė

HAMAS. Nugabenk mane po langu. (*Klovas eina prie krėslo*) Noriu pajusti šviesą ant veido. (*Klovas stumia krėslą*) Ar pameni, kaip iš pradžių mane vežiodavai? Per aukštai laikydavai kėdę. Vos pajudėdavai, griūdavau lauk. (*Senatviškai virpančiu balsu*) Ak, kaip mudviem būdavo linksma, kaip būdavo linksma. (*Niūriai*) O paskui pripratom. (*Klovas sustabdo krėslą po langu dešinėje*) Jau? (*Pauzė. Hamas atsilošia*) Šviesu?

KLOVAS. Netamsu.

HAMAS (*piktai*). Klausiu, ar šviesu.

KLOVAS. Taip.

Pauzė

HAMAS. Užuolaida neužtraukta?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Kuris čia langas?

KLOVAS. Apatinis.

HAMAS. Taip ir maniau! (*Įtūžęs*) Čiagi nėra jokios šviesos! Prie kito! (*Klovas stumia krėslą prie lango kairėje*) Apatinis! (*Pastato krėslą po langu kairėje. Hamas atsilošia*) Štai ką aš vadinu šviesa! (*Pauzė*) Panašu į saulės spindulį. (*Pauzė*) Ne?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Tai, ką jaučiu ant veido, nėra saulės spindulys?

KLOVAS. Ne.

Pauzė

HAMAS. Aš labai išbalęs? (*Pauzė. Piktai*) Klausiu, ar aš labai išbalęs!

KLOVAS. Ne labiau negu paprastai.

Pauzė

HAMAS. Atidaryk langą.

KLOVAS. Kam?

HAMAS. Noriu girdėti jūrą.

KLOVAS. Nesigirdės.

HAMAS. Net jeigu atidarytum langą?

KLOVAS. Ne.

HAMAS. Tai nė neverta atidaryti?

KLOVAS. Ne.

HAMAS (*įtūžęs*). Tada atidaryk! (*Klovas užlipa kopėtėlėmis ir atidaro langą. Pauzė*) Atidarei?

KLOVAS. Taip.

Pauzė

HAMAS. Prisieki, kad atidarei?

KLOVAS. Taip.

Pauzė

HAMAS. Na..! (*Pauzė*) Ji, ko gero, visai rami. (*Pauzė. Piktai*) Klausiu, ar ji labai rami!

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Todėl, kad nebėra kam plaukioti. (*Pauzė*) Tu staiga pasidarei kažkoks nekalbus. Prastai jauties?

KLOVAS. Man šalta.

HAMAS. Koks dabar mėnuo? (*Pauzė*) Uždaryk langą, grįžtam atgal. (*Klovas uždaro langą, nulipa žemyn, nustumia krėslą į vietą, stovi už jo nuleidęs galvą*) Nestovėk ten, mane krečia šiurpas! (*Klovas grįžta į savo vietą prie krėslo*) Tėve! (*Pauzė. Garsiau*) Tėve! (*Pauzė*) Eik pažiūrėk, ar jis mane girdėjo.

Klovas eina prie Nego konteinerio, atidaro jį, pasilenkia. Neaiškus murmesys. Klovas išsitiesia

KLOVAS. Taip.

HAMAS. Abu kartus?

Klovas pasilenkia. Kaip pirma

KLOVAS. Vieną.
HAMAS. Pirmą ar antrą?
Klovas pasilenkia. Kaip pirma
KLOVAS. Jis nežino.
HAMAS. Ko gero, antrą.
KLOVAS. Šito niekada nesužinosim. (*Uždaro dangtį*)
HAMAS. Jis tebeverkia?
KLOVAS. Ne.
HAMAS. Mirusieji greitai išeina. (*Pauzė*) Ką jis daro?
KLOVAS. Čiulpia sausainį.
HAMAS. Gyvenimas tęsiasi. (*Klovas grįžta į savo vietą prie krėslo*) Paduok pledą, man šalta.
KLOVAS. Nebėra daugiau pledų.
Pauzė
HAMAS. Pabučiuok mane. (*Pauzė*) Nepabučiuosi?
KLOVAS. Ne.
HAMAS. Į kaktą.
KLOVAS. Niekur nebučiuosiu.
Pauzė
HAMAS (*ištiesia ranką*). Bent jau duok ranką. (*Pauzė*) Nepaduosi man rankos?
KLOVAS. Neliesiu tavęs.
Pauzė
HAMAS. Paduok šunį. (*Klovas dairosi šuns*) Ne!
KLOVAS. Nenori savo šuns?
HAMAS. Ne.
KLOVAS. Tada aš tave paliksiu.
HAMAS (*panarinęs galvą, išsiblaškęs*). Teisingai.
Klovas eina prie durų, atsisuka
KLOVAS. Jei neužmušiu, žiurkė pati padvės.
HAMAS (*kaip ir pirma*). Teisybė. (*Klovas išeina. Pauzė*) Mano ėjimas. (*Išsiima nosinę, išlanksto ir laiko priešais save*) Einam toliau. (*Pauzė*) Verki verki, šiaip sau, kad nesijuoktum, kol pamažu... pradedi sielvartauti. (*Sulanksto nosinę, įsideda į kišenėlę, pakelia galvą*) Visi tie, kuriems galėjau padėti. (*Pauzė*) Būčiau galėjęs! (*Pauzė*) Išgelbėjęs. (*Pauzė*) Išgelbėjęs! (*Pauzė*) Jų ten buvo gyvas

knibždėlynas. (*Pauzė. Piktai*) Nagi galvok, turi galvą ir galvok, esi žemėje, ir nuo to išsigelbėjimo nėra! (*Pauzė*) Dinkit iš čia ir mylėkite vienas kitą! Laižykit savo kaimyną kaip save patį! (*Pauzė. Ramiau*) Jie prašė jei ne duonos, tai bent trupinių. (*Pauzė. Piktai*) Dinkit man iš akių ir toliau sau graibykitės! (*Pauzė*) Visa tai, visa tai! (*Pauzė*) Netgi šuo, ir tas netikras! (*Ramiau*) Pradžioje visada glūdi pabaiga, ir vis dėlto mes tęsiam. (*Pauzė*) Gal ir galėčiau tęsti pasakojimą, baigti jį ir pradėti kitą. (*Pauzė*) Gal pavyktų nugriūti ant grindų. (*Skausmingai keliasi nuo krėslo, sudrimba atgal*) Sukiščiau nagus į grindų plyšius ir, kabindamasis pirštais, šliaužčiau į priekį. (*Pauzė*) Atėjus pabaigai, aš tebespėliosiu, kas galėjo tai sukelti ir kas... (*padvejoja*) kodėl reikėjo taip ilgai laukti. (*Pauzė*) Sėdėsiu senoje prieglaudoje, pats vienas, gaubiamas tylos ir... (*padvejoja*)... ramybės. Jei būsiu ramus ir tyliai sėdėsiu, išnyks garsai ir judesiai, viskas išnyks – visiems laikams. (*Pauzė*) Būsiu šaukęsis savo tėvo ir būsiu šaukęsis savo... (*padvejoja*)... sūnaus. Du ar net tris kartus, jei neišgirstų pirmą ar antrą. (*Pauzė*) Sakysiu sau. Jis grįš. (*Pauzė*) O paskiau? (*Pauzė*) O paskiau? (*Pauzė*) Jis negali grįžti per toli nuėjęs. (*Pauzė*) O paskui? (*Pauzė. Labai susijaudinęs*) Visokios fantazijos! Kad mane stebi! Žiurkė! Žingsniai! Sulaikai kvapą ir tada... (*Iškvepia*) Tada šneki šneki, beri žodžius tarsi vienišas vaikas, vaidinantis kad yra kitų vaikų, du trys, kad tik būtų kartu ir drauge šnabždėtųsi tamsoje. (*Pauzė*) Akimirka po akimirkos, byra tarsi to senio graiko... (*padvejoja*)... soros grūdeliai, ir visą gyvenimą lauki, kol tai išaugs į gyvenimą. (*Pauzė. Išsižioja, nori tęsti, bet susilaiko.*) A, laikas baigti! (*Švilpia. Įeina Klovas su žadintuvu rankose. Sustoja prie krėslo*) Na, neišėjai, nenumirei?

KLOVAS. Tik širdyje.

HAMAS. Kas?

KLOVAS. Ir tas, ir anas.

HAMAS. Mane palikęs, mirtum.

KLOVAS. Ir atvirkščiai.

HAMAS. Anapus – mirtis. (*Pauzė*) O žiurkė?

KLOVAS. Pabėgo.

HAMAS. Toli nenubėgs. (*Pauzė. Sunerimęs*) A?

KLOVAS. Jai nė nereikia toli bėgti.

Pauzė

HAMAS. Dar ne laikas nuskausminamiesiems?

KLOVAS. Laikas.

HAMAS. O! Pagaliau! Duok! Greičiau!

Pauzė

KLOVAS. Nuskausminamųjų nebėra.

Pauzė

HAMAS (*pasibaisėjęs*). Gerai..! (*Pauzė*) Nebėra nuskausminamųjų.

KLOVAS. Nebėra nuskausminamųjų. Niekada daugiau negausi nuskausminamųjų.

Pauzė

HAMAS. O ta apvali dėžutė? Ji buvo pilna!

KLOVAS. Taip. O dabar tuščia.

Pauzė. Klovas ima vaikščioti po kambarį. Žiūri, kur galėtų padėti žadintuvą

HAMAS (*tyliai*). Ką man daryti? (*Pauzė. Klykia*) Ką man daryti? (*Klovas pamato paveikslą, nuima, pastato ant grindų ir atremia į sieną, jo vieton pakabina žadintuvą*) Ką darai?

KLOVAS. Baiginėju.

HAMAS. Pažiūrėk į žemę.

KLOVAS. Vėl!

HAMAS. Nes ji tave šaukia.

KLOVAS. Tau skauda gerklę? (*Pauzė*) Gal nori čiulpinuko? (*Pauzė*) Ne. (*Pauzė*) Gaila.

Klovas eina niūniuodamas prie lango dešinėje, sustoja prieš jį, žiūri aukštyn

HAMAS. Nedainuok.

KLOVAS (*atsisukdamas į Hamą*). Jau ir dainuot nebegalima?

HAMAS. Ne.

KLOVAS. Tada kaip šitai baigsis?

HAMAS. Tu nori, kad tai pasibaigtų?

KLOVAS. Aš noriu dainuoti.

HAMAS. Negaliu uždrausti.

Pauzė. Klovas pasisuka į langą dešinėje

KLOVAS. Kur padėjau tas kopėčias? (*Dairosi kopėtėlių*) Nematei kopėčių? (*Pamato*)

A, kaip tik. (*Eina prie lango kairėje*) Kartais pasvarstau, ar aš sveiko proto. Paskui tai praeina, ir galvoje vėl šviesu. (*Užlipa kopėtėlėmis, žiūri pro langą*) Jėzau, ji po vandeniu! (*Žiūri*) Negali būti! (*Ištempia kaklą, ranka virš akių*) Nelijo. (*Perbraukia per palangę, žiūri. Pauzė*) O, koks aš kvailys! Aš gi ne toj pusėj. (*Nulipa, paeina keletą žingsnių lango dešinėje link*) Po vandeniu! (*Grįžta kopėčių*) Koks aš mulkis! (*Nešasi kopėtėles prie lango dešinėje*) Kartais pasvarstau, ar aš sveiko proto. Paskui tai praeina, ir aš vėl jaučiuosi protingas. (*Pastato kopėtėles po langu dešinėje, užlipa, žiūri pro langą. Pasisuka į Hamą*) Tave domina koks nors konkretus plotas? Ar tik bendras vaizdas?

HAMAS. Bendras vaizdas.

KLOVAS. Bendras įspūdis? Minutėlę. (*Žiūri pro langą*)

Pauzė

HAMAS. Klovai.

KLOVAS (*įsigilinęs*). Mmm.

HAMAS. Ar žinai?

KLOVAS (*kaip ir pirma*). Mmm.

HAMAS. Aš ten nesu buvęs. (*Pauzė*) Klovai.

KLOVAS (*pasisuka į Hamą, suirzęs*). Kas yra?

HAMAS. Aš ten niekada nesu buvęs.

KLOVAS. Tavo laimė.

Žiūri pro langą

HAMAS. Manęs ten nebuvo. Visa tai atsitiko be manęs. Aš nežinau, kas atsitiko. (*Pauzė*) Ar tu žinai, kas atsitiko? (*Pauzė*) Klovai!

KLOVAS (*pasisuka į Hamą, netekęs kantrybės*). Tu nori, kad aš žiūrėčiau į tą mėšlą, taip ar ne?

HAMAS. Pirma atsakyk.

KLOVAS. Ką?

HAMAS. Ar tu žinai, kas atsitiko?

KLOVAS. Kada? Kur?

HAMAS (*piktai*). Kada! Kas atsitiko? Juk turi galvą! Kas atsitiko?

KLOVAS. Dėl Dievo meilės, ar tai svarbu? (*Žiūri pro langą*)

HAMAS. Nežinau.

Pauzė. Klovas pasisuka į Hamą

KLOVAS (*šiurkščiai*). Kai senoji motušė Pegė paprašė tavęs žibalo lempai ir tu ją pasiuntei velniop, ar tu tada žinojai, kas darosi, ar ne? (*Pauzė*) Žinai, nuo ko ji mirė, toji motušė Pegė? Nuo tamsos.

HAMAS (*nedrąsiai*). Aš neturėjau.

KLOVAS (*kaip ir pirma*). Tu turėjai.

Pauzė

HAMAS. Turi žiūroną?

KLOVAS. Ne. Ir be jo viskas matyti.

HAMAS. Eik ir atsinešk.

Pauzė. Klovas varto akis, mosuoja kumščiais. Praranda pusiausvyrą, įsikimba kopėčių. Ima lipti žemyn, sustoja

KLOVAS. Vieno dalyko niekaip nesuprasiu. (*Nulipa*) Kodėl aš visada tau paklūstu. Gal galėtum paaiškinti?

HAMAS. Ne... Gal iš užuojautos. (*Pauzė*) Didžiulės atjautos. (*Pauzė*) O, tai nėra lengvas dalykas.

Pauzė. Klovas ima vaikščioti po kambarį ieškodamas žiūrono

KLOVAS. Aš pavargau nuo to mūsų žaidimo, labai pavargau. (*Ieško*) Gal tu ant jo sėdi? (*Jis pastumia kėdę, apžiūri vietą, kur ji stovėjo, toliau ieško*)

HAMAS (*labai sunerimęs*). Nepalik manęs čia! (*Klovas piktai grąžina krėslą į vietą*) Aš pačiam vidury?

KLOVAS. Be mikroskopo nerasi... (*Pamato žiūroną*) O, pačiu laiku. (*Paima žiūroną, užlipa kopėčiomis, žiūri į išorę*)

HAMAS. Paduok man šunį.

KLOVAS (*žiūrėdamas*). Tylos!

HAMAS (*piktai*). Paduok man šunį!

Klovas numeta žiūroną, susiima rankomis už galvos. Pauzė. Skubiai lipa žemyn, ieško šuns, pamatęs paima, nuskuba prie Hamo ir trenkia jam šunimi per galvą

KLOVAS. Va tavo šuo! (*Šuo nukrenta ant grindų. Pauzė*)

HAMAS. Jis man smogė!

KLOVAS. Tu varai mane iš proto, aš išprotėsiu!

HAMAS. Jei jau smogi, tai smok kirviu. (*Pauzė*) Arba kabliu, smok man kabliu. Ne šuniu. Kabliu. Arba kirviu.

Klovas paima šunį ir paduoda Hamui, tas jį paima

KLOVAS (*maldaudamas*). Baikim žaidę!

HAMAS. Niekada! Paguldyk mane į karstą.

KLOVAS. Nebėra daugiau karstų.

HAMAS. Tada viskas, baigiam! (*Klovas eina prie kopėčių*) Su trenksmu! (*Klovas užlipa kopėčiomis, nulipa, ieško žiūrono, pamato, paima, užlipa kopėčiomis, pakelia žiūroną*) Nuo tamsos! O aš? O manęs kas nors ar yra gailėjęsis?

KLOVAS (*nuleidžia žiūroną, pasisuka į Hamą*). Ką? (*Pauzė*) Tu čia apie mane?

HAMAS (*piktai*). Šiaip pasakiau, beždžione! Nesi girdėjęs replikos į šalį? (*Pauzė*) Ruošiuosi savo paskutiniam monologui.

KLOVAS. Perspėju tave. Žiūrėsiu į tą purvyną, nes man įsakyta. Tačiau tai paskutinis kartas. (*Žiūri pro žiūroną į išorę*) Pažiūrėkim. (*Sukioja žiūroną*) Nieko...nieko... gerai... gerai... nieko... ge... (*Krūpteli, nuleidžia žiūroną, apžiūri, vėl žiūri pro jį į išorę. Pauzė*) Blogai!

HAMAS. Naujos komplikacijos! (*Klovas nulipa*) Tikiuosi, ne kokia šalutinė intriga.

Klovas prineša kopėčias arčiau prie lango, užlipa, žiūri pro žiūroną į išorę

KLOVAS (*sunerimęs*). Panašu į mažą berniuką!

HAMAS (*sarkastiškai*). Mažą... berniuką!

KLOVAS. Einu pažiūrėsiu! (*Nulipa, numeta žiūroną, eina prie durų, atsisuka*) Paimsiu kablį. (*Dairosi kablio, pamato, paima, nuskuba prie durų)*

HAMAS. Ne!

Klovas sustoja

KLOVAS. Ne? O jei jis pratęs žmonių giminę?

HAMAS. Jei jis egzistuoja, jis ten numirs arba ateis čia. Jei ne...

Pauzė

KLOVAS. Tu manim netiki? Manai, išsigalvoju?

Pauzė

HAMAS. Tai galas, Klovai, mes priartėjom prie pabaigos. Tu man daugiau nereikalingas.

Pauzė

KLOVAS. Tavo laimei.

Eina durų link

HAMAS. Palik man kablį.

Klovas paduoda jam kablį, eina prie durų, sustoja, žiūri į žadintuvą, nuima jį, dairosi, kur jį geriau padėti, eina prie dėžių, deda žadintuvą ant Nego konteinerio dangčio. Pauzė

KLOVAS. Paliksiu tave.

Eina prie durų

HAMAS. Prieš išeidamas... (*Klovas stabteli prie durų*)... pasakyk ką nors.

KLOVAS. Nėra ką sakyti.

HAMAS. Keletą žodžių... apmąstymui... širdyje.

KLOVAS. Tavo širdyje!

HAMAS. Taip. (*Pauzė. Atkakliai*) Taip! (*Pauzė*) Šalia viso kito, pabaigai, šalia šešėlių, šnabždesių, visų bėdų, pabaigai. (*Pauzė*) Klovai... Jis nekalbėjo su manim. Tąsyk, pabaigoje, prieš išeidamas, man net nepaklausus, pats prabilo. Jis pasakė...

KLOVAS (*beviltiškai*). O!..

HAMAS. Ką nors... iš širdies.

KLOVAS. Mano širdies!

HAMAS. Keletą žodžių... iš tavo širdies.

Pauzė

KLOVAS (*sustingusiu žvilgsniu, bespalviu balsu, į publiką*). Man sakė: tai meilė, taip, taip, be jokios abejonės, dabar matai, kaip...

HAMAS. Kalbėk aiškiai!

KLOVAS (*kaip ir pirma*). Kaip tai lengva. Man sakė: tai draugystė, taip taip, be abejonės, tu ją radai. Man sakė: štai ta vieta, sustok, pakelk galvą ir pažvelk į visą tą grožį. Tą tvarką! Man sakė: na jau, tu gi ne koks gyvulys, pagalvok apie tai ir pamatysi, kaip viskas taps aišku. Ir paprasta! Man sakė: juos puikiai prižiūri, visus tuos, mirštančius nuo žaizdų.

HAMAS. Gana!

KLOVAS (*kaip ir pirma*). Kartais sakau sau: Klovai, privalai išmokti kantriai kentėti, jei nori, kad jiems pabostų – kada nors – tave bausti. Kartais sakau sau: Klovai, pasistenk, jei nori, kad jie tave paleistų – kada nors. Bet aš jaučiuosi per senas – ir per toli nuėjęs, kad įgyčiau naujų įpročių. Gerai, tai niekada nesibaigs, aš niekada neišeisiu. (*Pauzė*) Tada vieną dieną staiga tai baigiasi,

pasikeičia, aš nesuprantu, tai miršta, o gal aš, bet ir šito nesuprantu. Klausiu žodžių, kurie liko – miegas, pabudimas, rytas, vakaras. Jie neturi ką pasakyti. (*Pauzė*) Atidarau kambarėlio duris ir einu. Aš toks sulinkęs, kad atmerkęs akis tematau savo kojas, o tarp jų menką juodų dulkių pėdsaką. Sakau sau, kad žemė užgeso, nors nemačiau jos užsidegant. (*Pauzė*) Kai parkrisiu, pravirksiu iš laimės. *(Pauzė. Eina prie durų)*

HAMAS. Klovai! (*Jis stabteli, bet neatsisuka*) Nieko. (*Klovas eina*) Klovai! *(Jis stabteli, bet neatsisuka)*

KLOVAS. Tai vadinasi išeiti.

HAMAS. Aš dėkingas tau, Klovai. Už paslaugas.

KLOVAS (*atsisuka, piktai*). O, atleiskit, tai aš jums dėkingas.

HAMAS. Mes abu vienas kitam dėkingi. (*Pauzė. Klovas eina prie durų*) Dar štai kas. (*Klovas stabteli*) Paskutinis prašymas. (*Klovas išeina*) Uždenk mane paklode. (*Ilga pauzė*) Ne? Gerai. (*Pauzė*) Tęsiam žaidimą? (*Pauzė. Pavargęs*) Senasis žaidimas seniai pralaimėtas, žaidi ir pralaimi ir baigi pralaimėjimu. (*Pauzė. Gyviau*) Pažiūrėkim. (*Pauzė*) O taip! (*Bando pajudinti krėslą, stumdamasis kabliu, kaip ir pirma. Įeina Klovas, pasirengęs kelionei. Dėvi kepuraitę nuo saulės, tvido švarką, ant rankos lietpaltis, laiko skėtį, krepšį. Sustoja prie durų ir stovi, nejudrus, sustingęs. Akys įsmeigtos į Hamą iki pat pabaigos. Hamas nustoja bandęs*) Gerai. (*Pauzė*) Mesk šalin. (*Numeta kablį, nori mesti šunį, bet persigalvoja*) Nesikarščiuok. (*Pauzė*) O dabar? (*Pauzė*) Nusiimk kepurę. (*Pakelia kepuraitę*) Ramybė mūsų... šiknoms. (*Pauzė*) Dabar vėl užsidėk. (*Užsideda kepuraitę*) Velnias. (*Pauzė. Nusiima akinius*) Nušluostyk. (*Išsiima nosinę ir neišlankstęs valo stiklus*) Ir vėl užsidėk. (*Užsideda akinius, įsikiša nosinę į kišenėlę*) Artėjam į pabaigą. Dar keli krustelėjimai, ir pašauksiu. (*Pauzė*) Šiek tiek poezijos. (*Pauzė*) Tu meldei... (*Pauzė. Pasitaiso*) Tu ŠAUKEISI nakties; ji ateina... (*Pauzė. Pasitaiso*) Ji UŽGRIŪVA, dabar šaukis tamsoje. (*Pakartoja, progiesmiu*) Tu šaukeisi nakties, ji užgriūva, dabar šaukis tamsoje. (*Pauzė*) Gražiai pasakyta. (*Pauzė*) Tuščios akimirkos, dabar ir visados, laiko nebuvo, ir laikas pasibaigė, suvestos sąskaitos, ir pasakojimas baigtas. (*Pauzė. Pasakotojo balsu*) Ar jis negalėtų atsivesti vaiko... (*Pauzė*) Aš to ir telaukiau. (*Pauzė*) Tu nenori jo palikti?

Nori, kad jis žydėtų, kai tu vysti? Būtų tau paguoda paskutinį milijoną paskutinių akimirkų? (*Pauzė*) Jis nieko nesupranta, tejaučia alkį ir šaltį ir galop mirtį. Bet tu! Tu turėtum suvokti, kokia dabar žemė. O, aš jam išaiškinau jo pareigas! (*Pauzė. Savo balsu*) Na, štai ir viskas, gana. (*Pakelia švilpuką prie lūpų, padelsęs paleidžia. Pauzė*) Taip, iš tiesų! (*Švilpia. Pauzė. Garsiau. Pauzė*) Gerai. (*Pauzė*) Tėve! (*Pauzė. Garsiau*) Tėve! (*Pauzė*) Gerai. (*Pauzė*) Artėjam. (*Pauzė*) O pabaigai? (*Pauzė*) Mesk šalin. (*Numeta šunį, nuplėšia švilpuką nuo kaklo*) Linkėjimai. (*Meta švilpuką į salę. Pauzė. Uosto. Tyliai*) Klovai! (*Ilga pauzė*) Ne? Gerai. (*Išsiima nosinę*) Kadangi mes taip žaidžiam... (*Išlanksto nosinę*) Tai taip ir žaiskim... (*Išlanksto*) Ir daugiau apie tai nekalbėkim... (*išlanksto*)... daugiau nekalbėkim. (*Laiko išskleistą nosinę priešais save*) Senas kruvinas skuduras! (*Pauzė*) Tu... lieki.

Pauzė. Užsidengia veidą nosine, padeda rankas ant atkalčių, nejuda
Niekas nejuda

Uždanga

LAIMINGOS DIENOS

Dviejų veiksmų pjesė

Vertė Dovydas Judelevičius

Veikėjai:

VINI – moteriškė maždaug penkiasdešimties
VILIS – vyriškis maždaug šešiasdešimties

Pirmas veiksmas

Išdegusi žolė plyti per visą scenos erdvę. Vidury iškilęs neaukštas kauburys, kurio šlaitai palengva žemėja į šonus ir priekį; statesnis tik scenos gilumon besileidžiantis, žiūrovui nematomas šlaitas. Kuo daugiau paprastumo ir simetrijos.
Akinanti šviesa.
Foninė dekoracija natūralistiškai vaizduoja bekraštę plynę, kuri tolumoje susilieja su tokiu pat plynu dangumi be debesų.
Į kauburį pačiame jo centre iki juosmens susmegusi Vini. *Maždaug penkiasdešimties metų, gerai išsilaikiusi, pageidautina, kad būtų blondinė; putli, rankos ir pečiai nuogi, suknelė su plačia iškirpte, pilna krūtinė, perlų vėrinys. Ji miega, pasidėjusi galvą ant ištiestų rankų. Šalia, kairėje, didelis krepšys – su tokiais einama apsipirkti, dešinėje skėtis nuo saulės; dabar jis suskleistas ir iš kauburio kyšo riesta jo rankena.*
Dešinėje, už jos, kauburio paslėptas, miega Vilis.
Ilga pauzė. Šaižiai sučirškia skambutis, skamba kokias penkias sekundes, paskui nutyla. Vini nė nekrusteli. Pauzė. Dar šaižesnis skambutis, dabar skamba kokias tris sekundes. Ji pabunda. Skambutis liaujasi skambėjęs. Ji pakelia galvą, spokso į priekį. Ilga pauzė. Ji atsitiesia, rankomis įsiremia į žemę, užverčia galvą ir spokso į zenitą. Ilga pauzė

VINI (*įsmeigusi akis į zenitą*). Dar viena dangiška diena. (*Pauzė. Vėl pasideda galvą ant rankų ir stebeilija į tolį. Pauzė. Susideda rankas prie krūtinės, užmerkia akis. Lūpos be garso šnabžda maldą, gal dešimt sekundžių. Paskiau lūpos nebekruta, rankos tebėra sudėtos. Tyliai*) Vardan Viešpaties, mūsų Jėzaus Kristaus, amen. (*Atmerkia akis, rankomis vėl atsiremia į žemę. Pauzė. Vėl susideda rankas prie krūtinės, užmerkia akis, lūpos vėl be garso šnabžda maldą, kokias

penkias sekundes. Tyliai) Per amžių amžius amen. (*Atmerkia akis, rankomis vėl atsiremia į žemę. Pauzė*) Pradėk, Vini. (*Pauzė*) Pradėk, Vini, savo dieną. (*Pauzė. Ji pasisuka prie krepšio ir, nepajudinusi iš vietos, rausiasi jame, ištraukia dantų šepetuką, vėl rausiasi, ištraukia visai suplotą dantų pastos tūbelę, atsigręžia į priekį, atsuka dangtuką, deda jį ant žemės, vargais negalais išspaudžia ant šepetėlio purslą pastos, viena ranka laiko tūbelę, kita valosi dantis. Varžosi spjaudyti čia pat, todėl pasisuka dešinėn, atsilošia, kad galėtų spjauti už kauburio. Šitaip nusigręžusi pamato Vilį. Išspjauna. Dar labiau išsiriečia ir žvelgia žemyn. Garsiai*) Ū hū hū ū ū! (*Pauzė. Garsiau*) Ū hū hū ū ū ū! (*Pauzė. Švelniai šypsodamasi, vėl atsisuka į priekį, padeda šepetuką*) Vargšas Vilis – (*žiūrinėja tūbelę, šypsena dingsta*) – baigiasi – (*dairosi dangtelio*) – na va – (*randa jį*) – nieko nepadarysi – (*užsuka dangtelį*) – senas daiktas – (*padeda tūbelę*) – dar vienas senas daiktas – (*gręžiasi prie krepšio*) – ir nėra čia jokio vaisto – (*rausiasi krepšyje*) – jokio vaisto – (*išsitraukia nedidelį veidrodį, atsigręžia į salę*) – taigi – (*apžiūrinėja veidrodyje savo dantis*) – vargšas mielas Vilis – (*nykščiu baksnoja viršutinius priekinius dantis; neaiškiai*) – Viešpatie! – (*pakelia viršutinę lūpą, kad galėtų apžiūrėti dantenas; neaiškiai*) – Dieve mano! – (*perkreipia burną į vieną pusę, išsižioja; neaiškiai*) tiek jau to – (*perkreipia burną į kitą pusę, išsižioja; neaiškiai*) – vis taip pat – (*patikrinimas baigėsi, ji vėl kalba aiškiai*) – nei geriau, nei blogiau – (*padeda veidrodį*) – jokių permainų – (*šluostosi pirštus į žolę*) – jokio skausmo – (*dairosi šepetuko*) – beveik jokio – (*ima šepetuką*) – tai didelis dalykas – (*tyrinėja šepetuko kotelį*) – nežinia nė su kuo palyginti – (*tyrinėja šepetuko kotelį, skaito*) – gryni... kas? – (*pauzė*) – kas? – (*padeda šepetuką*) – taigi va – (*lenkiasi prie krepšio*) – vargšas Vilis – (*rausiasi krepšyje*) – nebėra jokio įkarščio – (*rausiasi*) – niekam – (*išsitraukia akinius su dėklu*) – jokio noro (*veidu į salę*) – gyvent – (*išsiima akinius iš dėklo*) – vargšas mielas Vilis – (*padeda dėklą*) – amžinai tik miegotų ir miegotų – (*atlenkia akinius*) – stebuklinga dovana – (*dedasi akinius*) – niekas neišmuša iš vėžių – (*dairosi dantų šepetuko*) – mano nuomone – (*ima šepetuką*) – visada juk sakiau – (*tyrinėja šepetuko kotelį*) – kad aš taip galėčiau – (*žiūrinėja kotelį, skaito*) – natūralūs... gryni... kas? – (*padeda šepetuką*) –

visai apžlibau – (*nusiima akinius*) – tuščia jo – (*padeda akinius*) – jau ligi šiol – (*už liemenėlės ieško nosinės*) – man rodosi – (*išsiima sulankstytą nosinaitę*) – užtektinai prisižiūrėjau – (*kresteli ir išskleidžia nosinaitę*) – kaipgi ten skamba tos puikios eilės – (*šluostosi vieną akį*) – ak vargas man, dangau – (*šluostosi kitą akį*) – matyti, ką dabar matau – (*dairosi akinių*) – taigi – (*ima akinius*) – bet kad mačiau, nesigailiu – (*pūsdama kvapą ant stiklų, ima juos valyti*) – o gal vertėtų gailėtis? – (*blizgina*) – šventoji šviesa – (*blizgina*) – išnerk iš tamsybių – (*blizgina*) – pragariškos šviesos liepsna. (*Liaujasi blizginti, pakelia akis į dangų, pauzė, vėl nuleidžia galvą, vėl ima blizginti, paskui nustoja, gręžiasi dešinėn ir žiūri žemyn*) Ū hū hū ū ū! (*Pauzė. Švelniai šypsodamasi, grįžta į pirmykštę padėtį ir vėl blizgina akinių stiklus. Šypsena dingsta*) Stebuklinga dovana – (*baigia blizginti akinius, padeda juos*) – kad aš taip galėčiau – (*sulanksto nosinę*) – bet ką jau čia – (*užsikiša nosinę už liemenėlės*) – skųstis negaliu – (*dairosi akinių*) – ne ne – (*ima akinius*) – skųstis nevalia – (*pakelia akinius, žvelgia pro vieną stiklą*) – tiek daug už ką turiu būti dėkinga – (*žvelgia pro kitą akinių stiklą*) – jokio skausmo – (*dedasi akinius*) – bemaž jokio – (*dairosi dantų šepetuko*) – nuostabus tai dalykas – (*ima šepetuką*) – nežinia nė su kuo palyginti – (*tyrinėja šepetuko kotelį*) – kartais galvą susopa – (*tyrinėja kotelį, skaito*) – garantuoti... natūralūs... gryni... kas? – (*prisikišusi žiūri*) – natūralūs gryni... – (*išsitraukia nosinaitę iš už liemenėlės*) – taigi – (*kresteli ir išskleidžia nosinaitę*) – kartais nepikta migrena – (*pradeda šluostyti šepetuko kotelį*) – užeina – (*šluostydama*) – paskiau praeina – (*mechaniškai šluostydama*) – taigi – (*šluostydama*) – tokios malonės – (*šluostydama*) – didžios malonės – (*nebešluosto, įsmeigia akis į tuštumą; trūkčiojančiu balsu*) – gal ir ne veltui meldžiuosi – (*pauzė; tokiu pat balsu*) – vos prabudusi rytą – (*pauzė; tuo pat balsu*) – vakare, prieš miegą – (*palinkusi vėl šluosto, paskui nustoja, pakelia galvą aprimusi, šluostosi akis, sulanksto nosinaitę, užsikiša atgal už liemenėlės, tyrinėja šepetuko kotelį, skaito*) – visiškai garantuoti... natūralūs gryni... – (*žiūri prisikišusi*) – natūralūs gryni... (*Nusiima akinius, padeda juos, padeda šepetuką, spokso į tuštumą*) Seni dalykai. (*Pauzė*) Senos akys. (*Ilga pauzė*) Nagi, Vini, tęsk toliau. (*Dairosi, pamato*

skėtį nuo saulės, ilgokai į jį žiūri, paskui paima ir ištraukia iš makšties netikėtai didelę rankeną. Laikydama skėtį už smaigalio dešinėj rankoj, ji išsiriečia pro dešinį petį ir atsilošia, kad pamatytų apačioje gulintį Vilį) Ė hū hū ū! (*Pauzė*) Vili! (*Pauzė*) Stebuklinga dovana. (*Trenkia jam su skėčio rankena*) Kad aš taip galėčiau. (*Trenkia dar sykį. Skėtis išsprūsta jai iš rankų ir nukrinta už kauburio. Neregima Vilio ranka tučtuojau grąžina jai skėtį*) Ačiū, brangusis. (*Perima skėtį į kairę ranką, vėl atsigręžia į salę ir apžiūrinėja savo dešiniosios rankos plaštaką*) Drėgna. (*Vėl paima skėtį dešine ranka, apžiūrinėja kairiosios rankos plaštaką*) Ką gi, vis taip pat. (*Pakelia galvą, žvaliai*) Nei geriau, nei blogiau, jokių pakitimų. (*Pauzė. Tokiu pat žvaliu balsu*) Jokio skausmo. (*Gręžiasi atgal, norėdama žvilgtelėti žemyn į Vilį; skėtį, kaip ir anksčiau, laiko už smaigalio*) Tik susimildamas vėl man neužmik, gali tavęs prisireikti. (*Pauzė*) Nieko tokio skubaus, nieko skubaus, tik labai tave prašau, neįsirausk vėl į savo migį. (*Atsigręžia į salę, padeda skėtį, žiūrinėja abi plaštakas, šluostosi jas į žolę*) Gal vis dėlto bus mažumėlę pablukę. (*Palinksta prie krepšio, rausiasi jame, išsitraukia revolverį, pakelia jį aukštyn, paskubom bučiuoja, deda atgal, vėl rausiasi, išsitraukia apytuštį buteliuką su raudonais vaistais, atsigręžia į priekį, dairosi akinių, užsideda juos, skaito užrašą ant buteliuko*) Depresija... apatija... apetito stoka... kūdikiams... vaikams... suaugusiems... šešis nekupinus... valgomuosius šaukštus kasdien – (*pakelia galvą, šypsosi*) – senasis stilius! – (*nebesišypso, nuleidžia galvą, skaito*) – kasdien... prieš valgį ir... po valgio... tučtuojau... (*žiūri prisikišusi*)... teigiamai veikia. (*Nusiima akinius, padeda juos, ištiesusi ranką kelia buteliuką aukštyn, kad pamatytų, kiek ten dar liko, atsuka dangtelį, užvertusi galvą, išgeria skystimą iki dugno ir buteliuką su dangteliu sviedžia į Vilio pusę. Girdėti dūžtant stiklą*) Va šitaip tai geriau! (*Pasisuka prie krepšio, rausiasi jame, išsitraukia lūpų pieštuką, atsigręžia į priekį, žiūrinėja lūpų dažus*) Baigiasi. (*Dairosi akinių*) Et, ką čia. (*Užsideda akinius, dairosi veidrodžio*) Nevalia skųstis. (*Ima veidrodį, pradeda dažytis lūpas*) Kaipgi ten tos nuostabios eilės? (*Dažosi lūpas*) Ak toji laimė trapi – (*dažosi lūpas*) – ak tas sielvartas ta-ra-ra-ra begalinis. (*Dažosi lūpas. Sutrukdo Vilis – jis bando sėstis. Ji nuleidžia pieštuką ir veidrodį, paskui gręžiasi atgal, kad*

pamatytų, kas ten darosi. Pauzė. Iš už kauburio nuožulnumos pasirodo plikas Vilio pakaušis, jis kruvinas. Vini stumteli akinius aukštyn ant kaktos. Pauzė. Pasirodo Vilio ranka su nosine, išskleidžia nosinę ant pakaušio, dingsta. Pauzė. Pasirodo ranka su šiaudine skrybėle, apjuosta dvispalviu kaspinu, kokius mėgsta klubų nariai, užsideda skrybėlę truputį ant šono, dingsta. Pauzė. Vini, dar labiau išsirietusi, atsilošia ir žiūri žemyn) Apsimauk apatines kelnes, brangusis, nes visai nusisvilinsi. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Ak štai kas, tau dar liko to tepalo. (*Pauzė*) Gerai įsitrink, brangusis. (*Pauzė*) Na, o dabar kitą. (*Pauzė. Ji atsigręžia ir spokso priešais save. Palaiminga veido išraiška*) O, prasideda dar viena laiminga diena! (*Pauzė. Palaiminga veido išraiška pranyksta. Vini nusileidžia akinius ant nosies ir vėl dažosi lūpas. Vilis išskleidžia laikraštį, rankų nematyti. Pageltusių laikraščio lapų kraštai kyšo abipus jo galvos. Vini baigia dažytis lūpas ir, laikydama veidrodį kiek atokiau, jas apžiūrinėja*) Vėliavų purpuras. (*Vilis verčia laikraščio lapą. Vini padeda lūpų pieštuką ir veidrodį, pasisuka prie krepšio*) Mirtinai išblyškusios vėliavos.

Vilis verčia lapą. Vini rausiasi krepšyje, išsitraukia puošnią skrybėlaitę be brylių, sumaigyta plunksna, atsigręžia į priekį, ištiesina skrybėlaitę, išlygina plunksną, kelia skrybėlaitę ir jau dėsis ją ant galvos, bet stabteli išgirdusi Vilį skaitant

VILIS. Jo reverencija didžiai maloningasis Tėvas Kristuje daktaras Karolius Hanteris rastas negyvas vonioj.

Pauzė

VINI (*įsmeigusi žvilgsnį priekin, su skrybėlaite rankoje, paskendusi prisiminimuose*). Čarlis Hanteris. (*Pauzė*) Užmerkiu akis – (*nusiima akinius ir užsimerkia, skrybėlaitė vienoj rankoj, akiniai kitoj; Vilis verčia lapą*) – ir vėl sėdžiu jam ant kelių Borou Grin sode, už namo, buksmedžio paunksmėje. (*Pauzė. Atsimerkia, užsideda akinius, sukioja rankose skrybėlaitę*) Ak tie laimingi prisiminimai!

Pauzė. Kelia skrybėlaitę prie galvos, bet vėl išgirsta Vilį skaitant

VILIS. Palankios perspektyvos apsukriam jaunuoliui.

Pauzė. Ji kelia skrybėlaitę prie galvos, stabteli, nusiima akinius, įsispokso į priekį; skrybėlaitė vienoj rankoj, akiniai kitoj

VINI. Pirmasis mano balius! (*Ilga pauzė*) Antrasis mano balius! (*Ilga pauzė. Užsimerkia*) Pirmasis mano bučinys! (*Pauzė. Vilis verčia lapą. Vini atsimerkia*) Toks misteris Džonsonas, arba Džonstonas, o gal dar teisingiau reikėtų tarti Džons*tounas*. Labai vešliais ūsais, labai tamsaus gymio. (*Dievindama*) Vos ne kaip imbieras! (*Pauzė*) Sodo sandėliuke, nors niekaip negaliu įsivaizduoti, kieno tas sandėliukas buvo. Mes neturėjom sandėliuko, ir jis tikriausiai sandėliuko neturėjo. (*Užsimerkia*) Matau ant vienas kito sukrautus vazonus gėlėms. (*Pauzė*) Susiraizgiusių plaušinių virvių kamuolius. (*Pauzė*) Vis labiau tirštėjančias sutemas tarp medinių sijų.

Pauzė. Ji atsimerkia, užsideda akinius, dedasi skrybėlaitę ant galvos, bet stabteli, nes Vilis skaito

VILIS. Ieškoma žvitraus berniuko.

Pauzė. Vini skubėdama užsideda skrybėlaitę, dairosi veidrodžio, Vilis verčia lapą. Vini ima veidrodį, žiūrinėja skrybėlaitę, padeda veidrodį, palinksta prie krepšio. Laikraštis dingsta. Vini rausiasi krepšyje, išsitraukia didinamąjį stiklą ir atsigręžia į priekį, dairosi dantų šepetuko. Laikraštis vėl pasirodo, dabar jau sulankstytas, juo tarytum vėduokle vėdinamas Vilio veidas, ranka nematoma. Vini ima dantų šepetuką ir tyrinėja jo kotelį pro didinamąjį stiklą

VINI. Visiškai garantuoti... (*Vilis paliauja vėsintis*)... natūralūs gryni... (*Pauzė. Vilis vėl vėsinasi. Vini žiūri prisikišusi, skaito*) visiškai garantuoti... (*Vilis paliauja vėsintis*)... natūralūs gryni... (*Pauzė. Vilis vėl vėsinasi. Vini padeda didinamąjį stiklą ir šepetuką, iš už liemenėlės išsitraukia nosinaitę, nusiima akinius ir blizgina jų stiklus, užsideda akinius, dairosi didinamojo stiklo, ima jį ir blizgina, padeda stiklą, dairosi šepetuko, ima šepetuką ir nušluosto kotelį, padeda šepetuką, užsikiša nosinaitę atgal už liemenėlės, dairosi didinamojo stiklo, ima stiklą, dairosi šepetuko, ima šepetuką ir tyrinėja kotelį pro didinamąjį stiklą*) Visiškai garantuoti... (*Vilis nebesivėsina*)... natūralūs gryni... (*Pauzė. Vilis vėl vėsinasi*)... meitėlio... (*Vilis paliauja vėsintis, pauzė*)... šeriai. (*Pauzė. Vini padeda didinamąjį stiklą ir šepetuką, laikraštis dingsta. Vini nusiima akinius, padeda juos, įsispokso į tuštumą*) Meitėlio šeriai. (*Pauzė*) Tai man ir atrodo nuostabiausia, kad nepraeina nė viena diena – (*šypsosi*) – se-

nuoju stilium kalbant – (*nebesišypso*) – bemaž nė viena diena, kad savo žinojimo nepapildytum kokiu atradimu, tegu jis ir labai nežymus, tas atradimas, tik reikia negailėti triūso. (*Pasirodo Vilio ranka su atviruku, kurį jis prisikišęs žiūrinėja*) Ir jei dėl kokios nesuprantamos priežasties toliau triūsti negali, tereikia užmerkti akis – (*ji užsimerkia*) – ir laukti ateisiant tos dienos – (*atsimerkia*) – laimingos dienos, kada esant tiek ir tiek laipsnių išsilydo kūnas ir mėnulio naktis trunka tiek ir tiek valandų. (*Pauzė*) Tai va kas mane guodžia, kai puolu į nusiminimą ir galėčiau pavydėti neprotingam gyvuliui. (*Grįžtelėjusi į Vilį*) Tikiuosi, kad tu sumeti, ką – (*pamato atviruką, lenkiasi žemiau*) Ką tu ten turi, Vili, gal ir man leistum dirstelėti? (*Ji nuleidžia ranką žemyn, ir Vilis paduoda jai atviruką. Iš už šlaito matyti iki alkūnės apžėlusi ranka, ji taip ir lieka atkišta, kol atvirukas sugrąžinamas. Vini atsisuka į salę ir žiūrinėja atviruką*) Viešpatie Dieve, ko tik jie neprasimano! (*Dairosi akinių, užsideda juos ir žiūrinėja atviruką*) Betgi čia tai jau bjauriausia šlykštynė! (*Žiūrinėja atviruką*) Kiekvieną padorų žmogų vemt verčia! (*Vilio pirštai rodo nekantrumą. Vini dairosi didinamojo stiklo, ima jį ir žvelgia į atviruką pro stiklą. Ilga pauzė*) O tas sutvėrimas gilumoj, ką gi jis ten išdarinėja? (*Žiūri prisikišusi*) Ak ne, iš tikro! (*Vilio pirštai juda nekantraudami. Vini paskutinį kartą ilgai žiūri į atviruką. Padeda didinamąjį stiklą, dešinės rankos smiliumi ir nykščiu suėmusi atviruko kraštelį, kairės rankos smiliumi ir nykščiu užsispaudžia nosį ir nusisuka*) Fui! (*Meta atviruką*) Še, pasiimk! (*Vilio ranka dingsta. Bet tučtuojau vėl pasirodo pirštai, laikantys atviruką. Vini nusiima akinius, padeda juos, įsmeigia žvilgsnį tuštumon. Vilis vėl smaguriaudamas apžiūrinėja atviruką – čia priartina jį prie akių, čia atitolina, pakreipia čia vienu, čia kitu kampu*) Meitėlio šeriai. (*Jos veidas suglumęs*) Kas gi iš tikrųjų yra meitėlis? (*Pauzė. Tokia pat veido išraiška*) Kas yra kiaulė, tai aš, be abejo, žinau, o meitėlis... (*Suglumimas dingsta*) Tuščia jo, bene čia svarbu, šitaip aš visada sakau, paskui prisiminsiu, tai man ir atrodo nuostabiausia, kad viską prisimeni paskui. (*Pauzė*) Viską? (*Pauzė*) Ne, ne viską. (*Šypsosi*) Ne ne. (*Nebesišypso*) Ne viską. (*Pauzė*) Dalį. (*Pauzė*) Vieną gražią dieną ima ir atplaukia iš dangaus mėlynės. (*Pauzė*) Tai man ir atrodo nuostabiausia.

(*Pauzė. Atsigręžia į krepšį. Ranka su atviruku dingsta. Vini jau buvo benaršanti krepšį, bet stabteli*) Ne. (*Vėl atsigręžia į priekį. Šypsosi*) Ne. (*Nebesišypso*) Tvardykis, Vini. (*Spokso įdūrusi akis tuštumon. Pasirodo Vilio ranka, nukelia skrybėlę, dingsta drauge su skrybėle*) Na, tai kas toliau? (*Vėl pasirodo ranka, nuima nuo pakaušio nosinę, dingsta su nosine. Irzliai, kaip sakoma dėmesio nekreipiančiam žmogui*) Vini! (*Vilis pasilenkia, jo galvos nebematyti*) Tai kokia gi dar yra galimybė? (*Pauzė*) Tai kokia gi dar yra ga... (*Vilis ilgai ir garsiai šnypščia nosį, jo galvos ir rankų nematyti. Vini atsigręžia pažvelgti į jį. Pauzė. Vėl pasirodo galva. Pauzė. Vėl pasirodo ranka su nosine, išskleidžia nosinę ant pakaušio, dingsta. Pauzė. Vėl pasirodo ranka su šiaudine skrybėle, deda ją kiek pakreiptą ant galvos, dingsta. Pauzė*) Geriau jau būčiau tau leidusi miegoti. (*Atsigręžia veidu į salę. Tolesnė scena pagyvinama – protarpiais Vini nesąmoningai pešioja žolę, čia kilstelėdama, čia vėl nuleisdama galvą*) O, jei tik galėčiau ištverti viena, tai yra jei galėčiau sau plepėti, kai aplinkui nė gyvos dvasios ir niekas manęs neklauso... (*Pauzė*) Na ne, aš nemanau guostis, kad tu daug ką ten girdi, ne, Vili, Dieve sergėk. (*Pauzė*) Yra galbūt dienų, kai nieko negirdi. (*Pauzė*) Bet būna ir tokių dienų, kai tu atsiliepi. (*Pauzė*) Todėl visuomet, netgi ir tada, kai tu neatsiliepi ir gal nieko negirdi, aš galiu sau tarti: kažkas vis dėlto išgirstama, aš nekalbu pati sau, tai yra nekalbu tarsi tyruose, šito aš niekados ilgiau neištverčiau. (*Pauzė*) Todėl ir galiu toliau tesėti, tai yra toliau kalbėti. (*Pauzė*) Na o jei tu mirtum – (*šypsosi*) – senuoju stilium kalbant – (*nebesišypso*) – arba nueitum ir paliktum mane vieną, tai ką aš veikčiau, ką aš *galėčiau* veikti per visą dieną – nuo skambučio, kuris liepia pabusti, iki skambučio, kuris liepia miegoti? (*Pauzė*) Tik spoksočiau suspaudus lūpas, ir tiek. (*Ilga pauzė, kol ji taip spokso suspaudusi lūpas. Žolės nebepešioja*) Nė žodžio daugiau iki paskutinio atodūsio, ir niekas jau čionai nebesudrumstų tylos. (*Pauzė*) Nebent retkarčiais, kokį kartą kitą, pažvelgusi į veidrodį, atsidusčiau. (*Pauzė*) Arba staiga trumpam pratrūkčiau juoku, kaip anuomet, kai man viskas dar atrodė ne toks jau apgailėtinas pokštas. (*Pauzė. Šypsosi. Ji šypsosi vis plačiau, ir jau tuoj prapliups juoku, bet veide šmėsteli išgąstis*) Mano plaukai!

(*Pauzė*) Ar lyginau šepečiu ir šukavausi plaukus? (*Pauzė*) Gal ir šukavausi. (*Pauzė*) Dažniausiai aš šitai darau. (*Pauzė*) Tiek nedaug dalykų tegali daryti. (*Pauzė*) Žmogus visus juos ir padarai. (*Pauzė*) Visus, kuriuos gali. (*Pauzė*) Tai juk tik žmogiška. (*Pauzė*) Žmogiška prigimtis. (*Pradeda akimis tyrinėti kauburį, pakelia galvą*) Žmogiška silpnybė. (*Vėl tyrinėja kauburį, pakelia galvą*) Įgimta silpnybė. (*Vėl tyrinėja kauburį*) Nematau jokių šukų. (*Tyrinėja*) Ir jokio šepečio plaukams. (*Pakelia galvą. Suglumusi. Lenkiasi prie krepšio, rausiasi jame*) Šukos yra čia. (*Atsigręžia į salę. Suglumusi. Vėl palinksta prie krepšio. Rausiasi*) Šepetys čia. (*Vėl veidu į salę. Suglumusi*) Tikriausiai susišukavusi padėjau juos atgal. (*Pauzė. Suglumusi*) Betgi šiaip, panaudojusi daiktus, atgal jų nededu, ne, aš palieku juos gulėti šalia savęs ir padedu atgal visus kartu, kai baigiasi diena. (*Šypsosi*) Kalbant senuoju stilium. (*Pauzė*) Ak, tas nuostabus senasis stilius. (*Nebesišypso*) Ir vis dėlto... man regis... prisimenu... (*Staiga nerūpestingai*) Tuščia jų, bene čia svarbu, taip aš visados sakau, imsiu ir išlyginsiu, iššukuosiu juos vėliau, sušukuosiu, ir tiek, juk dar turiu visą. (*Pauzė. Suglumusi*) Sušukuosiu? (*Pauzė*) Ar iššukuosiu? (*Pauzė*) Šepečiu išlyginsiu ir iššukuosiu? (*Pauzė*) Kažkaip netikusiai skamba. (*Pauzė. Grįžteli į Vilį*) Kaip tu pasakytum, Vili? (*Pauzė. Gręžiasi dar labiau*) Kaip tu, Vili, pasakytum apie savo plaukus – iššukuoti ar sušukuoti? (*Pauzė*) Apie plaukus ant galvos, sakau. (*Pauzė. Gręžiasi dar labiau į jo pusę*) Apie plaukus ant galvos, Vili kaip tu pasakytum apie plaukus ant savo galvos – sušukuoti ar iššukuoti?

Ilga pauzė

VILIS. Iš.

VINI (*atsigręžusi į salę, džiugiai*). O, tu šiandien žadi su manim kalbėtis, taigi bus laiminga diena! (*Pauzė. Džiugi veido išraiška pranyksta*) Dar viena laiminga diena. (*Pauzė*) Tai va, apie ką ten aš, a-a apie plaukus, nagi vėliau galėsiu, bus labai smagu, kad atidėjau. (*Pauzė*) Aš gi turiu – (*kelia rankas prie skrybėlaitės*) – taip, turiu užsidėjusi, savo skrybėlaitę turiu užsidėjusi – (*nuleidžia rankas*) – dabar negaliu jos nusiimti. (*Pauzė*) Tik pamanykit, kaip kartais būna – negali nusiimti savo skrybėlaitės, nors tavo

gyvybė kabotų ant plauko. Kartais negali jos užsidėti, kartais negali jos nusiimti. (*Pauzė*) Kiek kartų sau sakydavau, na, Vini, dėkis dabar skrybėlaitę, kas gi daugiau lieka daryti, o dabar malonėk nusiimti skrybėlaitę, Vini, elkis kaip paklusni mergaitė, dėl to bus tik geriau, – betgi šito ir nepadarydavau. (*Pauzė*) Negalėdavau padaryti. (*Pauzė. Ji pakelia ranką, iš po skrybėlaitės išslysta plaukų sruoga, kurią nubraukia žemyn, arčiau akies, pažvairuoja į ją, paskui nuleidžia ranką*) Nelyginant auksas, sakei tu apie juos – tą dieną, kai išėjo paskutinis svečias – (*kilsteli ranką, tarytum keldama taurę*) – už tavo auksinius... kad jie niekados... (*Balsas trūkčioja*)... kad jie niekados... (*Nuleidžia žemyn ranką. Nulenkia galvą. Pauzė. Tyliai*) Tą dieną. (*Pauzė. Taip pat tyliai*) Kokią dieną? (*Pauzė. Pakelia galvą. Įprastu balsu*) Tai kas dabar? (*Pauzė*) Žodžiai pranyksta, yra akimirkų, kai pranyksta net ir jie. (*Grįžteli į Vilį*) Ar ne tiesa, Vili? (*Pauzė. Gręžiasi dar labiau į jo pusę*) Ar ne tiesa, Vili, kad net ir žodžiai pranyksta – kartais? (*Pauzė. Vėl atsisuka į priekį*) Tai ką tada žmogus turi daryti, kol jie vėl atsiras? Lyginti ir šukuotis plaukus, jei dar nesi šito padaręs, tačiau jei manai, kad jau darei, tada imk dailintis nagus, jeigu jiems reikia dailinimo, taip vargais negalais prasistumsi. (*Pauzė*) Tai va ką norėjau pasakyti. (*Pauzė*) Tiek ir norėjau pasakyti. (*Pauzė*) Štai kas man ir atrodo nuostabiausia, kad nepraeina nė viena diena – (*šypsosi*) – senuoju stilium kalbant – (*nebesišypso*) – be kokios palaimos (*Už kauburio parvirsta Vilis. Jo galva dingsta. Vini atsigręžia pažiūrėti, kas ten atsitiko*) – paslėptu pavidalu. (*Ji išsiriečia atgal ir žiūri žemyn*) Lįsk dabar į savo urvą, Vili, tu ir taip jau ilgai lauke ištupėjai. (*Pauzė*) Daryk kaip liepiamas, Vili, netysok čia, šitoj pragariškoj saulėj, lįsk atgal į urvą. (*Pauzė*) Nagi, Vili, guviau. (*Nematomas Vilis pradeda ropoti kairėn, į urvo pusę*) Va šitaip man patinka. (*Ji seka akimis, kaip jis ropoja*) Nekišk galvos pirma, mulki, kaipgi tu paskui apsigręši? (*Pauzė*) Va šitaip... aplinkui, aplinkui... na... dabar atbulas, ir vidun. (*Pauzė*) O, aš žinau, brangusis, kad tai nėra lengva, šitaip atbulam šliaužti, bet užtat paskiau būsi keleriopai atlygintas už triūsą. (*Pauzė*) Savo vazeliną palikai. (*Ji žiūri, kaip jis vėl išropoja pasiimti vazelino*) Dangtelis! (*Ji žiūri, kaip jis ropoja atgal į urvą. Irzliai*) Ne

priekin galva, sakiau gi! (*Pauzė*) Pasiduok labiau į dešinę. (*Pauzė*) Į dešinę, sakau. (*Pauzė. Irzliai*) Nagi susimildamas nekelk šitaip savo pasturgalio! (*Pauzė*) Na, dabar. (*Pauzė*) Pagaliau! (*Visi šie nurodymai buvo tariami labai garsiai. Dabar – įprastu balsu, vis dar veidu į jo pusę*) Ar girdi mane? (*Pauzė*) Prašau tave, Vili, pasakyk man susimildamas – taip arba ne, ar tu girdi mane, tik taip – arba nieko.

Pauzė

VILIS. Taip.

VINI (*veidu į salę, tuo pačiu balsu*). O dabar?

VILIS (*irzliai*). Taip.

VINI (*kiek tyliau*). O dabar?

VILIS (*dar labiau suirzęs*). Taip.

VINI (*dar tyliau*). O dabar? (*Pauzė. Kiek garsiau*) O dabar?

VILIS (*širsdamas*). Taip!

VINI (*tuo pačiu balsu*). Nesibaiminki daugiau tu saulės karščio. (*Pauzė*) Ar išgirdai?

VILIS (*irzliai*). Taip.

VINI (*tuo pačiu balsu*). Ką? (*Pauzė*) Ką?

VILIS (*dar labiau suirzęs*) Nesibaiminki daugiau.

Pauzė

VINI (*tuo pačiu balsu*). Ko daugiau? (*Pauzė*) Ko nesibaiminki daugiau?

VILIS (*širsdamas*). Nesibaiminki daugiau!

VINI (*įprastu balsu, murmėdama*). Telaimina tave Dievas Vili žinau kiek tau reikia pastangų dabar gali ilsėtis aš netrukdysiu tavęs nebent kiltų būtinas reikalas, noriu pasakyti jei galutinai išsektų mano pačios resursai bet kažin ar taip atsitiks, nieko man daugiau nereikia vien tik žinoti kad teoriškai tu gali girdėti mane nors iš tiesų negirdi, nieko daugiau netrokštu tik žinoti kad tu gana arti ir gali mane išgirsti kad budi ir prireikus pasirengęs padėti, o visai aš nenoriu pasakyti ką nors kas užgautų tavo klausą ar galėtų tave įskaudinti, nenoriu šiaip sau plepėti taip sakant vien pasitikėdama ir nieko nežinoti o mane kažkas graužia. (*Atsikvėpimo pauzė*) Abejonės. (*Smilių ir didįjį pirštą prideda prie krūtinės ten, kur turėtų būti širdis. Tapšnoja pirštais vienur,*

kitur, paskui stabteli) Šičia. (*Kiek pajudina pirštus*) Maždaug. (*Atitraukia ranką*) O tikriausiai ateis toks metas kada žodžio ištarti negalėsiu kol nebūsiu įsitikinusi jog tu girdėjai aną kuris buvo prieš jį ir tada be abejo kitas ateis kitas metas kada privalėsiu išmokti kalbėti pati sau šito negalėdavau ištverti kokie tyrai. (*Pauzė*) Arba turėsiu dėbsoti, suspaudus lūpas. (*Ji tai padaro*) Visą mielą dieną. (*Vėl dėbso, suspaudusi lūpas*) Ne. (*Šypsosi*) Ne ne. (*Nebesišypso*) Betgi dar yra krepšys. (*Pasisuka į jį*) Krepšys visados bus. (*Vėl veidu į priekį*) Taip, man atrodo, kad bus. (*Pauzė*) Net kai tavęs nebus, Vili. (*Vini grįžteli į jį*) Tu išeisi, Vili, tiesa? (*Pauzė. Garsiau*) Tu juk netruksi išeiti, Vili, ar ne? (*Pauzė. Garsiau*) Vili! (*Pauzė. Ji išsiriečia atgal ir žiūri žemyn, kad galėtų jį pamatyti*) Tai tu nusiėmei savo šiaudinukę, tikrai išmintingai padarei. (*Pauzė*) Labai jaukus tu ten atrodai, turiu pasakyti, kai guli, parėmęs smakrą rankomis, ir tos senos žydros akys švyti prieblandoj lyg kokie dubenėliai. (*Pauzė*) Kažin, ar tu mane iš ten matai, sakau – kažin. (*Pauzė*) Ne? (*Veidu į salę*) O, aš žinau, kai du žmonės sueina krūvon – (*balsas lūžta*) – va šitaip – (*vėl įprastu balsu*) – tatai dar nereiškia, kad jeigu tu matai aną, tai ir anas tave mato, gyvenimas mane šito pamokė... pamokė ir šito. (*Pauzė*) Taip, reikia manyti, kad gyvenimas, kito žodžio nėra. (*Grįžteli į Vilį*) Ar galėtum mane pamatyti, Vili, iš tenai, kur esi, jeigu pakeltum akis? (*Dar labiau išsiriečia*) Pakelk į mane akis, Vili, ir pasakyk, ar gali mane matyti, na padaryk tokią malonę, aš atsilošiu atgal, kiek tik įstengiu. (*Daro kaip žadėjusi. Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Tiek to, nesivargink. (*Skausmingu veidu atsigręžia į salę*) Labai smarkiai šiandien veržia žemė, negi būsiu patukus, nenorėčiau tikėti. (*Pauzė. Vangiai, žvelgdama kažkur žemėn*) Veikiausiai dėl tos nežmoniškos kaitros. (*Pradeda glostyti ir tapšnoti žemę aplink save*) Visi daiktai plečiasi. Kai kurie net labiau už kitus. (*Pauzė. Glostydama ir tapšnodama*) Kiti mažiau. (*Pauzė. Glosto ir tapšnoja*) O, aš puikiai įsivaizduoju, kokios dabar mintys tau sukasi galvoj, maža to, kad turiu tos moteriškės klausytis, dar privalau į ją pažvelgti. (*Pauzė. Glosto ir tapšnoja*) Ką gi, aš visai suprantu. (*Pauzė. Glosto ir tapšnoja*) Labai gerai suprantu. (*Pauzė. Glosto ir tapšnoja*) Tarytum ir nedaug žmogus užsiprašai, kartais

rodosi, kažin ar galima būtų (*balsas trūkčioja, pavirsta murmesiu*) prašyti mažiau – iš kitos žmogiškos būtybės, švelniai tariant, o iš tikrųjų – kai apie tai pamąstai – pažvelgi sau į širdį – matai kitą – ko jam reikia – ramybės – kad paliktų jį ramybėj – tai gal tada mėnulį – visą tą laiką – mėnulį prašei nukelti nuo dangaus. (*Pauzė. Ranka staigiai paliauja tapšnojusi. Guviai*) Ak, žiūrėkite, kas gi čia dabar? (*Palenkia galvą prie žemės, netikėdama*) Nejau kokia gyvybė būtų? (*Dairosi akinių, užsideda juos, dar labiau palinksta ir prisikišusi žiūri. Pauzė*) Skruzdė! (*Atšlyja. Šaižiu balsu*) Vili, skruzdėlė, gyva skruzdėlė! (*Čiumpa didinamąjį stiklą, vėl lenkiasi prie žemės, žvelgia pro jį*) Kur jinai galėjo pasidėti? (*Tyrinėja per stiklą*) Va! (*Stebi skruzdėlę, ropojančią per žolę*) Rankose turi lyg ir kokį baltą sviedinuką. (*Toliau stebi skruzdėlės kelionę. Rankos nejudina. Pauzė*) Įlindo vidun. (*Valandėlę tebežiūri į tą patį tašką pro didinamąjį stiklą, paskui lėtai atsitiesia, padeda didinamąjį stiklą, nusiima akinius ir įsmeigia žvilgsnį tuštumon, akinius tebelaikydama rankose. Pagaliau*) Lyg ir kokį baltą sviedinuką. (*Ilga pauzė. Jau dės akinius ant žemės*)

VILIS. Kiaušiniai.

VINI (*sustingsta nepadėjusi akinių*). Kas?

Pauzė

VILIS. Kiaušiniai. (*Pauzė. Vini jau buvo bededanti akinius ant žemės*) Formikacija*.

VINI (*sustingsta, nepadėjusi akinių*). Kas?

Pauzė

VILIS. Formikacija.

Pauzė. Ji padeda akinius, spokso tuščiu žvilgsniu. Pagaliau

VINI (*murmėdama*). Viešpatie. (*Pauzė. Vilis tyliai juokiasi. Po valandėlės ima juoktis ir jinai. Juodu tyliai kikena drauge. Vilis paliauja juokęsis. Valandėlę ji juokiasi viena. Paskui prisideda Vilis. Jie kvatoja abu. Vini nuščiūva. Kurį laiką Vilis juokiasi vienas. Paskui liaujasi. Pauzė. Vini įprastu balsu*) Na ką gi, bent tiek džiaugsmo, kad vėl girdžiu tave besijuokiant, Vili, buvau tikra, kad man jau niekados neteks, kad tau jau niekados neteks. (*Pauzė*) Gal kai kas mano, kad

* Žodžių žaismas: lot. *formica* – skruzdėlė, angl. *fornicate* – svetimauti (kekšiauti).

mudu su tavim nerodom Viešpačiui reikiamos pagarbos, bet aš taip nemanau. (*Pauzė*) Negi gali geriau pašlovinti Aukščiausiąjį, kaip pasišaipydamas drauge su juo iš nekaltų jo išdaigų, ypač tų, kurios menkiau pavyko? (*Pauzė*) Juk tu čia mane paremtum, Vili. (*Pauzė*) O gal mus pralinksmino du visai skirtingi dalykai? (*Pauzė*) Tuščia jų, bene čia svarbu, taip aš visada sakau, kad tik žmogus... nagi žinai... kaip ten tos šaunios eilės... juokėsi, kvatojos... tra ta tra ta ta juokėsi, kvatojos, nors sielvartas aplinkui viešpatavo. (*Pauzė*) O dabar? (*Ilga pauzė*) Ar buvau aš kada gundanti, Vili? (*Pauzė*) Ar buvau kada nors gundanti? (*Pauzė*) Nesuprask manęs klaidingai, aš neklausiu, ar tu mane mylėjai, šiuos dalykus jau esame išsiaiškinę, aš tiktai klausiu, ar tau atrodžiau gundanti – bent vienu tarpu. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Negali? (*Pauzė*) Ką gi, sutinku, tai painus galvosūkis. Tu jau ir taip nuveikei kur kas daugiau, negu tau priklausė – bent iki šiolei, tad gulėk sau dabar ir lepinkis, aš netrukdysiu tau, nebent kiltų būtinas reikalas – įsitikinti, kad tu esi tenai, kur tave gali pasiekti mano balsas, ir daugmaž budrus – štai... ė... ko gi ne rojus. (*Pauzė*) Diena jau gerokai įpusėjusi. (*Šypsosi*) Senuoju stilium kalbant. (*Nebesišypso*) Bet vis dėlto dainuoti savo dainą man dar būtų lyg ir per anksti. (*Pauzė*) Per anksti dainuoti, man regis, didžiulė klaida. (*Pasisuka į krepšį*) Nagi, tiesa, yra krepšys. (*Žvelgdama į krepšį*) Krepšys. (*Vėl veidu į priekį*) Ar galėčiau išvardyti visa, kas jame yra? (*Pauzė*) Ne. (*Pauzė*) Ar galėčiau, jei imtų ir ateitų koks žmogus ir paklaustų, na, Vini, ką tu ten turi tame juodame krepšyje? – tai ar galėčiau išsamiai atsakyti? (*Pauzė*) Ne. (*Pauzė*) Kokia ten slepiasi paguoda? (*Nusigręžia pažvelgti į krepšį*) Taip, krepšys tai yra. (*Vėl veidu į salę*) Bet, girdžiu, kažkas man sako: neįsismagink su tuo krepšiu, Vini, naudokis juo, žinoma, tegul jis tau pagelbsti, kai reikia pasispirti, jei įklimpsi, būtinai naudokis, tačiau nusikelk mintimis į ateitį, sako man kažkas, nusikelk mintimis į ateitį, Vini, į tą metą, kai nebegelbės net ir žodžiai – (*ji užsimerkia, pauzė, vėl atsimerkia*) – ir neįsismagink su krepšiu. (*Pauzė. Nusigręžia pažvelgti į krepšį*) Gal tik kokį kartelį kyštelėsiu ranką, ir tučtuojau vėl atgal. (*Atsigręžia veidu į salę, užsimerkia, meta priekin kairiąją ranką, panardina ją į krepšį ir*

ištraukia revolverį. Šlykštėdamasi) Vėl tu! (*Atsimerkia, atkiša priekin revolverį ir žvelgia į jį. Pasveria revolverį ant delno*) Lyg ir turėtų pagal svorį grimzti į dugną, ten, kur paskutiniai šoviniai. Bet ne. Negrimzta. Visados viršuj, kaip Brauningas. (*Pauzė*) Braunikėlis. (*Grįžteli į Vilį*) Ar tu prisimeni Braunikėlį, Vili? (*Pauzė*) Pameni, kaip vis lįsdavai man į akis, kad aš jį iš tavęs atimčiau? Atimk jį, Vini, atimk, kol aš nepadariau savo kančioms galo. (*Vėl veidu į priekį. Tyčiodamasi*) Tavo kančioms! (*Revolveriui*) O, be abejo, didelė paguoda žinoti, jog esi čia, bet man tu jau įsipykai. (*Pauzė*) Paliksiu tave lauke, va ką aš padarysiu. (*Deda revolverį ant žemės šalimais, dešinėje*) Štai čia bus tavo namai nuo šios dienos. (*Šypsosi*) Senasis stilius! (*Nebesišypso*) Na o dabar? (*Ilga pauzė*) Kažin ar svarumas tebeliko kaip buvęs, Vili, man regis, ne. (*Pauzė*) Taip, vis dažniau nusmelkia jausmas, kad jei nebūčiau šitaip – (*atitinkamas gestas*) – priturima, tuojau pat nuplevenčiau į dangaus mėlynę. (*Pauzė*) Ir dar tarytum jaučiu, kad vieną gražią dieną žemė atlyš ir paleis mane, nes labai jau aplinkui veržia, ji visa suskeldės, ir aš iš varžtų ištrūksiu. (*Pauzė*) Ar tu, Vili, niekad nepatiri šitokio jausmo, tarsi kas norėtų tave siurbte įsiurbti? (*Pauzė*) Ar tau, Vili, netenka kartais iš visų jėgų už ko nors kabintis? (*Pauzė. Grįžteli kiek į jo pusę*) Vili.

Pauzė

VILIS. Siurbte įsiurbti?

VINI. Taip, mielasis, į pačią dangaus mėlynę, nelyginant voratinklių gijas bobų vasarą. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Tau šitaip nebūna? (*Pauzė*) Na ką gi, gamtos dėsniai, gamtos dėsniai, jie, man rodos, kaip ir visa kita, priklauso nuo to, kas per sutvėrimas tu pats esi. Apie save tiek galiu pasakyti, kad man jie ne tokie, kokie buvo, kai dar buvau jauna ir... kvaila ir... (*užsikirsdama, nuleidusi galvą*) ...graži... ar gal bent... miela... nors kiek... pažiūrėti. (*Pauzė. Pakėlusi galvą*) Atleisk man, Vili, kartais užeina liūdesys. (*Įprastu balsu*) Bet, šiaip ar taip, didelis džiaugsmas žinoti, kad tu esi tenai, kaip visados, ir gal nemiegi, ir gal visa tai girdi, nors šį tą, kokia tada laiminga diena... bus buvusi. (*Pauzė*) Bent iki šiol. (*Pauzė*) Kokia palaima, kad niekas čia neauga, tu įsivaizduok, kas atsitiktų, jei ši makalynė imtų augti.

(*Pauzė*) Įsivaizduok. (*Pauzė*) Ak taip, tai didelė malonė. (*Ilga pauzė*) Nieko daugiau pasakyti negaliu. (*Pauzė*) Šiuo metu. (*Pauzė. Grįžteli, pažvelgia į krepšį. Paskui vėl veidu į salę. Šypsosi*) Ne ne. (*Nebesišypso. Žvelgia į skėtį*) Manyčiau, kad galiu – (*ima skėtį*) – taip, man regis, galiu... dabar iškelti šį įtaisą. (*Pradeda skleisti skėtį. Toliau kalbą suskaido mechaninės kliūtys, kurias jai reikia įveikti skleidžiant skėtį*) Žmogus vis atidėlioji – jį iškelti – nes bijai iškelti – per anksti – ir diena sau slenka – visa praslenka – o žmogus taip jo ir neiškėlei – visiškai neiškėlei. (*Skėtis dabar visai išskleistas. Nusigręžusi dešinėn, ji nerūpestingai sukioja skėtį čia į vieną pusę, čia į kitą*) Taigi ne kas tėra sakyti, ne kas tėra veikti, ir būna dienų, kai ima baimė, jog liksi vienui viena... o prieš akis dar valandų valandos iki skambučio miegoti, ir neturi ką sakyti, nėra ką veikti, ir tos dienos eina, kai kurios dienos eina ir praeina, suskamba skambutis, o pasakei mažai arba nieko, padarei mažai arba nieko. (*Keldama skėtį*) Štai kur pavojus. (*Veidu į salę*) Kurio būtina saugotis. (*Spokso į priekį, dešinėje rankoje laikydama skėtį. Kuo ilgesnė pauzė*) Anksčiau aš gerokai prakaituodavau. (*Pauzė*) O dabar vos vos. (*Pauzė*) Kaitra kur kas didesnė. (*Pauzė*) Prakaito kur kas mažiau. (*Pauzė*) Štai kas man atrodo nuostabiausia. (*Pauzė*) Būdai, kuriais žmogus adaptuojasi. (*Pauzė*) Prie kintančių sąlygų. (*Perima skėtį į kairę ranką. Ilga pauzė*) Kai ranka iškelta, ji labai pavargsta. (*Pauzė*) Kai eini, nepavargsta. (*Pauzė*) Tik tada, kai nesijudini iš vietos. (*Pauzė*) Va kur įdomus pastebėjimas. (*Pauzė*) Tikiuos, tu girdėjai, Vili, man būtų labai skaudu, jeigu tu šito neišgirdai. (*Ima skėtį abiem rankom. Ilga pauzė*) Pailsau jį belaikydama, bet nuleisti negaliu. (*Pauzė*) Kai jis iškeltas, man blogiau nei tada, kai nuleistas, bet nuleisti negaliu. (*Pauzė*) Protas man sako, nuleisk jį, Vini, jis tau nieko negelbsti, pasidėk jį ir stverkis ko nors kito. (*Pauzė*) O aš negaliu. (*Pauzė*) Negaliu pajudėti. (*Pauzė*) Ne, kažkas turi atsitikti, kažkas turi pasaulyje įvykti, kokia nors permaina, aš nebepajėgsiu, jei reikės vėl judėti. (*Pauzė*) Vili. (*Švelniai*) Pagelbėk. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Liepk man, kad nuleisčiau šį daiktą, Vili, aš tučtuojau tavęs paklausyčiau, juk visada buvau ištikima ir klusni. (*Pauzė*) Prašau, Vili. (*Švelniai*) Susimylėk. (*Pauzė*) Ne?

(*Pauzė*) Negali? (*Pauzė*) Na ką gi, aš tavęs nekaltinu, ne, nepritiktų man, negalinčiai pajudėti, barti savo Vilį, kad jis negali kalbėti. (*Pauzė*) Laimė, aš vėl atgavau žadą. (*Pauzė*) Va kas man atrodo nuostabu, mano dvi lempos, kai užgęsta viena, kita dar skaisčiau šviečia. (*Pauzė*) Ak taip, čia didelė malonė. (*Ilgoka pauzė. Skėtis įsiplieskia. Dūmai, jei įmanoma – tai ir liepsnos. Vini trukteli nosimi orą, pažvelgia aukštyn, meta skėtį dešinėn už kauburio, išsiriečia, kad pamatytų, kaip dega skėtis. Pauzė*) Ak tu, žeme, sena gesintoja! (*Vėl veidu į salę*) Numanau, jog šitaip jau yra buvę anksčiau, bet niekaip neprisimenu. (*Pauzė*) Gal tu, Vili, prisimeni? (*Grįžteli į jo pusę*) Ar tu prisimeni, kad taip būtų kada nors anksčiau įvykę? (*Pauzė. Išsiriečia norėdama į jį pažvelgti*) Ar tu žinai, Vili, kas atsitiko? (*Pauzė*) Ar tu tik nebūsi vėl užsnūdęs? (*Pauzė*) Aš neklausiu, ar tu nuvoki, kas aplinkui darosi, aš tik klausiu, ar tu ir vėl man nebūsi užsnūdęs? (*Pauzė*) Tavo akys atrodo tarsi užmerktos, bet tai dar nieko nereiškia. (*Pauzė*) Pajudink pirštą, brangusis. Prašau tavęs, jeigu dar ne visai išsijungei. (*Pauzė*) Susimildamas, Vili, būk toks geras, pajudink bent mažąjį pirščiuką, jei dar ką nors nutuoki. (*Pauzė. Linksmai*) O, visus penkis, tu tikras angelas šiandien, dabar aš galiu tęsti lengva širdimi. (*Vėl veidu į priekį*) Taip, argi yra kada kas atsitikę, ko dar nebuvo nutikę anksčiau, ir vis dėlto... Nežinau, taip, prisipažįstu, kad nežinau. (*Pauzė*) Kai saulė taip negailestingai šutina, kas valandą vis kaitriau ir kaitriau, nenuostabu, kad užsiliepsnoja daiktai, kurie anksčiau, kiek yra žinoma, nebuvo linkę užsidegti – noriu pasakyti, šitaip, spontaniškai. (*Pauzė*) Ko gero, ir aš pati galų gale ištirpsiu arba sudegsiu, bet aš nemanau, kad būtinai imsiu ir suliepsnosiu, ne, aš tik po truputuką apanglėsiu, visas šitas – (*platus rankų mostas*) – matomas kūnas pavirs juosvais pelenais. (*Pauzė*) Kita vertus, ar man teko kada nors patirti malonius laikus? (*Pauzė*) Ne. (*Pauzė*) Malonūs ir karšti laikai, čia tik tušti žodžiai. (*Pauzė*) Kalbu apie tą laiką, kai dar nebuvau įkalinta – šitokiu būdu – ir turėjau kojas, ir galėjau tom savo kojom naudotis, ir, kaip ir tu, galėjau susirasti kokią ūksmingą vietelę, jeigu įgrisdavo saulė, arba, kaip ir tu, kokią saulėtą vietą, jei įgriso pavėsis, bet ir visa tai tušti žodžiai. (*Pauzė*)

Šiandien nėra karščiau kaip vakar, rytoj nebus karščiau kaip šiandien, nejau galėtų būti kitaip, ir taip toliau, atgal į tolimą praeitį, priekin, į tolimą ateitį. (*Pauzė*) Ir jei vieną dieną žemė užklos mano krūtis, tai aš nebūsiu krūtų mačiusi, niekas niekad nebus mano krūtų matęs. (*Pauzė*) Tikiuosi, Vili, tu čia ką nors sumetei, man būtų labai gaila, jei tau niekas netoptelėjo, ne kasdien aš pakylu į tokias aukštumas. (*Pauzė*) Taip, atrodo, kad kažkas bus įvykę, atrodė, kad kažkas įvyko ir nieko neįvyko, ničnieko, tu visiškai teisus, Vili. (*Pauzė*) Saulės skėtis rytoj vėl bus čia, šalia manęs, ant šito kauburio, kad padėtų man stumti dieną. (*Pauzė. Ima veidrodį*) Imu šį mažą veidrodį, skeliu jį į akmenį – (*taip ir padaro*) – sviedžiu jį šalin – (*nusviedžia toli už savęs*) – o rytoj jis vėl bus krepšy, be menkiausio įskilimo, kad padėtų man prastumti dieną. (*Pauzė*) Ne, nieko negalima padaryti. (*Pauzė*) Va kas man atrodo nuostabiausia, kad tie daiktai... (*balsas lūžta, ji nuleidžia galvą*)... daiktai... nuostabiausia. (*Ilga pauzė, galva tebėra nulenkta. Pagaliau, vis dar neatsitiesdama, pasisuka į krepšį, pradeda traukioti iš ten visokius neaiškius niekniekius, kamšo juos atgal, rausiasi dar giliau, galų gale ištraukia grojančią skrynelę, prisuka ją, valandėlę klausosi, prigludusi prie jos ir laikydama abiem rankom, paskui atsigręžia į salę, išsitiesia ir klausosi melodijos, abiem rankom spausdama skrynelę prie krūtinės. Skrynelė groja valsą-duetą iš „Linksmosios našlės“. Pamažu Vini linksmėja. Linguoja į muzikos taktą. Muzika nuščiūva. Pauzė. Trumpai, kimiu balsu, be žodžių tą pačią melodiją užtraukia Vilis. Vini veidas dar laimingesnis. Ji padeda skrynelę*) Ak, tai bent bus buvusi laiminga diena! (*Suploja rankomis*) Dar, Vili, dar! (*Ploja*) Bravo, bis, Vili, prašau tave! (*Pauzė. Laiminga veido išraiška užgęsta*) Ne? Nenori man suteikti šito malonumo? (*Pauzė*) Ką gi, savaime suprantama, savaime suprantama. Žmogus negali dainuoti tik todėl, kad teiktų kitiems malonumą, nors ir kažin kaip juos mylėtų, ne, daina turi veržtis iš širdies, aš visada sakau, turi lietis iš vidaus, tartum strazdo giesmė. (*Pauzė*) Kaip dažnai niūriomis valandomis aš tardavau: dainuok dabar, Vini, dainuok savo dainą, kas gi lieka daryti, o pati nedainuodavau. (*Pauzė*) Negalėdavau. (*Pauzė*) Ne, kaip strazdas, pavasario gies-

mininkas, kuris negalvoja apie jokią naudą – nei sau, nei kitiems. (*Pauzė*) Na o dabar? (*Ilga pauzė. Tyliai*) Keistas jausmas. (*Pauzė. Vėl tyliai*) Keistas jausmas, tarytum kas žiūrėtų į mane. Kažkieno akis mane mato aiškiai, paskui lyg pro ūką, paskui visai nemato, paskui vėl lyg pro ūką, paskui vėl aiškiai, ir taip toliau, tai pasirodau toj aky, tai vėl dingstu. (*Pauzė. Tyliai*) Keista? (*Pauzė. Tyliai*) Ne, čia viskas keista. (*Pauzė. Įprastu balsu*) Kažkas sako man, liaukis dabar šnekėjus, Vini, sustok valandėlę, neiššvaistyk vienu moju žodžių, kurie tau skirti visai dienai, liaukis plepėjusi ir griebkis ko nors kito, girdi? (*Kelia abi rankas ir, išskėtusi prieš akis pirštus, žiūri į juos. Kreipdamasi į rankas*) Darykite ką nors! (*Sugniaužia jas*) Na ir letenos! (*Gręžiasi prie krepšio, rausiasi, pagaliau išsitraukia mažą dildę nagams, atsisuka veidu į salę ir pradeda dailintis nagus. Kurį laiką darbuojasi tylėdama, paskui kalba; jos žodžius skaido nagų dilinimas*) Išplaukia – man mintyse – toks misteris Šaueris – misteris Šaueris ir galbūt dar misis Šauer – ne – juodu susikabinę rankomis – gal veikiau tai jo sužadėtinė – ar gal šiaip – kokia mylimoji. (*Prisikišus apžiūrinėja nagus*) Labai jau trapūs šiandien. (*Vėl dilina*) Šaueris – Šaueris – ar sako ką nors tas vardas – tau, Vili – ar jis, noriu pasakyti, sužadina kokių nors prisiminimų – tau, Vili, neatsiliepk, jeigu nesi nusiteikęs – tu ir taip jau nuveikei – daugiau nei tau – priklauso – Šaueris – Šaueris. (*Apžiūrinėja nudailintus nagus*) Visai pakenčiama. (*Pakelia galvą, spokso į priekį*) Užsilaikyk kuo gražiau, Vini, štai ką aš visados kartoju, kad ir kas atsitiktų, užsilaikyk kuo gražiau. (*Pauzė. Vėl dilina nagus*) Taip – Šaueris – Šaueris – (*nebedildina nagų, pakelia galvą, spokso į priekį. Pauzė*) – arba Kukeris, gal vis dėlto Kukeris. (*Grįžteli į Vilį*) Kukeris, Vili, ar Kukeris tavy užgauna kokią stygą? (*Pauzė. Dar labiau pasisuka į jį. Garsiau*) Kukeris, Vili, ar Kukeris tau atsiliepia kokiu aidu, toks vardas – Kukeris? (*Išsiriečia, kad galėtų į jį pažvelgti. Pauzė*) Ak, nagi iš tikro! (*Pauzė*) Kur tu savo nosinę nukišai, brangusis? (*Pauzė*) Kaip tau ir ne gėda! (*Pauzė*) Ak, Vili, negi dabar prarysi? Spjauk, brangusis, viską išspjauk! (*Pauzė. Vėl veidu į salę*) Ką gi, pasakyčiau, kad tai gana natūralu. (*Lūžtančiu balsu*) Žmogiška. (*Pauzė. Tokiu pat balsu*) Ką gi t u r ė t u m žmogus

daryti? (*Nuleidusi galvą. Tuo pačiu balsu*) Nuo ryto iki vakaro. (*Pauzė. Tuo pačiu balsu*) Diena iš dienos. (*Pauzė. Pakelia galvą. Šypsosi. Ramiai*) Senasis stilius! (*Nebesišypso. Vėl dilina nagus*) Ne, šitas jau buvo. (*Imasi kito*) Reikėjo akinius užsidėti. (*Pauzė*) Dabar jau per vėlu. (*Baigia dailinti kairiosios rankos nagus, apžiūri juos*) Vis žmoniškiau. (*Imasi dešiniosios rankos. Tekstas skaidomas, kaip ir anksčiau*) Na, šiaip ar taip – tas Šaueris – arba Kukeris – bene svarbu – ir toji moteriškė – susikabinę rankomis – abu laisva ranka laiko po krepšį – jie tokie rudi, dideli, kelioniniai – stovi abu ir gokso į mane – ir galop šitas Šaueris – arba Kukeris – vis vien ta pati galūnė „eris" – galvą guldau. – Ką ji čia veikia? – sako jis – sugrūsta iki papų į tą prakeiktą žemę – storžievis – Ką tai reiškia? – sako jis – Ką tai turėtų reikšti? – ir taip toliau – dar panašių niekų paistė – įprasti pliauškalai – Ar girdi mane? – sako jis – Girdžiu, sako jinai, Dieve, man padėk – Ką tai turi reikšti, sako jis, Dieve padėk? (*Paliauja dilinusi nagus, pakelia galvą, spokso į priekį*) O tu, sako jinai, kokia tavo prasmė, sako ji, ką tu turi reikšti? Jei dar stovi ant savo dviejų plokščiapadžių kojų ir tavo sena skrynia prikimšta skardinių su konservuotu šūdu, ir dar turi keletą pamainų apatinių kelnių, tai manai galįs tąsyti mane skersai ir išilgai po šią sušvinkusią dykynę – grubus padaras, abu vienas kito verti – (*staiga įniršusi*) – paleisk mano ranką ir, dėl Dievo meilės, atsikabink, sako ji, tučtuojau atsikabink! (*Pauzė. Vėl dilina nagus*) Kodėl jis jos neiškasa? – sako jis – čia juk tave turėjo omeny, brangusis – Kuriam galui ji šitokia jam reikalinga? – Kuriam galui jis šitoks reikalingas jai? – ir taip toliau – įprastas kliedesys. – Kuriam galui, sako jinai, taigi, dėl Dievo meilės, širdį turėtum. – Iškasti ją, sako jis, iškast ją reikia, šitokia ji neturi jokios prasmės. – Iškasti ją, o kuo sako ji. – Aš ją plikom rankom iškasčiau, sako jis – juodu bus buvę vyras – ir žmona. (*Dailina tylomis*) Ir nuėjo – ranka rankon – ir tie krepšiai – vos matyti, kaip pro rūką – paskui visai dingo – paskutinės žmogiškos būtybės – kurios čia dar buvo užklydę. (*Baigia brūžuot dešinę ranką, apžiūri, padeda dildę, spokso į priekį*) Keistas daiktas, ėmė ir išplaukė iš atminties. (*Pauzė*) Keistas? (*Pauzė*) Ne, čia viskas keista. (*Pauzė*) Bet

esu už tai dėkinga. (*Balsas lūžta*) Nepaprastai dėkinga. (*Nulenkia galvą. Pauzė. Pakelia galvą. Ramiai*) Nulenkti ir pakelti galvą, nulenkti ir pakelti, visados tas pats. (*Pauzė*) Na o dabar? (*Ilga pauzė. Pradeda krauti daiktus atgal į krepšį, dantų šepetėlį deda paskutinį. Ši operacija, kurią pertraukia nurodytos pauzės, skaido tolesnį tekstą*) Gal dar ankstoka – ruoštis – nakčiai – (*nebekrausto, kilsteli galvą, šypsosi*) – senasis stilius! – (*nebesišypso, vėl kraustinėja*) – ir vis dėlto aš tai darau – nakčiai ruošiuos – nes jaučiu, kad visai čia pat – skambutis miegoti – ir tariu sau – Vini – dabar jau ne kažin kiek beliko, Vini – iki skambučio miegoti. (*Paliauja krausčiusi daiktus, pakelia galvą*) Pasitaiko, kad suklystu. (*Šypsosi*) Bet nedažnai. (*Nebesišypso*) Pasitaiko, kad viskas tą dieną jau užbaigta, viskas padaryta, viskas pasakyta, viskas paruošta nakčiai, o diena dar nepraslinkus, toli gražu, ir naktis dar neatėjus, toli gražu. (*Šypsosi*) Bet nedažnai. (*Nebesišypso*) Tai va, skambutis miegoti, kai tik pajuntu, kad jis jau čia pat, ir pasirengiu nakčiai – (*gestas*) – va dėl to kartais aš suklystu – (*šypsosi*) – bet nedažnai. (*Nebesišypso. Vėl tvarkosi, kraustinėja*) Kitados manydavau – kad visi šie daiktai – jeigu jie sukraunami į krepšį – per anksti – jei sukraunami per anksti – tai juos galima vėl ištraukti – jei būtini – jei prireikia – ir taip toliau – ir vėl – atgal į krepšį – ir vėl atgal iš krepšio – kol skambutis – palieps miegoti. (*Nebesikuičia, pakelia galvą, šypsosi*) Bet ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso, vėl tvarko daiktus*) Įsivaizduoju, kad šitai – galėtų – pasirodyti keista – tai – ką pasakysiu – (*gręžiasi dėti revolverį į krepšį*) – jeigu – (*jau dės revolverį į krepšį, bet stabteli ir atsigręžia veidu į salę*) – jeigu – (*dedasi revolverį savo dešinėje, liaujasi kraustyti daiktus, pakelia galvą*) – jeigu viskas neatrodytų keista. (*Pauzė*) Be galo keista. (*Pauzė*) Niekad nė menkiausios permainos. (*Pauzė*) Ir tolydžio vis keisčiau ir keisčiau. (*Pauzė. Vėl palinksta prie žemės, ima paskutinį daiktą, t. y. dantų šepetėlį, ir pasisuka dėti jį į krepšį, tačiau tuo metu jos dėmesį patraukia kažkoks bruzdesys Vilio pusėje. Ji išsiriečia, atsilošia ir žiūri dešinėn, kas ten dedasi. Pauzė*) Nusibodo tūnoti urve, brangusis? (*Pauzė*) Ką gi, suprantu tave. (*Pauzė*) Savo šiaudinukės nepamiršk. (*Pauzė*) Nebe tas jau esi rėplinėtojas, koks buvai,

vargšeli mano. (*Pauzė*) Ne, nebe tas jau rėplinėtojas, kuriam atidaviau savo širdį. (*Pauzė*) Rankom ir keliais, balandėli, rankom ir keliais mėgink. (*Pauzė*) Keliais! Keliais! (*Pauzė*) Koks gi prakeikimas tas galėjimas judėti. (*Akimis seka, kaip Vilis šliaužia iš už kauburio jos pusėn, t. y. į tą vietą, kur jis buvo veiksmo pradžioje*) Dar viena pėda, Vili, ir tu jau prie tikslo. (*Pauzė, kol ji stebi tą paskutinę pėdą*) Va! (*Su nemažom pastangom atsigręžia į salę, trinasi sprandą*) Vos kaklo neišsinarinau, tavim besigrožėdama. (*Trinasi sprandą*) Bet verta buvo, tikrai buvo verta. (*Pasisvėrusi jo pusėn*) Žinai, apie ką aš kartkartėmis pasvajoju? (*Pauzė*) Apie ką aš kartkartėmis pasvajoju, Vili? (*Pauzė*) Kad tu pereitum gyventi šiapus, kur galėčiau tave matyti. (*Pauzė. Vėl veidu į salę*) Būčiau visai kita moteris. (*Pauzė*) Neatpažįstama. (*Kiek persisvėrus jo pusėn*) Nors kai kada ateitum į šią pusę, nors kartais, ir leistum man į tave prisižiūrėti iki valiai. (*Veidu į salę*) Tačiau tu negali, aš žinau. (*Nuleidžia galvą*) Žinau. (*Pauzė. Pakelia galvą*) Ką gi, šiaip ar taip – (*žvelgia į dantų šepetėlį, kurį laiko rankoj*) – iki skambučio. (*Už šlaito pasirodo Vilio pakaušis. Vini prisikišusi tyrinėja šepetėlį*) Visiškai garantuoti... (*pakelia galvą*)... kas tokio ten buvo? (*Pasirodo ranka su nosine, išskleidžia ją ant galvos, dingsta*) Natūralūs gryni... garantuoti... (*Pasirodo Vilio ranka su šiaudine skrybėle, uždeda ją, pakreipia ant galvos, dingsta*)... natūralūs gryni... a! meitėlio šeriai. (*Pauzė*) Tai kas gi iš tikrųjų yra meitėlis? (*Pauzė. Grįžteli į Vilį*) Kas iš tikrųjų yra meitėlis, Vili, ar žinai, aš to negaliu prisiminti (*Pauzė. Dar labiau persisveria jo pusėn, maldaujamai*) Kas yra meitėlis, Vili, pasakyk, būk geras!

Pauzė

VILIS. Kastruota vyriškos giminės kiaulė. (*Vini veidas nušvinta*) Auginama skerdimui.

Vini veidas dar labiau nušvinta. Vilis išskleidžia laikraštį, jo rankos nematomos. Viršutiniai pageltusių laikraščio lapų kraštai pasirodo abipus jo galvos. Vini spokso į priekį nušvitusiu veidu

VINI. Ak, tai bent laiminga diena! Būsiu turėjusi dar vieną laimingą dieną! (*Pauzė*) Vis dėlto. (*Pauzė*) Bent iki šiol.

Pauzė. Laiminga Vini veido išraiška dingsta. Vilis verčia lapą. Pauzė. Jis verčia dar vieną lapą. Pauzė

VILIS. Palankios perspektyvos apsukriam jaunuoliui.

Pauzė. Vini nusiima skrybėlaitę, pasisuka, ir jau dės ją į krepšį, bet stabteli, atsigręžia veidu į priekį. Šypsosi

VINI. Ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso. Vėl užsideda skrybėlaitę, įsmeigia akis į priekį, pauzė*) Na o dabar? (*Pauzė*) Dainuok. (*Pauzė*) Dainuok savo dainą, Vini. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Tai melskis. (*Pauzė*) Melskis, Vini, kalbėk savo maldą.

Pauzė. Vilis verčia lapą. Pauzė

VILIS. Ieškoma žvitraus berniuko.

Pauzė. Vini tebespokso į priekį. Vilis verčia lapą. Pauzė. Laikraštis dingsta. Ilga pauzė

VINI. Kalbėk savo senąją maldą, Vini.

Ilga pauzė

Antras veiksmas

Toks pat scenovaizdis.
Vilis nematomas.
Vini prasmegusi iki kaklo, skrybėlaitė ant galvos, akys užmerktos. Galva, kurios ji jau nebegali nei pakreipti, nei nuleisti, nei pakelti, atgręžta į priekį ir nė nekrusteli per visą veiksmą. Akis judina, kaip nurodyta. Krepšys ir skėtis kaip buvę. Revolveris guli gerai matomoj vietoj ant kauburio jos dešinėje. Ilga pauzė.
Garsiai skamba skambutis. Ji tučtuojau atsimerkia.
Skambutis nutyla. Ji spokso į priekį. Ilga pauzė

VINI. Pasveikinta būk, šventoji šviesa. (*Ilga pauzė. Ji užsimerkia. Garsiai skamba skambutis. Ji tučtuojau atsimerkia. Skambutis nuščiūva. Ji spokso į priekį. Ilgai šypsosi. Paskui nebesišypso. Ilga pauzė*) Kažkas vis dar mane stebi. (*Pauzė*) Kažkas vis dar manimi tebesirūpina. (*Pauzė*) Štai kas man atrodo nuostabiausia. (*Pauzė*) Akys žvelgia į mano akis. (*Pauzė*) Kaipgi ten tos nepamirštamos eilės? (*Pauzė. Akys žvelgia į dešinę*) Vili. (*Pauzė. Garsiau*) Vili. (*Pauzė. Žvelgia į priekį*) Ar dar tebegalima kalbėti apie laiką? (*Pauzė*) Sakyti, kad jau daug laiko praėjo, Vili, kai tave mačiau. (*Pauzė*) Kai tave girdėjau. (*Pauzė*) Tai ar galima sakyti? (*Pauzė*) Nagi sakoma, ir tiek. (*Šypsosi*) Senasis stilius! (*Nebesišypso*) Tiek nedaug bėra dalykų, apie kuriuos gali kalbėti. (*Pauzė*) Kalbi žmogus apie viską. (*Pauzė*) Apie visa, ką gali. (*Pauzė*) Kitados maniau... (*Pauzė*)... Sakau, kitados maniau, kad išmoksiu šnekėtis viena. (*Pauzė*) Noriu pasakyti – pati sau viena, lyg tyruose. (*Šypsosi*) Bet ne. (*Plačiau šypsosi*) Ne ne. (*Nebesišypso*) Vadinasi, tu tenai esi. (*Pauzė*) O ne, tu, be abejo, kaip ir kiti, jau

nebegyveni, tu, be abejo, numirei arba išėjai ir palikai mane, kaip ir kiti, tai nesvarbu, tu esi. (*Pauzė. Žvelgia kairėn*) Krepšys taip pat yra, toks kaip visada, aš jį matau. (*Pauzė. Žvelgia dešinėn*) Krepšys yra, Vili, kaip visada, savo vietoj, tas krepšys, kurį tu man dovanojai tą dieną... pirkiniams nešti. (*Pauzė. Žvelgia į priekį*) Tą dieną. (*Pauzė*) Kokią dieną? (*Pauzė*) Kitados melsdavausi. (*Pauzė*) Sakau, kitados melsdavausi. (*Pauzė*) Taip, turiu prisipažinti, kad melsdavausi. (*Šypsosi*) Bet dabar ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso, Pauzė*) Tada... Dabar... kaip visa tai sunkiai įkandama protui. (*Pauzė*) Visados buvau tokia, kokia esu, ir štai esu tokia nepanaši į tą, kokia buvau. (*Pauzė*) Esu vienokia, sakau, vienokia esu, paskui kitokia. (*Pauzė*) Čia vienokia, čia kitokia. (*Pauzė*) Taip nedaug tėra, ką galima sakyti, tai žmogus ir pasakai viską. (*Pauzė*) Visa, ką gali. (*Pauzė*) Ir jokios teisybės niekur nėra. (*Pauzė*) Mano rankos ir pečiai. (*Pauzė*) Mano krūtys? (*Pauzė*) Vili. (*Pauzė*) Koks Vilis? (*Staiga karštai teigdama*) Mano Vilis! (*Žvelgia į dešinę, šūkteli*) Vili! (*Pauzė. Garsiau*) Vili! (*Pauzė. Žvelgia į priekį*) Et, tuščia jo, nežinoti, tikrai geriau nežinoti visko, tai didelė malonė, štai visa, ko aš trokštu. (*Pauzė*) Taigi... tada... dabar... buksmedžio žaluma... šitai... Čarlis... bučiniai... šitai... visa tai... baisus vargas protui. (*Pauzė*) Bet manajam jokio vargo. (*Šypsosi*) Dabar jau ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso. Ilga pauzė. Užsimerkia. Garsiai skamba skambutis. Ji atsimerkia. Pauzė*) Išnyra akys, kurios tarytum užsimerkia ramybėje... kad matytų... ramybėje (*Pauzė*) Manosios ne. (*Šypsosi*) Dabar jau ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso, Ilga pauzė*) Vili. (*Pauzė*) Kaip tau atrodo, Vili, gal žemėje nebėra atmosferos? (*Pauzė*) Kaip tu manai, Vili? (*Pauzė*) Neturi jokios nuomonės? (*Pauzė*) Ką gi, panašu į tave, tu juk niekados apie nieką savo nuomonės neturėdavai. (*Pauzė*) Tai suprantama. (*Pauzė*) Visiškai. (*Pauzė*) Žemės rutulys. (*Pauzė*) Kartais mąstau. (*Pauzė*) Gal ne visai. (*Pauzė*) Kažkas vis dar tebelieka. (*Pauzė*) Nuo bet ko. (*Pauzė*) Visada palieka. (*Pauzė*) Gal užeis amžinas šaltis. (*Pauzė*) Nepaliaujamas, pražūtingas šaltis. (*Pauzė*) Grynas atsitiktinumas, taip aš manau, laimingas atsitiktinumas. (*Pauzė*) O taip, didžios malonės, didžios malonės. (*Pauzė*) O kas dabar?

(*Ilga pauzė*) Veidas. (*Pauzė*) Nosis (*Nudelbia akis ir šnairuoja į nosį*) Galiu ją matyti... (*šnairuodama*)... galiukas... šnervės... gyvybės alsavimas... tas išlenkimas, kuriuo tu taip žavėjaisi... (*atkiša lūpas*)... lyg ir lūpos šešėlis... (*vėl atkiša*)... jeigu jas ištempiu... (*iškiša liežuvį*)... liežuvis, žinoma... kuriuo tu taip žavėdavaisi... jeigu jį iškišu... (*vėl iškiša*)... pats galiukas... (*Žiūri į viršų*)... lyg ir kakta... antakis... veikiausiai tik įsivaizduoju... (*žvelgia į kairę*)... skruostas... ne... (*žvelgia į dešinę*)... ne... (*išpučia skruostus*)... net jeigu juos išpučiu... (*žiūri į kairę, vėl išpučia skruostus*)... ne... jokio raudonio. (*Žvelgia į priekį*) Štai ir viskas. (*Pauzė*) Krepšys, žinoma... (*žvelgia į kairę*)... gal truputį kaip pro miglą... bet vis dėlto krepšys. (*Žvelgia į priekį. Atsainiai*) Žemė, aišku, ir dangus. (*Žvelgia į dešinę*) Skėtis nuo saulės, kurį tu man dovanojai... tą dieną... (*pauzė*)... tą dieną... ežeras... meldai. (*Žvelgia į priekį. Pauzė*) Kokią dieną? (*Pauzė*) Kokie meldai? (*Ilga pauzė. Vini užsimerkia. Garsiai skamba skambutis. Vini atmerkia akis. Pauzė. Žvelgia į dešinę*) Braunikėlis, žinoma. (*Pauzė*) Tu gi Braunikėlį atsimeni, Vili, aš jį matau. (*Pauzė*) Braunikėlis yra čia, Vili, šalia manęs. (*Pauzė. Garsiai*) Braunikėlis yra čia, Vili. (*Pauzė. Žvelgia į priekį*) Štai ir viskas. (*Pauzė*) Ką aš be jų veikčiau? (*Pauzė*) Ką aš be jų veikčiau, kai dingsta žodžiai? (*Pauzė*) Spoksočiau į priekį, suspaudusi lūpas. (*Ilga pauzė, kol ji šitaip daro*) Negaliu. (*Pauzė*) Ak, taip, didžios malonės, didžios malonės. (*Ilga pauzė. Tyliai*) Kartais girdžiu garsus. (*Klausosi. Paskui įprastu balsu*) Bet nedažnai. (*Pauzė*) Tai palaima, garsai yra palaima, jie man padeda... prastumti dieną. (*Šypsosi*) Senasis stilius! (*Nebesišypso*) Taip, laimingos tos dienos, kai būna garsų. (*Pauzė*) Kai aš girdžiu garsus. (*Pauzė*) Kitados manydavau... (*pauzė*)... sakau, kitados manydavau, kad jie mano galvoje. (*Šypsosi*) Bet ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso*) Tai buvo gryna logika. (*Pauzė*) Protas. (*Pauzė*) Proto dar nesu praradusi. (*Pauzė*) Kol kas dar ne. (*Pauzė*) Ne visiškai. (*Pauzė*) Šis tas paliko. (*Pauzė*) Garsai. (*Pauzė*) Lyg koks tykus... byrėjimas, vos girdimas... irimas. (*Pauzė. Tyliai*) Tai daiktai, Vili. (*Pauzė. Įprastu balsu*) Krepšio viduj, lauke aplink krepšį. (*Pauzė*) Taip taip, daiktai turi savo gyvenimą, aš visada šitai sakau, *daiktai* turi gyvenimą. (*Pauzė*) Tarkim,

mano veidrodis, aš jam nereikalinga. (*Pauzė*) Skambutis. (*Pauzė*) Jis rėžia skaudžiai kaip peilis. (*Pauzė*) Kaip grąžtas. (*Pauzė*) Nebandyk apsimesti, kad jo negirdi. (*Pauzė*) Kaip dažnai... (*pauzė*)... sakau, kaip dažnai tardavau sau, apsimesk, Vini, dėkis negirdinti skambučio, nepaisyk tu jo, miegok sau ir atsibusk, miegok ir atsibusk, kada patinka, atsimerk ir užsimerk, kada panorėsi, arba taip, kaip tau patogiausia. (*Pauzė*) Atsimerk ir užsimerk, Vini, atsimerk ir užsimerk, visados tas pat. (*Pauzė*) Bet ne! (*Šypsosi*) Dar ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso. Pauzė*) Kas dabar? (*Pauzė*) Kas dabar, Vili? (*Ilga pauzė*) Dar yra, aišku, mano pasakojimas, kai jau nieko kito nebelieka. (*Pauzė*) Gyvenimas. (*Šypsosi*) Ilgas gyvenimas. (*Nebesišypso*) Prasideda įsčiose, kur kitados prasidėdavo gyvybė, Mildreda prisimena, ji prieš mirdama prisimins įsčias, prisimins motinos įsčias. (*Pauzė*) Dabar ji jau kokių ketverių ar penkerių metų ir neseniai gavo dovanų didelę vaškinę lelę. (*Pauzė*) Su visais drabužiais, visą komplektą. (*Pauzė*) Batukai, kojinytės, apatinukas, kelnaitės, rauktas sijonėlis, pirštinaitės. (*Pauzė*) Balto tinkliuko. (*Pauzė*) Balta šiaudinė skrybėlaitė su gumine juostele pasmakrėj. (*Pauzė*) Perlų vėrinys. (*Pauzė*) Maža paveiksluota pasakų knygutė, spausdinta, ją galima Lėlytei pakišti po pažasčia, kai vediesi pasivaikščioti, (*Pauzė*) Mėlyno krištolo akys, kurios atsimerkia ir užsimerkia. (*Pauzė. Pasakojamu tonu*) Saulė dar nebuvo patekėjusi, kai Mili atsikėlė, nusileido stačiais... (*pauzė*)... užsimetė naktinius marškinius, nusileido visiškai viena stačiais mediniais laiptais, atbula visom keturiom, nors jai buvo uždraudę tai daryti, ir įėjo į... (*pauzė*)... pirštų galais nušlepsėjo per tylų koridorių, įėjo į vaikų kambarį ir pradėjo nurenginėti Lėlytę. (*Pauzė*) Palindo po stalu ir pradėjo nurenginėti Lėlytę (*Pauzė*) Vis ją... bardama. (*Pauzė*) Staiga pelė – (*Ilga pauzė*) Tvardykis, Vini. (*Ilga pauzė. Šaukdama*) Vili! (*Pauzė. Garsiau*) Vili! (*Pauzė. Švelniai priekaištaudama*) Tavo elgesys paskutiniu metu kartais man atrodo labai keistas, Vili, niekada nemaniau, kad galėtum tyčia būti toks žiaurus. (*Pauzė*) Keistas? (*Pauzė*) Ne, (*Pauzė*) Čia tai ne. (*Šypsosi plačiau*) Dabar jau ne. (*Nebesišypso*) Ir vis dėlto... (*Staigiai sunerimusi*) Tikiuosi, kad neatsitiko nieko

blogo. (*Žvelgia į dešinę, garsiai*) Ar viskas gerai, brangusis? (*Pauzė. Žvelgia į priekį. Pati sau*) Dieve duok, kad tik jis nebūtų įlindęs priekin galva! (*Žvelgia į dešinę, garsiai*) Tu ten neužkliuvai, Vili? (*Pauzė. Taip pat garsiai*) Tu neįstrigai ten, Vili? (*Žvelgia į priekį, susirūpinusi*) Gal jis visą tą laiką šaukiasi pagalbos, o aš jo negirdžiu! (*Pauzė*) Žinoma, aš girdžiu šaukiant. (*Pauzė*) Bet tie šauksmai veikiausiai tik mano galvoj. (*Pauzė*) Nejau gali būti, kad... (*Pauzė. Įsitikinusi*) Ne ne, mano galva visada buvo pilna šauksmų. (*Pauzė*) Vos girdimų, nesuprantamų šauksmų. (*Pauzė*) Čia jie priartėja. (*Pauzė*) Čia nutolsta. (*Pauzė*) Tarytum vėjui pučiant. (*Pauzė*) Štai kas man atrodo nuostabiausia. (*Pauzė*) Jie nuščiūva. (*Pauzė*) Ak taip, didžios malonės, didžios malonės. (*Pauzė*) Diena dabar jau gerokai įpusėjusi. (*Šypsosi. Šypsena dingsta*) Ir vis dėlto gal dar per anksti man dainuoti. (*Pauzė*) Dainuoti per anksti yra pragaištinga, aš visada taip sakau. (*Pauzė*) Kita vertus, nereikėtų ir per ilgai uždelsti. (*Pauzė*) Pasigirsta skambutis miegoti, o žmogus dar nedainavai. (*Pauzė*) Diena slinko – (*šypteli, šypsena dingsta*) – ir praslinko, visiškai praslinko, ir nebuvo jokios dainos, nei šiokios, nei anokios. (*Pauzė*) Čia tai problema. (*Pauzė*) Žmogus negali dainuoti... Šiaip sau dainuoti, ne. (*Pauzė*) Daina pati atplaukia ant lūpų, tu nė nežinai kodėl, bet laikas netinkamas, ir ją užgniauži. (*Pauzė*) Tu sakai, va dabar tai metas, dabar arba niekada, ir negali. (*Pauzė*) Negali dainuoti, ir tiek. (*Pauzė*) Nė vienos gaidos. (*Pauzė*) Dar toks dalykas, Vili, jeigu jau apie tai prašnekom. (*Pauzė*) Liūdesys, kai padainuoji. (*Pauzė*) Ar tau pažįstamas toks jausmas, Vili? (*Pauzė*) Iš savo gyvenimo patirties. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Liūdesį po intymių lytinių santykių tai mes pažįstame, kaipgi. (*Pauzė*) Čia net su Aristoteliu tu būtum tos pačios nuomonės, Vili, man rodos. (*Pauzė*) Taip, žmogus žinai, kad taip bus, ir esi pasiruošęs. (*Pauzė*) Bet po dainavimo... (*Pauzė*) Trunka tas, aišku, neilgai. (*Pauzė*) Štai kas man nuostabiausia. (*Pauzė*) Kad liūdesys greit išblėsta. (*Pauzė*) Kaipgi ten skamba tos puikios eilės? (*Pauzė*) Tų manęs neminėk, tegul táta ta tá nebetemdo ta tá ta šešėliu niūriu... tu manęs neminėk... tegu širdgėla ta... tik linksmai nusijuok... tu manęs neminėk... neklausyk, negirdėk... tik sma-

giai nusijuok... tik linksmai uždainuok... (*Pauzė. Atsidususi*) Pamiršti žmogus savo klasikus. (*Pauzė*) Na, ne visus. (*Pauzė*) Dalį. (*Pauzė*) Dalis palieka atminty. (*Pauzė*) Štai kas man atrodo nuostabiausia, dalis tų klasikų palieka, kad galėtum prastumti dieną. (*Pauzė*) O taip, didžios malonės didžios malonės. (*Pauzė*) O dabar? (*Pauzė*) O dabar, Vili? (*Ilga pauzė*) Kviečiu, kad prieš mano sielos akis pasirodytų... misteris Šaueris – arba Kukeris. (*Ji užsimerkia. Garsiai skamba skambutis. Ji atsimerkia. Pauzė*) Susikabinę rankomis, laisvose rankose krepšiai. (*Pauzė*) Jau pražygiavę... gerą gyvenimo galą. (*Pauzė*) Nebe jauni, dar ne seni. (*Pauzė*) Stovi sau ir vėpso į mane. (*Pauzė*) O, sako jis, kitados krūtinė turėjo būti visai nieko sau. (*Pauzė*) Ir pečių, sako jis, kitados esu prastesnių matęs. (*Pauzė*) Kažin, ar ji tebejaučia savo kojas? – sako jis. (*Pauzė*) Kažin, ar jos kojos tebėra gyvos? – sako jis. (*Pauzė*) Ar ji ten, žemai, nuoga, ar apsivilkusi? – sako jis. (*Pauzė*) Paklausk, sako jis, man juk gėda. (*Pauzė*) Paklausti ją ko? – sako ji. (*Pauzė*) Ar tebėra gyvos jos kojos. (*Pauzė*) Ar ji ten žemai nuoga ar apsivilkusi. (*Pauzė*) Pats klausk, sako ji. (*Pauzė. Staiga įniršusi*) Paleisk mane, dėl Dievo meilės, ir atsikabink, tučtuojau atsikabink! (*Pauzė. Tokiu pat balsu, įniršusi*) Atsikabink, po paraliais! (*Šypsosi*) Bet ne. (*Šypsosi plačiau*) Ne ne. (*Nebesišypso*) Matau, kaip jie tolsta. (*Pauzė*) Susikabinę rankomis – ir su krepšiais. (*Pauzė*) Vos įžiūriu. (*Pauzė*) Dabar visai pranyko. (*Pauzė*) Paskutiniai žmogiški padarai, kurie čionai buvo užklydę. (*Pauzė*) Iki šiol. (*Pauzė*) O dabar? (*Pauzė. Tyliai*) Pagelbėk. (*Pauzė. Tyliai*) Pagelbėk, Vili. (*Pauzė. Tyliai*) Ne? (*Ilga pauzė. Pasakojamu tonu*) Staiga pelė užšoko jai ant šlaunelės, ir Mildreda persigando, paleido Lėlytę iš rankų ir ėmė klykti – (*Vini staiga suspinga*) ir klykė ir klykė – (*Vini du sykius klykteli*) – klykė ir klykė ir klykė ir klykė, kol visi subėgo, visi vienais naktiniais baltiniais – tėtis, mamytė, auklė ir... senoji Enė – pažiūrėti, kas atsitiko... (*Pauzė*)... kas ten Viešpatie Dieve atsitiko. (*Pauzė*) Per vėlai. (*Pauzė*) Per vėlai. (*Ilga pauzė. Vos girdimai*) Vili. (*Pauzė. Įprastu balsu*) Tuščia jo, dabar jau nedaug beliko iki skambučio miegoti. (*Pauzė*) Tada gali užmerkti akis, tada *privalai* užmerkti akis – ir būti užsimerkusi. (*Pauzė*) Kam vėl visa

tai kartoti. (*Pauzė*) Kitados galvodavau... (*pauzė*)... sakau, kitados galvodavau, kad viena sekundės dalelytė ničniekuo nesiskiria nuo kitos. (*Pauzė*) Kadaise sakydavau... (*pauzė*)... sakau, kadaise sakydavau: Vini, tu esi nekintanti, viena sekundės dalelytė ničniekuo nesiskiria nuo kitos. (*Pauzė*) Kam vėl visa tai traukti iš atminties? (*Pauzė*) Tiek nedaug yra dalykų, kuriuos žmogus gali traukti iš atminties, kad trauki viską. (*Pauzė*) Viską, ką gali. (*Pauzė*) Man skauda sprandą! (*Pauzė. Staigiai įširdusi*) Man skauda sprandą! (*Pauzė*) Va, dabar geriau. (*Irzlokai*) Viskas su saiku. (*Ilga pauzė*) Neturiu daugiau ką veikti. (*Pauzė*) Nei ką sakyti. (*Pauzė*) Bet daugiau pasakyti privalau. (*Pauzė*) Va kur problema. (*Pauzė*) Ne, pasaulyje turi kažkas pajudėti, aš toliau nebeištversiu. (*Pauzė*) Koks zefyras. (*Pauzė*) Koks dvelktelėjimas. (*Pauzė*) Kaip ten tos nemirtingos eilės? (*Pauzė*) Jau galėjo būti stojusi amžinoji tamsa. (*Pauzė*) Juoda naktis be galo be krašto. (*Pauzė*) Tik atsitiktinumas, manau, laimingas atsitiktinumas. (*Pauzė*) Ak taip, malonės su kaupu. (*Ilga pauzė*) O kas dabar? (*Pauzė*) Kas dabar, Vili? (*Ilga pauzė*) Toji diena. (*Pauzė*) Rausvas putojantis šampanas. (*Pauzė*) Laibos taurelės. (*Pauzė*) Išėjo paskutinis svečias. (*Pauzė*) Paskutinis tostas, kai kūnas glaudžiasi prie kūno. (*Pauzė*) Tas žvilgsnis. (*Ilga pauzė*) Kokia diena? (*Ilga pauzė*) Koks žvilgsnis? (*Ilga pauzė*) Girdžiu šaukiant. (*Pauzė*) Dainuok. (*Pauzė*) Dainuok savo seną dainą, Vini.

Ilga pauzė. Staiga Vini suklūsta. Akys nukrypsta dešinėn. Iš už dešiniojo kauburio šlaito kyšteli Vilio galva. Jis keturpėsčias, pritrenkiamai išsipustęs – cilindras, vizitinis švarkas, dryžuotos kelnės ir t. t., rankose baltos pirštinės. Labai ilgi vešlūs balti ūsai, tarytum seno aukšto karininko. Jis stabteli, įsispokso į priekį, susiglosto ūsus. Visiškai išlenda iš už kauburio, atsigręžia kairėn, stabteli, žvelgia į Vini. Visom keturiom atsibogina į vidurį, stabteli, atgręžia galvą į salę, spokso į priekį, glostosi ūsus, tvarko kaklaryšį, pasitaiso cilindrą, dar kiek pasistūmėja į priekį, stabteli, nusiima cilindrą ir žvelgia į Vini. Dabar jis netoli centro, jai matomame plote. Nebeįstengdamas ilgai būti iškelta galva, nudelbia akis žemėn

VINI (*salonų damos tonu*). Ak, koks netikėtas malonumas! (*Pauzė*) Kaip tą dieną, kai tu inkšdamas atėjai prašyti mano rankos!

(*Pauzė*) Aš dievinu tave, Vini, būk mano. (*Jis pakelia akis*) Gyvenimas be manosios Vin – žiauri kančia. (*Ji pradeda kikenti*) Bet ir išsidabinai tu, yra į ką akis paganyti! (*Kikena*) O kurgi gėlės? (*Pauzė*) Kurios šiandien šypsosi. (*Vilis nuleidžia galvą*) Kas ten tau ant sprando, bene piktvotė? (*Pauzė*) Žiūrėk tik, neužleisk, Vili, kol ji dar tavęs nesurietė. (*Pauzė*) Kur tu visą tą laiką buvai? (*Pauzė*) Ką tu visą tą laiką veikei? (*Pauzė*) Persirenginėjai? (*Pauzė*) Argi negirdėjai, kaip šaukiausi tavęs? (*Pauzė*) Gal buvai įstrigęs savo urve? (*Pauzė. Jis pakelia galvą, žvelgia aukštyn*) Va šitaip gerai, Vili, žiūrėk į mane. (*Pauzė*) Pasotink savo senas akis, Vili. (*Pauzė*) Ar dar kas nors tebėra užsilikę? (*Pauzė*) Kas nors užsilikę? (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Tu gi žinai, aš negalėjau deramai prisižiūrėti. (*Jis nuleidžia galvą*) Tave tai dar galima atpažinti, nors truputį. (*Pauzė*) Gal tu sumanei dabar persikelti čionai, į šią pusę... bent neilgam? (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Tik trumpas vizitas? (*Pauzė*) Apkurtai tu, Vili, ar ką? (*Pauzė*) Nebyliu pasidarei? (*Pauzė*) Žinau, tu niekad nebuvai mėgėjas kalbėti. Aš tave dievinu, Vini, būk mano, ir daugiau nuo tos dienos ničnieko, vien pikantiškos nuotrupos iš iliustruoto savaitraščio. (*Žvelgia į priekį. Pauzė*) Tiek jau to, bene čia svarbu, štai ką aš visados sakau, šiaip ar taip, diena bus buvusi laiminga, dar viena laiminga diena. (*Pauzė*) Nedaug jau liko laukti, Vini. (*Pauzė*) Girdžiu šaukiant. (*Pauzė*) Ar tu kada girdi šaukiant, Vili? (*Vėl žvelgia į Vilį*) Vili. (*Pauzė*) Pažvelk dar į mane, Vili. (*Pauzė*) Dar sykį, Vili. (*Jis pakelia akis. Ji laimingu balsu*) O! (*Pauzė. Vini sukrėsta*) Kas gi tave kamuoja, Vili, dar niekad nemačiau tokios veido išraiškos! (*Pauzė*) Užsidėk skrybėlę, brangusis, čia saulė kalta, kam tos ceremonijos, aš dėl to nepyksiu. (*Jis numeta skrybėlę ir pirštines ir pradeda ropoti kauburio šlaitu pas ją į viršų. Nušvitusi*) Ak, tik pažiūrėkit, neįtikėtina! (*Jis stabteli, viena ranka laikydamasis už kauburio, ropoja aukštyn*) Nagi, brangusis, pirmyn, dar pasispausk, duok garo, aš tau šauksiu ir drąsinsiu. (*Pauzė*) Ar tu manęs įsigeidei, Vili?.. Ar gal ko kito? (*Pauzė*) Ar tu nori paliesti mano veidą... dar sykį? (*Pauzė*) Ar tu įsigeidei bučinio, Vili... ar gal ko nors kito? (*Pauzė*) Buvo metas, kai aš būčiau galėjusi tau ranką ištiesti. (*Pauzė*) O anksčiau dar buvo metas, kai ištiesdavau

tau ranką. (*Pauzė*) Tau visada verkiant reikėjo rankos, Vili. (*Jis čiūžteli atgal į kauburio papėdę ir lieka gulėti kniūbsčias*) Bumpt! (*Pauzė. Jis pasikelia ant rankų ir kojų, grįžteli veidą į ją*) Pamėgink dar kartą, Vili, aš šauksiu ir drąsinsiu tave. (*Pauzė*) Nežiūrėk į mane šitaip! (*Pauzė. Įsiaudrinusi*) Nežiūrėk į mane šitaip! (*Pauzė. Tyliai*) Ar tu iš galvos išėjai, Vili? (*Pauzė. Vėl tyliai*) Seno vargšo savo proto netekai, Vili?

Pauzė

VILIS (*vos girdimai*). Vin.

Pauzė. Vini žvelgia į priekį. Jos veidas švinta – sulig kiekviena akimirka vis labiau

VINI. Vin! (*Pauzė*) Ak, ši diena iš tikrųjų yra laiminga diena, būsiu turėjusi dar vieną laimingą dieną! (*Pauzė*) Kad ir kažin kas. (*Pauzė*) Bent iki šiol.

Pauzė. Bando niūniuoti dainos pradžią, paskui tyliai užtraukia melodiją, kuri sklido iš grojančios skrynelės

Lūpos tyli
Ar tu myli –
Nežinau,
Bet iš rankų
Tavo rankų
Numanau...
Valso sūkury
Šoku lyg sapne,
Tavo akys
Man pasakė:
Myli mane!

Pauzė. Palaiminga išraiška Vini veide užgęsta. Ji užmerkia akis. Garsiai skamba skambutis. Ji atsimerkia. Šypsosi, spoksodama į priekį. Šypsodamasi nukreipia žvilgsnį į Vilį, kuris tebestovi keturpėsčias ir žvelgia į ją. Vini šypsena dingsta. Juodu žvelgia į vienas kitą

Ilga pauzė

VISI, KURIE KRINTA

Radijo pjesė

Vertė Saulius Repečka

Veikėjai:

PONIA RUNI (MEDI) – į aštuntą dešimtį įžengusi dama
KRISTIS – vežikas
PONAS TAILERIS – išėjęs į pensiją vekselių makleris
PONAS SLOKAMAS – hipodromo tarnautojas
TOMIS – nešikas
PONAS BARELAS – stoties viršininkas
PANELĖ FIT – į ketvirtą dešimtį įžengusi mergina
MOTERS BALSAS.
DOLI – maža mergaitė
PONAS RUNI (DENAS) – ponios Runi vyras, aklas
DŽERIS – mažas berniukas

Kaimo garsai. Avis, paukštis, karvė, gaidys – atskirai, paskui visi kartu. Tyla.

Ponia Runi vieškeliu eina į stotį. Velkamų kojų žingsniai. Iš namo prie kelio sklinda vos girdima muzika. „Mirtis ir mergelė" Žingsniai sulėtėja, nutyla*

PONIA RUNI. Vargšelė. Vienui viena šioj senoj griuvenoj.

Muzika pagarsėja. Aplinkui viskas nutilę, skamba tik muzika. Vėl pasigirsta žingsniai. Muzika nutyla. Ponia Runi niūniuoja melodiją. Niūniavimas nuslopsta. Artėja dardantys ratai. Vežimas sustoja. Žingsniai sulėtėja, taip pat sustoja

PONIA RUNI. Tai jūs, Kristi?
KRISTIS. Tas pats, ponia.
PONIA RUNI. Aš ir žiūriu – arklėnas pažįstamas. Kaip jūsų vargšės žmonos sveikata?
KRISTIS. Negerėja, ponia.
PONIA RUNI. O vargšės dukters?
KRISTIS. Neblogėja, ponia.
Tyla
PONIA RUNI. Kodėl jūs sustojote? (*Pauzė*) O kodėl aš sustojau?
Tyla
KRISTIS. Dienelė – kaip tik žirgų lenktynėms, ponia.
PONIA RUNI. Žinoma, žinoma. (*Pauzė*) Tiktai ar išsilaikys tokie orai? (*Pauzė. Jausmingai*) Tiktai ar išsilaikys tokie orai?
Tyla
KRISTIS. Aš va galvoju, ar jums ne...

* „Mirtis ir mergelė" – F. Schuberto kūrinio (op. 7, Nr. 3) pavadinimas.

PONIA RUNI. Tsss! (*Pauzė*) Nejaugi jau girdžiu pašto traukinį? Dieve, negali būti!

Tyla. Sužvengia arklėnas. Tyla

KRISTI. Nė velnio ne paštinis!

PONIA RUNI. Ak, ačiū Dievui! O aš jau būčiau galėjusi prisiekt, kad girdžiu jį atidundant bėgiais tolumoj. (*Pauzė*) Tai mat kaip prunkščia arklėnai. Ką gi, nieko nuostabaus.

KRISTI. Aš va svarstau, ar jums nereikia trupučio mėšlo?

PONIA RUNI. Mėšlo? Kas per mėšlas?

KRISTI. Tvarto mėšlas.

PONIA RUNI. Tvarto mėšlas... Man mielas jūsų atvirumas, Kristi. (*Pauzė*) Paklausiu šeimininko. (*Pauzė*) Kristi.

KRISTIS. Taip, ponia.

PONIA RUNI. Ar jums tai, kaip aš kalbu, nepasirodė... keista? *(Pauzė)* Aš ne apie balsą. (*Pauzė*) Ne, turiu omeny žodžius. (*Pauzė. Greičiau pati sau*) Rodos, vartoju paprasčiausius žodžius, bet vis tiek, kai aš kalbu, kartais atrodo labai... keista. (*Pauzė*) Dievuliau! Kas jam ten daros?

KRISTIS. Nepaisykite, ponia, ak ir duoda garo jis šiandien.

Tyla

PONIA RUNI. Mėšlas? Ir kam gi mums mėšlas, kai turi tiek metų? (*Pauzė*) Kodėl jūs kulniuojat keliu pėsčias? Kodėl neužsilipat ant savo mėšlo, nevažiuojat vežimu? Gal jums nuo aukščio svaigsta galva?

Tyla

KRISTIS (*arklėnui*). No! *Pauzė. (Garsiau)* Noo! Ei, uuch, tai velnio padaras!

Tyla

PONIA RUNI. Jis nė nekrūptelėjo. (*Pauzė*) Man taip pat reikia eiti, nes dar pavėluosiu į stotį. (*Pauzė*) Ką tik jis bliovė ir kapstė kanopa žemę. O dabar nesiteikia nė krustelėti. Sušerkite jam gerai per pasturgalį.

Pliaukši botagas. Pauzė

Stipriau!

Pliaukši botagas. Pauzė

Nagi! Jeigu mane kas nors šitaip paakintų, aš jau nedelsčiau. (*Pauzė*) Ak! Kaip jis žiūri į mane! Akys didžiulės, drėgnos, iškankintos gylių! Turbūt jei eičiau toliau ir pasitraukčiau jam iš akių...

Pliaukši botagas

Ne, ne! Pakaks! Paimkit jį už apynasrio ir nusukit nuo manęs jo akis. Ak, koks siaubas! (*Ji eina toliau. Velkamų kojų žingsniai*) Ką aš padariau, kad to nusipelniau, už ką, už ką? (*Velkamų kojų žingsniai*) Jau taip seniai ... Ne! Ne! (*Velkamų kojų žingsniai. Deklamuoja*) „Tiktai atodūsiu gailiu... param pam pam pam... jau taip seniai skriaudų patirta". (*Sustoja*) Kaip man eiti toliau, aš nebegaliu. Ak, tėkšiuos ant kelio kaip karvės blynas ir nebetysosiu. Pasklisiu plačiai į šalis kaip pliurzė, aplipusi sąšlavom, dulkėm ir musėm, ir tegu mane šaukšteliu susemia. (*Pauzė*) Dieve, vėl šitas pašto traukinys. Kas gi man čia nutiks? (*Vėl pasigirsta velkamų kojų garsas*) Ak, pati žinau, aš – sena isterikė ragana, prikamuota vargo, verkšlenimo, poniškumo, bažnyčios lankymo, podagros ir bevaikystės. (*Pauzė. Trūkčiojamai*) Mini! Mažute Mini! (*Pauzė*) Meilė – tai visa, ko prašiau, truputis meilės, kasdien, dukart per dieną, penkiasdešimt metų meilės dukart per dieną, reguliariai, kaip pas Paryžiaus mėsininką, ir kokiai normaliai moteriai reikia švelnumo? Ryte pakšt į skruostą, po ausimi, vakare – vėl pakšt pakšt, kol tau žandenos ataugs. Ak, štai ir jie, mano puikieji palėpščiai!

Velkamų kojų garsas. Dviračio skambutis. Tai senasis ponas Taileris vejasi ją dviračiu, jis taip pat važiuoja į stotį. Cypteli stabdžiai. Sulėtinęs greitį, jis rieda šalia jos.

PONAS TAILERIS. Ponia Runi! Atleiskit, skrybėlės nenukelsiu. Dar nuvirsiu. Dieviškas oras žirgų lenktynėms.

PONIA RUNI. Ak, pone Taileri! Jus mane mirtinai išgąsdinot! Prisėlinot kaip medžiotojas prie stirnos! Ak!

PONAS TAILERIS (*žaismingai*). Aš jums skambinau, ponia Runi, vos jus išvydęs, užguliau dviračio skambutį, jau nesiginčykit.

PONIA RUNI. Jūs ir jūsų skambutis, pone Taileri, yra du visiškai skirtingi dalykai. Kokios naujienos apie jūsų vargšę dukterį?

PONAS TAILERIS. Puikios, puikios. Jai viską pašalino, na, suprantate... visus tuos... aaa... niekus. Dabar likau be anūkų.

Velkamų kojų garsas

PONIA RUNI. Vaje, kaip jūs siūbuojat! Nulipkite, meldžiu jūsų, arba pavažiuokite toliau.

PONAS TAILERIS. O gal imsiu ir švelniai atsiremsiu ranka į jūsų petį, ponia Runi, ir ką pasakysite? (*Pauzė*) Ar neprieštarautumėt?

PONIA RUNI. Ne, pone Runi, tai yra, pone Taileri, man iki gyvo kaulo įgriso lengvos seniokiškos rankos ant mano pečių ir kitų idiotiškų vietų, mirtinai įgriso. Dangau, juk tai Konolio furgonas! (*Sustoja)*

Autofurgono ūžesys. Jis priartėja ir bildėdamas nudarda prošal. Dardesys nuščiūva

Ar jums viskas gerai, pone Taileri? (*Pauzė*) Na, kurgi jis? (*Pauzė*) Aa, štai kur jūs! (*Vėl pasigirsta velkamų kojų garsas*) Lėkė taip, kad vos neužkabino.

PONAS TAILERIS. Aš žaibiškai nušokau ant žemės.

PONIA RUNI. Iškišti iš namų nosį – tikrai savižudybė. Tačiau kokia nauda iš sėdėjimo namie, pone Taileri? Kas yra sėdėjimas namie? Lėtas irimas. Na štai, apdulkėjom nuo galvos ligi kojų. Atleiskit, ką jūs pasakėt?

PONAS TAILERIS. Nieko, ponia Runi, nieko, aš tik šiaip, keikiau po nosim Dievo pasaulį ir žmones, sau po nosim, ir tą drėgną šeštadienio popietę, kai jame atsiradau. Man vėl nuleido užpakalinę padangą. Prieš išvažiuodamas ją pripūčiau. Ir še tau – riedu ant ratlankio.

PONIA RUNI. Ak, kaip gaila!

PONAS TAILERIS. Jei būtų priekinė, nė žodžio nesakyčiau. Betgi užpakalinė! Užpakalinė! Sankaba! Tepalai! Stabdžiai! Važiuoklė! Ne! To jau per daug!

Velkamų kojų garsas

PONIA RUNI. Mes turbūt baisiai vėluojame, pone Taileri, aš net bijau pažvelgti į laikrodį.

PONAS TAILERIS (*karčiai*). Vėluojame! Važiuodamas dviračiu, ir tai vėluodavau. O dabar – dvigubai vėluojame, trigubai, keturgubai. Geriau jau būčiau netaręs nė žodžio ir jus aplenkęs.

Velkamų kojų garsas

PONIA RUNI. Ką jūs pasitinkate, pone Taileri?

PONAS TAILERIS. Hardį. (*Pauzė*) Mes kadaise abu nuo nulio pradėjom. (*Pauzė*) Kartą išgelbėjau jam gyvybę. (*Pauzė*) Aš to nepamiršau.

Velkamų kojų garsas. Žingsniai nutyla

PONIA RUNI. Pastovėkim valandėlę, kol tos šlykščios dulkės nusės ant dar šlykštesnių kirmių.

Tyla. Kaimo garsai

PONAS TAILERIS. Koks dangus! Kokia šviesa! Ak, ką ir kalbėti, kaip malonu tokiu oru būti gyvam ir išeiti iš ligoninės.

PONIA RUNI. Gyvam?

PONAS TAILERIS. Na, sakykime, pusgyviam.

PONIA RUNI. Kalbėkite savo vardu, pone Taileri. Aš toli gražu ne pusgyvė, ir nepanašu, kad tokia greitai būsiu. (*Pauzė*) Kodėl mes čia stovime? Šios dulkės per amžius nenusės. Be to, kam joms nusėsti, pravažiuos kokia didelė ūžianti mašina, ir jos vėl šaus sūkuriu ligi dangaus.

PONAS TAILERIS. Tai gal mums geriau eiti?

PONIA RUNI. Ne.

PONAS TAILERIS. Na, ponia Runi...

PONIA RUNI. Eikit, pone Taileri, eikit sau, palikit mane, aš noriu pasiklausyti balandėlių burkavimo.

Balandžių burkavimas

Jei pamatysite mano vargšą aklą Deną, pasakykit jam, kad aš ėjau jo pasitikti, ir staiga man vėl užėjo, užplūdo kaip potvynis. Pasakykite jam – jūsų vargšė žmonelė prašė jums pasakyti, kad ją vėl tarsi užliejo potvynis... (*balsas užsikerta*) ir ji paprasčiausiai nuėjo namo... Tiesiai namo.

PONAS TAILERIS. Na, ponia Runi, na na, pašto traukinys dar nepravažiavo, įsikibkite man į laisvą ranką, ir mes be jokio vargo suspėsime.

PONIA RUNI (*pasikūkčiodama*). Ką? Na, kas gi čia daros? (*Aprimusi*) Ar jūs nematote, kaip man sunku? (*Piktai*) Nejaugi nė trupučio negerbiat svetimos nelaimės? *(Pasikūkčiodama)* Mini! Brangioji Mini!

PONAS TAILERIS. Na, ponia Runi, na na, pašto traukinys dar nepravažiavo, įsikibkite į mano laisvą ranką, ir mes be jokio vargo suspėsime.

PONIA RUNI (*trūkčiojamu balsu*). Dabar jai būtų jau penkta dešimtis, nežinau, gal penkiasdešimt, ji kauptų savo dailaus kūnelio jėgas, ruošdamasi amžiaus permainai...

PONAS TAILERIS. Na, ponia Runi, na na, pašto traukinys...

PONIA RUNI (*pratrūkdama*). Važiuosit jūs ar ne, pone Runi, tai yra pone Taileri, ar pagaliau važiuosit? Ar liausitės prie manęs kabinėjęsis? Kas čia per šalis, kur moteris negali lieti savo širdies keliuose ir kryžkelėse, netrukdoma atitarnavusių vekselių maklerių!

Ponas Taileris ketina sėstis ant dviračio

Viešpatie, juk jūs nevažiuosit nuleistu ratu!

Ponas Taileris užsiropščia ant dviračio

Jūs sutrinsit savo padangą į skutus!

Ponas Taileris pasileidžia iš vietos. Tolstantys minamo dviračio garsai. Tyla. Burkuoja balandžiai

Įsimylėję paukšteliai. Bučiuojasi snapeliais visą vasarą miškuos. (*Pauzė*) Ak, prakeiktas korsetas! Kaip jį man čia atlaisvinti, nepažeidžiant padorumo. Pone Taileri! Pone Taileri! Sugrįžkit ir atvarstykit man raištelius po žiogriu! (*Griausmingai kvatoja, nutyla*) Kas čia man daros, kas čia man daros? Niekaip nenurimstu, neriuos iš savo seno purvino kailio, man sprogsta makaulė, ak, kad subirčiau į atomus, atomus! (*Nesavu balsu*) Atomus! (*Tyla. Balandžių burkavimas. Silpnu balsu*) Dieve! (*Pauzė*) Dieve!

Pasigirsta artėjančios mašinos ūžesys. Automobilis sustoja greta ponios Runi, burzgia variklis. Tai ponas Slokamas, hipodromo tarnautojas

PONAS SLOKAMAS. Kas jums, ponia Runi? Jūs dvilinkai perlinkus. Skauda pilvą?

Tyla. Ponia Runi nevaržomai kvatoja. Pagaliau

PONIA RUNI. Ak, čia mano senas gerbėjas, sporto tarnautojas su savo limuzinu.

PONAS SLOKAMAS. Ar leisite jus pavėžėti, ponia Runi? Gal mums pakeliui?

PONIA RUNI. Taip, pone Slokamai. Mums visiems pakeliui. (*Pauzė*) Kaip laikosi jūsų vargšė mama?

PONAS SLOKAMAS. Ačiū, nuodėmė būtų skųstis. Stengiamės, kad mažiau kentėtų. Didi pareiga, ponia Runi, ar ne tiesa?

PONIA RUNI. Žinoma, pone Slokamai, didi pareiga, aš net nežinau, kaip jums ir pavyksta. (*Pauzė. Ji smarkiai vožia sau per skruostą*) Ak, vapsvos!

PONAS SLOKAMAS (*šaltai*). Tai ar leisite jus pavėžėti, ponia?

PONIA RUNI (*su perdėtu entuziazmu*). Ak, tai būtų nuostabu, pone Slokamai, tiesiog nuostabu. (*Suabejojusi*) Tik ar įlipsiu aš, jūs taip aukštai pakilęs, tai yra turiu galvoj šias naujas padangas. (*Atidaromų durelių garsas. Ponia Runi stengiasi įlipti*) O negalima nuimti šito stogo? Ne? (*Ponios Runi šnopavimas*) Ne... negaliu... Jums teks išlipti, pone Slokamai, ir pastumti mane. (*Pauzė*) Kas yra? (*Pauzė. Susikrimtusi*) Tai jūs pasiūlėte, pone Slokamai, o ne aš. Važiuokit, sere, važiuokite savo keliu.

PONAS SLOKAMAS (*išjungia variklį*). Tuojau, ponia Runi, tuojau, palaukite, ir aš toks pat sustingęs, kaip ir jūs. (*Triukšmingai keliasi nuo vairuotojo sėdynės*)

PONIA RUNI. Sustingęs! Aš sustingusi! Juk liumpsiu visa kaip drebučiai. (*Sau po nosim*) Senas paleistuvis!

PONAS SLOKAMAS (*atsistojęs už jos*). Na, ponia Runi, kaip mes darysim?

PONIA RUNI. Tarsi aš būčiau ryšulys, pone Slokamai, drąsiau. (*Pauzė. Šnopavimas*) Štai taip! (*Šnopavimas*) Žemiau! (*Šnopavimas*) Luktelėkit! (*Pauzė*) Ne, nepaleiskit! (*Pauzė*) Sakykime, kad aš įlipsiu, o kaip išlipsiu?

PONAS SLOKAMAS (*sunkiai alsuodamas*). Išlipsit, ponia Runi, išlipsit. Gal jūsų ir nepavyks įlaipinti, bet jau išlipti tai tikrai pavyks. (*Vėl įsirėžia stengdamasis padėti*)

PONIA RUNI. Ak!.. Žemiau!.. Nebijokit! Mūsų jau nebe tas amžius, kai... Na! ... Štai!.. Pakiškit petį! Ak!.. (*Sukikena*) Puiku! Op! Op! Ak! Įlindau!

Ponas Slokamas dūsuoja. Jis užtrenkia dureles. Ponia Runi surinka

Suknelė! Jūs prispaudėt mano suknelę!

Ponas Slokamas atidaro dureles. Ponia Runi išlaisvina suknelę. Tūžmingai ir nesuprantamai murmėdamas ponas Slokamas apeina mašiną. Sopulingas ponios Runi balsas

Mano gražioji suknelė!

Ponas Slokamas sėdasi į savo vietą, užtrenkia dureles, pasuka raktelį. Variklis neužsiveda. Jis atleidžia raktelį.

Ką pasakys Denas, mane išvydęs?

PONAS SLOKAMAS. O jis ką – ėmė ir praregėjo?

PONIA RUNI. Ne, aš turiu galvoj, kai jis supras. Ką jis pasakys, kai apčiuops skylę?

Ponas Slokamas užgula starterį. Rezultatas tas pats. Tyla

Ką jūs ten veikiat, pone Slokamai?

PONAS SLOKAMAS. Žiūriu sau prieš nosį, ponia Runi, per priekinį stiklą į tuštumą.

PONIA RUNI. Užveskit ją, maldauju, ir važiuojam. Koks siaubas!

PONAS SLOKAMAS (*susimąstęs*). Visą rytą ėjo lyg peilis per sviestą, ir še tau, be gyvybės ženklų. Ir daryk žmonėms gera. (*Pauzė. Viltingai*) Gal jį išjungti? (*Taip ir padaro, užgula starterį. Variklis riaumoja. Ponas Slokamas stengiasi ją perrėkti*) Jis užsikirto! (*Truputį paspaudžia akseleratorių, įjungia pirmą pavarą, pajuda, perjungia aukštesnę pavarą*)

PONIA RUNI (*susijaudinusi*). Atsargiai! Višta.

Cypia stabdžiai. Kudakuoja višta

Ak, motin, juk jūs užvažiavot ant jos. Važiuojam, važiuojam!

Mašina įgauna greitį. Pauzė

Kokia mirtis! Nerūpestingai kapstėsi mėšle ant kelio, saulutėje vis pasimėgaudama dulkių voniomis, ir štai – bach! – visi rūpesčiai baigti. (*Pauzė*) Jau nebedės kiaušinių, nebetupės ant jų... Sykį garsiai sukudakavo, ir... ramybė. (*Pauzė*) Jai vis tiek anksčiau ar vėliau būtų perrėžę gerklę. (*Pauzė*) Atvažiavome. Išleiskit mane. (*Mašina stabdoma, sustoja, burzgia variklis. Ponas Slokamas signalizuoja. Pauzė. Garsiau. Pauzė*) Kam tai darote, pone Slokamai? Mes stovime, pavojus praėjo, o jūs pypsit. Užuot pypsėjęs dabar, verčiau būtumėt papypsėjęs tai nelaimėlei.

Ausį rėžiantis signalas. Ant viršutinių stoties platformos laiptelių pasirodo Tomis, nešikas

PONAS SLOKAMAS (*šaukia*). Nusileisk čia, Tomi, padėk šiai damai, ji užstrigo.

Tomis nusileidžia laiptais

Atidaryk dureles, Tomi, išleisk ją.

Tomis atidaro dureles

TOMIS. Žinoma, pone. Puikus oras žirgų lenktynėms, pone. Ar numanote, pone, kas...

PONIA RUNI. Nekreipkit į mane dėmesio. Nė menkiausio dėmesio. Manęs paprasčiausiai nėra. Gerai žinomas faktas.

PONAS SLOKAMAS. Daryk ko prašomas, Tomi, dėl Dievo meilės.

TOMIS. Taip, pone. Nagi, ponia Runi... (*Traukia ją iš mašinos*)

PONIA RUNI. Palauk, Tomi, nagi palauk tu, netempk manęs taip, leisk pasisukti ir padėti kojas ant žemės. (*Stengiasi tai padaryti*) Na, štai.

TOMIS (*tempia ją lauk*). Plunksneles pasaugokit, ponia. (*Šnopavimas*) Jau lengviau, lengviau...

PONIA RUNI. Na palauk, dėl Dievo meilės, nutrauksi man galvą!

TOMIS. Pasilenkit, ponia Runi, pasilenkit, o galvutę iškiškit laukan.

PONIA RUNI. Pasilenkit! Mano amžiuje! Sapalionės!

TOMIS. Palenkit ją, pone.

Abudu stena

PONIA RUNI. Fu!

TOMIS. Na! Jau eina! Galit išsitiesti, ponia! Štai!

Ponas Slokamas užtrenkia dureles

PONIA RUNI. Aš išlipau?

Pasigirsta piktas pono Barelo, stoties viršininko, balsas

PONAS BARELAS. Tomi! Tomi! Kur jis, po velniais, prapuolė?

Ponas Slokamas įjungia pavarą

TOMIS (*skubėdamas*). Ar nepatartumėte man dėl Damų taurės, pone? Man čia Harį Žaibą rekomendavo.

PONAS SLOKAMAS (*paniekinamai*). Haris Žaibas! Tas kuinas!

PONAS BARELAS (*laiptų viršuje šaukia*). Tomi! Nutrauksiu tau galvą... (*Pamato ponią Runi*) Ak, ponia Runi...

Ponas Slokamas perjunginėdamas pavaras, nuvažiuoja

Kas ten šitaip savo pavarų dėžę kankina, Tomi?

TOMIS. Senas išlepėlis Slokamas.

PONIA RUNI. Išlepėlis Slokamas! Argi gražu šitaip kalbėti apie geresnius už save! Išlepėlis Slokamas! O tu – pamestinukas!

PONAS BARELAS (*piktai, Tomiui*). Ko čia kėpsai ant visuomeninio kelio? Čia tau visai ne vieta! Nagi vikriau ant platformos ir iškrauk vežimą. Kas bus, jei nė pasisukt nespėsi, o dvylikos trisdešimt užgrius?

TOMIS (*su kartėliu*). Štai kaip atsidėkojama už krikščionišką poelgį.

PONAS BARELAS (*nuožmiai*). Judinkis, kol tavęs neišmetė iš darbo!

Lėti lipančio laiptais Tomio žingsniai

Ar nori, kad ateičiau ir tave paraginčiau kastuvu?

Žingsniai paspartėja, tolsta, nutyla

Ak, Dieve, pasigailėk, na ir gyvenimėlis! (*Pauzė*) Na, ponia Runi, džiugu jus vėl matyti sveiką. Ilgokai nesikėlėt iš lovos.

PONIA RUNI. Ne, nepakankamai ilgai, pone Barelai. (*Pauzė*) Geriau jau būčiau tysojusi lovoje. (*Pauzė*) Gulėčiau paslika savo patogioje lovoje, pone Barelai, ir pamažu, be skausmų, tirpčiau sau palaikydama jėgas košele ir šaltiena iš veršelio kojyčių, tirpčiau, kad galų gale manęs jau nebebūtų matyti po antklode lyg kokios lentos. (*Pauzė*) Be kosulio, be skrepliavimo, be kraujosruvų, be vėmulio, tylutėliai sau persikraustyčiau į geresnį pasaulį ir prisiminčiau, prisiminčiau (*balsas užsikerta*) visus savo kvailus vargus... tarsi... jų niekad nebūtų buvę... Kuo aš paverčiau šią nosinę? (*Garsiai šnypščiasi nosį*) Ar seniai jūs čia stoties viršininkas, pone Barelai?

PONAS BARELAS. Geriau neklauskit, ponia Runi, geriau neklauskit.

PONIA RUNI. Jūs turbūt savo tėvo vietą užėmėt, kai jis pasitraukė?

PONAS BARELAS. Vargšas tėtušis! (*Pagarbi tyla*) Neilgai jis mėgavosi ramybe.

PONIA RUNI. Kaip dabar jį matau. Mažutis toks, panašus į šešką, našlys violetiniu veideliu, kurčias kaip kelmas, linkęs paniurzgėti ir paaimanuoti. (*Pauzė*) Jums ir pačiam turbūt jau metas į poilsį, pone Barelai? Auginsite sau rožes. (*Pauzė*) Ar gerai supratau, jūs sakėt, kad dvylika trisdešimt tuojau atvyks?

PONAS BARELAS. Taip ir sakiau.

PONIA RUNI. Bet pagal mano laikrodį, – o jis daugmaž tiksliai eina, bent jau ėjo per aštuntos valandos žinias, – dabar jau beveik dvylika... ėėė... (*pauzė, ponia Runi žiūri į laikrodį*) trisdešimt šešios. (*Pauzė*) O paštinio, kad ir ką sakytum, dar nebuvo. (*Pauzė*) O gal jis prasmuko, kad aš ir nepastebėjau? (*Pauzė*) Mat, pamenu, buvo tokia akimirka, kai šitaip panirau į sielvartą, kad būčiau nepastebėjus, jei mane net volas būtų pervažiavęs. (*Pauzė. Ponas Barelas nori eiti*) Nenueikite, pone Barelai. (*Ponas Barelas nueina. Ponia Runi, garsiai*) Pone Barelai! (*Pauzė. Garsiau*) Pone Barelai!

Ponas Barelas grįžta

PONAS BARELAS (*suirzęs*). Kas nutiko, ponia Runi? Aš dirbu.

Tyla. Pučia vėjas

PONIA RUNI. Vėjas pakilo. (*Pauzė. Vėjas*) Baigėsi giedra. (*Pauzė. Vėjas. Susimąsčiusi*) Greitai prasidės lietus ir pils iki pat vakaro. (*Ponas Barelas nueina*) O vakare debesys išsisklaidys ir saulė, akimirką nušvitus, nusileis už kalvų. (*Pastebi, kad pono Barelo nebėra*) Pone Barelai! Pone Barelai! (*Tyla*) Visus aš atstumiu. Patys prieina neprašomi, kas buvo, tas pražuvo, veržiasi padėti, paslaugūs visi... (*jos balsas užsikerta*)... nuoširdžiai džiaugiasi... kad vėl mato mane ... taip gerai atrodančią. (*Šnirpščia į nosinę*) Ir štai, keli paprasti žodžiai... iš visos širdies... ir aš viena... vėlei viena. (*Šnirpščia į nosinę. Su kartėliu*) Geriau visai iš namų būčiau kojos nekėlusi! Neperžengusi slenksčio! (*Pauzė*) Aa, štai ir toji Fit. Įdomu, pasisveikins ar ne.

Artėjantys panelės Fit žingsniai, ji niūniuoja bažnytinį himną. Pradeda lipti laiptais aukštyn

Panele Fit! (*Panelė Fit sustoja, liaujasi niūniuoti*) Gal aš nematoma, panele Fit? O gal šis juodas kretonas taip man tinka, kad manęs nuo sienos nebeįmanoma atskirti? (*Panelė Fit nusileidžia vienu laipteliu žemyn*) Taip, taip, panele Fit, pasižiūrėkit į mane iš arčiau ir galbūt pažinsit kadaise buvusios moters figūrą.

PANELĖ FIT. Ponia Runi! Aš jus mačiau, bet nepažinau.

PONIA RUNI. Sekmadienį mes kartu meldėmės. Klūpojom prie vieno altoriaus. Gėrėm iš vienos taurės. Nejau nuo to laiko aš taip pasikeičiau?

PANELĖ FIT (*sukrėsta*). O, bažnyčioje, ponia Runi, bažnyčioje aš būnu viena su savo Kūrėju. O jūs? (*Pauzė*) Zakristijonas, ir tas, rinkdamas aukas žino, kad neverta prie manęs sustoti. Aš paprasčiausiai nematau padėklo ar lėkštelės, ar ką jie dar naudoja, be to, kaip galėčiau? (*Pauzė*) Net tada, kai visa baigiasi ir aš išeinu į gryną šviežią orą, net tada iš pradžių einu, lyg į kokį rūką panirus, ir nematau savo tikėjimo brolių. O jie tokie geri, reikia pasakyti, dauguma jų, tokie geri ir atidūs. Jie mane supranta ir nepyksta ant manęs. Čia juk mūsų tamsiaplaukė panelė Fit, sako, viena su savo Kūrėju, duokim jai ramybę. Ir pasitraukia nuo kelio į šalį, kad į juos neatsitrenkčiau. (*Pauzė*) Ak taip, aš išsiblaškiusi, tokia išsiblaškiusi, net šiokiadieniais. Paklauskite mamos, jei netikit manimi. Heti, sako ji, kai imu kramtyti servetėlę, užuot valgiusi sumuštinį, Heti, na kaip gali būti tokia išsiblaškiusi? (*Atsidūsta*) Visa tai, ponia Runi, tikriausiai dėl to, kad aš ne iš šio pasaulio. Aš matau, girdžiu, skiriu kvapus ir taip toliau, atlieku įprastus veiksmus, o mano širdis ne čia, ponia Runi, iš tikrųjų mano širdis toli. Paliktų mane ramybėje, nelaikytų manęs – ir aš iškart nuskrisčiau... namo. (*Pauzė*) Jei manote, ponia Runi, kad aš tyčia su jumis nepasisveikinau, tai – labai neteisinga. Aš mačiau tik didelę blankią dėmę, tik dar vieną blankią dėmę. (*Pauzė*) Ar kas nors ne taip, ponia Runi, atrodot kažkaip neįprastai. Jūs taip sulinkot, taip susirietėt.

PONIA RUNI (*su kartėliu*). Medi Runi, mergautine pavarde Dan, ir – didelė blanki dėmė. (*Pauzė*) Jūsų akys skvarbios, panele Fit, jūs net pati nežinot, kokios skvarbios jūsų akys. (*Pauzė*)

PANELĖ FIT. Na jau... Tai kuo galiu būti jums naudinga, jei jau esu šalia?

PONIA RUNI. Jei padėtumėt man įveikti šią uolą, panele Fit, tai neabejoju, kad kas jau kas, o jūsų Kūrėjas tikrai jums atsilygintų.

PANELĖ FIT. Na, na, ponia Runi, nebandykite manęs skaudinti! Atsilygintų. Aš aukoju savo auką negalvodama apie naudą sau arba visai neaukoju. (*Pauzė. Jos besileidžiančių žingsnių garsas*) Jūs, suprantama, norite į mane atsiremti, ponia Runi.

PONIA RUNI. Prašiau pono Barelo, kad ištiestų man ranką, viso labo ištiesti ranką. (*Pauzė*) Jis nusigręžė ir mane paliko.

PANELĖ FIT. Ir dabar jums reikalinga mano ranka? (*Pauzė. Suirzusi*) Jums reikia mano rankos, ponia Runi, ar ir dar ko nors?

PONIA RUNI (*užsiplieksdama*). Jūsų rankos! Bet kieno rankos! Pagalbos rankos! Penkioms sekundėms! Dieve, na ir pasaulėlis!

PANELĖ FIT. Taigi... Žinote, ką jums pasakysiu, ponia Runi, nemanau, kad jums iš viso derėtų kelti koją iš namų.

PONIA RUNI (*įširdusi*). Nusileiskite čia, panele Fit, ir duokite man ranką, kitaip aš suriksiu, kad visa parapija suskambės!

Pauzė. Vėjas. Besileidžiančios panelės Fit žingsniai

PANELĖ FIT (*nuolankiai*). Taip, matyt, ir turi elgtis protestantai.

PONIA RUNI. Taip elgiasi skruzdės. (*Pauzė*) Aš mačiau taip elgiantis kirmius. (*Panelė Fit tiesia jai ranką*) Ne, brangute, ne iš tos pusės, jeigu jums tas pat. Aš iki visiškos laimės dar ir kairiarankė. (*Įsikimba į dešinę panelės Fit ranką*) Dieve, vaikeli, jūs juk tikras kaulų maišas, jums reikia pasitaisyti. (*Girdėti, kaip, įsikabinusi į panelės Fit ranką, ji ropščiasi laiptais viršun*) Tai blogiau nei Materhornas, ar esate kada nors lipusi į Materhorną, panele Fit, tą vietą labai pamėgę jaunavedžiai. (*Šnopavimas*) Kodėl jie nepadaro turėklų? (*Šnopavimas*) Palaukit, aš atsikvėpsiu. (*Pauzė*) Nepaleiskit manęs! (*Panelė Fit niūniuoja savo himną. Po akimirkos ponia Runi ima pritarti jai žodžiais*)... per tamsąąą... tam tam tam... (*Panelė Fit nustoja niūniuoti... Garsiai*) Naktis tamsi, o namai toli... tam tam tam...

PANELĖ FIT (*isteriškai*). Liaukitės, ponia Runi, liaukitės, arba paleisiu jūsų ranką!

PONIA RUNI. Juk šitaip giedojo „Luzitanijoje"? Ar aš painioju su „Viešpats, mano stiprybė"? Turbūt tai buvo taip jaudinama. Ar aš painioju su „Titaniku"?

Sudominti triukšmo, ant platformos pakraščio sustoja ponas Taileris, ponas Barelas ir Tomis

PONAS BARELAS. Kas per...

Tyla

PONAS TAILERIS. Puikus oras žirgų lenktynėms.

Garsus Tomio kikenimas, kurį ponas Barelas vikriai nutraukia smūgiu į pilvą. Tomis leidžia atitinkamus garsus

MOTERS BALSAS (*veriamai*). Oi, tik pažvelk, Doli, tik pažvelk!

DOLI. Ką, mama?

MOTERS BALSAS. Jos užstrigo. (*Kikena*) Užstrigo!

PONIA RUNI. Na štai, tapom visų dvidešimt šešių grafysčių pajuokos objektu. Jeigu jų ne trisdešimt šešios.

PONAS TAILERIS. Labai gražu taip elgtis su beteisiais pavaldiniais, pone Barelai, – be perspėjimo smogti į paširdžius.

PANELĖ FIT. Ar kas nors matė mano mamą?

PONAS BARELAS. Kas ten tokia?

TOMIS. Tamsiaplaukė panelė Fit.

PONAS BARELAS. O kurgi jos veidas?

PONIA RUNI. Na, mieloji, jei jūs pasirengusi, aš galiu eiti toliau. (*Jos užsiropščia ant likusių laiptų*) Nagi, pasitraukite jūs, storžieviai.

Brūžavimas

MOTERS BALSAS. Atsargiai, Doli!

PONIA RUNI. Ačiū jums, panele Fit, ačiū, viskas gerai, dabar tik atremkite mane į sieną kaip brezento ritinį, ir tuo tarpu pakaks. (*Pauzė*) Atleiskite man už tą parmazoniją*, panele Fit, jei būčiau žinojusi, kad jūs ieškot mamos, nebūčiau jūsų varginusi. Aš juk viską suprantu.

MOTERS BALSAS. Ateik, Doli, angele, atsistokim prieš pirmą klasę, rūkantiems. Duok ranką ir laikyk mane tvirtai, nes dar įtrauks po ratais.

PONAS TAILERIS. Motušę pametėt, panele Fit?

PANELĖ FIT. Labas rytas, pone Taileri.

PONAS TAILERIS. Labas rytas, panele Fit.

PONAS BARELAS. Labas rytas, panele Fit.

PANELĖ FIT. Labas rytas, pone Barelai.

PONAS TAILERIS. Motušę pametėt, panele Fit?

PANELĖ FIT. Ji sakė atvažiuosianti paskutiniu traukiniu.

PONIA RUNI. Nemanykit, kad jei aš tyliu, tai manęs nėra, aš negyva ir nematau to, kas dedasi.

* Angl. var. *ramdam* („erzelis“) – pasenęs, retas prancūziškos kilmės žodis, siejamas su naktinėmis musulmonų Ramadano apeigomis; patvirtinąs ponios Runi teiginį, esą ji kalba labai keistai. Pranc. var. – pavartotas gana neutralus, bet retas žodis *branle-bas* („subruzdimas, sujudimas“). Verčiant stengtasi atrasti tarpinį kelių originalo versijų variantą. (Čia ir toliau vert. past.)

PONAS TAILERIS (*kreipdamasis į panelę Fit*). Kai jūs sakot, – paskutiniu traukiniu...

PONIA RUNI. Nors akimirką nepuoselėkit tuščių vilčių, kad jei laikausi nuošaly, tai mano kančios liovėsi. Ne. Viską – kalvas, laukus, hipodromą su ilga ilga balta tvora ir trim raudonom tribūnom, šią mielą nedidukę užkampio stotį, net jus visus, taip, teisybė, ir mėlyną debesuotą dangų, viską aš matau, stoviu čia, viską matau tomis akimis... (*Jos balsas užsikerta*)... tomis akimis... ak, jei jūs turėtumėt mano akis... suprastumėt, ko jos prisižiūrėjo... nenusigręždamos... ne, nieko... nieko... į ką pavirto mano nosinė?

Pauzė

PONAS TAILERIS (*kreipdamasis į panelę Fit*). Kai jūs sakot, – paskutiniu traukiniu... (*Ponia Runi ilgai ir kruopščiai šnypščiasi nosį*)... kai jūs sakote, – paskutiniu traukiniu, panele Fit, aš suprantu, kad kalbate apie dvylikos trisdešimt.

PANELĖ FIT. Apie kokį gi dar, pone Taileri, apie kokį gi dar, savaime suprantama, aš galiu kalbėti?

PONAS TAILERIS. Tada jums nėra ko nerimauti, nes dvylika trisdešimt dar neatvyko. Pažvelkit. (*Panelė Fit žiūri*) Ne, išilgai sankasos. (*Panelė Fit žiūri. Kantriai*) Ne, panele Fit, sekit akimis mano pirštą. (*Panelė Fit žiūri*) Štai, dabar matote. Semaforas. Nepadori devintos valandos horizontalė. (*Pagalvojęs, nusiminęs*) Arba, deja, trečios! (*Ponas Barelas tvardo juoką*) Ačiū, pone Barelai.

PANELĖ FIT. Bet dabar jau netrukus bus...

PONAS TAILERIS (*kantriai*). Mes visi žinome, panele Fit, puikiai žinome, kiek netrukus bus, tačiau rūstus faktas yra faktas, – dvylika trisdešimt dar neatvyko.

PANELĖ FIT. Bet juk ne dėl avarijos, tikiuosi! (*Pauzė*) Turbūt jis nenuriedėjo nuo bėgių! (*Pauzė*) Ak, miela mamyte! Ir su šviežiu unguriu pietums!

Garsus Tomio juokas, kurį ponas Barelas nutraukia kaip ir praėjusį kartą

PONAS BARELAS. Pakaks tau senų pliurpalų. Nagi mauk į būdelę ir paklausk pono Keido, ar nėra man naujienų.

Tomis nueina

PONIA RUNI (*liūdnai*). Vargšas Denas!

PANELĖ FIT (*neramiai*). Koks siaubas! Kas atsitiko?

PONAS TAILERIS. Na, na, panele Fit, nereikia...

PONIA RUNI (*su aistringu sielvartu*). Vargšas Denas!

PONAS TAILERIS. Na, na, panele Fit, nepasiduokit... sielvartui, viskas bus gerai... galų gale. (*Tyliai ponui Barelui*) Kas ten atsitiko, pone Barelai? Juk traukiniai nesusidūrė?

PONIA RUNI (*entuziastingai*). Susidūrė! Ak, kaip būtų nuostabu!

PANELĖ FIT (*apimta siaubo*). Susidūrė! Taip ir maniau!

PONAS TAILERIS. Eime, panele Fit, paėjėkime truputį tolėliau platforma.

PONIA RUNI. Taip, taip, visi paėjėkim. (*Pauzė*) Ne? (*Pauzė*) Jūs persigalvojote? *(Pauzė)* Aš visiškai sutinku, mums čia geriau, laukiamosios salės šešėly.

PONAS BARELAS. Atleiskit, aš trumpam.

PONIA RUNI. Kol nenusliūkinot šalin, pone Barelai, prašom paaiškinti vieną dalyką, aš reikalauju. Net pats lėčiausias traukinys šioj trumpoj atkarpoj negali vėluoti dešimt minučių ir daugiau be rimtų priežasčių, ar ne? (*Pauzė*) Visiems mums žinoma, kad jūsų stotis – geriausiai prižiūrima visame tinkle, bet kartais ir to nepakanka, ir to nepakanka. (*Pauzė*) Na, pone Barelai, pakaks kramtyti ūsą, mes laukiame jūsų paaiškinimo, mes, patys artimiausi, jei ne patys brangiausi jūsų nelaimingų keleivių giminaičiai.

Pauzė

PONAS TAILERIS (*racionaliai*). Aš manau, kad mes turime teisę gauti kokį nors paaiškinimą, pone Barelai, bent jau dėl visų mūsų ramybės.

PONAS BARELAS. Aš nieko nežinau. Žinau tik tiek, kad atsirado techninių kliūčių. Visas transportas vėluoja.

PONIA RUNI (*pašaipiai*). Vėluoja! Dėl techninių kliūčių! Ak, jau tie viengungiai! Mes čia iš proto einame, nerimaudami dėl savo artimųjų, o jis kalba apie technines kliūtis! Žmonės ligota širdimi ir nesveikom kepenim, tokie kaip aš, kiekvieną akimirką gali susmukti, o jis kalba apie technines kliūtis! Mūsų orkaitėse tuoj suanglės šeštadienio kepsniai, o jis...

PONAS TAILERIS. Štai atbėga Tomis! Ačiū Dievui, nugyvenau tiek, kad jo sulaukčiau!

TOMIS (*uždusęs, šaukia iš tolo*). Atvažiuoja. (*Pauzė. Arčiau*) Jau prie pervažos!

Staiga pasigirsta stoties garsai. Signalai. Varpeliai. Švilpukai. Artėjančio traukinio ūkimas. Prabildančio pro šalį traukinio dundesys

PONIA RUNI (*perrėkdama traukinį*). Paštinis į miestą! Paštinis!

Paštinis traukinys nutolsta, atvyksta priešpriešinis, įvažiuoja į stotį, sustoja, garsiai šnypščia garai, bilda sankabos. Keleiviai išlipa, trinksi durys, ponas Barelas šaukia: „Boghilas! Boghilas!"

(*Šaižiai*) Denai! Tu sveikas?.. Kurgi jis? Denai! Ar nematėte mano vyro?.. Denai! (*Stotis tuštėja. Konduktoriaus švilpukas. Traukinys pajuda, tolsta. Tyla*) Jo nėra! Aš tiek iškentėjau, kad čia ateičiau, ir še tau, jo nėra!.. Pone Barelai... Ar jo nebuvo traukiny? (*Pauzė*) Kas yra? Jūs atrodote, lyg būtumėte išvydęs vaiduoklį! (*Pauzė*) Tomi!.. Ar nematei mano vyro?

TOMIS. Jis jau ateina, ponia. Jam padeda Džeris.

Staiga ant platformos pasirodo p o n a s R u n i, remdamasis į mažojo D ž e r i o ranką. Jis aklas, baksnoja žemę lazdele ir be perstogės šnopuoja

PONIA RUNI. Ak, Denai! Pagaliau! (*Vilkdama kojas, ji skuba jo pasitikti. Prieina. Abu sustoja*) Dangau, kurgi tu buvai?

PONAS RUNI (*šaltai*). Medi.

PONIA RUNI. Kurgi buvai dingęs?

PONAS RUNI. Tualete.

PONIA RUNI. Pabučiuok mane!

PONAS RUNI. Pabučiuoti? Žmonių akivaizdoj? Perone? Matant berniukui? Ar išsikraustei iš proto?

PONIA RUNI. Džeris neprieštaraus. Tiesa, Džeri?

DŽERIS. Taip, ponia.

PONIA RUNI. Kaip laikosi tavo vargšas tėvas?

DŽERIS. Jį išvežė, ponia.

PONIA RUNI. Ir dabar tu vienui vienas?

DŽERIS. Taip, ponia.

PONAS RUNI. Ko čia atėjai? Tu manęs neperspėjai.

PONIA RUNI. Norėjau tau padaryti staigmeną. Gimimo dienos proga.

PONAS RUNI. Gimimo dienos proga?

PONIA RUNI. Ar nepameni? Aš tave vonioje pasveikinau.

PONAS RUNI. Negirdėjau.

PONIA RUNI. Bet aš tau kaklaraištį padovanojau! Tu jį ryši!

Pauzė

PONAS RUNI. Ir kiekgi dabar man metų?

PONIA RUNI. Ar tau ne vis tiek? Eime.

PONAS RUNI. Kodėl neatšaukei berniuko? Dabar turėsim duoti jam pensą.

PONIA RUNI (*liūdnai*). Pamiršau! Aš tiek prisikentėjau, kol čia atėjau! Kokie siaubingi, bjaurūs žmonės! (*Pauzė. Maldaujamai*) Būk man geras, Denai, būk man geras šiandien.

PONAS RUNI. Duok berniukui pensą.

PONIA RUNI. Štai tau du puspensiai, Džeri. Bėk, nusipirk gardų ledinuką.

DŽERIS. Taip, ponia.

PONAS RUNI. Užeik manęs pirmadienį, jei tik dar būsiu gyvas.

DŽERIS. Taip, pone. (*Nubėga*)

PONAS RUNI. Galėjome sutaupyti šešis pensus. O sutaupėme tik penkis. (*Pauzė*) Bet kokia kaina?

Eina peronu susikibę. Velkamų kojų garsas, šnopavimas, lazdelės bilsčiojimas

PONIA RUNI. Tau negera?

Sustoja pono Runi iniciatyva

PONAS RUNI. Visam laikui įsidėk į galvą, neversk manęs šnekėti ir judėti vienu metu. Daugiau šiame gyvenime nekartosiu.

Eina. Velkamų kojų garsas ir t. t. Sustoja prie laiptų

PONIA RUNI. Tau nege...

PONAS RUNI. Įveikime šią bedugnę.

PONIA RUNI. Apkabink mane ranka.

PONAS RUNI. Vėl gėrei? Drebi kaip šaltiena. (*Pauzė*) Ar pajėgsi mane vesti? (*Pauzė*) Mes nusirisim į griovį.

PONIA RUNI. O Denai! Kaip senais laikais!

PONAS RUNI. Susiimk, arba paprašysiu Tomio, kad pakviestų vežiką. Tada, užuot sutaupę šešis, ne, penkis pensus, prarasim... (*Murma skaičiuodamas*)... du šilingai trys pensai atimti šešis, pridėti šilingą ir tris, atimti devynis ir du, pridėti tris, atimti du, plius šilingas... (*Įprastu balsu*) Du ir vienas, mes nuskursim

dviem šilingais vienu pensu. (*Pauzė*) Prakeikta saulė, jau pasislėpė. Koks dangus?

Vėjas

PONIA RUNI. Kaupiasi debesys, kaupiasi. Oras bjūra. (*Pauzė*) Greit pirmieji stambūs lašai nutikš į dulkes.

PONAS RUNI. O barometras rodė giedrą. (*Pauzė*) Greičiau eikim namo, atsisėsim prie židinio. Užtrauksim užuolaidas. Tu man paskaitysi. Man rodosi, Efi permiegos su tuo majoru*. (*Trumpai subrūžuoja kojos)* Palauk! (*Žingsniai nutyla. Lazdelės bilsčiojimas į laiptus*) Penkis tūkstančius kartų aš leidausi ir kilau šiais laiptais ir vis tiek nežinau, kiek jų čia yra. Kai manau, kad šeši, pasirodo, kad jų keturi ar penki, ar septyni, ar aštuoni, o kada prisimenu, kad jų penki, jie pasirodo esą trys ar keturi, ar šeši, ar septyni, o kai galų gale suvokiu, kad jų septyni, pasirodo, jų penki ar šeši, ar aštuoni, ar devyni. Kartais pamanau, ar tik nepakeitė jų per naktį? (*Pauzė. Susierzinęs*) Na? Kiek tu šiandien suskaičiavai?

PONIA RUNI. Neversk manęs skaičiuoti, Denai, tik ne dabar.

PONAS RUNI. Neversk skaičiuoti? Tai juk vienas iš negausių gyvenimo malonumų!

PONIA RUNI. Tik ne laiptelius, Denai. Na, prašau, Denai, aš amžiais juos neteisingai suskaičiuoju. Ir tu gali parkristi ant savo žaizdos, o man ir, be to, jau mėšlo iki kaklo. Laikykis už manęs, ir viskas bus gerai.

Sumišę leidimosi žemyn garsai. Šnopavimas, klupimas, šūktelėjimai, keiksmai. Tyla

PONAS RUNI. Gerai! Ir tai tu vadini gerai!

PONIA RUNI. Na štai, mes ir apačioje. Ir beveik be aukų. (*Tyla. Subliauna asilas. Tyla*) Tai tikras asilas. Ir jo tėvas, ir motina buvo asilai.

Tyla

PONAS RUNI. Žinai, aš nutariau mesti tarnybą.

PONIA RUNI (*pasibaisėjusi*). Mesti? Ir gyventi namie? Iš pensijos!?

* Aiški aliuzija į vokiečių rašytojo Theodoro Fontane (1819–1898) romano *Effi Briest* (1895 m.) veikėją. Tą aliuziją randame ir pjesėje „Paskutinė Krapo juosta“ (žr. p. 223).

PONAS RUNI. Nevaikščioti daugiau šiais velnio laiptais. Paskutinį kartą įveikti šį prakeiktą kelią. Sėdėti namie ant savo užpakalio likučių ir laukti kito maitinimo. (*Pauzė*) Vien nuo šios minties atkuntu! Pirmyn, kol ji nepasimiršo.

Jie eina toliau. Velkamų kojų garsas, šnopavimas, lazdelės bilsčiojimas

PONIA RUNI. Atsargiai, šaligatvis... Opa! Šaunuolis! Dabar mums ramu, šausime finišo tiese namo!

PONAS RUNI (*nesustodamas, gaudydamas orą*). Finišo... tiese... ji tai vadina... Finišo tiese!

PONIA RUNI. Ša. Nekalbėk eidamas, juk žinai, – tai kenkia tavo kraujo apytakai. (*Velkamų kojų garsas ir t. t.*) Sutelk dėmesį, kaip dedi koją po kojos, ar kaip ten sakoma. (*Velkamų kojų garsas ir t. t.*) Na štai, dabar mums sekasi gerai. (*Velkamų kojų garsas ir t. t. Staiga jie sustoja ponios Runi iniciatyva*) Dieve! Juk žinojau, kad kažkas atsitiko! Bet per tą jaudinimąsi buvau pamiršus!

PONAS RUNI (*ramiai*). Dieve mano.

PONIA RUNI. Bet tu juk privalai žinoti. Denai, žinoma, tu juk ten buvai. Kas ten atsitiko? Pasakyk!

PONAS RUNI. Nieko aš nežinau, nieko neatsitiko.

PONIA RUNI. Bet juk privalai...

PONAS RUNI (*nirtulingai*). Ak, tie stabčiojimai ir trūkčiojimai – tai pragariška, pragariška! Vos tik pamažu įsisiūbuoju ir pasijuntu judąs, tu staiga kaip įbesta sustoji! Du šimtai svarų nereikalingų riebalų! Ir kam iškišai iš namų nosį? Paleisk mane!

PONIA RUNI (*labai susijaudinusi*). Ne, aš turiu žinoti. Mes nekrustelėsim iš vietos, kol tu man nepapasakosi. Penkiolika minučių vėlavo! Nors visa kelionė tetrunka trisdešimt minučių! Kur tai girdėta?!

PONAS RUNI. Nieko aš nežinau. Paleisk mane, kol tavęs nenusikračiau.

PONIA RUNI. Bet tu privalai žinoti! Tu juk ten buvai! Ar tai nutiko išvykstant? Ar išvykot laiku? Ar tai atsitiko kely? (*Pauzė*) Kažkas atsitiko kely? (*Pauzė*) Denai! (*Trūkčiojamai*) Kodėl nenori pasakyti?

Tyla. Jie eina toliau. Velkamų kojų garsas ir t. t. Sustoja. Pauzė

PONAS RUNI. Vargšė Medi.

Pauzė. Vaikų riksmai

Kas ten?

Pauzė. Ponia Runi įsiklauso

PONIA RUNI. Linčų dvyniai iš mūsų šaipos.

Riksmai

PONAS RUNI. Kaip manai, ar jie šiandien apmėtys mus purvais?

Riksmai

PONIA RUNI. Atsisukim į juos ir nebijokim jų. (*Riksmai. Jie atsisuka. Tyla*) Pagrūmok jiems lazda. (*Tyla*) Pabėgo.

Pauzė

PONAS RUNI. Ar tau niekad nesinorėjo užmušti vaiko? (*Pauzė*) Nugnybti kokį nors jauniklį pačioje užuomazgoje. (*Pauzė*) Kiek sykių naktį, žiemą, ant juodo kelio į namus aš vos susilaikydavau neužpuolęs to berniuko. (*Pauzė*) Vargšas Džeris! (*Pauzė*) Kas tada mane sulaikydavo? (*Pauzė*) Tik ne žmonių baimė. (*Pauzė*) Gal paėjėkim mažumėlę atgal?

PONIA RUNI. Atgal?

PONAS RUNI. Taip. Arba tu – pirmyn, o aš – atgal. Tobula porelė. Kaip Dantės nusidėjėliai su persuktais į subinę veidais. Mūsų ašaros liesis mums ant užpakalių.

PONIA RUNI. Kas tau, Denai? Tau negera?

PONAS RUNI. Gera! Kada man buvo gera? Tądien, kai susipažinai su manimi, man liepė gulėti lovoje. Tą dieną, kai paprašei santuokos, gydytojai atsisakė mane gydyti. Tu tai žinojai, ar ne? Tą naktį, kai už manęs ištekėjai, mane išnešė su neštuvais. Tikiuosi, šito neužmiršai? (*Pauzė*) Ne, negalima sakyti, kad man gerai. Bet man ir ne blogiau. Apskritai man net geriau, nei buvo. Regos praradimas buvo tarsi geras sprigtas. Jei dar prarasčiau klausą ir kalbos dovaną, turbūt ištempčiau iki šimto metelių. O gal jau ir ištempiau? (*Pauzė*) Šiandien man sukako šimtas? (*Pauzė*) Man šimtas, Medi?

Tyla

PONIA RUNI. Viskas nuščiuvę. Nė gyvos dvasios. Nėra ko paklausti. Visi maitinasi. Vėjas (*pūsteli vėjas*) vos judina lapus, ir paukšteliai (*sučirškia paukščiai*) pavargo giedoti. Karvės (*Subaubia karvės*) ir avys (*subliauna avys*) gromuliuoja tyloje. Šunys

(*amtelėjimas*) pritilo ir vištos (*sukudakuoja višta*) apsnūdusios sutūpė dulkėse. Mes vieni. Nėra ko paklausti.

Tyla

PONAS RUNI (*atsikrenkšdamas, pasakojamuoju tonu*). Mes išvykome tiksliai pagal tvarkaraštį, galvą guldau. Aš buvau...

PONIA RUNI. Kaipgi tu gali guldyti galvą?

PONAS RUNI (*įprastu tonu, piktai*). Guldau galvą, sakau tau! Tai nori, kad pasakočiau, ar ne? (*Pauzė. Pasakojamuoju tonu*) Tiksliai pagal tvarkaraštį. Aš kaip visada buvau kupė vienas. Na, bent jau taip manau, nes be jokių pastangų pasijutau laisvai. Mano protas... (*Įprastu tonu*) O gal kur nors prisėstume? Ar mes bijome, kad paskui nebepajėgsime atsikelti?

PONIA RUNI. Prisėsti! Ant ko?

PONAS RUNI. Tarkim, ant suolelio.

PONIA RUNI. Čia nėra suolelio.

PONAS RUNI. Na, tada ant šlaito, atsisėskim ant šlaito.

PONIA RUNI. Kad ir šlaito nėra.

PONAS RUNI. Vadinasi, nepavyks. (*Pauzė*) Aš sapnuoju kitus kelius, kitas šalis. Kitus namus, kitus... (*Dvejoja*) kitus namus. (*Pauzė*) Apie ką aš kalbėjau?

PONIA RUNI. Apie savo protą.

PONAS RUNI. Savo protą? Esi tikra? (*Pauzė. Nepatikliai*) Savo protą?.. (*Pauzė*) Ak, taip. (*Pasakojamuoju tonu*) Sėdėjau vienas kupė, ir mano protas ėmė dirbti, man taip dažnai atsitinka po darbo, pakeliui į namus, traukiny, bildant ratams. Tavo sezoninis bilietas, tariau sau, kainuoja dvylika svarų per metus, o tu vidutiniškai uždirbi šešis septynis šilingus per dieną, ir jų vos pakanka sumuštiniams, stiklinei arbatos, tabakui ir aspirinui, kad vargais negalais ištvertum iki namų ir tada griūtum į lovą. Prie to pridėk – arba atimk – mokestį už butą, draudimą, raštinės reikmenis, įvairias prenumeratas, išlaidas tramvajui, šildymą, elektrą, leidimus ir licencijas, kirpimąsi, skutimąsi, arbatpinigius vedliams, namų ūkio priežiūros išlaidas, asmenines išlaidas ir aibę įvairių smulkmenų, ir pasidarys visiškai aišku, kad žiemą ir vasarą, dieną naktį gulėdamas lovoje ir kartą per dvi savaites keisdamas pižamą, tu gerokai padidintum savo pa-

jamas. Tarnyba, tariau sau... (*Riksmas. Pauzė. Vėl riksmas. Įprastu balsu*) Kažkas šaukė?

PONIA RUNI. Ponia Tali. Jos vyrą, vargšelį, vis kamuoja baisūs skausmai, todėl jis be gailesčio ją ir lupa.

Tyla

PONAS RUNI. Iš karto išsikvėpė. (*Pauzė*) Tai apie ką aš čia?

PONIA RUNI. Apie tarnybą.

PONAS RUNI. Ak, taip. Tarnyba. (*Pasakojamuoju tonu*) Jau laikas tau, seni, tarnybos atsisakyti, ji tavęs seniai atsisakė. (*Įprastu balsu*) Žinai, būna tokių nušvitimo akimirkų.

PONIA RUNI. Man labai šalta, aš pavargau.

PONAS RUNI (*pasakojamuoju tonu*). Tačiau, kita vertus, tariau sau, tie namų buities košmarai: dulkių šluostymas, valymas, vėdinimas, šveitimas, vaškavimas, adymas, skalbimas, gręžimas, džiovinimas, šienavimas, pjovimas, grėbimas, krovimas, kasimas, malimas, lėkimas, kalimas. Ir vaikiščiai – laimingi, smarkūs, baubiantys mažučiai kaimynų vaikučiai. Apie visa tai ir dar daug apie ką mums padeda nutuokti savaitgalis, šeštadienio atokvėpis ir sekmadienio poilsis. O kas gi bus darbo dienomis? Trečiadieniais? Penktadieniais? Kas gi turėtų būti penktadieniais? Ir aš vėl ėmiau galvoti apie savo tarnybą tykiame, atkampiame rūsy, apie lentelę su išblukusiu užrašu, apie poilsio krėslą ir aksomines užuolaidas, apie visa, kas leidžia pasilaidoti gyvam, bent jau nuo dešimtos iki penktos, kai po ranka tau iš vienos pusės – butelis šviesaus alaus, o iš kitos – lėkštelė šaltos kaip ledas menkės. Niekas, tariau aš, net galutinis mirties liudijimas niekada šito nepakeis. Ir tada aš pajutau, kad mes sustojome. (*Pauzė. Įprastu balsu. Suirzęs*) Ko taip pakibai ant manęs? Nukeipai, ar ką?

PONIA RUNI. Man labai šalta, aš pavargau. Vėjas – (*vėjo švilpesys*) – vėjas kiaurai perpučia mano vasarinę suknelę, lyg būčiau vienais apatiniais. Nuo vienuoliktos nieko sočiai nevalgiau.

PONAS RUNI. Tu manęs nebeklausai. Aš kalbu, o tu klausaisi vėjo.

PONIA RUNI. Ne, ne, aš klausausi ištempus ausis, viską papasakok, ir mes, įtempę jėgas, nenuilsdami, nenuilsdami keliausime į saugų uostą.

Pauzė

PONAS RUNI. Nenuilsdami... į saugų uostą... Žinai, Medi, kartais man atrodo, kad tu plūkiesi su mirusia kalba.

PONIA RUNI. Taip, Denai, aš puikiai suprantu, ką turi galvoj, man pačiai kartais taip atrodo, ir tai neapsakomai stekena.

PONAS RUNI. Prisipažinsiu, ir aš pajuntu tą patį, kai atsitiktinai išgirstu, ką pats kalbu.

PONIA RUNI. Na taip, žinai, juk ši kalba pagaliau numirs, kaip numirė mūsų vargšė mieloji gėlų kalba, štai kaip.

Primygtinis bliovimas

PONAS RUNI (*išsigandęs*). Dieve šventas!

PONIA RUNI. Ak, žavus garbanotas ėriukas nori motinos pieno! Štai jų kalba nepasikeitė nuo Arkadijos laikų.

Pauzė

PONAS RUNI. Taip, tai iki kurios vietos aš papasakojau?

PONIA RUNI. Iki sustojimo.

PONAS RUNI. Ak, taip. *(Atsikrenkščia. Pasakojamuoju tonu)* Aš, suprantama, nutariau, kad mes atvykome į kažkokią stotį ir netrukus vėl pajudėsim, taigi sėdėjau nenujausdamas nieko blogo. Bet – nė garso. Kažkaip nuobodu šiandien, pamaniau sau, niekas neišlipa, niekas neįlipa. Laikas ėjo, niekas nesikeitė, ir aš supratau, kad apsirikau. Mes neatvykome į stotį.

PONIA RUNI. Ir tu nepašokai, neiškišai galvos pro langą?

PONAS RUNI. Kokia man iš to būtų buvusi nauda?

PONIA RUNI. Na, būtum šūktelėjęs, kad tau pasakytų, kas nutiko.

PONAS RUNI. Man buvo nusispjaut, kas nutiko. Ne, aš sėdėjau sau ir galvojau: net jeigu šis traukinys niekada nebepajudės, man tai mažai terūpi. Bet paskui pamažu... kaip čia pasakius... vis smarkiau jutau... eee... na, žinai, kaupiantis... Galbūt dėl nervų. Tiesą sakant, dabar esu tuo tikras. Žinai, tas jausmas, kai pasijunti lyg įkalintas.

PONIA RUNI. Taip, taip, ir man taip yra buvę.

PONAS RUNI. Jei dar ilgai čia karksosim, tariau sau, tiesiog nežinau, ką daryti. Atsistojau ir ėmiau žingsniuoti tarp suoliukų kaip žvėris narve.

PONIA RUNI. Kartais tai padeda.

PONAS RUNI. Praėjo, kaip man pasirodė, visa amžinybė, ir mes vėl paprasčiausiai leidomės į kelionę. Paskui jau išgirdau Barelą šaukiant tą bjaurų pavadinimą. Išlipau, ir Džeris nuvedė mane į išvietę, arba Fir, kaip ji dabar vadinama; turbūt iš Vir Viris, mat, pasak Grimo „Gramatikos", „V" virto „F" (*Pauzė*) Visa kita žinai. Tu tyli? (*Pauzė*) Pasakyk ką nors, Medi. Pasakyk, kad tiki manimi.

PONIA RUNI. Pamenu, kartą nuėjau į vieno tų naujųjų proto daktarų paskaitą, pamiršau, kaip juos vadina. Jis sakė...

PONAS RUNI. Bepročių specialistas?

PONIA RUNI. Ne, ne, tik nerimo graužiamo proto gydytojas. Tikėjausi, kad jis nors mažumėlę paaiškins, kodėl mane visą gyvenimą traukia arklio užpakalis.

PONAS RUNI. Neurologas?

PONIA RUNI. Ne, ne, tik dvasinio sielvarto gydytojas, naktį prisiminsiu, kaip juos vadina. Pamenu, jis papasakojo istoriją apie vieną mergaitę, labai keistą ir savotiškai nelaimingą, tai štai jis kelerius metus beviltiškai ją gydė, kol galų gale turėjo jos atsisakyti. Jis nesugebėjo išsiaiškinti, kas jai ne taip. Vienintelis dalykas, kurį jis pastebėjo, buvo tai, kad ji miršta. Ir ji iš tiesų numirė – netrukus, kai jis nusiplovė rankas jos atsisakęs.

PONAS RUNI. Na? Ir kas gi čia nepaprasta?

PONIA RUNI. Nieko, tik nuo to laiko man niekaip iš galvos neišeina tai, ką jis tada pasakė ir kaip pasakė.

PONAS RUNI. Tai tu guli naktimis nesumerkdama akių, vartaisi nuo šono ant kito šono ir vis apie tai galvoji.

PONIA RUNI. Apie tai ir apie kitas... baisybes. (*Pauzė*) Baigęs pasakoti apie mažąją mergaitę, jis kurį laiką stovėjo, manyčiau, kokias dvi minutes, įbedęs akis į stalą. Paskui staiga pakėlė galvą ir suriko lyg praregėjęs: bėda yra ta, kad ji iš tikrųjų nė negimė! (*Pauzė*) Jis visą paskaitą kalbėjo be užrašų. (*Pauzė*) Išėjau jai dar nepasibaigus.

PONAS RUNI. O kaipgi tavo užpakalis? (*Ponia Runi verkia. Jis – su švelniu priekaištu*) Medi!

PONIA RUNI. Tokiems žmonėms niekuo negalima padėti!

PONAS RUNI. Kokiems? (*Pauzė*) Nieko negali suprasti. (*Pauzė*) Kur čia aš pasukau?

PONIA RUNI. Ką?

PONAS RUNI. Jau pamiršau, kuria kryptim aš pasisukęs.

PONIA RUNI. Tu pasukai į šoną ir palinkai virš griovio.

PONAS RUNI. Ten padvėsęs šuo.

PONIA RUNI. Ne, ne, ten tik supuvę lapai.

PONAS RUNI. Supuvę lapai? Birželį?

PONIA RUNI. Taip, mielasis, praėjusių metų, dar ankstesnių ir dar ankstesnių. (*Tyla. Vėjas su lietumi. Velkamų kojų garsas ir t. t.*) Štai ir vėl jie – mano nuostabieji palėpščiai. Vargšeliai, visi spurgai nubyrėję. (*Velkamų kojų garsas ir t. t.*) Štai ir pirmieji lašai. Aukso lietus. (*Velkamų kojų garsas ir t. t.*) Nekreipk dėmesio, mielasis, aš kalbuosi pati su savimi. Įdomu, ar gali arklėnai daugintis?

Jie sustoja pono Runi iniciatyva

PONAS RUNI. Pakartok.

PONAS RUNI. Eime, mielasis, nepaisyk manęs, mes peršlapsim.

PONAS RUNI (*užsispyręs*). Kas ką gali?

PONIA RUNI. Daugintis. Arklėnai. (*Tyla*) Žinai, tie arklėnai, mulai, ar kaip juos vadina, jie juk bevaisiai, belyčiai ar ką? (*Pauzė*) Pasirodo, tai buvo visai ne asiliukas, aš teologijos profesoriaus paklausiau.

Pauzė

PONAS RUNI. Jis tai jau žino.

PONIA RUNI. Taip, tai buvo arklėnas. Jis įjojo į Jeruzalę, – ar kur ten dar? – ant arklėno. (*Pauzė*) Tai juk kažką reiškia. (*Pauzė*) Ir žvirbliai, už kurių daugybę mes vertesni, – pasirodo, esą visai ne žvirbliai.

PONAS RUNI. Už kurių daugybę mes... Tu perdedi, Medi.

PONIA RUNI (*jaudindamasi*). Tai buvo visai ne žvirbliai!

PONAS RUNI. Argi nuo to mūsų vertė padidės?

Tyla. Jie eina toliau. Vėjas, lietus ir pan. Jie sustoja

PONIA RUNI. Ar nori trupučio mėšlo. (*Tyla. Jie eina toliau. Vėjas, lietus ir pan. Jie sustoja*)

Ko sustojai? Nori kažką pasakyti?

PONAS RUNI. Ne.

PONIA RUNI. Tai ko sustojai?

PONAS RUNI. Taip lengviau.

PONIA RUNI. Tu visas peršlapai?

PONAS RUNI. Iki jaučio odos.

PONIA RUNI. Jaučio odos?

PONAS RUNI. Skūros. Taip sakydavo keltai.

PONIA RUNI. Šiltai padžiausim drabužius ir apsivilksim chalatus. (*Pauzė*) Apkabink mane. (*Pauzė*) Būk man geras! (*Pauzė. Dėkinga*) Ak, Denai!

Jie eina toliau. Vėjas ir lietus. Velkamų kojų žingsniai ir t. t. Tyliai suskamba ta pati muzika, kaip ir pradžioje. Jie sustoja. Muzika skamba aiškiau. Viskas nutilę, girdėti tik muzika. Muzika nutyla

Kiaurą dieną ta pati nutrinta plokštelė. Vienui viena šiame dideliame tuščiame lauže. Turbūt dabar jau visiška senė.

PONAS RUNI (*dusliai*). „Mirtis ir mergelė."

Tyla

PONIA RUNI. Ar tu verki? (*Pauzė*) Verki?

PONAS RUNI (*įtūžęs*). Taip! (*Jie eina toliau. Vėjas ir lietus. Velkamų kojų žingsniai ir t. t. Jie sustoja*) Kas rytoj sako pamokslą? Senasis?

PONIA RUNI. Ne.

PONAS RUNI. Ačiū tau, Viešpatie. O kas?

PONIA RUNI. Hardis.

PONAS RUNI. „Kaip būti laimingam net ir susituokus?"

PONIA RUNI. Ne, ne, tas numirė, juk žinai. Nieko bendro.

PONAS RUNI. Tema paskelbta?

PONIA RUNI. „Viešpats palaiko visus, kurie krinta, ir pakelia visus, kurie prispausti"* (*Tyla. Abu pašėliškai nusikvatoja. Eina toliau. Vėjas ir lietus. Velkamų kojų šlepsėjimas ir t. t.*) Apkabink mane stipriau, Denai! (*Pauzė*) Ak, taip!

Jie sustoja

PONAS RUNI. Girdžiu, kažkas ateina mums iš paskos.

Pauzė

PONIA RUNI. Rodos, Džeris. (*Pauzė*) Tai Džeris.

Džeris bėgdamas artėja. Uždusęs sustoja prie jų

* Šventasis Raštas, Ps 144 (145), 14

DŽERIS (*uždusęs*). Jūs pametėt...

PONIA RUNI. Atgauk kvapą, vaikeli, nes tavo širdelė sprogs.

DŽERIS (*uždusęs*). Jūs pametėt, pone. Ponas Barelas liepė jus pavyti.

PONIA RUNI. Duok šen. (*Ima daiktą į ranką*) Kas tai? (*Apžiūrinėja*) Kas tai, Denai?

PONAS RUNI. Gal tas daiktas visai ne mano.

DŽERIS. Ponas Barelas sakė, kad jūsų, pone.

PONIA RUNI. Panašu į kamuoliuką. Bet ne kamuoliukas!

PONAS RUNI. Duok man.

PONIA RUNI (*atiduoda*). Kas tai, Denai?

PONAS RUNI. Tai daiktas, kurį nešiojuosi.

PONIA RUNI. Taip, bet...

PONAS RUNI (*šiurkščiai*). Tai daiktas, kurį nešiojuosi.

Tyla. Ponia Runi ieško penso

PONIA RUNI. Aš neturiu smulkių. Gal tu turi?

PONAS RUNI. Aš visai neturiu pinigų.

PONIA RUNI. Mes neturim smulkių, Džeri. Primink pirmadienį ponui Runi, kad jis tau už vargelį duotų pensą.

DŽERIS. Taip, ponia.

PONAS RUNI. Jei būsiu gyvas.

DŽERIS. Taip, pone. (*Pasileidžia bėgti atgal į stotį*)

PONIA RUNI. Džeri! (*Džeris sustoja*) Ar negirdėjai, kodėl vėlavo traukinys? (*Pauzė*) Kodėl jis taip užtruko?

PONAS RUNI. Iš kurgi jis galėjo girdėti? Eime.

PONIA RUNI. Kodėl, Džeri?

DŽERIS. Tai dėl...

PONAS RUNI. Nekvaršink berniukui galvos, jis nieko nežino! Eime.

PONIA RUNI. Kodėl, Džeri?

DŽERIS. Dėl vaiko, ponia.

Ponas Runi sudejuoja

PONIA RUNI. Ką reiškia dėl vaiko?

DŽERIS. Dėl vaiko, kuris iškrito iš vagono, ponia. (*Pauzė*) Ant bėgių, ponia. (*Pauzė*) Po ratais, ponia.

Tyla. D ž e r i s nubėga. Jo žingsniai nutyla. Siaučia vėjas, lietus. Nurimsta. Jie eina toliau. Velkamų kojų šlepsėjimas ir t. t. Jie sustoja. Siaučia vėjas, lyja

VAIDINIMAS BE ŽODŽIŲ I

Pantomima vienam aktoriui

Vertė Dovydas Judelevičius

Veikėjas

Žmogus. Įprastas jo gestas: sulankstо
ir vėl išskleidžia savo nosinę

Scena

Dykuma. Akinanti šviesa.

Veiksmas

Žmogus atbulas nubloškiamas į sceną, suklumpa, pargriūva, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, mąsto.

Švilpukas iš dešinės.

Mąsto, eina dešinėn.

Beregint nublokštas atgal į sceną, suklumpa, pargriūva, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, mąsto.

Švilpukas iš kairės.

Mąsto, eina kairėn.

Vėl nublokštas atgal į sceną, suklumpa, pargriūva, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, mąsto.

Švilpukas iš kairės.

Svarsto, eina kairėn, dar nepriėjęs kairiojo kuliso, stabteli, puola atatupstas atgal, suklumpa, pargriūva, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, mąsto.

Nuo scenos viršaus, iš ardlubių, nusileidžia ant grindų medelis. Medelis turi vieną vienintelę šaką trijų metrų atstumu nuo žemės ir viršūnėje skurdų kuokštą palmių lapų, nuo kurių papėdėn krinta šioks toks šešėlis.

Jis tebemąsto.

Švilpukas iš viršaus.

Jis atsigręžia, pamato medį, svarsto, eina prie medžio, sėdasi šešėlin, žvelgia į savo rankas.

Nuo ardlubių į sceną nuleidžiamos siuvėjiškos žirklės, jos pakimba priešais medį per kokį metrą nuo žemės.

Jis tebežvelgia į savo rankas.

Švilpukas iš viršaus.

Pakelia galvą, pamato žirkles, svarsto, ima jas ir pradeda karpytis nagus.

Palmių lapai susmunka ir susiglaudžia prie kamieno tarytum skėtis, šešėlis pranyksta.

Jis paleidžia iš rankų žirkles, mąsto.

Nuo ardlubių į sceną nuleidžiama ropinukė, prie kurios prikabinta didžiulė etiketė su užrašu VANDUO. Ropinukė pakimba per tris metrus nuo žemės.

Jis tebemąsto.

Švilpukas iš viršaus.

Jis pakelia akis, pamato ropinukę, galvoja, keliasi, eina ir atsistoja po ropinuke, veltui bando ją pasiekti, nusigręžia, mąsto.

Nuo ardlubių į sceną nuleidžiamas didelis kubas.

Jis vis tebemąsto.

Švilpukas iš viršaus.

Jis grįžteli, pamato kubą, žvelgia į jį, žvelgia į ropinukę, ima kubą, stato jį po ropinuke, išmėgina, ar kubas tvirtai stovi, užsilipa, veltui bando pasiekti ropinukę, nulipa, nuneša ir pastato kubą atgal į vietą, nusigręžia, mąsto.

Nuo ardlubių į sceną nuleidžiamas antras, mažesnis, kubas.

Jis tebemąsto.

Švilpukas iš viršaus.

Jis atsigręžia, pamato antrąjį kubą, žvelgia į jį, pastato po ropinuke, išmėgina, ar kubas tvirtai stovi, užsilipa, veltui bando pasiekti ropinukę, nulipa, jau neš kubą atgal į vietą, bet persigalvoja, pastato jį ant žemės, eina ir atsineša didįjį kubą, užkelia ant mažojo, išmėgina, ar tvirtai laikosi, užsilipa, didysis kubas slysteli ir virsta, jis pargriūva, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, mąsto.

Ima mažąjį kubą, užkelia ant didžiojo, išmėgina, ar tvirtai laikosi, užsilipa ir jau tuoj pasieks ropinukę, bet toji po truputį kyla ir pakimba tokiame aukštyje, kad darosi ir vėl nebepasiekiama.

Jis nulipa, mąsto, nuneša kubus vieną po kito atgal, nusigręžia, mąsto.

Nuo ardlubių į sceną nuleidžiamas trečias, dar mažesnis kubas.

Švilpukas iš viršaus.

Jis atsigręžia, pamato trečiąjį kubą, žvelgia į jį, galvoja, nusigręžia, galvoja.

Trečiasis kubas vėl pakyla ir dingsta palubėj.

Nuo ardlubių į sceną šalia ropinukės nusileidžia lynas su mazgais, kurie turi pagelbėti kopiančiam, ir pakimba per metrą nuo grindų.

Jis vis tebemąsto.

Švilpukas iš viršaus.

Jis atsigręžia, pamato lyną, galvoja, lipa lynu aukštyn ir jau tuoj pasieks ropinukę, tačiau lynas atsileidžia ir nusodina ant žemės.

Jis nusigręžia, dairosi žirklių, pamato jas, eina ir pasiima, grįžta prie lyno ir rengiasi jį pjauti.

Lynas įsitempia ir trukteli jį aukštyn, bet jis laikosi įsikabinęs, perpjauna lyną, griūva ant grindų, paleidžia žirkles, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, galvoja.

Lynas sparčiai užtraukiamas į viršų ir dingsta palubėj.

Iš palikusio lyno galo jis susuka laso ir su šia kilpa bando užgriebti ropinukę.

Ropinukė užtraukiama į viršų ir dingsta palubėj.

Jis nusigręžia, galvoja.

Nešinas laso, eina prie medžio, žvelgia į šaką, nusigręžia į kubus, vėl žvelgia į šaką, numeta laso, eina prie kubų, ima mažąjį ir nunešęs stato po šaka, grįžta didžiojo kubo ir padeda jį po šaka, nori didįjį kubą užkelti ant mažojo, persigalvoja, deda mažąjį ant didžiojo, išmėgina, ar tvirtai laikosi, žvelgia į šaką, nusigręžia ir lenkiasi paimti laso.

Šaka nulinksta ir prisišlieja prie kamieno.

Su laso rankoje jis atsitiesia, grįžteli ir pamato, kas įvyko.

Nusigręžia, galvoja.

Nuneša kubus vieną po kito atgal, paėmęs laso rūpestingai suvynioja į ritinį, deda ant mažojo kubo.

Nusigręžia, galvoja.

Švilpukas iš dešinės.

Galvoja, eina dešinėn.

Beregint nublokštas atgal į sceną, suklumpa, pargriūva, tučtuojau vėl keliasi, nusipurto dulkes, galvoja.

Švilpukas iš kairės.

Jis nesijudina.

Žvelgia į savo rankas, dairosi žirklių, pamato jas, eina ir pasiima, pradeda karpytis nagus, liaujasi karpęs, galvoja, pirštu perbraukia per žirklių ašmenis, nušluosto jas su savo nosine, eina ir deda žirkles bei nosinę ant mažojo kubo, nusigręžia, atsisega apykaklę, apsinuogina kaklą ir čiupinėja jį.

Mažasis kubas pakyla į viršų ir dingsta palubėj kartu su laso, žirklėmis ir nosine.

Jis atsigręžia žirklių ir pamato, kas įvyko.

Nusigręžia, galvoja.

Eina ir sėdasi ant didžiojo kubo.

Didysis kubas virsteli, meta jį žemėn, pakyla į viršų ir dingsta palubėj.

Jis guli išsitiesęs ant šono, veidu į salę, nustėrusiu žvilgsniu.

Ropinukė nusileidžia ir pakimba per pusmetrį nuo jo kūno.

Jis nesijudina.

Švilpukas iš viršaus.

Jis nesijudina.

Ropinukė nusileidžia dar žemiau ir kadaruoja jam prieš pat nosį.

Jis nesijudina.

Ropinukė užtraukiama į viršų ir dingsta palubėj.

Medžio šaka vėl grįžta į horizontalią padėtį, palmių lapai išsiskleidžia, vėl meta šešėlį.

Švilpukas iš viršaus.

Jis nesijudina.

Medis užtraukiamas į viršų ir dingsta palubėj.

Jis žvelgia į savo rankas.

VAIDINIMAS BE ŽODŽIŲ II

Dviem aktoriams ir Dygliui

Vertė Dovydas Judelevičius

Pastaba

Ši pantomima vaidinama scenos gilumoje ant neaukštos ilgos pakylos, kuri per visą ilgį nuo vieno kuliso iki kito ryškiai apšviesta; kita scenos dalis skendi tamsoje.
Panašu į frizą.
Pirmasis veikėjas A – lėtas ir negrabus (juoką keliantys triukai, kai reikia apsirengti ar nusirengti), atsiję̨s nuo aplinkos. Antrasis veikėjas B – guvus, miklus, tikslus. Nors B privalo atlikti kur kas daugiau, abiejų veiksmai užtrunka maždaug tiek pat.

Veiksmo eiga

Ant žemės per du metrus nuo dešiniojo (žiūrovo akimis) kuliso greta guli du maišai. A priklausantis maišas – į dešinę nuo B maišo, arčiau kuliso. Šalia B maišo krūvelė drabužių (C), jie (striukė ir kelnės, ant jų batai ir skrybėlė) tvarkingai sudėti.

Visiškai horizontaliai iš dešinės pasirodo Dyglys. Jo smaigalys sustoja trisdešimt centimetrų nuo maišo A. Pauzė. Dyglys atsitraukia, akimirką stabteli, paskui duria į maišą, traukiasi atgal ir vėl sustoja per trisdešimt centimetrų nuo maišo. Pauzė. Maišas nejuda. Dyglys vėl atsitraukia, kiek tolėliau nei pirmąsyk, lukteli akimirką, dar kartą sminga į maišą, išlenda ir pasitraukia apie trisdešimt centimetrų nuo maišo. Pauzė. Maišas juda. Dyglys dingsta.

Iš maišo vienmarškinis išropoja A, sustingsta, mąsto, sudeda rankas, meldžiasi, mąsto, stojasi, mąsto, iš marškinių kišenės išsitraukia buteliuką su piliulėmis, nuryja vieną piliulę, vėl įsideda buteliuką, mąsto, rengiasi, mąsto, išsitraukia iš striukės kišenės didelę, jau nuvalgytą morką, atsikanda, pakramto, pasibjaurėjęs išspjauna, įsikiša morką atgal, mąsto, pasiima abu maišus ir palinkęs po našta, klupdamas velka juos kairėn iki pakylos vidurio, deda ant grindų, susimąsto, nusirengia viską, išskyrus marškinius, sumetęs drabužius kaip pakliūva, mąsto, griebiasi buteliuko, praryja antrą piliulę, mąsto, klaupiasi, meldžiasi, keturpėsčias įlenda į maišą ir guli paslikas. Maišas A dabar į kairę nuo maišo B.

Pauzė

Iš dešinės pasirodo Dyglys, dabar matome, kad jis užkeltas ant ratuoto stovo. Jo smaigalys sustoja per trisdešimt centimetrų nuo maišo B. Pauzė. Smaigalys atsitraukia, akimirką stabteli, kerta į

maišą, vėl atsitraukia, sustoja per trisdešimt centimetrų nuo maišo. Pauzė. Maišas kruta. Dyglys dingsta dešinėje.

B vienmarškinis išlenda keturiomis iš maišo, stojasi, iš marškinių kišenės išsiima didelį laikrodį, žiūri, kuri dabar valanda, įsikiša laikrodį atgal, padaro keletą mankštos pratimų, vėl pasižiūri į laikrodį, išsiima iš kišenės dantų šepetėlį ir smarkiai valosi dantis, deda šepetėlį atgal, žiūri į laikrodį, stipriai trina sau galvos odą, išsiima iš kišenės šukas, šukuojasi, deda šukas atgal, pažiūri į laikrodį, eina prie drabužių krūvos, rengiasi, žiūri, kiek laiko, iš striukės kišenės išsiima drabužių šepetį ir įnirtingai valosi drabužius, žiūri į laikrodį, nusikelia skrybėlę, smarkiai šepečiu šukuojasi, vėl užsideda skrybėlę, šepetį sukiša atgal, žiūri į laikrodį, iš kišenės išsitraukia veidrodėlį ir apžiūrinėja savo išvaizdą, deda veidrodėlį atgal, išsitraukia morką, atsikanda, godžiai kramto ir praryja kąsnį, vėl įsikiša morką atgal, žiūri į laikrodį, iš striukės kišenės išsiima žemėlapį, tyrinėja jį, deda atgal, žiūri į laikrodį, išsiima iš striukės kišenės kompasą, žiūri, ką jis rodo, deda kompasą atgal, žvelgia į laikrodį, pasiima abu maišus ir palinkęs po našta, klupdamas neša juos kairėn, sustoja per du metrus nuo kairiojo kuliso, pasideda maišus, žiūri į laikrodį, nusivelka viską, išskyrus marškinius, sukloja drabužius į tokią pat tvarkingą krūvelę kaip anksčiau, žiūri į laikrodį, trinasi galvą, šukuojasi, žiūri į laikrodį, valosi dantis, patikrina laikrodį ir prisuka jį, keturpėsčias grįžta į maišą ir nurimsta. Maišas B dabar vėl stovi į kairę nuo maišo A, kaip ir pradžioje.

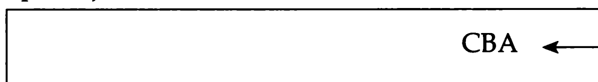
Pauzė.

Pasirodo Dyglys, užkeltas ant ratuoto stovo, kiek nutolęs iš paskos slenka kitas toks pat. Pirmasis dyglys stabteli per trisdešimt centimetrų nuo maišo A. Pauzė. Smaigas atsitraukia, akimirksnį sustingsta, kerta į maišą, atitolsta, grįžta į įprastą vietą – trisdešimt centimetrų nuo maišo. Pauzė. Maišas nekruta. Smaigas vėl atsitraukia, truputį toliau nei pirma, akimirksnį sustingsta, vėl kerta į maišą, atsitraukia, sustoja per trisdešimt centimetrų nuo maišo. Pauzė. Maišas juda. Dyglys dingsta dešinėje.

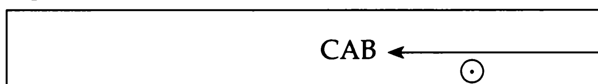
A keturiomis išlenda iš maišo, sustingsta, susideda rankas, meldžiasi.

Uždanga

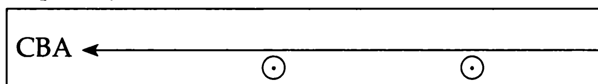
I pozicija

II pozicija

III pozicija

PASKUTINĖ KRAPO JUOSTA

Vertė Dovydas Judelevičius

Vėlus vakaras ateityje.
Krapo lindynė.
Avanscenos viduryje nedidelis stalas, kurio du stalčiai atidaromi į žiūrovo pusę.
Prie stalo veidu į salę, t. y. kitapus stalčių, sėdi išgveręs senis – K r a p a s .
Parudavusios siauros juodos jo kelnės aiškiai jam per trumpos. Parudavusi juoda liemenė be rankovių su keturiomis didžiulėmis kišenėmis. Sunkus sidabro laikrodis su grandine. Murzini balti marškiniai be apykaklės, kaklas atlapas. Pritrenkianti pora purvinų baltų batų, mažiausiai 46 numerio, labai siaurų ir smailių.
Baltas veidas. Purpurinė nosis. Susitaršę žili plaukai. Nesiskutęs.
Labai trumparegis (tačiau be akinių).
Smarkiai neprigirdi.
Gergždžiantis balsas. Raiškus intonavimas.
Sunki eisena.

Ant stalo magnetofonas su mikrofonu ir gausybė skardinių dėžučių, jose – ritės su įrašų juostomis. Stalas ir artimiausias plotas aplink jį nutvieksti stiprios baltos šviesos. Visa kita scenos erdvė tamsi.
Akimirką Krapas sėdi nejudėdamas, paskui giliai atsidūsta, dirsteli į savo laikrodį, pasirausia kišenėse, išsitraukia voką, susikiša jį atgal, vėl rausiasi, išsiima mažą raktų ryšulėlį, pakelia prie akių, išsirenka raktą, atsistoja ir užeina stalui iš priešakio, pasilenkia, atrakina pirmą stalčių, įkiša vidun galvą, pagraibo ten ranka, išima juostos ritę, apžiūri ją, vėl padeda, užrakina stalčių, atrakina antrą stalčių, įkiša vidun galvą, pagraibo ranka, išsitraukia didelį bananą, apžiūri jį, užrakina stalčių, susibruka raktus į kišenę. Apsigręžia, eina prie rampos, sustoja, glosto bananą, nulupa žievę, numeta ją po kojų, įsikiša banano galą į burną ir stovi nejudėdamas, akis įdūręs tuštumon. Pagaliau nukanda kąsnelį,

pasisuka šonu ir pradeda žingsniuoti pirmyn atgal palei rampą, kiek siekia apšviestas ruožas, vadinasi – ne daugiau kaip keturis ar penkis žingsnius į vieną ir kitą pusę, ir susimąstęs visą laiką kramsnoja bananą. Užmina ant žievės, slysteli, vos nepargriūva, bet atgauna pusiausvyrą, pasilenkia, apžiūrinėja žievę, o galiausiai, vis dar pasilenkęs, nuspiria ją per rampos kraštą į orkestrinę. Vėl ima žingsniuoti, užbaigia bananą, grįžta prie stalo, sėdasi, akimirką sėdi nė nekrustelėdamas, paskui giliai atsidūsta, išsitraukia iš kišenės raktus, pakelia prie akių, išsirenka raktą, atsistoja, apeina stalą, atrakina antrąjį stalčių, išsiima kitą didelį bananą, apžiūri jį, užrakina stalčių, raktus susibruka į kišenę, apsigręžęs, eina prie rampos, sustoja, glosto bananą, nulupa žievę, sviedžia ją žemyn į orkestrinę, apžioja banano galą ir stovi it įbestas, akis įdūręs tuštumon. Pagaliau jam topteli kažkokia mintis, jis įsideda bananą į liemenės kišenę – galas lieka styroti – ir taip sparčiai, kaip tik pajėgia, nuskuba scenos gilumon į tamsą. Dešimt sekundžių. Garsiai pokšteli atkemšamas butelis. Penkiolika sekundžių. Grįžta į šviesą nešinas sena buhalterine knyga ir sėdasi prie stalo. Deda knygą ant stalo, nusišluosto burną, rankas nusibraukia į liemenės priešakį, smagiai jomis pliaukšteli, paskui trina

KRAPAS (*guviai*). A! (*Lenkiasi prie knygos, verčia lapus, susiranda reikiamą įrašą, skaito*) Dėžutė... treč-čia-a-a-a... špūlė... penkta. (*Pakelia galvą ir įsispokso į priekį. Smaguriaudamas*) Špūlė! (*Pauzė*) Špū-ū-ūlė! (*Laiminga šypsena. Pauzė. Palinksta prie stalo, ima kuistis po dėžutes, prisikišęs žiūrinėja kiekvieną*) Dėžutė... trečia-a-a... tre-čia-a-a-a... ketvirta... antra... (*nustebęs*) devinta! Dieve brangus!... septinta... tai netikėlė! (*Ima dėžutę, žiūrinėja*) Dėžutė treč-čia-a. (*Deda ją ant stalo, atidaro ir žiūrinėja viduje esančias rites*) Špūlė... (*Dirsteli į knygą*)... penkta... penkta... ak, mažoji nenaudėlė! (*Išima ritę, apžiūrinėja*) Špūlė penkta. (*Deda ją ant stalo, uždaro dėžutę Nr. 3, pastumia prie kitų, ima ritę*) Dėžutė treč-čia, špūlė penkta. (*Palinksta prie magnetofono, paskui pakelia galvą. Smaguriaudamas*) Špū-ū-ūlė! (*Laiminga šypsena. Pasilenkia, įdeda ritę į aparatą, trina rankas*) A-a! (*Dirsteli į knygą, skaito užrašą puslapio apačioje*) Pagaliau motina ilsisi ramybėje... Hm... Juodasis sviedinys... (*Pakelia galvą, žvelgia į tuštumą. Suglumęs*)

Juodas sviedinys?.. (*Vėl skaito knygą*) Juodbruva auklė... (*Pakelia galvą, mąsto, vėl įninka skaityti knygą*) Šioks toks vidurių būklės pagerėjimas... Hm... Atmintina... kas? (*Žiūri prisikišęs*) Ekvinokcija, atmintina ekvinokcija. (*Pakelia galvą, žvelgia į tuštumą. Suglumęs*) Atmintina ekvinokcija?.. (*Pauzė. Gūžteli pečiais, vėl stebeilija į knygą, skaito*) Atsisveikinimas su... (*verčia lapą*)... meile. (*Pakelia akis nuo knygos, mąsto, pasilenkia prie magnetofono, įjungia ir pasirengia klausytis, t. y. pasisveria į priekį ir alkūnėmis parimsta ant stalo, išgaubtu vienos rankos delnu pakreipęs ausį aparato pusėn, o veidą atgręžęs į žiūrovą*)

JUOSTA (*balsas stiprus, gana iškilmingas, tai Krapo, tik gerokai jaunesnio, balsas*). Šiandien man suėjo trisdešimt devyneri, aš tvirtas kaip... (*Stengdamasis patogiau įsitaisyti, jis nustumia vieną dėžutę nuo stalo, nusikeikia, sustabdo aparatą, įniršęs nužeria dėžutes ir knygą žemėn, atsuka juostą atgal, paleidžia ir vėl sėdasi ta pačia poza, pasirengęs klausyti*) Šiandien man suėjo trisdešimt devyneri, aš tvirtas kaip mūras, jeigu numosime į senąją mano silpnybę, ir todėl pagrįstai galiu manyti, kad intelektu esu pasiekęs... (*dvejodamas*)... bangos keterą – ar kažką panašaus. Šį baisų įvykį, kaip jau ne sykį paskutiniais metais, ramiai atšvenčiau smuklėje. Nebuvo nė gyvos dvasios. Užmerkęs akis, sėdėjau prie židinio ir skyriau grūdus nuo pelų. Užsirašiau keletą minčių ant kitos voko pusės. Smagu vėl būti savo landynėj, vėl įlįsti į senus skarmalus. Ką tik, gėda prisipažinti, suvalgiau tris bananus ir vos ne vos susilaikiau nuo ketvirto. Tokios būklės žmogui tai nuodai. (*Karštai*) Gana tų bananų! (*Pauzė*) Naujasis apšvietimas virš mano stalo viską labai pagerino. Kai aplinkui taip tamsu, aš jaučiuosi ne toks vienišas. (*Pauzė*) Bent kiek. (*Pauzė*) Aš mėgstu atsikelti ir ratu vaikščioti po tamsą, paskui grįžti čionai prie... (*dvejodamas*)... savęs. Prie Krapo.

Pauzė

Grūdai, o ką aš čia turėjau galvoj, turėjau galvoj... (*dvejoja*)... turbūt turėjau galvoj tuos dalykus, kuriuos vertėtų išsaugoti, kai viskas pavirs... kai aš pavirsiu į dulkes. Užsimerkiu ir bandau juos įsivaizduoti.

Pauzė. Krapas trumpam užmerkia akis

Šį vakarą nepaprastai tylu, aš įtempiu klausą ir negirdžiu nė balso. Senoji mis Makgloum visada tokiu metu dainuoja. O šįvakar ne. Dainos tų laikų, sako jinai, kai dar buvau mergaitė. Sunku įsivaizduoti, kad ji buvo kada nors mergaitė. Bet vis tiek puiki senutė. Matyt, iš Vakarų Airijos, bene iš Kónoto. (*Pauzė*) Ar aš dainuosiu tiek metų turėdamas, jei apskritai sulauksiu tokio amžiaus? Ne. (*Pauzė*) O ar dainuodavau, kai buvau berniukas? Ne. (*Pauzė*) Ar iš viso kada esu dainavęs? Ne.

Pauzė

Ką tik klausiausi ankstesnių gabalų, ėmiau juos kaip pakliuvo. Knygoje netikrinau, bet galėjo būti įrašyta prieš kokius dešimt ar dvylika metų. Tada, man rodos, dar gyvendavau Kedarstrite su Bianka, protarpiais. Laimingai iš tos istorijos išsikapsčiau, dievaži, laimingai! Buvo beviltiška. (*Pauzė*) Ne kažin ką ten apie ją parašiau, tik pagyriau jos akis. Kupinas susižavėjimo. Staiga vėl jas išvydau. (*Pauzė*) Nėra su kuo nė lyginti! (*Pauzė*) Et, ką čia... (*Pauzė*) Klaiku taip atkasinėti mirusius, bet man... (*Krapas sustabdo juostą, mąsto, vėl jungia*)... dažnai padeda, kai tenka vėl leistis... (*dvejodamas*)... į retrospektyvią kelionę praeitin. Sunku patikėti, kad šis jaunas kretinas kadaise aš buvau! Tas balsas! Jėzau! Ir tos aspiracijos! (*Trumpas juokas, prie kurio prisideda Krapas*) Ir tie ryžtingi sprendimai! (*Trumpas juokas, prie kurio prisideda Krapas*) Ypač – mažiau gerti. (*Trumpas juokas, juokiasi vienas Krapas*) Truputis statistikos. Tūkstantis septyni šimtai valandų iš bendros aštuonis tūkstančius viršijančios sumos praėjusiais metais išeikvota vien tik gėrimo įstaigose. Daugiau nei dvidešimt procentų, o atėmus miego valandas – keturiasdešimt procentų jo nepramiegotų metų. (*Pauzė*) Ketinimai taip sutvarkyti lytinį gyvenimą, kad... (*dvejodamas*)... jis mažiau alsintų. Paskutinė jo tėvo liga. Menkėjančios pastangos rasti laimę. Viduriams nebegelbsti jokie laisvinamieji vaistai. Tyčiojasi iš to, ką vadina savo jaunyste, ir dėkoja už malonę Dievui, kad visa tai praėjo. (*Pauzė*) Čia melaginga gaida. (*Pauzė*) *Opus... magnum*... šešėlis. Baigia tuo, kad... (*trumpas juokas*)... kiauksėdamas kreipiasi į Apvaizdą. (*Ilgėliau trunkantis juokas, prie kurio prisideda Krapas*) Kas palieka iš visos tos kankynės?

Mergina nušiurusiu žaliu apsiaustu, stovinti geležinkelio stoties perone? Taip ar ne?

Pauzė

Kai pasižiūriu...

Krapas sustabdo aparatą, mąsto, dirsteli į laikrodį, keliasi ir eina scenos gilumon į tamsą. Dešimt sekundžių. Pokšteli atidaromo butelio kamštis. Dešimt sekundžių. Antras kamštis. Dešimt sekundžių. Trečias kamštis. Netikėtai pratrūksta tirtančiu balsu

KRAPAS (*dainuoja*).

Saulė nusileido,
Debesys apte-e-mę,
Ir nakties...

Kosulio priepuolis. Krapas grįžta į šviesą, sėdasi, nusišluosto burną, įjungia aparatą, pasirengia klausytis

JUOSTA. ... į praslinkusius metus bent neilgam tokiomis akimis, kokiomis į viską žvelgsiu ateityje, kai būsiu senas, tai ten, žinoma, yra namas ties kanalu, kur mama gulėjo mirdama vėlai rudenį, po savo ilgo vidualiteto (*Krapas krūpteli*), ir dar ten yra... (*Krapas sustabdo juostą, suka ją šiek tiek atgal, prisislenka pakreipęs ausį dar arčiau prie aparato, paleidžia juostą*)... mirdama vėlai rudenį, po savo ilgo vidualiteto, ir dar ten yra...

Krapas sustabdo juostą, pakelia galvą, įsispokso į tuštumą. Jo lūpos kruta, skiemenuodamos žodį „vidualitetas". Jokio garso. Jis atsistoja, eina scenos gilumon į tamsą, grįžta su milžinišku žodynu, deda jį ant stalo, sėdasi ir ieško reikiamo žodžio

KRAPAS (*skaito iš žodyno*). Padėtis – ar būklė – kai asmuo yra – arba lieka – našlė – ar našlys. (*Pakelia akis. Suglumęs*) Yra – arba lieka?.. (*Pauzė. Vėl įninka į žodyną. Skaito*) „Sunkus vidualinis (našlautinis) šydas..." Sakoma taip ir apie gyvulį, ypač apie paukštį... Paukštis *vidua*, arba audėja našlelė... Patino plunksnos juodos... (*Pakelia galvą. Smaguriaudamas*) Paukštis *vidua*!

Pauzė. Užverčia žodyną, įjungia aparatą ir atsisėda ankstesne poza, pasiruošęs klausytis

JUOSTA. ... suolas prie užtvankos, iš kur galėjau matyti jos langą. Žvarbiam vėjui pučiant, aš sėdėjau tenai ir troškau, kad greičiau jai viskas baigtųsi. (*Pauzė*) Beveik nė gyvos dvasios aplinkui,

tik keletas nuolatinių lankytojų, kelios auklės, vaikai, seniai, šunes. Aš jau visai gerai juos pažinojau – aišku, noriu pasakyti, iš matymo. Ypač įsiminiau vieną jauną juobruvę gražuolę, baltutėlę ir iškrakmolytą, su neprilygstama krūtine, ji vežiojo juodą vaikų vežimėlį didoku stogeliu, labai gedulingą daiktą. Kiekvieną sykį, kai į ją pasižiūrėdavau, jos akys būdavo įsmeigtos į mane. Ir vis dėlto, kai įsidrąsinau ir, nors niekas nebuvo mudviejų supažindinęs, ją prašnekinau, ji prigrasino, kad šauksis policininko. Tarytum aš būčiau kėsinęsis į jos skaistybę! (*Juokas. Pauzė*) Koks buvo jos veidas! Tos akys! Kaip... (*dvejoja*)... chrizolitai! (*Pauzė*) Et, ką čia... (*Pauzė*) Aš buvau ten... (*Krapas sustabdo juostą, mąsto, vėl paleidžia*)... kai nusileido užuolaida, viena tų murzinai rudų, kurios sukasi ant volelio, ir aš kaip tik ruošiausi mesti sviedinuką baltam šunyčiui, taip jau išėjo. Pakėliau akis, pats nežinau kodėl, ir štai – įvyko. Pagaliau viskas buvo baigta. Keletą akimirkų sėdėjau tebelaikydamas sviedinį rankoje, o šuniukas kiauksėjo ir tiesė į mane leteną. (*Pauzė*) Akimirkos. (*Pauzė*) Jos akimirkos, mano akimirkos. (*Pauzė*) Šunelio akimirkos. (*Pauzė*) Galop aš jam kyštelėjau sviedinuką, ir jis apžiojo – švelniai švelniai. Mažas, senas, kietas, standus juodos gumos sviedinukas. (*Pauzė*) Aš jausiu jį rankoje iki pat savo mirties. (*Pauzė*) Galėjau jį pasilaikyti. (*Pauzė*) Bet atidaviau šuniui.

Pauzė

Et, ką čia...

Pauzė

Tai buvo metai, kupini neišbrendamo niūrumo ir dvasinio skurdo ligi pat tos atmintinos kovo nakties ant pylimo krašto, stūgaujant vėjui, niekad šito neužmiršiu, kai aš ūmai viską supratau. Galų gale atėjo praregėjimas. Apie tai, man rodos, turėčiau šįvakar papasakoti, galvodamas apie tą dieną, kai... (*dvejodamas*)... baigsis visi mano darbai ir nebepajėgsiu nei geruoju, nei bloguoju minėti stebuklo... (*sudvejoja*)... ugnies, kuri viską sukurstė. Ir aš staiga suvokiau, kad tikėjimas, kuris visą gyvenimą mane vedė... (*Krapas nekantraudamas sustabdo juostą, pavaro ją toliau į priekį, vėl paleidžia*)... didžiulės granito uolos, į kurias bangų purslai taškėsi švyturio šviesoj, o anemometras

ūžė lyg koks propeleris, ir man paaiškėjo, kad tamsuma, kurią visomis išgalėmis slopinau, iš tikrųjų yra man labiausiai... (*Krapas nusikeikia, sustabdo juostą, persuka ją į priekį, vėl paleidžia*)... iki paskutinio savo atodūsio nesugriaunamas vėtros ir nakties ryšys su pažinimo šviesa ir ta ugnimi... (*Krapas nusikeikia garsiau, sustabdo juostą, pavaro ją į priekį, vėl paleidžia*)... veidu įsikniaubęs į krūtis ir padėjęs ant jos ranką. Mes gulėjome nejudėdami. Bet po mumis viskas judėjo ir supo mus, švelniai sūpavo aukštyn žemyn ir iš vieno šono į kitą.

Pauzė

Jau po vidurnakčio. Niekad nebuvau girdėjęs šitokios tylos. Tarytum žemė būtų negyvenama.

Pauzė

Tuo baigiu...

Krapas sustabdo juostą, persuka ją atgal, vėl paleidžia

...iš aukštutinio ežero su valtimi, maudėmės netoli kranto, paskui nusiyrėm į vidurį ir leidomės pasroviui. Ji gulėjo išsitiesusi ant valties dugno, pasikišusi rankas po galva ir užmerkusi akis. Švietė saulė, pūtė švelnus vėjelis, vanduo maloniai teškeno. Pamačiau, kad ji įsibrėžusi šlaunį, ir paklausiau, kas nutiko. Raškiau agrastus, tarė ji. Aš dar kartą pasakiau, kad, man regis, nebėra jokios prasmės ir reikalo toliau visko tęsti, ir ji pritariamai linktelėjo neatmerkdama akių. (*Pauzė*) Paprašiau, kad ji į mane pažvelgtų, ir po valandėlės... (*pauzė*)... po valandėlės ji tai padarė, bet jos akys buvo tik siauri plyšeliai, nes saulė labai spigino. Pasilenkiau prie jos, kad akys atsidurtų šešėlyje, ir ji atsimerkė. (*Pauzė. Tyliai*) Įsileido mane. (*Pauzė*) Mes įplaukėm į meldyną, ir valtis įstrigo. Kaip dūsavo meldai, kai valtis juos spaudė ir lankstė! (*Pauzė*) Aš prigludau prie jos, veidu įsikniaubęs į krūtis ir padėjęs ant jos ranką. Mes gulėjome nejudėdami. Bet po mumis viskas judėjo ir supo mus, švelniai sūpavo aukštyn žemyn ir iš vieno šono į kitą.

Pauzė

Jau po vidurnakčio. Niekad nebuvau girdėjęs...

Krapas išjungia aparatą, mąsto. Galiausiai pradeda raustis kišenėse, aptinka bananą, išsiima, apžiūri, padeda atgal, vėl rausiasi, ištraukia

vokų, dar pasirausia, subruka voką atgal, dirsteli į laikrodį, keliasi ir eina scenos gilumon į tamsą. Dešimt sekundžių. Girdėti, kaip kaukšteli butelis į stiklinę, paskui sušnypščia sifonas. Dešimt sekundžių. Vėl butelis kaukšteli į stiklinę, daugiau nieko. Dešimt sekundžių. Krapas grįžta kiek svirduliuodamas, prieina prie stalo iš priešakio, išsitraukia raktus, pakelia prie akių, pasirenka raktą, atrakina pirmą stalčių, įkiša vidun galvą, pagraibo ten, išima juostos ritę, apžiūri ją, užrakina stalčių, raktus įsideda į kišenę, apeina stalą, sėdasi, ima iš aparato ritę, padeda ją ant žodyno, įdeda naują juostą, iš kišenės išsitraukia voką, skaito, kas parašyta kitoje jo pusėje, padeda voką ant stalo, įjungia aparatą, atsikrenkščia ir pradeda įrašinėti savo kalbą

KRAPAS. Ką tik išklausiau tą paiką kretiną, kuriuo save laikiau prieš trisdešimt metų; sunku patikėti, kad aš galėjau kada nors būti šitoks nevykėlis. Ačiū Dievui, viskas pasibaigė, bent tiek gerai. (*Pauzė*) Kokios buvo jos akys! (*Mąsto, susigriebia, kad magnetofonas įrašinėja tylą, sustabdo juostą, vėl mąsto. Galiausiai*) Visko ten buvo, visa toji... (*Susigriebia, kad magnetofonas neberašo, paleidžia juostą*) Visko ten buvo, visko ant šito mėšlino žemės rutulio, visa toji šviesa ir tamsa, tas badas ir tos puotos nuo... (*dvejodamas*)... šimtmečio į šimtmetį. (*Šaukdamas*) Taip! (*Pauzė. Su kartėliu*) Šitai prarasti! Jėzau! Būtų, ko gero, jį atitraukę nuo mielo namų darbo! Jėzau! (*Pauzė. Dygėdamasis*) Et, ką čia, gal jis buvo teisus. (*Pauzė*) Gal jis buvo teisus. (*Mąsto. Susigriebia. Sustabdo juostą. Ieško paspirties voke*) Et! (*Sumaigo jį ir sviedžia šalin*) Nėra ką sakyti, net menkiausio pypt. Ką jau dabar čia reiškia dar vieneri metai? Mėšlo atrajojimas ir kieti it akmuo viduriai. (*Pauzė*) Gavau pasiskonėti žodžiu „špūlė". (*Smaguriaudamas*) Špū-ū-ūlė! Laimingiausia akimirka tarp praslinkusių penkių šimtų tūkstančių. (*Pauzė*) Parduota septyniolika egzempliorių, kurių vienuolika urmine kaina atiteko viešosioms bibliotekoms už jūrių marių. Pradedu garsėti. (*Pauzė*) Vienas svaras, šeši šilingai ir kažkiek pensų, bene aštuoni, jei neklystu. (*Pauzė*) Buvau kartą ar du išsliaužęs laukan, kol dar vasara nebuvo galutinai atšalus. Sėdėjau drebėdamas parke, paskendęs svajonėse, ir degiau vieninteliu noru, kad greičiau viskas baigtųsi. Nė gyvos dvasios. (*Pauzė*) Paskutinės fantazijos. (*Įnirtingai*) Kad jos pra-

smegtų! (*Pauzė*) Sugraužė man akis tas skaitymas, vėl skaičiau „Efi", puslapį per dieną, vėl su ašarom. Efi...*. (*Pauzė*) Galėjau su ja būti laimingas tenai, prie Baltijos, kur pušys ir kopos. (*Pauzė*) Galėjau ar ne? (*Pauzė*) O ji? (*Pauzė*) Et! (*Pauzė*) Gal porą kartų buvo atėjusi Fani. Sena kaulėta kekšė, vieni griaučiai. Ne kažin koks smagumas, bet vis geriau, negu žaisti vienam. Paskutinį kartą išėjo visai pakenčiamai. Kaip tu ir susidoroji, tarė jinai, šitokių metų sulaukęs? Pasakiau, kad taupiausi jos labui visą gyvenimą. (*Pauzė*) Vieną kartą buvau nuėjęs į bažnyčią mišparams, kaip kadaise, kai dar laksčiau trumpom kelnaitėm.

Pauzė. Dainuoja:

Saulė nusileido,
Debesys apte-e-mę,
Ir nakties... (*Kosti, paskui vos girdimai*)
... šešėliai
Driekiasi per žemę.

(*Dusdamas*) Užmigau ir nugriuvau nuo suolo. (*Pauzė*) Kartais naktį pabundu ir klausiu savęs, ar koks paskutinis mėginimas negalėtų... (*Pauzė*) Et, išplempk savo butelį ir drėbkis į patalą. Iš ryto galėsi toliau seilėtis. Arba palik taip, kaip yra. (*Pauzė*) Palik taip, kaip yra. (*Pauzė*) Drybsok sau tamsoje, įsiknisęs tarp pagalvių, – ir klajok. Būk vėl Kūčių vakarą slėnyje, vėl prisiskink Kalėdoms aštrialapių bugienių, tų su raudonom uogom. (*Pauzė*) Būk vėl ant Krocheno sekmadienio rytą, ūkanoje, su ta kale, sustok ir klausykis, kaip skamba varpai. (*Pauzė*) Ir taip toliau. (*Pauzė*) Būk vėl, būk vėl.

(*Pauzė*) Ak ta sena kankynė. (*Pauzė*) Vieno karto tau nepakako. (*Pauzė*) Priglusk prie jos.

Ilga pauzė. Staiga jis pasilenkia prie magnetofono, sustabdo jį, plėšte nuplėšia juostą, meta ją šalin, uždeda ankstesnę, pasuka į priekį ligi norimos vietos, paleidžia ir klausosi akis įsmeigęs tuštumon

JUOSTA ...agrastus, tarė ji. Aš dar kartą pasakiau, kad, man regis, nebėra jokios prasmės ir reikalo toliau viską tęsti, ir ji prita-

* Kelintą kartą minima Theodoro Fontanes (1819 –1898) romano „Effi Briest" veikėja. Beckettas labai mėgo šį romaną (žr. p.189).

riamai linktelėjo, neatmerkdama akių. (*Pauzė*) Paprašiau, kad pažvelgtų į mane, ir po valandėlės... (*pauzė*)... po valandėlės ji tai padarė, bet jos akys buvo tik siauri plyšeliai, nes labai spigino saulė. Pasilenkiau prie jos, kad akys atsidurtų šešėlyje, ir ji atsimerkė. (*Pauzė. Tyliai*) Įsileido mane. (*Pauzė*) Mes įplaukėm į meldyną, ir valtis įstrigo. Kaip dūsavo meldai, kai valtis juos spaudė ir lankstė! (*Pauzė*) Aš prigludau prie jos, veidu įsikniaubęs į krūtis ir padėjęs ant jos ranką. Mes gulėjome nejudėdami. Bet po mumis viskas judėjo ir supo mus, švelniai sūpavo aukštyn žemyn ir iš vieno šono į kitą.

Pauzė. Krapo lūpos kruta. Be garso.

Jau po vidurnakčio. Niekada nesu girdėjęs šitokios tylos. Tarytum žemė būtų negyvenama.

Pauzė

Tuo baigiu šią juostą. Dėžutė... (*pauzė*)... trečia, špūlė... (*pauzė*)... penkta. Gal jau praėjo geriausi mano metai. Kai dar buvo šitokia laimės galimybė. Bet nebenorėčiau jų susigrąžinti. Dabar jau ne, kai ši ugnis manyje dega. Ne, nebenorėčiau jų susigrąžinti.

Krapas sustingęs žvelgia į tuštumą. Juosta toliau sukasi visiškoje tyloje

ESKIZAS TEATRUI I

Vertė Rolandas Rastauskas

Gatvės kampas. Griuvėsiai.

A, neregys, sėdi ant sulankstomos kėdutės ir čirpina smuikeliu. Šalia išilgai paguldytas praviras dėklas su skardine išmaldai. A liaujasi griežęs, pasisuka į dešinįjį kulisą, klausosi.

Pauzė

A. Sušelpkit vargšą senelį, sušelpkit vargšą senelį. *(Tyla. Jis vėl ima čirpinti, vėl liaujasi, pasisuka į dešinįjį kulisą, klausosi. Iš dešinės, pasistūmėdamas lazda, invalido kėdėje įvažiuoja B. Stabteli. Susierzinęs)* Sušelpkit vargšą senelį!

Pauzė

B. Muzika! (*Pauzė*) Vadinas, tai ne sapnas. Pagaliau! Ir ne vaiduoklis, vaiduokliai nebylūs, ir aš jų akivaizdoj nebylus. *(Pavažiuoja į priekį, stabteli, pažvelgia į skardinę. Abejingai)* Vargšelis. *(Vedžioja ranka priešais A akis)* Vargšelis. (*Pauzė*) Galiu važiuot atgal, paslaptis atskleista. (*Pasistūmėja atgal, stabteli*). Nebent susimestume ir gyventume drauge ligi mirties. (*Pauzė*) Nebloga mintis, Bili? Leisk patį vadinti Biliu – kaip mano sūnų, a? (*Pauzė*) Ar pats mėgsti draugiją, Bili? (*Pauzė*) Ar pats mėgsti konservus, Bili?

A. Kokius konservus?

B. Sūdytos mėsos, Bili, jautienos. Su protu vartojant galima ištempt iki vasaros. (*Pauzė*) Ar ne? (*Pauzė*) Plius kelios bulvės, keli svarai bulvių. (*Pauzė*) Pats mėgsti bulves, Bili? (*Pauzė*) Mes galėtume jas net sudaiginti ir atėjus laikui pasodinti, galėtume pamėgint. (*Pauzė*) Ar ne? (*Pauzė*) Aš parinkčiau vietą, o tu pasodintum. (*Pauzė*) Ar ne?

Pauzė

A. Kaip laikosi medžiai?

B. Sunkus klausimas. Dabar gi žiema.

Pauzė

A. Diena ar naktis?

B. Na... (*Pažvelgia į dangų*) Tarkim, diena. Saulės, žinoma, nematyt, antraip nebūtum paklausęs. (*Pauzė*) Seki mano argumentaciją? (*Pauzė*) Sakyk, ar tik nepraradai pastabumo, Bili? Ar nepraradai galvos?

A. Bet ar šviesu?

B. Taip. (*Pažvelgia į dangų*) Taip, šviesu, kitaip ir neįvardytum. (*Pauzė*) Turėčiau tau tiksliai atsakyti? (*Pauzė*) Kad susidarytum nuomonę? Apie tą šviesą?

A. Kartais atrodo, kad leidžiu čia naktis grieždamas ir klausydamasis. Jausdavau, kaip tirštėja sutemos, ir pasiruošdavau. Slėpdavau smuikelį su skardine, tereikėdavo man atsistoti, kai ji paimdavo mane už rankos.

Pauzė

B. Ji?

A. Mano moteris. (*Pauzė*) Viena moteris. (*Pauzė*) Tačiau dabar...

Pauzė.

B. Dabar?

A. Kai išeinu, nebežinau, kai ateinu čionai, nebežinau, net ir čia būdamas aš nežinau, ar diena dabar ar naktis.

B. Tu ne visada buvai toks. Kas atsitiko tau? Moterys? Azartiniai lošimai? Dievas?

A. Aš visada toks buvau.

B. Kurgi ne!

A (*nirtulingai*). Aš visada buvau toks, vergiškai susigūžęs tamsoje, čirpinantis senas giesmes vėjų pagairėje!

B (*nirtulingai*). Mes turėjom savo moteris, ar ne? Tu savąją, kuri vedžiodavo tave už rankos, aš – savąją, kuri padėdavo išlipti iš kėdės vakare ir vėl įsirioglinti rytą, ji nustumdavo mane ligi pat gatvės kampo, kai man aptemdavo sąmonė.

A. Invalidas? (*Be emocijų*) Vargšelis.

B. Vienintelis sunkumas – apsisukti vietoje. Vargdamas dažnai jausdavau, kad greičiau jau būtų pasileisti ir apvažiuoti Žemės rutulį. Kol vieną gražią dieną supratau, kad galiu pargrįžti

atbulas. (*Pauzė*) Tarkim, esu taške A. (*Jis kiek pasistūmėja atgal, stabteli*) Dabar pasistūmėjau į tašką B. (*Pasistūmėja atgal, stabteli*) Ir vėl grįžtu į tašką A. (*Energingai*) Tiesi linija! Tuščia erdvė! (*Pauzė*) Prisipažink, sujaudinau patį?

A. Kartais girdžiu žingsnius. Balsus. Sakau sau: jie grįžta, kai kurie grįžta mėgindami vėl čia įsikurti arba ieškodami paliktų daiktų, arba ieškodami užmirštų žmonių.

B. Grįžta! (*Pauzė*) Kas norėtų čia grįžti! (*Pauzė*) Ir tu niekada nepašaukei? (*Pauzė*) Nesurikai? (*Pauzė*) Ne?

A. Ar tu nieko nepastebėjai?

B. Ak, aš, žinai... pastebėti... Aš sėdžiu čia, savo urve, savo kėdėj, patamsiuos, dvidešimt tris valandas iš dvidešimt keturių. (*Nirtulingai*) Tai ką gi aš turėčiau pastebėt? (*Pauzė*) Dabar, kai tamsta pradėjai mane geriau pažinti, manai, mes tiktume vienas kitam?

A. Sakai, sūdyta jautiena?

B. A propos, kuo tamsta maitinais visą tą laiką? Turbūt miršti badu?

A. Aplinkui šis tas mėtosi.

B. Ėdama?

A. Kartais.

B. O kodėl tamsta neleidi sau nusibaigti?

A. Apskritai man sekėsi. Kartą suklupau ties maišu riešutų.

B. Ne!

A. Mažas pilnas riešutų maišelis vidury kelio.

B. Gerai jau, patikėjau, bet kodėl neleidi sau nusibaigti?

A. Aš galvojau apie tai.

B (*susierzinęs*). Bet nepadarei!

A. Nesu dar toks nelaimėlis. (*Pauzė*) Čia visa mano bėda: nelaimingas, bet dar ne toks nelaimingas.

B Bet kiekvieną dieną vis labiau?

A (*nirtulingai*). Per mažai, per mažai!

Pauzė

B. Man regis, mudu sutverti vienas kitam.

A (*rodydamas į aplinką*). Kaip visa tai dabar atrodo?

B. Žinai tamsta... Aš toli nevažiuoju, truputį pirmyn ir tuoj pat atgal, prie savo slenksčio. Taip toli niekada nebuvau atsibeldęs.

A. Bet į šalis dairaisi?

B. Ne, ne.

A. Po visų šitų tamsos valandų tu ne...

B (*nirtulingai*). Ne! (*Pauzė*) Žinoma, jeigu tamsta reikalauji dairytis, labai prašom. Ir jeigu įstengsi mane stumdyti, aš pamėginsiu papasakoti, ką matau pakeliui.

A. Nori pasakyt, kad būsi mano vedlys? Ir aš nebepaklysiu?

B. Kaip tik taip. Sakyčiau: dėmesio, Bili, judam tiesiai į didelę mėšlo krūvą, apsisuk ir vairuok kairėn, kai įsakysiu.

A. Taip ir sakytum!

B (*siekdamas įtvirtinti persvarą*). Dėmesio, Bili, dėmesio, matau apvalią skardinę griovy, gal ten sriuba, o gal pupelės.

A. Pupelės!

Pauzė

B. Aš tau imu patikti? (*Pauzė*) Ar man taip tik atrodo?

A. Pupelės! (*Jis pakyla, padeda smuiką ir stryką ant kėdutės ir žengia apgraibom B link*) Kur tu?

B. Čia, mano mielas. (*A įsikimba kėdės ir ima aklai stumti*) Stok!

A (*stumdamas kėdę*). Tai dovana! Dovana!

B. Stok! (*Kerta už savęs lazda. A paleidžia kėdę, atsitraukia. Pauzė*)

A (*eina apgraibom prie savo kėdutės. Sutrikęs stabteli*). Atleisk man, Bili!

Pauzė

A. Kur aš esu? (*Pauzė*) Kur aš buvau?

B. Aš praradau jį. Buvo bepradedąs mane mylėti, o aš kirtau jam. Jis mane paliks, ir aš jo niekada nebesutiksiu. Nieko nebesutiksiu. Ir niekada neišgirsiu žmogaus balso.

A. Ar tamstai jis dar nepabodo? Tos amžinos dejonės, tie patys skundai nuo lopšio ligi grabo lentos.

B (*dejuodamas*). Padaryk man ką nors prieš nueidamas!

A. A! Ar tu girdi? (*Pauzė. Verksmingai*) Aš negaliu nueit! (*Pauzė*) Ar tu girdėjai?

B. Tu negali nueit?

A. Be savo daiktų negaliu.

B. O kam jie tau?

A. Niekam.

B. Ir tu negali be jų?

A. Ne. (*Eina apgraibom, sustoja*) Aš juos atrasiu pagaliau. (*Pauzė*) Arba prarasiu. (*Vėl ima eiti apgraibom)*

B. Pataisyk pledą, jaučiu, kaip traukia per kojas. (*A stabteli*) Pasitaisyčiau pats, bet šitai užtruktų amžius. (*Pauzė*) Padėk man, Bili. Tada aš galėsiu sugrįžti, vėl įsikurti savo kampe ir pasakyti: aš mačiau žmogų paskutinį kartą gyvenime, aš jam kirtau, o jis padėjo man. (*Pauzė*) Atrasti kelis meilės skutus širdyje ir numirti susitaikius su savo rūšimi. (*Pauzė*) Ko pats į mane taip spoksai? (*Pauzė*) Gal pasakiau, ko nederėjo sakyti? (*Pauzė*) Kaipgi atrodo ta mano siela?

A (*eina apgraibom B link*). Duok man ženklą.

B duoda ženklą. A eina apgraibom jo link, stabteli

B. Tu ir kvapų neužuodi, ar ne?

A. Visur tas pats dvokas. (*Jis ištiesia ranką*) Ar tu gali mane pasiekti? (*Stovi nejudėdamas su ištiesta ranka)*

B. Pala, tu juk neketini man patarnauti už dyką? (*Pauzė*) Turiu galvoj – besąlygiškai? (*Pauzė*) O Dieve!

Pauzė. Paima A už rankos ir trukteli jį prie savęs

A. Tavo koja.

B. Kas?

A. Sakei, šaltis traukia.

B. Dabar supratau! (*Pauzė*) Taip, mano koja, apkamšyk ją (*A pasilenkia, ieško apgraibom*) Atsiklaupk, atsiklaupk, taip tau bus daug lengviau. (*Padeda jam atsiklaupti reikiamoje vietoje*) Štai čia.

A (*susierzinęs*). Paleisk mano ranką! Tu nori, kad padėčiau, ir nepaleidi rankos! (*B paleidžia jo ranką. A grabinėja pledą*) Ar tu turi tik vieną koją?

B. Tik vieną.

A. O kita?

B. Pagedo, ir ją amputavo.

A apkaišo koją

A. Dabar gerai?

B. Šiek tiek kiečiau. (*A patenkina prašymą*) Rankos tavo auksinės!

Pauzė

A (*apgraibom siekdamas B torso*). O visa kita savo vietoj?
B. Gali dabar atsikelti ir paprašyti manęs paslaugos.
A. Ar visa kita savo vietoj?
B. Daugiau nieko neamputavo, jeigu tu tai turi galvoje.
A ranka slenka aukštyn, pasiekia B veidą, sustingsta
A. Čia tavo veidas?
B. Kaip Dievą myliu. (*Pauzė*) O kas gi daugiau? (*A pirštai slankioja B veidu, sustingsta*) Čia? Mano navikas.
A. Raudonas?
B. Violetinis. (*A atitraukia ranką, bet lieka klūpoti*) Rankelės tavo kaip reikiant!
Pauzė
A. Vis dar diena?
B. Diena? (*Pažvelgia į dangų*) Tarkim, taip. (*Tebežvelgia*) Kitaip ir neįvardytum.
A. O vakaras dar negreit ateis?
B žiūri į dangų
B. Diena... naktis... (*Tebežiūri*) Kartais man atrodo, kad žemė vieną ūkanotą dieną pačiam viduržiemy pastėrus dunkso vakaro sutemose. (*Palinksta ties A, papurto jį*) Na, Bili, kelkis, tu pradedi man nusibosti.
A. Ar žolė kur nors dygsta?
B. Aš nematau.
A (*pagyvėjęs*). Niekur nematyti žalumos?
B. Yra šiek tiek samanų. (*Pauzė. A suneria rankas ant pledo ir pasideda ant jų galvą*) Dėl Dievo meilės! Ar tik nesirengi melstis?
A. Ne.
B. O verkti?
A. Taip pat ne. (*Pauzė*) Tokia poza galėčiau būti amžinai, padėjęs galvą kokiam nors senoliui ant kelių.
B. Ant kelių. (*Supurtydamas jį šiurkščiai*) Na, stokis pagaliau!
A (*įsitaisydamas patogiau*). Kokia ramybė! (*B nustumia jį šalin, A parkrinta ant keturių*) Tom dienom, kai nedaug teuždirbdavau, Dora sakydavo: Eik tu su ta savo arfa! Geriau jau šliaužiotum keturiomis su savo tėvo medaliais, prisegtais prie šiknos, ir su skardine po kaklu. Tu ir tavo arfa! Kuo tu save laikai? Ir ji

versdavo mane miegoti ant grindų. (*Pauzė*) Ak, tai... aš niekad negalėjau... (*Jis vėl pradeda apgraibom ieškoti savo kėdutės. Stabteli, klausosi*) Jei ilgai klausyčiau išties, tikrai išgirsčiau, kokia nors styga išduotų.

B. Tavo arfa? (*Pauzė*) Iš kur tu ją ištraukei?

A. Kadaise turėjau mažą arfą. Bet netriukšmauk ir leisk man klausytis.

Pauzė

B. Ar ilgai dar čia stovėsi kaip statula?

A. Galėčiau valandų valandas klausytis visų tų garsų.

Jie klausosi

B. Kokių garsų?

A. Aš jau nebežinau, kas tai.

Jie klausosi

B. Bet aš matau jį. (*Pauzė*) Aš ma...

A (*maldaujamai*). Ar tu nesiliausi?

B. Ne! (*Griebia sau už galvos*) Aš jį aiškiausiai matau, štai ten, ant kėdutės. (*Pauzė*) O kas, jeigu jį pasiimčiau, Bili, ir paskui pabėgčiau? (*Pauzė*) Ką tu tada užgiedotum, Bili? (*Pauzė*) Gal vieną gražią dieną koks nors kitas senis, išlindęs iš savo skylės, užtiktų tave, griežiantį lūpine armonikėle. O tu paporintum jam apie mažą smuikelį, kurį kitados turėjai. (*Pauzė*) Ką, Bili? (*Pauzė*) Arba užtiktų tave dainuojantį. (*Pauzė*) Ką tu tada pasakytum, Bili? (*Pauzė*) Karkdamas prieš vėją žiemą (*vis priešiškiau*), pametęs netgi lūpinę armonikėlę. (*Baksteli jam lazda į nugarą*) Ką, Bili?

A staiga atsisuka, stveria lazdos galą ir išplėšia ją B iš rankų.

ESKIZAS TEATRUI II

Vertė Dovydas Judelevičius

Scenos gilumoje aukštas dvipusis langas, atvertas į ryškiai nušviestą nakties dangų. Mėnulio nematyti.
Avanscenoje į kairę nuo žiūrovų, vienodu atstumu tarp sienos ir lango ašies, nedidelis stalas ir kėdė. Ant stalo užgesinta lempa ir dokumentų prigrūstas portfelis.
Avanscenos dešinėje, sudarydami simetriją, toks pat stalas ir kėdė. Ant stalo tik nedeganti lempa.
Avanscenos kairėje durys.
Prieš kairiąją lango pusę nugara į sceną stovi C.
Ilga pauzė.
Įeina A. Uždaro duris, eina prie stalo dešinėje ir sėdasi nugara į dešinę sieną. Pauzė. Uždega lempą, išsiima laikrodį, pasitikrina laiką ir padeda laikrodį ant stalo. Pauzė. Užgesina lempą.
Ilga pauzė.
Įeina B. Uždaro duris, eina prie stalo kairėje ir sėdasi nugara į kairiąją sieną. Pauzė. Užsidega lempą, atidaro portfelį ir iškrato visą jo turinį ant stalo. Apsidairo, pamato A

B. Tai bent!
A. Tss! Išjunk.
B užgesina lempą. Ilga pauzė
A (*tyliai*). Kokia naktis! (*Ilga pauzė. Susimąstęs*) Vis dėlto nesuprantu. (*Pauzė*) Kam jam reikia mūsų paslaugų? (*Pauzė*) Tokiam žmogui kaip jis. (*Pauzė*) Ir kodėl mes tai darome už dyką. (*Pauzė*) Tokie žmonės kaip mes. (*Pauzė*) Paslaptis. (*Pauzė*) Tiek to. (*Pauzė. Uždega lempą*) Tai ar tęsiame? (*B užsidega lempą, naršo po savo popierius*) Mįslinga kryžkelė. (*B toliau naršo*) Susumuojame ir dingstame. (*B vis naršo*) Ar pasirengęs?
B. Galime kilti.

A. Turime stebėti.

B. Tegul jis iššoka.

A. Kada?

B. Dabar.

A. Iš kur?

B. Kad ir iš čia. Po tris metrus ar pusketvirto kiekviename aukšte, iš viso jų bene dvidešimt penki.

Pauzė

A. Galvą būčiau guldęs, kad mes tik šeštajame. (*Pauzė*) Ar tai nepavojinga?

B. Tegul nutūpia ant subinės, nieko kito jis nenusipelnė. Stuburas trioksšteli, žarnokai išlekia į orą.

Pauzė. A atsistoja, prieina prie lango, persisveria, žiūri žemyn. Atsitiesia, žvelgia į dangų. Pauzė. Eina atgal į savo vietą

A. Pilnatis.

B. Ne visai. Rytoj.

A išsitraukia iš kišenės kalendorėlį

A. Kelinta šiandien diena?

B. Dvidešimt ketvirta. Rytoj dvidešimt penkta.

A (*verčia lapelius*). Devyniolikta... dvidešimt antra... dvidešimt ketvirta. (*Skaito*) „Maloningoji Dievo Motina Užtarytoja. Pilnatis". (*Įsideda kalendorėlį į kišenę*) Apie ką mes kalbėjom... Ką mes ten sakėm... kad... tegul jis iššoka. Tokia mūsų nutartis. Taip?

B. Tarnyba, šeima, trečia tėvynė, kekšavimas, finansai, menas ir gamta, širdis ir sąžinė, sveikata, buitinės sąlygos, Dievas ir žmogus, tiek nelaimių.

Pauzė

A (*mąsliai*). Kas iš to? (*Pauzė*) Kas iš to? (*Pauzė*) O jo humoro jausmas? Saiko pojūtis?

B. Visiška klampynė.

Pauzė

A. Ar neklystam?

B (*pasipiktinęs*). Rėmėmės patikimiausiais šaltiniais. Viskas pasverta daugybę kartų, sutikrinta ir patvirtinta. Kiekvienas žodis čia (*mojuodamas popierių šūsnimi*) kietas kaip geležis, viskas sukibę kaip katedros mūrai. (*Sviedžia popierius ant stalo. Jie pabyra ant grindų*) Šūdas! (*Renka nuo žemės popierius*)

A pakelia savo lempą ir jam pašviečia

A. Esu matęs nykesnių šiukšlynų. (*Pasisuka į langą*) Prastesnių reginių. (*Pauzė*) O ten ar ne Jupiteris?

Pauzė

B. Kur?

A. Užgesink. (*Abu užgesina lempas*) Panašu.

B (*irzliai*). Kur?

A (*irzliai*). Ten.

B išsiriečia

Ten, dešiniajame kampe.

Pauzė

B. Ne. Mirkčioja.

A. Tada kas?

B (*abejingai*). Nenumanau. Sirijus. (*Užsidega lempą*) Na? Dirbam ar žaidžiam? (*A taip pat užsidega lempą*) Tu pamiršai, kad čia ne jo namai. Jam čia tik katę reikėjo prižiūrėti. Baigsis mėnuo, ir jis turės šlepsėti į savo baidoką. (*Pauzė. Garsiau*) Tu pamiršai, kad čia ne jo namai.

A (*susierzinęs*). Aš pamiršau, aš pamiršau! O jis – nepamiršo? (*Aistringai*) Bet šitai mus ir gelbsti!

B (*rausiasi tarp popierių*). Atmintis... Atminimai... (*Išsiima lapą*) Cituoju: „Dramblys mums žada gausų peną, o žvirblis – giesmininko meną". Liudijo misteris Svelas, vargonininkas iš Sytono Šliuzo ir senas bičiulis.

Pauzė

A (*paniuręs*). Tss tss!

B. Cituoju. „Apklaustas šioje byloje" – atidarom skliaustelius – „(teisminių skyrybų)" – uždarom skliaustelius – „pašlijus mudviejų santykiams, jis tegalėjo paminėti tuos penkis ar šešis abortus, kurie užtemdė" – atidarom skliaustelius – „(o, ne dėl mano kaltės!)" – uždarom skliaustelius – „ankstyvuosius mūsų santuokos metus ir tą veto teisę, kuria aš galiausiai pasinaudojau, kad pasipriešinčiau" – atidarom skliaustelius – „(ak, ne dėl polinkio stokos!)" – uždarom skliaustelius – „tam, kas bent iš tolo primintų meilės triūsą. Bet apie mudviejų patirtą laimę" – atidarom skliaustelius – „(o šito taip pat mūsų kelyje būta, neišvengiamai

būta, ir čia man į galvą vėl ateina pirmosios priesaikos, kurias vienas kitam davėm Vuton Basete po tom nelemtom akacijom, arba vėl grįžtu prie pirmųjų penkiolikos minučių mūsų vestuvių naktį Litelstouno pajūry, arba prie pirmųjų ilgų rūpestingų vakarų mūsų lizdelyje prie Komeršel Roud)" – uždarom skliaustelius – „bet apie mudviejų patirtą laimę nė žodžio, sere, nė žodelio". Paliudijo misis Aspazija Bad-Krouker, sagų meistrė, gyvenanti Komeršel Roud kelyje Rytų Londone.

A (*niūriai*). Tss tss!

B. Dar cituoju: „Iš mūsų nacionalinio epo jis atsiminė tik negandas ir katastrofas, tačiau tai nesutrukdė jam išspausti kuklią stipendiją savo studijuojamam dalykui". Paliudijo misteris Pyberis, daržovių augintojas iš Dyping Fenso ir ilgametis bičiulis.

Pauzė

„Dievas žino, kiek mūsų šeimoje pralieta ašarų, tačiau nepasitaikė nė vienos ašaros, kuri liktų nepastebėta ir nebūtų maldingai saugoma bedugnėje sielvarto talpykloje, nepamirštant nei dienos, nei valandos, nei priežasties; o linksmybės, priešingai – laimė, jų nebuvo gausu – būdavo beatodairiškai atmetamos, tarsi rūgštimi išėsdinamos. Tuo jis buvo panašus į mane". Paliudijo velionė misis Darsi-Krouker, rašytoja. (*Pauzė*) Ar reikia dar?

A. Pakaks.

B. Cituoju: „Kai jis, išlenkęs stiklelį kitą, prašnekdavo apie savo gyvenimą, galėjai pamanyti, kad jis niekad nebuvo iškėlęs kojos iš smuklės ar lošimo namų. Jam pasakojant kvatodavom pilvus susiėmę. Iš to sulipdžiau juokingą skečą, kuris publikai labai patiko". Paliudijo misteris Muras, lengvojo žanro komikas ir ilgametis bičiulis. Pateikė našlė Merivezer Mur.

Pauzė

A (*priblokštas*). Tss tss! (*Pauzė*) Tss tss tss!

B. Tai va. (*Griežtai*) Čia ne jo namai, ir tą jis puikiai žino.

Pauzė

A. Dabar imkimės pozityviųjų pradų.

B. Pozityviųjų? Turi galvoj tokius, kurie jam leistų (*abejodamas, paskui staiga užsiplieskęs*) tikėt, kad vieną gražią dieną pasau-

lis pasikeis? Ar tau šito reikia? (*Pauzė. Ramiau*) Nėra tokių pradų.

A (*priilsęs*). Bet kad yra, štai kas žavu.

Pauzė. B naršo savo popierius

B. Atleisk man, Bertranai. (*Pauzė. Vėl rausiasi. Pakelia galvą*) Nežinau, kas man užėjo. (*Pauzė. Naršo popierius. Pakelia galvą*) Siaubo akimirka. (*Pauzė. Naršo popierius*) Dar tas atsitikimas su loterija... Galbūt. Atsimeni?

A. Ne.

B (*skaito*). „Du šimtai žaidėjų... laimėtojas gauna prabangiausią rankinį laikrodį... tikro aukso korpusas, praba devyniolikos karatų, tikslumo stebuklas, rodo metus, mėnesį, datą, savaitės dieną, valandą, minutę ir sekundę, neapsakoma elegancija, nelūžtanti spyruoklė, ankerinis mechanizmas su devyniolika rubinų, apsauga nuo smūgio, apsauga nuo magnetų, hermetiškas, nepraleidžia vandens, nerūdija, savaiminis prisukimas, centrinė sekundžių rodyklė, šveicariškos detalės, liuksusinė driežo odos apyrankė".

A. Ką aš tau sakiau? Net kai nėra vilties. O vis tiek bando laimę. Žinojau, kad toji kibirkštis jame teberusena.

B. Bet kad jis ne pats jį įsigijo. Gavo dovanų. Šitai pamiršti.

A (*suirzęs*). Aš pamirštu, aš pamirštu! O jisai, ar jis ne... (*Pauzė*) Bent jis jį pasiliko.

B. Jei taip galima sakyti.

A. Bent jis jį priėmė. (*Pauzė*) Bent jo neatsisakė.

B. Cituoju: „Paskutinį kartą turėjau progos jį pamatyti eidamas į Pašto kontorą, kurioje reikėjo pagal orderį išsiimti grynų pinigų mokėjimams už atliktus darbus. Aikštę prieš pašto pastatą juosė stulpeliai, sujungti kabančiomis tarp jų grandinėmis. Jis buvo įsitaisęs ant vieno tokio stulpelio nugara į Tompsono dirbtuvę. Atrodė, visai išsekęs ir sutrikęs. Sėdėjo dvilinkas, rankas pasidėjęs ant kelių, kojom apžergęs stulpelį, panarinęs galvą. Man dingtelėjo, kad gal jis vemia. Bet priėjęs artyn išvydau, kad spokso į gumulą šuns šūdo, gulintį jam prie kojų. Skėčio smaigaliu vos kepštelėjęs tą gumulą, pamačiau, kaip jo žvilgsnis nusekė paskui judesį ir sustojo prie naujosios daikto

padėties. O tai buvo trečia valanda dienos, įsidėmėkite! Prisipažįstu, kad nedrįsau su juo pasisveikinti, jaučiausi prislėgtas. Aš tik įmečiau jam į šoninę kišenę loterijos bilietą, kuris man nebuvo reikalingas, ir tylomis palinkėjau visokeriopos sėkmės. Kai išėjau iš pašto po poros valandų jau sutvarkęs piniginius reikalus, radau jį tebesėdintį ten pat ir ta pačia poza. Kartais pagalvoju, ar jis dar gyvas". – Paliudijo misteris Fekmanas, atestuotas sąskaitininkas ir draugas džiaugsmuos bei varguos.

Pauzė

A. Kokia čia data?

B. Visai nesena.

A. O skamba taip senoviškai. (*Pauzė*) Daugiau nieko?

B. Et, trupiniai ir skutai... bevaikės tetulės didžiosios malonės... nebaigta –

A. Besaikės tetulės?

B. ...bevaikės tetulės... nebaigta šachmatų partija su korespondentu iš Tasmanijos... neužgeso viltis gyventi, kol pamatys, kaip naikinama žmonių giminė... literatūrinės aspiracijos negalutinai užgniaužtos... pienininkės sėdynė Vaterlo skersgatvyje... Matai, kokia medžiaga.

Pauzė

A. Tai šįvakar susivyniojam, ar ne?

B. Būtinai. Rytoj privalom atvykti į Beri Sent Edmundsą.

A (*liūdnai*). Mes paliksime jį nė kiek ne protingesnį. Paliksime dabar ir niekada su juo nebesusitiksime. Ir nieko nebūsime atskleidę, ko jis ir pats nežinotų.

B. Visi šitie liudijimai jam buvo naujiena. Tai gali jį pribaigti.

A. Nebūtinai. (*Pauzė*) Gal ten kas nors apie tai pasakyta aiškiau? (*Varto popierius*) Tai gyvybiškai svarbu. (*Varto popierius*) Kažkas... Lyg ir prisimenu... kažką... jis pats sakė.

B (*varto popierius*). Tai gal skyriuje „Konfidencialumai"? (*Nusijuokia*) Skystokas aplankas. (*Varto toliau*) „Konfidencialumai..." „Konfidencialumai..." Na štai!

A (*nekantraudamas*). Na?

B (*skaito*). „...keisti galvos skausmai... šlubuoja akis... iracionali angių baimė... problemos su ausimis..." – čia nieko naudingo

mums – „fibroziniai navikai... patologinis siaubas girdint giedančius paukščius... gerklės negalavimai... švelnumo poreikis..." – jau artėjame – „...vidinė tuštuma... įgimtas drovumas... nosies negalavimai..." – a! paklausyk! – „liguistai jautrus kitų nuomonei..." (*Pakelia galvą*) Ką aš tau sakiau?

A (*niūriai*). Tss tss!

B. Paskaitysiu visą pastraipą: „...liguistai jautrus kitų nuomonei –" (*Jo lempa užgęsta*) Še tau! Lemputė perdegė! (*Lempa vėl užsidega*) Ne, neperdegė. Matyt, blogas kontaktas. (*Tyrinėja lempą, tampo laidą*) Laidas buvo susivijęs, dabar viskas gerai. (*Skaito*) „...liguistai jautrus –" (*Lempa užgęsta*) Mėšlas ir šūdas!

A. Pamėgink ją kresteleti.

B kresteli lempą. Ji užsidega

Matai! Šią gudrybę išmokau Blaivininkų bendrijoje.

Pauzė

B. } (*kartu*) „liguistai jautrus – "
A. } Patrauk rankas nuo stalo.

B. Ką?

A. Patrauk rankas nuo stalo. Jei čia blogas kontaktas, tai nuo menkiausio stuktelėjimo viskas gali blogai baigtis.

B (*kiek atsitraukęs su kėde*). „... liguistai jautrus..."

Lempa užgęsta. B trenkia kumščiu per stalą. Lempa vėl užsidega. Pauzė

A. Paslaptingas daiktas toji elektra.

B (*skubėdamas*). „...liguistai jautrus kitų nuomonei tuo metu, noriu pasakyti, – taip dažnai ir taip ilgai, kiek šito reikėdavo, kad verstų mane suklusti – " Kas čia per kinų kalba?

A (*nervingai*). Toliau, toliau!

B. „...taip ilgai, kiek šito reikėdavo, kad verstų mane suklusti, ir kad kiekvienu atveju, noriu pasakyti, ir tada, kai, viena vertus, šitai man teikė malonumo, ar, kita vertus, priešingai, mane skaudino, ir, tiesą sakant – " Šūdas! Kurgi veiksmažodis?

A. Koks veiksmažodis?

B. Svarbiausias!

A. Pasiduodu.

B. Laikykis, kol surasiu tą veiksmažodį, ir velniop visus paistalus sakinio viduryje. (*Skaito*) „... jei būčiau... jei tik galėčiau..." – Jė-

zau! – „kad ir būtų... jei tik būtų..." – Kristau! – Aha! Pagavau – „... Deja, nepajėgdavau..." Suradau!

A. Tai kaip skamba dabar?

B (*iškilmingai*). „liguistai jautrus kitų nuomonei tuo metu..." – paistalai paistalai paistalai – " ...deja, nepajėgdavau – "

Lempa užgęsta. Ilga pauzė

A. Gal pasikeiskime vietom? (*Pauzė*) Ar supratai, ką turiu galvoj? Kad tu ateitum čionai su savo popieriais, o aš pereičiau tenai. (*Pauzė*) Nereikia inkšti, Morvanai... Šitaip nieko nenuveiksim.

B. Čia mano nervai. (*Pauzė*) O, jei būčiau dvidešimčia metų jaunesnis, kaipmat padaryčiau galą savo kančioms!

A. Nedrįsk! Niekada nesakyk tokių klaikių dalykų! Net gera linkinčiam žmogui!

B. Ar galiu pas tave ateiti? (*Pauzė*) Man reikia gyvo padaro šilumos.

A (*šaltai*). Kaip nori.

B stojasi ir eina pas A

A. Su savo raštais, jei neprieštarauji.

B eina atgal popierių iš portfelio, grįžta pas A, padeda popierius jam ant stalo ir stovi šalia

A. Ar nori, kad aš tave ant kelių pasisodinčiau?

Pauzė. B eina pasiimti kėdės, paskui grįžta ir sustoja prieš A stalą, rankomis apglėbęs savo kėdę

B (*baikščiai*). Ar galima atsisėsti šalia tavęs? (*Abu žvelgia į vienas kitą*) Ne? (*Pauzė*) Tai gal priešais? (*Sėdasi priešais A, žvelgia į jį)*

Pauzė

Dirbam toliau?

A (*prisiversdamas*). Verčiau nieko nebelieskim. Ir eikime gult.

B kuičiasi po savo popierius

B. Pasiimsiu lempą. (*Prisitraukia lempą*) Duokdie, kad ji dar neužgestų. Ką mudu darytume tamsoj? (*Pauzė*) Ar turi degtukų?

A. Visada. (*Pauzė*) Ką mudu darytume? Atsistotume prie lango ir žiūrėtume į žvaigždėtą dangų. (*B lempa vėl užsidega*) Tai yra tu stovėtum ir žiūrėtum.

B (*karštai*). Oi ne, vienas ne, nestovėsiu.

A. Duok man lapą. (*B paduoda*) Gesink. (*B gesina*)

Viešpatie, taviškė vėl užsidegė.

B. Man jau apkarto šitas triukas.

A. Taigi. Eik ir užgesink.

B eina prie savo stalo, užgesina lempą. Pauzė

B. Ką man dabar daryti? Vėl uždegti?

A. Grįžk.

B. Tai uždek savo, kad matyčiau, kur einu.

A uždega lempą. B grįžta ir sėdasi priešais A.

A užgesina savo lempą, lapu nešinas eina prie lango, stabteli. Mąsto žvelgdamas į dangų

A. Ir pagalvok tu man, kad tai yra branduolinis degimas! Visa ši fejerija! (*Palinksta prie lapo ir stabčiodamas skaito*) „Dešimties metų pabėga iš namų pirmą kartą, kitą dieną sugrąžintas namo, įspėtas, jam atleista". (*Pauzė*) „Penkiolikos antrą kartą pabėga iš namų, po savaitės parvelkamas namo, gavo lupti, jam atleista". (*Pauzė*) „Septyniolikos trečią kartą pabėga iš namų, po šešių mėnesių parslenka paspaudęs uodegą, uždaromas į daboklę, jam atleista". (*Pauzė*) Septyniolikos bėga iš namų paskutinį kartą, atropoja po metų keturpėsčias, išspiriamas lauk, jam atleista".

Pauzė. Jis prisikiša prie lango norėdamas pažvelgti C į veidą. Dėl to kiek išsiriečia ir persisveria nugara į tuštumą už lango

B. Atsargiau!

Ilga pauzė. Visi trys sustingę. Mirtina tyla

A (*liūdnai*). Tss tss! (*Atgauna pusiausvyrą*) Uždek.

B uždega lempą. A grįžta prie savo stalo, lapą grąžina B

Sunkiai kapstomės, bet mes jau pakeliui į namus.

B. Kaip jis atrodo?

A. Nekaip.

B. Ar veide tebėra ta jo šypsenėlė?

A. Galbūt.

B. Ką reiškia galbūt? Juk ką tik į jį pasižiūrėjai.

A. Tuo metu šypsenėlės nebuvo.

B (*su pasitenkinimu*) Aha! (*Pauzė*) Niekad negalėdavau įspėti, ką jis ta savo šypsena nori pasakyt. O jo akys? Vis dar išsprogusios?

A. Užmerktos.

B. Užmerktos!

A. O, tik todėl, kad manęs nematytų. Paskui tikriausiai jis vėl atsimerkė. (*Pauzė. Su įniršiu*) Būtum priverstas dieną naktį stebeilyti į juos! Niekad nenugręžti akių nuo jų ištisas savaites! Jiems nežinant!

Pauzė

B. Atrodo, bus priėjęs liepto galą.

A (*nekantriai*). Ko čia tuščiai malamės? Negaišk, skaityk toliau!

B griozdžia savo popierius, suieško reikiamą lapą

B (*neįtikėtinai greitai skaito*). „...liguistai jautrus kitų nuomonei tuo metu..." – paistalai paistalai paistalai – „...deja, nepajėgdavau ištverti daugiau nei dešimt ar penkiolika minučių, tai yra tiek laiko, kiek būtina, kad tatai įsisąmonintum. O paskiau jau būdavo vis vien – tarytum niekas nebūtų nieko ištaręs". (*Pauzė*) Tss, tss!

A (*su pasitenkinimu*). Na va, matai. (*Pauzė*) Kur visa tai įterpta?

B. Laiške, galimas daiktas, niekad neišsiųstame anoniminei gerbėjai.

A. Gerbėjai? Jis turėjo gerbėjų?

B. Prasideda taip: „Brangioji drauge ir gerbėja..." Tiek ir težinom.

A. Nagi, Morvanai, raminkis. Laiškai gerbėjoms – žinom, ko jie verti. Nereikia visko suprasti raidiškai.

B (*tūžmingai, pliaukštelėjęs ranka per popierių krūvą*). Štai ataskaita, galutinė ir neatremiama. Štai kur jau esame. Per vėlu dabar tvirtinti, kad šičia (*pliaukšteli į kairę*) viskas gerai ir kad šičia (*pliaukšteli į dešinę*) viskas blogai. Tu man kaip rakštis subinėj.

Pauzė

A. Gerai. Sumuojame.

B. Tai mes ir darom.

A. Juoda ateitis, nedovanotina praeitis – kiek jis prisimena, paskatos klaidžioti po visokeriopas beprasmybes ir geriausi patarimai niekad niekur neišsiųstuose laiškuose. Sutinkame?

B. Bevaikė teta – beprasmybė?

A (*šiltai*). Jis ne to tipo žmogus. Reikia turėt omeny kliento temperamentą. Dokumentus kaupti – dar ne viskas.

B (*įpykęs trinkteli per savo popierius*). Štai! Kiek išmanau, klientas yra čia ir niekur kitur.

A. Na gerai. Ar yra bent užuomina apie asmeninę naudą? Ta senoji teta, ar jis kada nors buvo labiau nei visada jai atidus? Ir toji pienininkė, pas kurią daugelį metų vaikščiodavo dėl savo pamėgto čederio porcijos – ar bent sykį su ja susitikus jam buvo pristigę pagarbaus mandagumo? (*Pauzė*) Ne, Morvanai, tu žiūrėk... (*Vos girdimas miauktelėjimas. Pauzė. Antras miauktelėjimas, garsesnis*)

B. Bene ta katė.

A. Panašu. (*Ilga pauzė*). Na, tai sutarėme? Juoda ateitis, nedovanotina...

B. Kaip nori. (*Pradeda krautis popierius į portfelį. Pavargusiu balsu*) Tegul jis iššoka.

A. Daugiau jokių įrodymų?

B. Tegul jis iššoka, tegul iššoka. (*Baigia tvarkytis, stojasi nešinas portfeliu*) Einam.

A (*žvilgtelėjęs į laikrodį*). Dabar... dešimt... dvidešimt penkios. Artimiausias traukinys dvidešimt po vienuoliktos. Bandykim užmušti laiką apie šį bei tą šnekučiuodamiesi.

B. Kodėl sakai, kad dvidešimt po vienuoliktos? Dar yra be dešimt vienuoliktą.

A išsiima iš kišenės tvarkaraštį, atsiverčia reikiamą puslapį, paduoda B

A. Ten, kur kryžiuku pažymėta.

B pasitikrina tvarkaraštį, grąžina jį A ir vėl atsisėda. Ilga pauzė. A atsikrenkščia. Pauzė

Abejingai. Kiek nelaimėlių šiandien būtų ramūs ir tylūs, jei būtų laiku sužinoję apie savo nelaimingą lemtį? (*Pauzė*) Atsimeni Smitą?

B. Smitą? (*Pauzė*) Niekad nepažinojau žmogaus tokia pavarde.

A. Pažinojai! Nagi tą didelį riebų rudaplaukį. Nuolat galėjai sutikti jį šlaistantis po tolimiausius užkaborius, ypač prie Pasaulio galo*. Metų metus nebuvo rankų prikišęs prie kokio rimto darbo.

* *World's End* (Pasaulio galas) – aklagatvis ir šalia esanti užeiga Chelsea rajono pakraštyje pietvakarių Londone. (*Vert. past.*)

Girdėjau, kad per nelaimingą atsitikimą medžioklėje išsiblaškęs jis prarado savo genitalijas. Dvivamzdis staiga iššovė tarpukojy, jam taikantis į putpelę.

B. Nepažįstu tokio.

A. Na, trumpai tariant, kai sykį jis jau ketino užsinerti kilpą ant kaklo, žmonės atbėgo pranešti, kad jo pačią išvežė greitoji. Po paraliais, tarė jis, negaliu praleisti tokios progos, ir dabar turi nuolatinę tarnybą pas Marksą ir Spenserį. (*Pauzė*) Kaip Mildreda?

B (*net šlykštėdamasis*). Nagi žinai. (*Staiga pasigirsta paukščio giesmė. Pauzė*) Dieve šventas!

A. Filomelė!

B. O, mano širdis apmirė!

A. Tst! (*Tyliai*) Paklausyk, paklausyk! (*Pauzė. Dar kartą pratrūksta giesmė. Garsiau. Pauzė*) Tai čia, kambary. (*Atsikelia, eina pirštų galais*) Eikim, pažiūrėkim.

B. Man baugu!

Vis dėlto atsikelia ir atsargiai stypčioja įkandin A. A eina pirštų galais į dešinį kraštą scenos gilumoje, paskui jį tokiu pat būdu nuseka B

A (*atsigręžęs*). Tst!

Juodu eina toliau, prie kampo sustoja. A brūkšteli degtuką, laiko jį virš galvos. Pauzė. Tyliai

Čia jo nėra.

Numeta degtuką ir pirštų galais kerta sceną. Iš paskos stipena B. Juodu praslenka palei langą, sustoja kairiajame kampe scenos gilumoje. Vėl žybteli degtukas. Pauzė

Štai kur jis!

B (*atatupstas*). Kur?

A pritūpęs. Pauzė

A. Padėk man.

B. Neliesk jo, palik ramybėj.

A skausmingai atsitiesia, prie pilvo prisispaudęs didelį paukščių narvą, užklotą karoliukais apkraštuota žalio šilko skara. Klupdamas eina su tuo nešuliu prie savo stalo

B. Duok, padėsiu. (*Padeda nešti narvą. Dviese laikydami jį iš abiejų šonų, jie atsargiai slenka prie stalo*)

A (*sunkiai alsuodamas*). Palauk valandėlę. (*Jie sustoja. Pauzė*) Einam. (*Vėl eina, paskui švelniai deda narvą ant A stalo. Iš žiūrovams nematomos pusės A atsargiai pakelia skarą, žvelgia vidun. Pauzė*) Pašviesk.

B paima lempą ir nukreipia į narvą. Abu palinkę žvelgia į narvo vidų. Ilga pauzė

B. Vienas nebegyvas.

Abudu vėl stebeilija į vidų

A. Gal turi pieštuką?

B paduoda jam ilgą pieštuką. A baksnoja juo pro narvo virbus

Taip. (*Ištraukia pieštuką, dedasi į kišenę*)

B. Ei!

A grąžina jam pieštuką. Abu spokso vidun. A paima B ranką ir perkelia ją į kitą vietą tarp virbų

A. Štai.

Abudu žiūri

B. Gaidys ar vištytė?

A. Vištytė. Matai, kokia pilkšva.

B (*pasipiktinęs*). O jisai toliau gieda! (*Pauzė*) Še tau ir miela papūgėlių porelė!

A. Miela papūgėlių porelė! (*Kvatoja*) Ak, Morvanai, tu į kapus mane nuvarytum, jei būčiau ganėtinai gyvas! (*Kvatoja*) Kikiliai čia, kvaiša tu! Pažvelk į tą mielą žalią pasturgaliuką! Ir mėlyną kepuraitę! Ir baltas juosteles! Ir auksinę krūtinėlę! (*Pamokomai*) Ypač įsidėmėk tą būdingą trelę, jos nesupainiosi su niekuo. (*Pauzė*) Ak, mielas dailus padarėli, ak tu šaunus mažasai čiulbuonėli! (*Pauzė. Niūriai*) Baisu ir pagalvoti, kad visa tai pavirsta organinėm atliekom! Visa toji spindinti skaistybė!

Abudu vėl spokso į narvą

B. Jie neturi sėklų. (*Pauzė*) Neturi vandens. (*Rodo*) Kas ten per daiktas?

A. Tas? (*Pauzė. Lėtai, dusliai*) Senas moliusko kaulas.

B. Moliusko kaulas?

A. Moliusko kaulas.

Nuleidžia skarą. Pauzė

B. Einam, Bertranai, nereikia. Nieko čia nepadarysim.

A pakelia narvą ir eina į scenos gilumą. B padeda lempą ir skuba įkandin jo

Duokš, padėsiu.

A. Palik, palik!

Jis eina į kampą lydimas B ir nuleidžia narvą ten, kur buvo jį radęs. Atsitiesia ir pasuka prie savo stalo vis dar B lydimas. A stabteli

Ar tu paliausi mane sekiojęs? Gal nori, kad ir aš iššokčiau?

Pauzė. B eina prie A stalo, pasiima portfelį ir kėdę, nueina prie savo stalo ir atsisėda nugara į langą. Uždega lempą, tuojau pat vėl užgesina

Kaip baigti?

Ilga pauzė. A eina prie lango, brūkšteli degtuką, pakelia jį kuo aukščiau ir tyrinėja C veidą. Degtukas baigia degti, A išmeta jį per langą

Ei! Tu tik pažvelk!

B nejuda. A uždega kitą degtuką, pakelia jį kuo aukščiau ir tyrinėja C veidą

Ateik! Greičiau!

B nė nekrusteli. Degtukas baigia degti, A jį paleidžia

Ką gi, aš...

A išsiima nosinę ir baikščiai kelia prie C veido

Uždanga

ŽODŽIAI IR MUZIKA

Radijo pjesė

Vertė Saulius Repečka

MUZIKA. *Tyliai derinamas nedidelis orkestras.*

ŽODŽIAI. Prašom! (*Derinimas. Garsiau*) Prašom! (*Derinimo garsai prityla*) Ar dar ilgai čia turėsiu tamsoje būti? (*Apimtas pasibjaurėjimo*) Su tavimi! (*Pauzė*) Tema... (*Pauzė*) Tema... tinginystė. (*Pauzė. Tarsi atsakinėtų išmoktą pamoką, tyliai*) Tinginystė – stipriausia iš visų aistrų, iš tikrųjų, stipresnės aistros nėra, ji labiausiai veikia protą, šitaip... (*Derinimo garsų protrūkis. Garsiai, maldaujamu balsu*) Prašom! (*Derinimo garsai prityla. Taip pat kaip anksčiau*) Labiausiai veikia protą, niekas daugiau šitaip jo neveikia, aistros padeda mums geriau suvokti sielos potraukį ieškoti arba vengti tikro ar įsikalbėto malonumo, ar kančios, malonumo ar kančios, tikros ar įsikalbėtos, iš visų tų potraukių – o kas gi juos galėtų suskaičiuoti, nes jų devynios galybės, – tinginystė labiausiai nepakenčia prieštaravimų, joks kitas potraukis taip neužvaldo sielos kaip šis, kaip šis, kaip šis, taip neįsiskverbia į visas jos kertes ir kerteles, joks kitas potraukis taip neužvaldo sielos kaip šis, taip neįsiskverbia į visas jos kertes... (*Pauzė*) Ir kerteles. (*Pauzė*) Ša! (*Tolumoje girdėti greitai per kilimą atšlepsinčios šlepetės*) Galų gale! (*Šlepsėjimas garsėja. Derinimo garsų protrūkis*) Ššš!

Derinimo garsai prityla. Šlepsėjimas garsėja. Tyla

KROUKAS. Džo.

ŽODŽIAI (*nuolankiai*). Klausau, pone.

KROUKAS. Bobai.

MUZIKA. *Nuolankiai negarsiai atsiliepia*

KROUKAS. Mano guodėjai! Būkime bičiuliai! (*Pauzė*) Bobai.

MUZIKA. *Kaip anksčiau*

KROUKAS. Džo.

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Klausau, pone.

KROUKAS. Būkime bičiuliai! (*Pauzė*) Aš pavėlavau. Atleiskite. (*Pauzė*) Tas veidas. (*Pauzė*) Ant laiptų. (*Pauzė*) Atleiskite. (*Pauzė*) Džo.

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Klausau, pone.

KROUKAS. Bobai

MUZIKA. *Kaip anksčiau.*

KROUKAS. Atleiskite. (*Pauzė*) Bokšte. (*Pauzė*) Tas veidas. (*Ilga pauzė*) Šio vakaro tema... (*Pauzė*) Šio vakaro tema... meilė. (*Pauzė*) Meilė. (*Pauzė*) Mano lazdą. (*Pauzė*) Džo.

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Klausau, pone.

KROUKAS. Meilė. (*Pauzė. Dunksteli lazda į žemę*) Meilė!

ŽODŽIAI (*su patosu, pompastiškai*). Meilė – stipriausia iš visų aistrų, tikrai, stipresnės aistros nėra. (*Atsikrenkščia*) Ji labiausiai veikia protą, šitaip niekas daugiau jo neveikia.

Pauzė

KROUKAS *sopulingai atsidūsta. Dunksteli lazda*

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Aistros mums padeda geriau suvokti sielos potraukį ieškoti arba vengti tikro ar įsikalbėto malonumo, ar kančios. (*Atsikrenkščia*) Iš visų...

KROUKAS (*sielvartingai*). Ak!

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Iš visų tų potraukių, – o kas gi juos galėtų suskaičiuoti, nes jų devynios galybės, – tinginystė, tai yra meilė, labiausiai nepakenčia prieštaravimų, joks kitas potraukis taip neužvaldo sielos, kaip šis, taip neįsiskverbia į visas jos kertes ir...

Smarkus dunkstelėjimas lazda

KROUKAS. Bobai.

ŽODŽIAI. Ir kerteles.

Smarkus dunkstelėjimas lazda

KROUKAS. Bobai!

MUZIKA. *Kaip anksčiau*

KROUKAS. Meilė!

MUZIKA. *Į piupitrą bilsteli lazdelė. Panaši į ką tik skambėjusią, bet labai išraiškinga. Drauge girdėti Žodžių protestai bei dejonės: „Ne!", „Prašom!" ir panašiai. Pauzė*

KROUKAS (*sielvartingai*). Ak! (*Dunkseli lazda*) Garsiau!

MUZIKA. *Stipriai bilsteli lazdelė. Ta pati, tik be jokios ekspresijos, fortissimo. Nustelbia Žodžių protestus. Pauzė*

KROUKAS. Mano guodėjai! (*Pauzė*) Džo, mielasis.

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Tad kelsiuosi dabar ir eisiu, aiškiai nesuprastas...

KROUKAS *dejuoja*

ŽODŽIAI. Nes kas gi yra ta meilė, kuri vilioja sielą labiau už visas didžiąsias pagundas, prakeiktas, pražūtingas ir kitokias, o siela, kas gi toji siela, kurios jokia pagunda taip nevilioja kaip meilė? (*Atsikrenkščia. Sausai*) Moters meilė, žinoma, jeigu tai turi omenyje ponas.

KROUKAS. Deja!

ŽODŽIAI. Ką? (*Pauzė. Retoriškai*) Ar „meilė" tinkamas žodis? (*Pauzė*) Ar „siela" tinkamas žodis? (*Pauzė*) Ar mes turime omenyje meilę, kai sakome „meilė"? Sielą, kai sakome „siela"?

KROUKAS (*sielvartingai*). Ak! (*Pauzė*) Bobai, brangusis.

ŽODŽIAI. Taip? (*Netikėtai rimtai*) Ar ne?

KROUKAS (*maldaujamai*). Bobai!

MUZIKA. *Bilsteli lazdelė. Skamba „meilės" ir „sielos" motyvai. Vos girdėti Žodžių protestai: „Ne!", „Prašom!", „Tylos!" ir panašiai. Pauzė*

KROUKAS (*sielvartingai*). Ak! (*Pauzė*) Ramdytojai mano! (*Pauzė*) Džo.

ŽODŽIAI (*nuolankiai*). Klausau, pone.

KROUKAS. Bobai.

MUZIKA. *Nuolankiai negarsiai atsiliepia.*

KROUKAS. Ramdytojai mano! (*Pauzė*) Senatvė. (*Pauzė*) Džo. (*Pauzė. Dunksteli lazda*) Džo.

ŽODŽIAI (*kaip anksčiau*). Klausau, pone.

KROUKAS. Senatvė!

Pauzė

ŽODŽIAI (*neryžtingai, su pertrūkiais*). Senatvė... Kai ji ateina... Žmogaus senatvė, žinoma... jei šitai turi omenyje ponas... tai... jei esi žmogus... buvai žmogus... susirietęs... palinkęs virš židinio ugnies... lauki...

Smarkus dunkstelėjimas lazda

KROUKAS. Bobai. (*Pauzė*) Senatvė. (*Pauzė. Smarkiai dunksteli lazda*) Senatvė!

MUZIKA. *Bilsteli lazdelė. Skamba „senatvės" motyvas, bet netrukus jį nutraukia smarkus dunkstelėjimas lazda*

KROUKAS. Kartu. (*Pauzė. Dunkstelėjimas*) Abu kartu! (*Pauzė. Smarkiai dunksteli lazda*) Kartu, šunys!

MUZIKA. *Ilgas „lia".*

ŽODŽIAI (*maldaujamai*). Ne!

Smarkus dunkstelėjimas lazda

KROUKAS. Šunys!

MUZIKA. *„Lia".*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Kai ateina senatvė... Susirietęs...

MUZIKA *ta pati. Tik skamba švariau*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Kai ateina senatvė... Susirietęs...

MUZIKA. *Kitas motyvas*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Prie židinio ugnies... (*Pauzė. Smarkus dunkstelėjimas lazda. Bando dainuoti*) Lauki, kol ta ragana... sušildys patalus...

MUZIKA *ta pati, tik skamba švariau*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Lauki, kol ta ragana sušildys patalus...

MUZIKA. *Kitas motyvas*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Ir atneš... Žolių nuoviro...

Pauzė. Smarkus dunkstelėjimas lazda. Taip pat

Ir atneš punšo...

Pauzė. Labai smarkus smūgis lazda

KROUKAS. Šunys!

MUZIKA. *Kitas motyvas*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Ir štai ji pelenuos... (*Maldaujamai*) Ne!

MUZIKA. *Pakartojamas tas pat motyvas*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Ir štai ji pelenuos... ta, kurios mylėdamas negalėjai pasiekti... o pasiekęs...

MUZIKA *pakartoja to paties motyvo pabaigą*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Pasiekęs jau nebemyli... (*Nuvargusiu balsu*) Vien tik negandos... (*Pauzė. Bando dainuoti*) Ir štai ji pelenuos... lyg nušviesta tos senos...

MUZIKA *pertraukia. Ta pati, tik švariau skamba. Paskui trumpas kitas motyvas*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Ir štai ji pelenuos lyg nušviesta tos senos šviesos... jos veidas... pelenuos... (*Pauzė*)

KROUKAS *dejuoja*

MUZIKA. *Kitas motyvas*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*). Lyg toj senoj mėnesienoj... Vėl užliejusioj žemę.

Pauzė

MUZIKA. *Trumpas kitas motyvas. Tyla*

KROUKAS *dejuoja*

MUZIKA. *Vieniša melodija. Iki pabaigos. Paskui, kaip pačioje pradžioje, kviečia prisidėti Žodžius. Pauzė. Kviečia dar sykį, vėliau tyliai pritaria*

ŽODŽIAI (*bando tyliai dainuoti*)

Kai ateina senatvė
Susirietęs prie židinio ugnies
Lauki kol ta ragana
Sušildys patalus
Ir atneš punšo
Ir štai ji pelenuos
Mylėdamas jos negali pasiekti
O pasiekęs jau nebemyli
Vien tik negandos
Ji pelenuos
Lyg nušviesta tos senos šviesos
Tas veidas pelenuos
Ir žvaigždės vėl sužibusios
Virš žemės.

Ilga pauzė

KROUKAS (*šnibžda*). Tas veidas. (*Pauzė*) Tas veidas. (*Pauzė*) Tas veidas. (*Pauzė*) Tas veidas.

MUZIKA. *Bilsteli lazdelė. Apie minutę skamba sentimentalus „veido" motyvas.*

Pauzė

KROUKAS. Tas veidas.

Pauzė

ŽODŽIAI (*šaltai*). Matyti iš viršaus, jis taip blausiai ir šaltai švyti...

Pauzė

MUZIKA. *Kas nors iš „veido" motyvo, tarsi norint palenkti į savo pusę Žodžius*

ŽODŽIAI (*nekreipia jokio dėmesio, šaltai*). Matyti iš viršaus, jis visai greta ir taip blausiai, šaltai švyti, o akys aptrauktos... praeities miglos, nepaprastas... veriantis jo grožis šiek tiek...

Pauzė

MUZIKA *nedrąsiai, dar kartą tokia pati*

ŽODŽIAI (*pertraukia, su įsiūčiu*). Tylos!

KROUKAS. Mano guodėjai! Būkime bičiuliai!

Pauzė

ŽODŽIAI. ...nublankęs. Betgi po kelių akimirkų... pakanka dar gyvastingumo sulaukus tokių metų... jos galva atitolsta per kokį pusmetrį ar metrą, akys plačiausiai atsimerkia, suapvalėja iš nuostabos ir vėlei nušvinta džiaugsmu. (*Pauzė*) Be abejo, dienos šviesoje tai aiškiau matyti. Bet juk tai ir tematai paskutiniais mėnesiais, tai ir tematai kiekvieną akimirksnį ir iš įvairiausių vietų, nesvarbu, ar lytų lietus, ar šviestų saulė. Toj... sidabrinėj skaidrumoj... sidabrinėj skaidrumoj... argi ne... Pone... (*Pauzė*) Kartkartėm nubėga švelnaus vėjelio siūbuojamų rugių šešėliai.

Pauzė

KROUKAS *dejuoja*

ŽODŽIAI. Matyti kiekvienas veido bruožas, kiekvienas nepakartojamas, neprilygstamas, harmoningas...

KROUKAS *dejuoja*

ŽODŽIAI. Tviskantys, susivėlę juodi plaukai, lyg ant vandens išsidraikę į visas šalis, antakiai suraukti, sakytum, iš skausmo, bet ne, veikiau iš didelio susikaupimo, kažkur širdies gilumoj viskam pasiryžus, akys, žinoma, ryžtingai užmerktos, blakstienos... (*Pauzė*) ...nosis... (*Pauzė*) ...gal tik mažumėlę suraukta, lūpos...

KROUKAS (*sielvartingai*). Lili!

ŽODŽIAI. ...sučiauptos, apatinė prikąsta, vos boluoja dantys, jokių koralų, jokio puošnumo, nes paprastai...

KROUKAS *dejuoja*

ŽODŽIAI. ...viskas taip blyšku, taip nuščiuvę, kad jei ne baltos krūtys, kurios alsuojant tai pakyla, kiek nutolsta viena nuo kitos, tai vėl nusileidžia, grįžta į įprastą... padėtį...

MUZIKA. *Nesuvaldomas „kylančių ir besileidžiančių krūtų" motyvo protrūkis. Girdėti ir tušti Žodžių protestai: „Tylos!", „Ne!", „Prašom!" ir panašiai. Triumfuodama ir netrukdoma pabaigia motyvą*

ŽODŽIAI (*švelniai įtikinėja*). Pone! (*Pauzė. Nestiprus dunkstelėjimas lazda*) Dar sykį sakau, taip blyšku ir tyku, taip toli, kad atrodo nežemiška, tarsi Mira* Banginio žvaigždyne, šią ypatingą naktį sužibusi didžiausiu savo dešimtuoju ryškiu ir žerianti, kaip sakome užvertę galvas, šaltą šviesą žemyn. (*Pauzė*) Betgi po kelių akimirkų pakanka dar gyvastingumo...

KROUKAS (*sielvartingai*). Ne!

ŽODŽIAI. Antakiai išsilygina, lūpos prasiveria, o akys... (*Pauzė*) ...antakiai išsilygina, šnervės išsiplečia... lūpos prasiveria, o akys... (*Pauzė*) ...blankus raudonis grįžta į skruostus ir akys... (*Nuolankiai*) ...atsimerkia. (*Pauzė*) O tada jau pamažu gilyn... (*Pauzė. Poetišku tonu. Tyliai*)

Tada jau pamažu gilyn
Per atmatas
Ten... kur...

Pauzė

MUZIKA. *Kas nors iš ankstesnio motyvo, tik skamba santūriau*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*).

Tada jau pamažu gilyn
Per atmatas
Kur visiška tamsa

Pauzė

MUZIKA. *Kitas motyvas, skamba santūriai*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*).

Kur nieks neišmaldauja
Ir niekas išmaldos neduoda
Kur žodžių nebėra
Jausmų ir nieko nebereikia

* Žvaigždė, pasak astronomų, keičianti savo ryškį.

Pauzė

MUZIKA *Kitas motyvas, drąsiau*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti*).

Per maurus
Pamažu gilyn
Ten kur jau bliksteli
Šaltinio spindulys

Pauzė

MUZIKA *kviečia Žodžius kaip pačioje pradžioje. Pauzė. Kviečia dar sykį, vėliau tyliai pritaria*

ŽODŽIAI (*bando dainuoti, tyliai*).

Tada jau pamažu gilyn
Per atmatas
Kur visiška tamsa
Kur nieks neišmaldauja
Ir niekas išmaldos neduoda
Kur žodžių nebėra
Jausmų ir nieko nebereikia
Per maurus
Pamažu gilyn
Ten kur jau bliksteli
Šaltinio spindulys
(*Pauzė. Sukrėstu balsu*) Pone! (*Ant žemės nukrinta lazda. Taip pat*) Pone! (*Šlepsi šlepetės, sustoja, nušlepsi. Ilga pauzė*) Bobai. (*Pauzė*) Bobai!

MUZIKA. *Trumpas šiurkštus atsakas*

ŽODŽIAI. Muzika. (*Maldaujamai*) Muziką!

Pauzė

MUZIKA. *Bilsteli lazdelė. Kartojami ankstesni motyvai arba tik „šaltinio" motyvas*

Pauzė

ŽODŽIAI. Dar. *Pauzė.* (*Maldaujamai*) Dar!

MUZIKA. *Dar kartą tokia pati arba truputį pakeista*

Pauzė

ŽODŽIAI *giliai atsidūsta*

Pabaiga

CASCANDO*

Radijo pjesė

Vertė Saulius Repečka

* *Cascando* (it.) – muzikinis terminas: „tildant, mažinant tempą“.

PRADEDANTYSIS (*šaltai*). Man dabar gegužė.

Pauzė

Tikrai.

Pauzė

Įjungiu.

BALSAS (*sunkiai gaudydamas orą, tyliai*). ...istorija... jei galėtum ją pabaigti... tada atsipūstum... užmigtum... tik ne anksčiau... ak, žinau... jau baigiau... tūkstantį ir vieną... tik tai ir dariau... visą gyvenimą... tardamas sau... baik šią... tai ta, kurios tau reikia... tada atsipūsi... užmigsi... ir daugiau jokių istorijų... jokių žodžių... ir ją baigiau... bet tai buvo ne toji... ir nebuvo ramybės... tuojau pat kita... pradėjau... baigiau... sakydamas sau... baik šią... tada atsipūsi... šįkart... tai ta, kurios tau reikia... šįkart... tau pavyko... ir ją baigiau... bet tai buvo ne toji... ir nebuvo ramybės... tuojau pat kita... bet ši... ji kitokia... tą jau pabaigsiu... man pavyko... štai ji... Mingėlas... pasakoju toliau... nemažai jau nugyventa... sakyk, ką nori... kelios nesėkmės... pakanka... po penkerių metų... dešimties... nežinau... Mingėlas... jis pasikeitė... nors nelabai... gali atpažinti... toj pašiūrėj... dar vienoj... laukia nakties... kol sutems naktis... kad išeitų... ir eitų... kur nors kitur... užmigtų kur nors kitur... kaip ilgai reikia laukti... jis pakelia galvą... kartkartėm... žvilgteli pro langą... temsta... žemėje temsta... jau naktis... jis stojasi... pirmiausia sulenkia kelius... paskui atsistoja... išslenka laukan... Mingėlas... tas pats senas apsiaustas... dešinėje jūra... kairėje kalvos... jis gali pasirinkti... jei tik...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu*). Ir išjungiu.

Tyla

Įjungiu kitą.

MUZIKA - - - - - - -

PRADEDANTYSIS (*su Muzika*). Ir išjungiu.

Tyla

Įjungiu abu.

BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...pirmyn... pirmyn... baigti... nepasiduoti... tada atsipūsi... užmigsi... šįkart... tai ta, kurios tau reikia... tau pavyko... jau pasistūmėta... iki tam tikros vietos... Mingėlas... nusisekė... taigi toliau... nepaleisk jo... Mingėlo istorija... ji stumiasi į priekį... baigti ją... ir užmigti... ir pakaks istorijų... pakaks žodžių... na... toliau... jis...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu ir Muzika*). Ir išjungiu.

Tyla

Ir vėl įjungiu.

BALSAS. ...žemyn... nuolaidžiu šlaitu... takeliu... didžiulės epušės... vėjas linguoja šakas... tolimas jūros šniokštimas... Mingėlas... tas pats senas apsiaustas... jis eina... sustoja... nė gyvos dvasios... ne... dar ne... naktis pernelyg šviesi... sakyk, ką nori... jis eina... palei atkrantę... ta pati sena lazda... leidžiasi... parkrinta... tyčia ar ne... nematyti... jis guli... tai svarbiausia... veidas dumble... rankos išskėstos... gerai... tai man patinka!... jau... jau viskas... ne, dar ne... jis stojasi... pirmiausia keliais... pasiremia delnais... į dumblą... galva nusvirusi... pagaliau atsistoja... milžinas... nagi, toliau... jis eina... leidžiasi... nagi... jo galvoj... kas gi jo galvoj... kažkokia slaptynė... slėptuvė... drevė kažkokia... tarp kopų... kažkokia ola... atmintis lyg miglos apsiausta... galvoj... kažkokia ola... jis leidžiasi... baigiasi medžiai... ir atkrantė... jis pasikeitė... nors nelabai... naktis pernelyg šviesi... tuojau ir kopos... baigiasi priedanga... nė gyvos dvasios... jei...

Tyla

MUZIKA- - - - - - -

Tyla

MUZIKA, BALSAS (*kartu*). ...ramybė... užmigti... ir pakaks istorijų... pakaks žodžių... nepasiduoti... šįkart... tai, ko tau reikia... jau pasistūmėta... iki kažkur... Mingėlas... nusisekė... nepaleisti jo... nagi, toliau... iki galo... nagi!.. šįkart... tai, ko tau reikia... baigti... ir užmigti... Mingėlas... toliau...

Tyla

PRADEDANTYSIS. Ir šitaip visada.
Sako, tai jo galvoje.
Visai ne. Įjungiu.

BALSAS ...parkrinta... darkart... tyčia ar ne... nematyti... guli... tai svarbu... veidas smėly... rankos išskėstos... plynos kopos... nė krūmelio... tas pats senas apsiaustas... naktis pernelyg šviesi... sakyk, ką nori... jūra jau netolies... gaudžia... draikos putos... Mingėlas... jo galva... kas gi jo galvoj... ramybė... jo galvoj vėl ramybė... tad viskas... gana ieškojimų... ne, dar ne... jis stojasi... pirmiausia keliais... pasiremia rankomis... į smėlį... galva nusvirusi... pagaliau atsistoja... milžinas... ta pati sena plačiakraštė skrybėlė... užsmaukta ant kaktos... toliau... jis eina... lyg neštų didžiulę naštą... smėly... ligi kelių... leidžiasi... jūra...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu*). Ir išjungiu.

Tyla

Įjungiu kitą.

MUZIKA - - - - - - -

Ir išjungiu.

Tyla

Ir šitaip visada.
Tai mano gyvenimas,
tuo gyvenu.

Pauzė

Tikrai.

Pauzė

Ką aš įjungiu?
Sako, jis nieko neįjungia,
neturi ko įjungti,
tai jo galvoje.
Nemato manęs, nemato,
ką veikiu, ką turiu, ir sako,
jis nieko neįjungia, jis neturi
ko įjungti, tai jo
galvoje.
Jau nebesiginčiju, nebesakau –

nieko mano galvoj
nėra.
Jau nebeatsiliepiu.
Įjungiu ir išjungiu.

BALSAS. ...šviesos... žibančios ant kranto... saloje... danguje... jam tereikia... pakelti galvą... ir akis... išvystų jas... kaip jį apšviečia... bet ne... jis...

Tyla

MUZIKA (*trumpai*). - - - - - - -

Tyla

PRADEDANTYSIS.

Sako, tai ne jo gyvenimas,
jis tuo visai negyvena. Nemato
manęs, nežino, koks mano
gyvenimas, nemato, kuo gyvenu,
ir sako – tai ne jo gyvenimas, jis tuo
negyvena.

Pauzė

Gyveno tuo... seniai.
Labai seniai.
Klausykitės.

BALSAS (*tildamas*). ...šįkart... pavyko... Mingėlas... tai jis... pamačiau jį... jis mano... toliau!.. tas pats senas apsiaustas... jis leidžiasi... parkrinta... dar kartą... tyčia ar ne... nematyti... guli... tai svarbu... toliau...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu*). Iš visų jėgų.

BALSAS ...veidas... tarp akmenų... smėlis... pasibaigė... vieni akmenys... gerai... tai man patinka!.. jau... viskas... šįkart... ne, dar ne... jis stojasi... pirmiausia keliais... pasiremia delnais... į akmenis... galva nusvirusi... pagaliau atsistoja... milžinas... Mingėlas... eina... leidžiasi... jis...

Tyla

MUZIKA (*tildama*) - - - - - - -

PRADEDANTYSIS (*su Muzika*). Iš visų jėgų.

MUZIKA- - - - - - -

Tyla

PRADEDANTYSIS. Tai ne viskas.
Įjungiu abu.
Klausykitės.
BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...užmigti... pakaks... ir gana ieškojimų... tamsoje... bandant jį surasti... pamatyti... papasakoti apie jį... ką... būtent... nesvarbu... visada ne tai... visada ne taip... pradėti iš naujo... tamsoj... tai jau baigta... šįkart... tai, ko tau reikia... kur čia sustojau... beveik... baigti...
Tyla
PRADEDANTYSIS. Iš vieno pasaulio į kitą, tarsi jie būtų ištiesę vienas kitam rankas. Nedaug jau mums liko. Gerai.
BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...beveik... jis nusisekė... mačiau jį... papasakojau apie jį... kur čia sustojau... beveik... ir daugiau jokių istorijų... viskas netikęs... šįkart... tai, ko reikia... gerai... užbaigti... ir užmigti... Mingėlas... tai jis... nusisekė... nagi, toliau... iki...
Tyla
PRADEDANTYSIS. Gerai.
Pauzė
Taip, tikrai, dabar gegužė.
Žinote, atgimimas.
Pauzė
Įjungiu.
BALSAS. ...be vairo... be suolelio... be irklų... išplaukia... išsekęs... jį neša atgal... grimzta į smėlį... ištrūksta... plaukia... Mingėlas... ten jis... išsitiesęs visu ūgiu... veidu į dugną... rankos išskėstos... tas pats senas apsiaustas... mėšlungiškai įsikibęs... į valties kraštus... ne... nežinau... matau jį... įsikirtęs... išplaukia... į jūrą... be aiškios krypties... salos link... o tada jau... kurgi...
Tyla
MUZIKA - - - - - - -
Tyla
PRADEDANTYSIS. Sakė, tai jo paties, tai jo balsas, tai jo galvoje.
Pauzė
BALSAS. ...greičiau... plaukia... tai iškyla ant bangų... tai nusileidžia... be jokios aiškios krypties... salos link... o tada jau... kur... kažkur kitur... visur... vis tiek... šviesos...

Tyla

PRADEDANTYSIS. Nieko panašaus.
Atsiliepiau, ir...

MUZIKA (*trumpai*)- - - - - -

Tyla

PRADEDANTYSIS. ...tai taip pat mano?
Bet jau nebeatsiliepiu.
Pagaliau nustojo
Kalbėję.
Pasitraukė.
Gerai.

Pauzė

Įjungiu.

Pauzė

Bijau įjungti.
Bet privalau.
Taigi įjungiu.

BALSAS. ...toliau... Mingėlas... rankos išskėstos... tas pats senas apsiaustas... veidu į dugną... įsikirtęs... sala jau toli... už nugaros... plaukia... į atvirą jūrą... žemė jau toli... jo galva... kas gi jo galvoj... Mingėlas...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu*). Toliau! Toliau!

BALSAS. ...pagaliau... štai šitaip... pakaks... daugiau jokių ieškojimų... tamsoj... kažkur kitur... visada kažkur kitur... gerai, tai man patinka!.. kur čia sustojau... Mingėlas... tik nepasiduoti... neišleisti iš rankų... šviesos... ant kranto... jau toli... visos... beveik... per toli... per vėlu... danguje... tos... ten... jei patinka... jam tereikia... apsiversti ant nugaros... ir išvystų jas... kaip jam šviečia... bet ne... įsikirtęs... Mingėlas... jis pasikeitė... beveik jau...

Tyla

MUZIKA - - - - - - -

PRADEDANTYSIS (*su Muzika*). Dieve.

MUZIKA - - - - - - -

Tyla

PRADEDANTYSIS. Dieve, Dieve.

Pauzė

Kadaise klausiau savęs:
kas tai?
Kartais sau sakydavau,
pasivaikščiojimas.
Du pasivaikščiojimai.
Ir sugrįžimas.
Kur?
Į miestelį.
Į smuklę.
Du pasivaikščiojimai ir
pagaliau sugrįžimas,
į miestelį,
į smuklę, vieninteliu ten
vedančiu keliu.
Įvaizdis kaip įvaizdis.
Bet nieko jau sau
nebesakau.
Įjungiu.

BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...nepaleisti iš rankų... baigti... čia tai, ko tau reikia... šįkart... gerai... kur čia sustojau... Mingėlas... beveik...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu ir Muzika*). Tarsi ištiesę vienas kitam rankas.

BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...užmigti... ir daugiau jokių istorijų... toliau... Mingėlas... tai jis... matyti jį... papasakoti apie jį... iki galo... nepaleisti.

PRADEDANTYSIS (*su Balsu ir Muzika*). Gerai.

BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...beveik... dar truputį... truputį... gerai... kur čia sustojau... beveik... Mingėlas... tai jis... tai buvo jis... mačiau jį... nepaleisti... beveik...

PRADEDANTYSIS (*su Balsu ir Muzika, karštai*). Gerai!

BALSAS, MUZIKA (*kartu*). ...šįkart... tai, ko tau reikia... baigti... ir daugiau jokių istorijų... užmigti... kur čia sustojau... beveik... dar truputį... nepaleisti iš rankų... Mingėlas... įsikirtęs... toliau... toliau...

Tyla

KOMEDIJA

Vienos dalies pjesė

Vertė Saulius Repečka

Veikėjai:

M1 – Pirma moteris
M2 – Antra moteris
V – Vyras

Avanscenos vidury stovi trys suglaustos vienodos pilkos urnos, jų aukštis apie vieną metrą. Iš kiekvienos kyšo po galvą. Galvų kaklai tvirtai laikosi urnų angose. Galvos priklauso (žvelgiant iš žiūrovų salės – iš kairės į dešinę): M2, V ir M1. Per visą vaidinimą jos žvelgia į žiūrovų salę. Jų veidai tokie beamžiai ir bebruožiai, kad, rodosi, susilieja su urnomis. Tačiau – jokių kaukių.

Jas prakalbina tik į patį veidą nukreiptas šviesos spindulys.

Šviesos spindulys nuo vieno veido ant kito peršoka akimirksniu. Šviesa neturi užgesti visiškai, t. y. reikia vengti beveik aklinos vaidinimo pradžioje tvyrančios tamsos, išskyrus nurodytus atvejus.

Galvų reakcija į šviesą nėra žaibiška. Prieš galvai imant kalbėti, praeina maždaug sekundė, išskyrus konkrečiai nurodytus atvejus.

Veidai – bejausmiai viso vaidinimo metu. Balsai bespalviai, išskyrus tuos atvejus, kai reikia ekspresijos.

Kalbėjimo tempas – visąlaik greitas.

Užuolaidai kylant, scena skendi kone visiškoje tamsoje. Urnos vos įžiūrimos. Praeina penkios sekundės.

Blyški šviesa vienu metu nutvieskia visus tris veidus. Praeina trys sekundės. Balsai tylūs, žodžiai vargiai suprantami. Kartu:*

M1. Taip, keista, / tamsa – geriausia, / nors kuo tamsiau, / tuo blogiau, / kol viskas aplinkui užgęsta, / tada jau gerai, / kurį laiką, / bet jis ateis, / tas laikas ateis, / taip ir yra, / pamatysi, / pasitrauk nuo manęs, / duok man ramybę, / visur tamsu, / visur ramu, / viskas baigta, / nušluota...

* Pasviraisiais brūkšniais atskirtos frazės visų veikėjų ištariamos tuo pačiu metu.

M2. Taip, gal / truputėlį pamišusi, / sutinku, / galima pamanyti / vargšelė / truputėlį pamišusi, / tik truputėlį / jai galvoj negerai /– (*tylus, pamišėliškas juokas*) – / tik truputėlį, / deja, aš tuo abejoju, / *aš* abejoju tuo, / nieko tokio, / man viskas gerai, / dar vis gerai, / darau, ką galiu, / viską, ką galiu –

V. Taip, ramybė, / rodės, / viskas užgeso, / tas skausmas, / tarsi niekad... / nieko ir nebuvo, / ji ateis / (*žagteli*) – atsiprašau, / tai neturi prasmės, / ak, aš žinau, / bet vis dėlto, / atrodė, / ramybė... turiu omeny... / ne tik / viskas baigta, / bet ir... / tarsi niekad nebuvę –

Šviesa užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Stipri šviesa vienu metu įsižiebia ant visų trijų veidų. Praeina trys sekundės. Balsai – normalaus stiprumo

Kartu:

M1. Pasakiau jam, mesk ją –

M2. Vieną rytą sėdėjau –

V. Dar neilgai tebuvom drauge –

Šviesa užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Šviesos spindulys įsižiebia ties M1

M1. Pasakiau jam, mesk ją. Prisiekiau visais šventaisiais –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Vieną rytą sėdėjau ir siuvinėjau prie atviro lango, o ji įsiveržė pro duris ir puolė prie manęs. Mesk jį, sušuko, jis mano. Savo nuotraukoms ji galėjo tik padėkoti. Dabar, pirmąsyk pamačiusi ją gyvą ir visu ūgiu, supratau, kodėl jis pasirinko mane.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Dar neilgai tebuvom drauge, o ji jau kažką suuodė. Mesk tą ištvirkėlę, pasakė, arba aš persipjausiu gerklę (*žagteli*) – atsiprašau, Dievas regi. Žinojau, kad ji neturi jokių įrodymų. Taigi pasakiau, kad nesuprantu, apie ką kalba.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Apie ką šneki? – paklausiau siuvinėdama toliau. Kas tavo? Ką mesti? Užuodžiu tavo kvapą sklindant nuo jo, šaukė ji, jis dvokia kale.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Nors patikimo žmogaus paprašiau, kad jį pasektų, bet negavau jokių įrodymų. Ir turėjau pripažinti, kad jis buvo man... dėme-

singas kaip visada. Be to, žinojau, kad jis baisiausiai kratėsi grynai platoniškų ryšių, todėl kartais suabejodavau, ar mano kaltinimai teisingi. Taip.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Kuo galėtum skųstis? – paklausiau. Ar aš tau buvau neatidus? Kaipgi mudu būtume galėję gyventi taip, kaip gyvenom, jei mano gyvenime būtų buvusi kita moteris? Mylėdamas ją taip, kaip mylėjau, tai yra – visa širdimi, galėjau tik jos gailėtis.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Bijodama, kad ji tuojau puls mane, varpeliu pasikviečiau Erskiną, kad išprašytų ją lauk. Išeidama ji pasakė – Erskinas gali paliudyti, jei tebėra gyvas ir to nepamiršo, mindamas šia žeme pirmyn atgal, vis atlydėdamas ir išlydėdamas svečius – ji pasakė man dar nudirsianti kailį. Prisipažįstu, tąkart mažumėlę nusigandau.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Jos buvo neįmanoma įtikinti. Juk galėjau tai numatyti. Jaučiu jos smarvę sklindant nuo tavęs, vis kartojo ji. Ką į tai galėjau atsakyti? Taigi apkabinau ją ir prisiekiau, kad be jos negalėčiau gyventi. Beje, aš taip ir maniau. Taip, esu tikras, kad taip maniau. Ir ji manęs neatstūmė.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Tik įsivaizduokit, kaip apstulbau, kai vieną gražų rytą – aš tąsyk susikrimtusi sėdėjau savo kambary – jis tylutėliai įsliūkino, atsiklaupė prieš mane, įsikniaubė veidu man į kelius ir... prisipažino.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Ji užpjudė mane pėdsekiu, bet aš su juo šnektelėjau. Buvo patenkintas gavęs kišenpinigių.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Kodėl nepalieki jos? – paklausiau, kai jis ėmė skųstis bendru gyvenimu su ja, juk aišku, kad jūsų niekas nebesieja. Ar sieja?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Prisipažįstu, pirmiausiai man užėmė amą. Tikras patinas!

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V. Jis praveria burną norėdamas kalbėti, bet spindulys peršoka ant M2

M2. Kas mus sieja? – paklausė jis, kuo tu mane laikai, gal kokia nors mašina? Žinoma, kalbant apie jį, mažai ką reiškė... dvasinės subtilybės. O kodėl nepalieki jos? – paklausiau. Kartais pagalvodavau, kad jis gyvena su ja tik dėl jos pinigų?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Paskui atėjo eilė jųdviejų scenai. Neleisiu jai čia sklaidytis, pasakė ji, ir grasinti man mirtimi. Turbūt jai pasirodžiau nustebęs. Paklausk Erskino, jei netiki, pasiūlė. Bet ji juk grasinosi pati nusižudyti, tariau. O ne tave grasino nužudyti? – paklausė ji. Ne, atsakiau, pati žadėjo nusižudysianti. Prisismaginom mėgindami suvokti, kas ir kaip.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Paskui jam atleidau. Juk meilė viską gali! Pasiūliau nedidelę išvyką į Rivjerą mūsų susitaikymo proga, arba į mūsų mieląsias Kanarų salas. Jis buvo išbalęs. Sunykęs. Deja, negalėjom išvykti tuojau pat. Tarnybiniai reikalai.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Ji vėl atėjo. Užėjo kaip į savo namus. Saldi kaip medutis. Laižydamasi lūpas. Vargšelė. Prie atviro lango tvarkiausi nagus. Jis man viską papasakojo, pasakė ji. Kas jis? – paklausiau, neatsitraukdama nuo darbo, ir ką papasakojo? Aš žinau, kaip tu kankiniesi, pasakė ji, taigi užbėgau pasakyti, kad nejaučiu tau jokios pagiežos. Paskambinau varpeliu ir pakviečiau Erskiną.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Tada mane apėmė baimė, ir aš jai viską išklojau. Ji vis labiau niaukėsi. Rankinuke nešiojosi skutimosi peiliuką. Svetimautojai, beje, niekada apie tai nepagalvojo.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Kai jau buvau tikra, kad tarp jų viskas baigta, aplankiau ją dar sykį, norėjau pasisotinti. Paprasta kekšytė. Ką ji galėjo jam reikšti, jis juk turėjo mane –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Kai jis vėl atėjo, pradėjom kalbėtis. Maniau, kad sprogs širdis. Aiškino, kodėl turėjo jai viską papasakoti. Pernelyg rizikinga ir taip toliau. Tai reiškė, kad jis grįžo pas ją. Grįžo pas tokią!

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Veidas išpurtęs, užverktas, dėmėtas, lūpos sutinusios, pagurklis, kaklas kaip kiaulės, papai kaip –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Vis kalbėjo. Kažkur tratėjo šienapjovė. Sena rankinė šienapjovė. Pertraukiau jį ir pasakiau, kad nesvarbu, ką aš jaučiu, bet neketinu niekam kvailai grasinti, be to, nenoriu ir tenkintis tuo, kas atlieka nuo tos ponios. Jis akimirką mąstė.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Blauzdos kaip liokajaus –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Kai vėl ją pamačiau, ji viską jau žinojo. Atrodė – (*žagteli*) – apgailėtinai. Atsiprašau. Kažkoks kvailys pjovė žolę. Kruopščiai pjovė, lapelis po lapelio. Nežinojau, kaip ją įtikinti, kad nebegali būti nė kalbos apie tolesnį mūsų... bendrą gyvenimą. Nemokėjau. Juk galėjau tai numatyti. Taigi apkabinau ją ir pasakiau, kad be jos neišgyvenčiau. Maniau, kad ir iš tiesų negalėčiau.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Tebuvo vienintelė išeitis – kur nors kartu išvažiuoti. Jis man prisiekė, kad taip ir padarysim, kai tik bus sutvarkyti reikalai. Liko tik laukti ir gyventi po senovei. Arba, anot jo, gyventi kaip įmanoma geriau.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

M1. Taigi jis vėl buvo mano. Tik mano. Vėl buvau laiminga. Viską dariau dainuodama. Pasaulis –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Namuose – taika ir meilė, naujas gyvenimo puslapis, ir nieko lyg nebuvę. Susitikau tavo buvusią šliundrą, pasakė ji vieną vakarą, padėjusi ant pagalvės galvą, gerai, kad metei ją. Nereikėjo nė sakyti, pamaniau. Iš tiesų, brangioji, iš tiesų. Dieve, kokia šlykšti moteris. Ačiū tau, angele, padėkojau.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Paskui vėl ėmiau užuosti jos kvapą sklindant nuo jo. Taip.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Jis liovėsi pas mane vaikščiojęs, buvau tam pasirengusi. Daugiau ar mažiau.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Pagaliau man viskas įgriso. Daugiau negalėjau.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Nespėjau nieko padaryt, ir jis pranyko. Vadinasi, ji nugalėjo. Toji kalė! Sunku buvo patikėti. Daugelį savaičių tysojau nepajėgdama atsigauti. Paskui nuvažiavau pas ją. O ten viskas užkalta, užrakinta. Papilkavę nuo šerkšno. Grįždama namo pro tuščią Pelenų bulvarą –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Tiesiog daugiau negalėjau –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Surinkau jo daiktus, surišau į ryšulį ir sudeginau. Buvo lapkritis, liepsnojo didelis laužas. Visą naktį jutau juos smilkstant.

Šviesos spindulys ties M2 užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Šviesa – perpus silpnesnė nei anksčiau – vienu metu įsižiebia ant visų trijų veidų. Praeina trys sekundės. Balsai — atitinkamai tylesni. Kartu:

M1. Pasigailėjimo, pasigailėjimo –

M2. Negalėčiau pasakyti, kad –

V. Kai pirmąkart užgeso –

Šviesa užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Šviesos spindulys įsižiebia ties V

V. Kai pirmąkart užgeso, iš tiesų padėkojau Dievui. Maniau, viskas baigta, viskas pasakyta, dabar jau susitvarkys –

Spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Pasigailėjimo, pasigailėjimo, iškišusi liežuvį dar vis meldžiu pasigailėjimo. Ir jo sulauksiu. Tu manęs dar nematei. Bet pamatysi. Tada ir sulauksiu pasigailėjimo.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Negalėčiau pasakyti, kad nesijaučiu nuvilta. Tikėjausi šio to geresnio. Daugiau ramybės.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Arba aš tau nusibosiu. Ir duosi man ramybę.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Kai pirmąkart užgeso, pamaniau – rimsta, viskas jau rimsta, grimzta į tamsą, ateina ramybė, pagaliau, galų gale, aš buvau teisus, galų gale, ačiū Dievui.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Daugiau ramybės. Mažiau sumaišties. Bet, kita vertus, man čia mieliau negu... ten. Be abejonės. Kartais galima kentėti.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Maniau.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Kai tu užgesi, ir aš užgesiu. Kada nors aš tau įkyrėsiu ir tu užgesi... amžiams.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Pragariška prietema.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Ramybė, taip, manau, štai tokia ramybė, o ta kančia... tarsi niekad jos nebūtų buvę.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Palik mane, tai beviltiškas reikalas. Ir eik badyti, kapoti kitų. Nors, kita vertus –

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Nešdinkis! (*Įnirtingai*) Nešdinkis!

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Ji ateis. Privalo ateiti. Šitaip negali tęstis.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Nors, kita vertus, padėtis gali dar pablogėti, nederėtų pamiršt tokio pavojaus.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Ak, suprantama, dabar žinau –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Ar tai dėl to, kad sakau netiesą, ar dėl to, kad vieną dieną pagaliau kaip nors pasakyčiau tiesą ir tada – jokios šviesos daugiau, už tiesą?

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Juk galėtum supykti ir taip mane paspiginti, kad išsikraustyčiau iš proto. Ar galėtum?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Dabar aš žinau, kad viskas tebuvo... komedija! O visa šita? Kada visa šita –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Ar dėl to?

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Ar negalėtum?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Visa tai, kada visa tai bus buvę tik... komedija?

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Nieko negaliu padaryti... niekam... daugiau... ačiū Dievui. Gal dėl to, kad turiu ką nors pasakyti. Kaipgi tas protas dar dirba!

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Bet abejoju tuo. Tai visai į tave nepanašu. Turbūt žinai, kad darau viską, ką galiu. O gal nežinai?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Galbūt jodvi susidraugavo. O gal sielvartas –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Bet aš jau pasakiau viską, ką galėjau. Viską, ką man leidai pasakyti. Viską, ką –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. O gal jas suartino sielvartas.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Žinoma, aš darau tą pačią klaidą kaip anuomet, kai švietė saulė, ieškodama prasmės ten, kur jos, matyt, nesama.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Gal jos susitinka, susėda paplepėti prie puodelio žaliosios arbatos, kurią abi taip mėgo. Be pieno ir cukraus, net be citrinos griežinėlio –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Ar tu manęs klausaisi? Ar kas nors klausosi manęs? Ar kas nors žiūri į mane? Ar apskritai aš kam nors rūpiu?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Net be citrinos –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Ką dar galiu padaryti savo veidu, užuot kalbėjusi? Pravirkti?

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Nejau aš koks tabu? – klausiu savęs. Dabar, kai pavojus jau praėjo, turbūt jau nebe. Ta vargšė būtybė, – girdžiu ją sakant, – ta vargšė būtybė.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Nusikąsti liežuvį ir nuryti? Išspjauti? Ar tau to pakaktų? Dieve, ir kaip tas protas dar dirba!

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Susitinka, susėda paplepėti tai vienoje mieloje senoje vietelėje, tai kitoje, ir liūdi abi, ir lygina – (*žagteli*) – atsiprašau – savo laimės akimirkas.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Jei tik pajėgčiau galvoti. Tai neturi jokios prasmės... visiškai. Nepajėgiu.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Toji vargšė būtybė, kuri mėgino tave suvilioti, kaip manai, kas jai nutiko? – girdžiu ją sakant. Vargšelė.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Aš pats visada mėgau Liptoną.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Nuo pat pradžių viskas tuščiai, viskas krenta į tuštumą. Nieko iš manęs nereikalaujama. Niekas nieko iš manęs visai nereikalauja.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Jei regėtų mane, gal net imtų gailėtis manęs. Bet ne taip, kaip aš jų gailiuos.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Nepajėgiu.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Jų bučiniai apsimestiniai.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Vis tiek man jų gaila, taip, kai palygini mano ir jų dalią, kad ir kokia šviesi ji būtų, ir –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Nepajėgiu. Protas neištvertų. Netekčiau jo. Taip.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Man jų gaila.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Ką darai, kai užgęsti? Kruopščiai patikrini faktus?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Ar aš ką nors slepiu? Ar praleidau –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Turbūt ji buvo susikrovusi turto, nors gyveno kaip kiaulė.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Lyg po svilinančia saule traukčiau milžinišką volą. Kankynė, mėginant jį išjudinti. Pagaliau pajuda –

Šviesos spindulys ties M2 užgęsta. Tamsa. Praeina trys sekundės. Šviesos spindulys įsižiebia ties M2

M2. Še tau! Vėl kankinkis.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Ar aš ką nors pražiopsojau, ką nors, ko tau reikia? Kodėl gęsti? Kodėl tu –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. O gal manęs gailiesi, manai, – vargšelė, jai reikia atsipūsti.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Turbūt ji kur nors jį išsivežė... ir juodu ten gyvena šviečiant saulutei.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Kodėl gęsti? Kodėl ne –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Nežinau.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant M1

M1. Gal ji sau sėdi kur nors prie atviro lango, pasidėjusi ant kelių rankas, ir žvelgia į tolį pro alyvmedžių viršūnes –

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Kodėl gi nesvilini manęs be perstojo? Gal imčiau ir neišlaikyčiau, pradėčiau kliedėti ir (*žagteli*) – pagaliau tau iškločiau. Atsi...

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Ne.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Atsiprašau.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Žvelgia į tolį pro alyvmedžių viršūnes, paskui į jūrą, ir svarsto, kodėl jo taip ilgai nėra. Vėsta oras. Viską užkloja šešėlis. Atšliaužia. Taip.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Tiesą pasakius, mes niekada nebuvom kartu.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Ar tik jau nesu kuoktelėjusi?

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Niekad nesame atsibudę kartu gegužės rytą. Kas pirmas pabunda, pažadina kitus du. Paskui maža valtele –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Tai kaltės išpirkimas, taip, na, blogiausiu atveju, atgaila, buvau su tuo susitaikiusi, bet ne, neatrodo, kad taip būtų.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Sakau, ar tik nesu jau truputį kuoktelėjusi? (*Viltingai*) Tik truputėlį? (*Pauzė*) Abejoju.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Maža valtelė.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Tyla ir tamsa. Tik to ir troškau. Prašom, turiu po truputį ir to, ir ano. Tai – kaip vienas daiktas. Gal prašyti daugiau, vadinasi, toliau daryti nuodėmę?

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Maža valtelė upėje, aš ilsiuosi, irklai sūpuojasi ant pripučiamų pagalvėlių valties gale... Valtis dreifuoja. Ak, kokios svajonės.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Pragariška prietema.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant M2

M2. Truputį kuoktelėjusi. Tik truputėlį. Abejoju.

Šviesos spindulys nuo M2 peršoka ant V

V. Mes nemokėjom gyventi.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Mirštu, kaip trokštu tamsos, bet kuo tamsiau, tuo blogiau. Keista.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Ak, kokios svajonės. Ir tada. Ir dabar –

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2

M2. Abejoju.

Pauzė. M2 pratrūksta tyliu netvardomu juoku. Šį juoką nutraukia peršokęs ant M1 šviesos spindulys

M1. Taip, o svarbiausia turbūt yra tai, kad reikia žiūrėti tau tiesiai į akis. Ir tu išvysi, ko ieškai. Ir duosi man ramybę. Arba tau nusibos.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Ir dabar, kai esi vien... akis. Tik žvilgsnis. Į mano veidą. Pažvelgi ir nusisuki.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M1

M1. Nuvargsi su manimi žaisdamas. Ir duosi man ramybę. Taip.

Šviesos spindulys nuo M1 peršoka ant V

V. Vis kažin ko ieškai. Mano veide. Kažkokios tiesos. Mano akyse. Ir ne tik.

Šviesos spindulys nuo V peršoka ant M2. M2 juokiasi kaip anksčiau. Jos juoką nutraukia peršokęs ant V šviesos spindulys

V. Vien tik akis. Be proto. Atsimerkia ir užsimerkia, nukreipta į mane. Aš esu tiek –

Šviesos spindulys ties V užgęsta. Tamsa. Praeina trys sekundės. Šviesos spindulys įsižiebia ties V

V. Aš esu tiek... kiek esu regimas?

Šviesos spindulys ties V užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Blanki šviesa vienu metu įsižiebia ties visais trim veidais. Praeina trys sekundės. Balsai tylūs, sunku suprasti, ką jie sako.

Kartu:

M1. Taip, keista,... *ir t. t.*

M2. Taip, galbūt... *ir t. t.*

V. Taip, ramybė... *ir t. t.*

Drama kartojama

V (*baigdamas kartojimą*). Aš esu tiek... kiek esu regimas?

Šviesos spindulys ties V užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Stipri šviesa vienu metu įsižiebia ant visų trijų veidų. Praeina trys sekundės. Balsai – normalaus stiprumo

Kartu:

M1. Pasakiau jam, mesk ją –

M2. Vieną rytą sėdėjau –

V. Dar neilgai tebuvom kartu –

Šviesos užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės. Šviesos spindulys įsižiebia ties V

V. Dar neilgai tebuvom kartu –
Šviesos spindulys užgęsta. Tamsa. Praeina penkios sekundės

Uždanga

Pastabos

Šviesa

Šviesos šaltinis yra vienas, jis neturėtų būti už idealios erdvės (scenos), kurioje išrikiuotos jo aukos, ribų.

Ideali šviesos šaltinio pozicija – rampos centre, šitaip veidai apšviečiami iš arti ir iš apačios.

Tais atvejais, kai reikia apšviesti visus tris veidus vienu metu, šviesa turi būti tarsi vienas spindulys, išsišakojantis į tris dalis.

Visais kitais atvejais turi būti naudojamas vienas judantis spindulys – jis privalo žaibiškai peršokti nuo vieno veido ant kito.

Naudoti tris atskirus šviesos šaltinius netikslinga, nes toks apšvietimo būdas sumažina vieno inkvizitoriaus įspūdį.

Urnos

Urnos turi būti tik vieno metro aukščio. Tam reikalingi liukai, leidžiantys aktoriams stovėti žemiau scenos lygio, arba aktoriai pjesės metu turi klūpoti.

Jei galima padaryti liukų ir manoma, jog aktoriams klūpoti netikslinga, aktoriai gali stovėti visu ūgiu. Tada urnos gali būti aktorių ūgio, tik jas reikėtų iš avanscenos patraukti į scenos vidurį. Visos urnos turi būti vienodos, todėl urnų aukštis nustatomas pagal aukščiausią aktorių, o plotis – pagal storiausią.

Aktoriams sėdėti nepatartina, nes urnų apimtis taptų nepriimtina.

NE AŠ

Vertė Saulius Repečka

Scena skendi tamsoje, matyti tik LŪPOS – jos gilumoje, dešinėje (žvelgiant iš žiūrovų salės), pakilusios maždaug tris metrus virš scenos, blankiai apšviestos iš arti ir iš apačios taip, kad kita veido dalis būtų šešėlyje. Prie LŪPŲ stovi nematomas mikrofonas

KLAUSYTOJAS – aukšta, nenusakomos lyties figūra avanscenos kairėje, ji nuo galvos iki kojų įsisupusi į juodą apsiaustą su gobtuvu, apšviesta blankiai ir stingso ant nematomos, maždaug pusantro metro aukščio pakylos. Ši figūra pasisukusi veidu į LŪPAS ir įdėmiai į jas žvelgia įstrižai scenos. Išskyrus keturis trumpus nurodytus judesius (žr. *pastabą*), visą laiką – sustingusi.

(Pastaba. Judesys: rankos išskečiamos į šalis, pakeliamos aukštyn ir paleidžiamos kristi atgal. Tai bejėgės užuojautos mostas. Jis kaskart siaurėja, trečiąsyk – jau sunkiai pastebimas. Šiam judesiui visiškai pakanka pauzės, kol LŪPOS atsikvepia po aistringo atsisakymo išsižadėti trečiojo asmens)

Gęstant šviesoms už užuolaidos pasigirsta nesuprantamas LŪPŲ murmesys. Šviesoms užgesus. LŪPOS už užuolaidos nesuprantamai murma dar dešimt sekundžių. Kylant uždangai LŪPOS vis suprantamiau murma pasirinktą teksto fragmentą, kuris, pakilus uždangai ir visiems sutelkus dėmesį, virsta šiais žodžiais:

LŪPOS. ... pasaulin... į šį pasaulį... šį pasaulį... tokia mažutė smulkutė būtybė... prieš laiką... Dievo pamirštoj – ... ką?.. mergaitė?...* taip... mažutė smulkutė mergaitė... į šį... į šį pasaulį... prieš laiką... Dievo pamirštoj skylėj... kuri vadinama... vadinama... nesvarbu... tėvai nežinomi... jokių pėdsakų... jis pranyko... išgaravo... vos spėjęs užsisagstyti kelnes... ji taip pat... po aštuonių mėnesių... beveik tiksliai... tądien... taigi jokios meilės... jokios tokios... jokios tokios meilės, kokia paprastai apgaubia... dar nekalbantį vaiką... namuose... jokios... jokios meilės... nei tokios... nei kitokios... bet kokios... nei anksčiau... nei vėliau... taigi tipiškas atvejis... nieko ypatingesnio... iki šešiasdešimties metų... kai kitados... ką? ... septyniasdešimties?.. Dieve šventas!.. iki septyniasdešimties... kai kitados... klajojo po pievas... nerūpestingai... ieškojo purienų... kad iš jų nupintų vainiką... žengia kelis žingsnelius... ir sustoja... žvelgia į tolį... paskui dar kelis... dar... sustoja ir vėl žvelgia... ir taip toliau... klaidžiojo aplink... kai staiga... pamažu... viskas užgeso... ano ankstyvo balandžio ryto šviesa... ir tada ji atsidūrė – ką?.. kas?.. ne!.. ji!... (*Pauzė ir pirmas judesys*)... ji atsidūrė tamsoje... nepasakytum... kad bejausmė... bejausmė... nes ji tebegirdėjo, sakytum... zvim-

* Viso monologo metu LŪPAS tartum kažkas negirdimas vis nutraukia – tai „vidinis balsas“, kontroliuojantis išpažintį.

bimą... ausyse... ir šviesos spindulys... kartais švystelėdavo ir gesdavo... tokį meta mėnuo... klajodamas... tarp debesų... bet taip sumedėjo... taip sumedėjo... kad nebežinojo... kokia jos padėtis... įsivaizduokite!.. kokia jos padėtis!.. ar ji stovi... ar sėdi... o smegenys – ką?.. klūpo?.. taip... ar stovi... ar sėdi... ar klūpo... bet smegenys – ką?.. guli?.. taip... ar stovi... ar sėdi... ar klūpo... ar guli... o smegenys vis dar... kaži kaip... nes pirmoji jos mintis buvo... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas... kartu su kitais benamiais vaikais... ji buvo išmokyta tikėti... gailestingu (*trumpai nusijuokia*)... Dievu... (*smagiai juokiasi*)... pirmoji mintis buvo... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas... kad ji baudžiama... už savo nuodėmes... ir kai kurios iš jų... kaip įrodymas... jei reikėjo įrodymų... švystelėjo jos galvoje... viena po kitos... paskui ji tą mintį nuvijo... kaip kvailystę... ak, bet jau daug vėliau... nuvijo tą mintį... kai staiga suprato... pamažu suprato... kad tai ne kančia... įsivaizduokite!.. ne kančia!.. išties negalėjo atminti... kada jai buvo lengviau... jeigu, žinoma... tai nebuvo... jai skirta kaip kančia... sugalvota kaip kančia... kaip tas keistas laikas... tie keli kartai... jos gyvenime... kai jai turėjo būti malonu... o iš tiesų... nebuvo malonu... nė kiek... tokiu atveju, žinoma... toji mintis apie bausmę... už tą nuodėmę ar kitą... ar už visas kartu... arba ir šiaip, be priežasties... šiaip, bausmė dėl bausmės... ji tuo nesistebėjo... taigi toji mintis apie bausmę... kuri šovė jai galvon pirmoji... kartu su kitais benamiais vaikais... ji buvo išmokyta tikėti... gailestingu (*trumpai nusijuokia*)... Dievu (*smagiai juokiasi*)... taigi ta pirmoji atėjusi į galvą mintis... paskui nuvyta... kaip nesąmonė... turbūt nebuvo tokia jau kvaila... ir taip toliau... tuščiai... taip samprotavo... kol kita mintis... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas... iš tiesų labai kvaila – ką?.. zvimbimas?.. taip... visą laiką... tas, lyg ir... zvimbimas... ausyse... nors, tiesą sakant... visai ne ausyse... kaukolėje... slegiantis dundesys kaukolėje... ir visąlaik tasai mirgėjimas... tas šviesos spindulys... tartum mėnulio... nors turbūt ne... tikrai ne... visada toj pačioj vietoj... tai ryškus... tai priblėsęs... bet visada toj pačioj vietoj... taip mėnulis negali... joks... joks mėnulis... tik dar viena... to paties noro kankinti... forma... nors,

tiesą sakant... ji nejuto skausmo... nė menkiausio skausmo... iki šiol... cha!.. iki šiol... tada toji kita mintis... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas... išties labai kvaila... bet tam tikru atžvilgiu... taip pat jai būdinga... kad galbūt vertėtų dejuoti... nutilti retsykiais... raitytis... tarsi nuo tikro skausmo... apimta agonijos... bet negalėjo... negalėjo prisiversti... nemokėjo meluoti... negalėjo apsimesti... o gal... tai mechanizmas... panašiau į mechanizmą... tokį išderintą... kad niekas jos nepasiekdavo... arba ji negalėdavo atsakyti... buvo kaip suparalyžiuota... negalėjo nė garso išspausti... nė vieno garso... nė garselio... netgi pagalbos šauksmo... jei net būtų norėjusi... šaukti (*šaukia*)... paskui klausytis... (*tyla*)... vėl šaukti (*vėl šaukia*)... paskui vėl klausytis (*tyla*)... ne... vietoj to... tylu kaip kape... jokia – ką?.. zvimbimas?.. taip... viskas nutilę... girdėti tik tas... sakykime... zvimbimas... jokia jos kūno dalis... nekruta... kurią judant ji galėtų jausti... tik vokai... turbūt... užsimerkia atsimerkia... nes kas gi kartkartėm... galėtų dar uždengti šviesą... refleksu... šitai vadinama... jokio pojūčio... jokio... tik vokai... nes kas jaučia vokus... net normalios būklės... atsiveriančius... užsiveriančius... tą drėgmę?.. nors smegenys vis dar... gana gerai... ak, net geriau nei gerai!.. visu pajėgumu... šitaip... kad net ir tuo suabejojo... nes tą balandžio rytą... jos taip samprotavo... tą balandžio rytą... ji išvydo... toli kabant... mažą varpelį... puolė prie jo... nenuleisdama akių... kad šis nepabėgtų nuo jos... kad viskas nepranyktų... ta šviesa... na... pati... savaime... jai visai... jai visai nesikišant... ir taip toliau... tušti samprotavimai... ir viskas mirtinai ramu... saldžiai tylu kaip kape... kai staiga... pamažu... ji supr... – ką?.. zvimbimas?.. taip... tylu, tik tas zvimbimas... kai staiga ji suprato... kad žodžiai – ... kaip?.. kas?.. ne!.. ji! (*Pauzė ir antras judesys*)... suprato... kad ją pasiekė žodžiai... įsivaizduokite!.. žodžiai!.. balso iš pradžių... ji nepažino... ilgai... kol pagaliau turėjo sutikti... kad tai negali būti joks kitas... tik jos pačios... balsas... kai kurių balsių... ji daugiau niekur nebuvo girdėjusi... tik savo lūpas tariant... kaip tik tada žmonės... spoksodavo... tomis retomis progomis... vieną ar du sykius per metus... kažkodėl visados žiemą... spoksodavo į ją... nieko nesuprasdami...

ir tada ta srovė... nepertraukiama srovė... ji, kuri niekad anksčiau... priešingai... iš esmės bekalbė... visą savo gyvenimą... kaip ji ir išgyveno!.. net eidama apsipirkti... apsipirkdama... dideliame prekybos centre... su sąrašu rankoje... ir krepšiu... senu juodu krepšiu... paskui stovėdavo ten laukdama... tiek, kiek reikėdavo... grūstyje... sustingusi... spoksodama į tolį... kaip visada pusiau praverta burna... kol jai grąžindavo... į rankas... krepšį... tada užsimokėdavo ir eidavo... nei ačiū, nei sudie... kaip ji ir ištvėrė!.. ir tada ta srovė... nė pusės to... nė ketvirtadalio... nesuprasdama... jokios nuovokos... ką ji sako... įsivaizduokite!.. jokios nuovokos, ką sakanti!.. kol pagaliau apgaudinėti save... esą tai visai ne jos... visai ne jos balsas... ir beveik neliko abejonių... beveik pavyko... po ilgų pastangų... kai ji staiga pajuto... pamažu pajuto... krutant savo lūpas... įsivaizduokite!.. krutant savo lūpas... žinoma, iki šiol... ji to nejuto... ir ne vien lūpos... skruostai... žandai... visas veidas... tuos – ką? ... liežuvis... taip... liežuvį burnoje... tuos trūkčiojimus... be kurių... neįmanoma kalba... tik paprastai visai nejuntamus... taip susitelkiama... į tai, kas sakoma... visa esybe... įsitvėrusi savo žodžių... ir ji turėjo ne tik... ne tik pasiduoti... pripažinti savo vienintelį... vienintelį balsą... bet ir kitą baisią mintį... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas... baisesnės negali būti... kad grįžta jos jutimai... įsivaizduokite!.. grįžta jutimai... nuo viršaus... paskui apačion... visas kūnas... bet ne... nieko panašaus... tik burnoje... veide... iki šiol... cha!.. iki šiol... paskui pamanė... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas šviystelėjo... kad tai negali taip tęstis... visa tai... visa... ta nenutrūkstama srovė... stengiantis išgirsti... suvokti ką nors iš to... ir savo pačios mintis... ką nors iš jų suvokti... visa – ką?.. zvimbimas?.. taip... visą laiką tas... sakytum... zvimbimas... visa tai kartu... įsivaizduokite!.. visas kūnas tarsi pranyko... tik lūpos... skruostai... žandai... liežuvis... nenurimstąs nė akimirką... deganti burna... žodžių srovė... ausyse... faktiškai ausyse... nė pusės nesuprantant... nė ketvirtadalio... jokio supratimo, ką ji sakanti... įsivaizduokite! ... jokios nuovokos, ką sakanti... ir negalinti sustoti... sustabdyti šito... ji, kuri tik prieš akimirką... tik prieš akimirką!.. negalėjo išspaus-

ti nė garso... jokio garselio... dabar nebegali sustoti... įsivaizduokite!.. negali sustabdyti tos žodžių srovės... smegenys maldauja... kažkas smegenyse maldauja... maldauja lūpas liautis... atsikvėpti minutėlę... tik labai trumpam... tačiau jokio atsako... tarsi nė nebūtų girdėjusios... ar nebūtų galėjusios... nutilti nors akimirkai... kaip pamišusios... ir viskas kartu... stengiantis suprasti... apčiuopti minties giją... ir smegenys... savaip pamišusios... besistengiančios išgauti iš to kokią nors prasmę... arba priversti liautis... arba praeity... ištraukti iš praeities... išgriebti kokius nors vaizdus... akimirkas... daugiausia ji vaikščiojo... visą savo gyvenimą vaikščiojo... diena po dienos... žengia kelis žingsnius ir sustoja... spokso į tolį... paskui dar žengia... kelis žingsnius... sustoja ir vėl spokso... ir taip toliau... klaidžioja... diena po dienos... arba tas kartas, kai verkė... vienintelis, kurį ji pamena... nuo kūdikystės... nes kūdikystėje turėjo verkti... nors gal ir ne... pagaliau, gyventi galima ir be to... svarbus yra tik gimimo riksmas ir verksmas... kad imtum alsuoti... žengtum pirmą žingsnį... paskui – viskas... nebeverkė... iki to karto... sena ragana jau buvo... sėdėjo ir spoksojo... į savo rankas... kur tai buvo?.. plyname lauke... vieną vakarą pakeliui į namus... namus!.. ant mažo kauburėlio... plyname lauke... temstant... sėdėjo ir spoksojo į savo rankas... gulinčias ant kelių... delnais į viršų... ir staiga pamatė... kad jos drėgnos... delnai... turbūt ašaros... matyt, jos... nes nė gyvos dvasios aplink... jokio garselio... tik tos ašaros... sėdėjo ir žiūrėjo, kaip jos džiūva... netruko ilgiau kaip sekundę... arba griebdamosi šiaudo... smegenys... savaip blaškydamosi... čiumpa tai šį... nieko... tai tą... taip pat nieko... tokios pat nepakeičiamos... kaip balsas... ne, dar blogiau... taip pat be prasmės... ir visa tai kartu... jau ne – ... ką?.. zvimbimas?.. taip... visąlaik tas zvimbimas... dundesys... kaip krioklys... ir spindulys... virpčiojantis... blykstelintis ir gęstantis... šmirinėjantis tai šen... tai ten... tarsi mėnulio... bet ne... tik dar vienas... kančios... įrankis... taigi dar ir tai... matyti... matyti akies krašteliu... ir visa tai kartu... jau nebegali tęsti... Dievas yra meilė... ji bus išganyta... štai ji ir vėl lauke... rytmečio saulė... balandis... veidu panirusi į žolę... vieversiai... ir nieko daugiau

aplinkui... ir taip toliau... griebdamasi šiaudo... stengdamasi išgirsti... nors atsitiktinį žodį... išgauti iš jo kokią nors prasmę... visas kūnas tarsi pranyko... tik lūpos... it pakvaišusios... ir negali sustoti... sustabdyti to... kažką ji – ... kažką ji turi – ... ką?.. kas?.. ne!.. ji! (*Pauzė ir trečias judesys*)... kažką ji turi – ... ką?.. zvimbimas?.. taip... visąlaik tas zvimbimas... įkyrus triukšmas... kaukolėje... ir tas spindulys... šniukštinėjantis aplink... be skausmo... iki šiol... cha!.. iki šiol... paskui ji pagalvojo... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas švystelėjo... kad turbūt ji turi kažką... turi... papasakoti... ar gali taip būti?.. kažką ji turi... papasakoti... tokia smulkutė mažutė būtybė... prieš laiką... Dievo pamirštoj skylėj... be meilės... bekalbė... visą gyvenimą... faktiškai bekalbė... kaip ji išgyveno!.. net teisme... ką ji savo naudai turinti pasakyti?.. kalta ar nekalta... stok, moterie... kalbėk, moterie... o ji stovi ten... spoksodama į tolį... burna kaip visados... pusiau praverta... laukdama, kol ją išves... laiminga jausdama ant peties ranką... o dabar staiga... ji turi kažką papasakoti... ar gali taip būti?.. kažką, kas pasakytų... kaip viskas yra... kaip ji – ... ką?.. buvo?.. taip... kažką, kas pasakytų, kaip viskas buvo... kaip ji gyveno... vis gyveno... kalta ar ne... vis gyveno... kol sulaukė šešiasdešimties... kažką ji – ... ką?.. septyniasdešimties?.. Dieve šventas!.. vis gyveno... kol sulaukė septyniasdešimties... kažką, ko ji pati nežino... nežinotų... net jei išgirstų... tada jai būtų atleista... Dievas yra meilė... neišmatuojama malonė... nauja su kiekvienu rytu... štai ir vėl ji lauke... balandžio rytas... veidas žolėje... nieko aplinkui... tik vieversiai... ir ten mėgina pradėti iš naujo... iš ten eina toliau... dar kelis – ... ką?.. negali taip būti?.. nieko bendro su tuo?.. ji neturi nieko papasakoti?.. gerai... negali nieko papasakoti... reikia išmėginti ką nors kita... sugalvoti ką nors kita... mintis... ak, bet jau daug vėliau... lyg žaibas pervėrė... taip pat ne tai?.. gerai... dar ką nors... ir taip toliau... sučiupti gale... ką nors, kas tvertų ilgiau... matematika... tada jai būtų atleista... štai ir vėl ji – ... ką?.. irgi ne tai?.. taip pat nieko bendro su tuo?.. ji negali nieko sugalvoti?.. gerai... ji negali nieko papasakoti... nieko negali sugalvoti... nieko ji – ... ką?.. kas?.. ne!.. ji!.. (*Pauzė ir ketvirtas judesys*)... maža

smulkutė būtybė... pasaulis... prieš laiką... Dievo pamirštoj skylėj... be meilės... be to... bekalbė visą gyvenimą... faktiškai bekalbė... net su savimi... nesikalbėdavo balsu... nors ne visai... kartais... tie staigūs protrūkiai... vieną ar du kartus per metus... kažkodėl visada žiemą... ilgais vakarais... tamsos valandom... ir staiga tas protrūkis... pasakoti... tada bėgte iki pirmos... artimiausios išvietės... ir imdavo ten pilti iš savęs... nepertraukiamą srovę... nei šį, nei tą... pusė balsių neegzistuojančių... niekas negalėtų suprasti... kol pagaliau pamatydavo įsmeigtą į save žvilgsnį... tada mirdavo iš gėdos... ir paršliaužaavo namo... vieną ar du kartus per metus... visada kažkodėl žiemą... ilgomis sutemų valandomis... ir dabar... dabar štai... vis greičiau... žodžiai... smegenys... blaškosi it pamišusios... griebiasi šio... nieko čia... griebiasi to... beprasmiška... nagi dar ką nors... visą laiką kažkas maldauja... kažkas joje maldauja... maldauja, kad visa tai liautųsi... jokio atsako... malda be atsako... ar neišgirsta... pernelyg silpna... ir taip toliau... nagi... nesiliauti mėginus... nors ji nežino, ką mėginus... nežino, ką mėginti... visas kūnas tartum pranykęs... tik lūpos... kaip pakvaišusios... ir taip toliau... nesustoti – ką?.. zvimbimas... taip... visą laiką tas zvimbimas... įkyrus triukšmas... tarsi krioklys... kaukolėje... ir tas mirgėjimas... spindulys... maišantis aplinkui... tai ten... tai šen... be skausmo... iki šiol... cha!.. iki šiol... visa tai... nesustoti... nežinodama ką... ko ji – ką?.. kas?.. ne!.. ji!.. JI!.. (*Pauzė*)... ką ji mėgina... ką mėginti... nesvarbu... nesustoti (*užuolaida ima leistis*)... nutverti gale... ir štai ji vėl... Dievas yra meilė... neišmatuojama malonė... vis nauja kiekvienu rytu... štai ji vėl lauke... balandžio rytas... veidas skendi žolėje... nieko aplinkui... tik vieversiai... ir ten mėgina pradėti iš naujo... ir iš ten toliau –

Uždanga nusileidžia. Tamsu. Balsas už užuolaidos nesuprantamai murma dar dešimt sekundžių ir nutyla ėmus žiebtis šviesoms

TĄKART

Vertė Giedrius Gabrėnas,
Raimonda Murmokaitė

Uždanga. Scenoje tamsu. Maždaug dešimt pėdų virš scenos, jos vidurio link, išryškėja KLAUSYTOJO VEIDAS. Senas išbalęs veidas, ilgi spindintys balti plaukai, išsidraikę taip, tarsi matytum juos iš viršaus. Balsai A B C – tai jo paties balsai, sklindantys iš abiejų pusių ir iš viršaus. Jie skamba be perstojo keisdamiesi, vientisu srautu, išskyrus ten, kur nurodomos pauzės. (Žr. pastabą.) Septynias sekundes trunkanti tyla. Klausytojo akys atmerktos. Girdisi jo kvėpavimas, lėtas ir ritmingas

A: tąkart tu grižai tą paskutinį kartą pažiūrėti ar griuvėsiai kur slapstydavais būdamas vaikas tebestovi kada tai buvo (*akys užsimerkia*) rūškaną dieną sėdai į vienuoliktuką ir iki linijos pabaigos o iš ten nė tramvajų nelikę nė kvapo jų seniai nebėra tąkart tu grįžai pažiūrėti ar griuvėsiai kuriuose slapsteisi būdamas vaikas tebestovi tą paskutinį kartą tramvajų nelikę nė kvapo toje vietoje tik seni bėgiai kada tai buvo

C: kai sulytas įėjai į vidų begalinė žiema paskui lyja be galo tąsyk į Portretų galeriją iš gatvės iš šalčio ir lietaus įsmukai vidun niekieno nepastebėtas ir pasileidai salėmis drebėdamas ir varvėdamas kol radai kur prisėsti marmurinis suolas atsisėdai pailsėti ir išdžiūti ir tada velniop iš ten kada tai buvo

B: drauge ant akmens saulėkaitoje ant akmens miškelio pakrašty ir kiek akys užmato nokstantys kviečiai retsykiais kartojote priesaiką mylėjote vienas kitą murmesys ir nieko daugiau jokių prisilietimų nieko panašaus tu viename akmens pakrašty ji kitame ilgas plokščias akmuo panašus į girnapusę jokių žvilgsnių ant akmens saulėkaitoje priešais miškelį įsistebeiliję į kviečius arba užmerkę akis nejudėdami jokių gyvybės ženklų anei gyvos dvasios aplink jokio garso

A: tiesiai iš kelto ir pirmyn su krepšiu rankose į pagrindinę gatvę nesiblaškydamas nei į dešinę nei į kairę kam keikti senus vaizdus senus vardus nuo prieplaukos kalvele aukštyn į pagrindinę gatvę o ten nė laido nelikę tik seni bėgiai visai surūdiję kada tai buvo ar tavo motina ak dėl Dievo meilės viskas seniai praėjo tąkart tu grįžai tą paskutinį kartą pažiūrėti ar tebestovi griuvėsiai ten kur slapsteisi būdamas vaikas kažkoks bokštas

C: ar tavo motina ak dėl Dievo meilės viskas seniausiai praėję dulkėmis virtę aikštelė tu paskutinis susirietęs ant plokštės susivyniojęs į seną žalią milinę rankomis apglėbęs savo kūną kieno gi kito apkabini pats save kad susirietęs apdžiūtum ir tada nešdintumeis lauk ir į kitą aplink nė gyvos dvasios tik tu ir vienišas prižiūrėtojas pralinguoja snūduriuodamas įsispyręs į veltines šlepetes aplink visiškai tylu tik kartkartėm girdisi grindimis šliuožiantis veltinis kuris tai priartėja tai vėl nutolsta

B: tylu tik lapai ir varpos jūs irgi nuščiuvę ant akmens apsvaigę anei garso anei žodžio tik retsykiais kartojama priesaika kad mylite vienas kitą murmesys ir nieko daugiau vienas dalykas visada išspausdavo ašaras paskui ašaros visai išdžiūvo ta mintis sušmėžavusi tarp kitų priminė tą vaizdą

A: Folis tai buvo Folio bokštas jo dalis tebestovi visa kita griuvėsiai ir dilgynės kur tu miegojai draugų nėra namai neišlikę ar tai toje būdoje priešais kur tu ne tąkart ji buvo su tavimi tąkart vis dar su tavimi tik tą vieną naktį šiaip ar taip vieną rytą išlipi iš kelto o kitą vėl įsėdi pažiūrėti ar tebestovi griuvėsiai į kuriuos niekas neužklysdavo kuriuose tu slapsteisi būdamas vaikas pasprunki niekieno nepastebėtas ir slapstaisi tenai visą dieną ant akmens tarp dilgynių pasiėmęs savo knygą su paveikslėliais

C: kol pakėlei galvą ir kai atsimerkei prieš akis didžiulis aliejinis paveikslas pajuodavęs nuo laiko ir dulkių kažkokia anų laikų garsenybė gal tai vyras gal moteris o gal net vaikas koks nors jaunas princas ar princesė kažkoks grynakraujis jaunas princas ar princesė po stiklu pajuodavęs nuo laiko ir pamažu tau bespoksant ir bandant suvokti pamažu išryškėja kas gi čia toks veidas privertė tave pasislinkti ant suolo kad geriau įžiūrėtum kas ten toks tau prie alkūnės

B: ant akmens saulėkaitoje įsistebeilijęį kviečius ar dangų ar užmerkę akis nieko nematyti tik nokstantys kviečiai ir dangaus mėlynė kartojote priesaiką jūs mylėjote vienas kitą murmesys ir nieko daugiau neišvengiamai ašaros paskui jos išdžiūva staiga nesvarbu ką galvotum kokius prisimintum vaizdus iš gilios vaikystės ar iš įsčių visų blogiausia ar to senio kino gerokai prieš Kristų gimusio ilgais baltais plaukais

C: nebe toks kaip anksčiau po to niekada nebeatsigavai bet tai nieko neįprasto jei ne dėl to tai dėl ko kito įprastas dalykas kažkas dėl ko neatpažįstamai pasikeičiama jei metų metus šliaužioji įklimpęs savo nevykusiam gyvenime pats su savim kalbėdamas su kuo daugiau po to niekada nebūsi toks kaip anksčiau niekada nebūsi toks kaip anksčiau po tokio

A: arba kalbiesi pats su savimi su kuo daugiau ilgi įsivaizduojami pokalbiai tokia tavo vaikystė dešimties gal vienuolikos ant akmens apsuptas milžiniškų dilgynių rezgei įsivaizduojamus pokalbius pirma vienu balsu paskui kitu iki užkimdavai ir visi balsai pradėdavo skambėti vienodai iki išnaktų keistos nuotaikos juodoje tamsoje ar mėnesienoje o jie visi blaškosi pakelėmis tavęs ieškodami

B: arba prie lango tamsoje klausaisi pelėdos ūbavimo galvoje tuščia sunku patikėti vis sunkiau ir sunkiau patikėti kad esi kam nors sakęs kad juos myli ar kad tave kol vienas iš tavo įsivaizduotų dalykų kuriais atitolindavai tuštumą viena iš tų senų istorijų kuriomis gindavaisi nuo tave užplūstančios tuštumos drobulė (*Dešimt sekundžių trunkanti tyla. Girdėti kvėpavimas. Po trijų sekundžių akys atsimerkia*)

C: nebe toks kaip anksčiau bet koks toks dėl Dievo meilės ar esi kada gyvenime sau pasakęs aš nagi atsakyk (*akys užsimerkia*) ar galėjai kada nors savo gyvenime sau pasakyti aš lemtinga akimirka o kaip tu mėgai šiuos žodžius anksčiau prieš išdžiūvant žodžių tėkmei viskas tau buvo lemtingos akimirkos ir niekada išskyrus vienintelį tą pirmą ir paskutinį tą kartą gličiame purve susirietęs kirminas kai jie tave ištraukė nušluostė ir aptvarkė po to daugiau nė vieno sykio niekada daugiau nepažvelgei atgal ar tai buvo tąkart ar tai buvo kokį kitą kartą

B: tąkart murmėdami drauge ant akmens saulėkaitoje arba tąkart žingsniuodami valčių valka ar tąkart drauge smėlyje tąkart tą kartą ko tik neprisigalvodavai visada kur nors drauge saulėje prie valčių valkos žiūrintys pasroviui į besileidžiančią saulę pavymui nuolaužos praplaukia pro šalį ir nuplaukia tolyn ar įstringa tarp meldų atrodė tarsi pastipusi žiurkė pasirodė tau iš už nugaros ir nuplaukė pasroviui tolyn kur nebegalėjai jos įžiūrėti

A: tąkart tu grįžai pažiūrėti ar griuvėsiai tebestovi ten kur slapstydavais būdamas vaikas tą paskutinį kartą tiesiai iš kelto ir aukštyn link pagrindinės gatvės kad įšoktum į vienuoliktuką nesisukiodamas nei į dešinę nei į kairę tavo galvoje vienintelė mintis kam keikti senus vaizdus senus vardus eini tiesiai tada tvirtu žingsniu aukštyn iki viršaus stovėjai ten laukdamas su krepšiu rankose kol pradėjai suvokti tiesą

C: kai pradėjai nežinodamas kas esi nuo Adomo bandydamas kaip atrodys nežinoti kas esi nuo Adomo neturėti supratimo kas tasai sakantis kas tu esi sakantis kieno kaukolėje buvai įspraustas kieno aimanoje tu toks koks buvai ar tai buvo tąkart ar tai buvo kitu metu vienas su negyvėlių portretais pajuodavusiais nuo dulkių ir amžiaus su ant rėmelių užrašytomis datomis jei kartais supainiotum amžius negalintis patikėti kad čia tu iki jie išgrūdo tave į lauką nes turėjo užsidaryti

B: veido ar kitų dalių nematyti niekada į ją neatsigręždavai nei jį į tave visada vienas šalia kito tarsi du ašies galai niekada nepasisukdavot vienas į kitą kaip blankios dėmės pakraščiuose nesiliesdami nieko panašaus vidury būtinai nors colio pločio tarpas jokių grabaliojimųsi kaip įprasta kūnui ir kraujui kaip du šešėliai jei ne tie įžadai

A: čia nepraeisi tai kas toliau nėra nė kalbos kad klaustum daugiau anei žodžio gyviesiems kol esi gyvas taigi pėdink tolyn iki stoties susilenk perpus ir pralįsk viskas uždaryta ir užkalta Didžiosios rytinės ir pietinės linijos dorėnų stiliaus galinė stotis uždaryta yranti kolonada tai kas toliau

C: lietus vėl mini įprastais takais eidamas bandai įsivaizduoti koks būtų jausmas niekad nebūti buvus kaip niekad nebūti buvus

jaustųsi mindamas tais pačiais takais griebdamasis gudrybių kad ten nuvestų svirduliuodamas ir bambėdamas per visą parapiją kol žodžiai išdžiūvo galva išdžiuvo ir kojos išdžiūvo kad ir kieno jos būtų buvusios kol tas kas jis ten būtų buvęs liovėsi

B: sustingę nejudėdami visada sustingę nejudėdami kaip tąkart ant akmens arba tąkart smėlyje išsitiesę vienas šalia kito smėlyje saulėje spoksodami į mėlį ar užsimerkę mėlyna tamsiai mėlyna tamsa sustingę nejudėdami greta vienas kito iškyla vaizdas ir tu esi ten kad ir kur tai būtų

A: lioveisi bandęs lioveisi bandęs ir atsisėdai ant laiptelių blausioje ryto šviesoje ne ant tų laiptelių saulės nebuvo tada kažkur kitur lioveisi bandęs ir kažkur kitur atsisėdai ant slenksčio blankiai šviečiant saulei ties durimis tarkim ant kažkieno durų slenksčio laukdamas kol ateis metas į naktinį keltą ir tada velniop iš čia nėra reikalo miegi kur pakliūva be prakeiksmo seniems vaizdams seniems pavadinimams praeiviai stabteli į tave paspoksoti paspokso ir praeina praeina nueina tolyn apeina kita puse

B: sustingę nejudėdami greta vienas kito saulėje tada nusileidžia ir prapuola jums net nekrustelėjus ne judresni už hantelio galus tik akių vokai ir kartkartėm lūpos kartojančios priesaiką ir viskas aplink viskas nuščiuvę iš visų pusių kur tai bebūtų jokio judesio jokio garso tik vos juntamas lapų miškelyje už nugaros ar retkarčiais varpų ar svėrių ar meldų šnarėjimas žmonių anei kvapo nei žmogaus nei gyvulio nei matyti nei girdėti

C: nesibaigianti žiema vėliau lyja be galo įlendi niekieno nepastebėtas kur nors į vidų iš gatvės iš šalčio ir lietaus įsisupęs į seną žalią dar nesuplyšusį paltą kurį tau paliko tavo tėvas ten kur nereikia mokėti už įėjimą kaip viešoji biblioteka štai dar vienas nuostabus dalykas nemokama kultūra toli nuo namų ar paštas tai kita kita vieta kitas metas

A: susirietęs ant slenksčio įsisupęs į seną žalią milinę blausioje saulės šviesoje laikydamas niekam nereikalingą krepšį ant kelių nesuvokdamas kur esi pamažėle nesuvokdamas kur esi ar kada esi ar kodėl ką gali žinoti gal ta vieta seniai negyvenama kaip tąkart ant akmens vaikas ant akmens kur niekad niekas

neužklysta (*Dešimt sekundžių trunkanti tyla. Girdėti kvėpavimas. Po trijų sekundžių atmerkia akis*)

B: arba vienas tose pat tose pat vietose įkinkęs vaizduotę kad tik tai tęstųsi kad tik būtum ant akmens (*užsimerkia*) vienas ant akmens krašto aplink vien kviečiai ir mėlis ar prie valčių valkos vienas ant valčių valkos apsuptas mulų paskendusios žiurkės ar paukščio ar dar kokių šmėklų lėtai vandens nešamų saulėlydžio link kol pradingsta iš akių niekas nejuda tik vanduo saulėje ir besileidžianti saulė kol nusileido ir tu išnykai viskas išnyko

A: niekas neužklysdavo tik vaikas ant akmens tarp milžiniškų dilgynių kur pro griūvančią sieną skverbėsi šviesa įsigilinęs į savo knygą iki išnaktų keistos nuotaikos mėnesiena o jie visi blaškosi pakelėmis jo ieškodami arba besikalbantis pats su savimi dviem ar daugiau balsų besikalbantis su savimi ir šitaip atradęs draugų ten kur niekas niekada neužklysta

C: begalinė žiema anuomet metai iš metų begalinė žiema tarsi nepajėgtų baigtis senieji metai niekada nesibaigtų tarsi laikas nebepajėgtų eiti tąsyk pašte sujudimas kalėdinis sujudimas niekieno nepastebėtas lendi vidun iš šalčio ir lietaus kaip visi stumdamas atidarai duris ir tiesiai prie stalo nesidairydamas į dešinę ar į kairę kur guli formuliarai ir grandinėmis prirakinti parkeriai atsisėdai į pirmą pasitaikiusią laisvą vietą ir dėl visa ko apsidairei aplink prieš užsnūsdamas

B: ar tąkart vienas smėlyje gulėdamas ant nugaros jokių priesaikų kurios suaižytų tylą kada tai buvo anksčiau vėliau prieš jai pasirodant po to kai ji išėjo o gal ir tada ir tada prieš jai pasirodant jai išėjus o tu įprastinėje vietoje nesvarbu kur ji būtų galėjo būti įprastinė vieta prieš tai kaip tada tada kaip po to su žiurke ar kviečiais geltonuojančiom varpom ar tąkart smėlyje kai praskrido sklandytuvas tąkart tu nuėjai iškart palūkėjus

A: vienuolikos gal dvylikos griuvėsiuose ant plokščio akmens tarp dilgynių tamsoje ar mėnesienoje čiauškantis patyliukais tai vienu balsu tai kitu štai tavo vaikystė kol ten ant slenksčio blausioje šviesoje vėl išgirdai save tai darant nekeiki praeivių sustojusių paspoksoti į tą skandalingą daiktą susirietusį saulėje kur jis neturi teisės įsitvėrusį krepšio besiseilėjantį ir kažką veblenantį

užmerktomis akimis iš po kepurės srūvančiais plaukais taip ir sėdėjai toje blausioje saulėje visa tai pamiršdamas

C: gal bijojai kad tave išmes lauk nes akivaizdžiai neturėjai teisės ten būti o ką jau kalbėti apie tą pasibjaurėtiną išvaizdą taigi kartą apsidairai aplink apžvelgi ten esančius nelaimėlius nors kartą dėkodamas Dievui blogas ir šioks bei toks tu nebuvai kaip jie kol suvokei kad nepaisant viso pasišlykštėjimo tavimi tavęs ten tarsi išvis nebūtų buvę jų akys praslysdavo tavimi ir pro tave tarsi per orą ar tai tąkart ar tai buvo kitąkart kitoje vietoje kitu laiku

B: praskrenda sklandytuvas niekas nesikeičia tas pats mėlynas dangus niekas niekada nesikeitė tik ji ten su tavim arba ne tau iš dešinės visada iš dešinės lauko pakrašty ir kartkarčiais begalinėje tyloje lyg ir šnabždesys vos girdimas ji tave mylėjo sunku tavimi patikėti tu netgi tai išgalvojai kol galų gale atėjo laikas

A: visa tai sugalvojai ant slenksčio vėl iš naujo save susikūrei bene milijoninį kartą pamiršdamas viską kur buvai ir kodėl Folio bokštas ir aikštelė vaiko griuvėsiai atvykai pažiūrėti ar jie tebestovi kad vėl ten pasislėptum iki ateis naktis ir bus metas eiti iki atėjo metas

C: biblioteka tai buvo kitoje vietoje kitą kartą tąkart tu įsmukai niekieno nepastebėtas iš gatvės iš šalčio ir lietaus kas tada atsitiko po to tu neatpažįstamai pasikeitei neatpažįstamai kažkas susijusio su dulkėmis kažkas ką dulkės pasakė sėdint prie didelio apskrito stalo kur pulkelis senių įnikę skaitė ir jokio garso

B: tąkart pabaigoje kai palei langą tamsoje pabandei ir nepajėgei ir pelėda nuskrido ūbauti kažkam kitam ar grįžo į drevę nešina laukų pele ir daugiau jokio garso valandų valandas valandų valandas jokio garso vis bandei ir bandei ir negalėjai nebuvo likę žodžių galinčių atitolinti tad pasidavei pasidavei ten palei langą tamsoje ar mėnesienoje paliovei visiems laikams ir įsileidai ir nieko nėra blogiau kaip milžiniška drobulė apsiaučianti tave visą apklojanti ir maža kas o gal niekas negali būti blogiau maža kas o gal niekas

A: atgal į prieplauką nešinas krepšiu sena žalia milinė kurią tau paliko tavo tėvas velkasi žeme balti plaukai draikosi iš

po kepurės iki to karto nuėjai tiesiai žemyn nesiblaškydamas į kairę ar į dešinę kam keikti senus vaizdus senus vardus galvoje jokių minčių tik grįžti į keltą ir keliauti velniop iš čia ir niekada nebegrįžti o gal tai buvo kitą kartą visa tai kitą kartą ar apskritai buvo koks kitas kartas išskyrus tąkart nešdintis velniop iš viso šito ir niekada negrįžti

C: anei garso tik senių alsavimas ir verčiamų lapų čežėjimas ir staiga tos dulkės staiga visa patalpa pilna dulkių kai atvėrei akis nuo grindų iki palubių vien dulkės ir anei garso tik tas kažkas kas tai bebūtų buvę tas kažkas pasakė pasakė eikš ir dingo kažkas panašaus eikš ir dingo eikš ir dingo nieko eikš ir dingo akimirksniu dingo akimirksniu

Dešimties sekundžių tyla. Girdėti kvėpavimas. Po trijų sekundžių akys atsimerkia. Po penkių sekundžių šypsosi, pageidautina bedante šypsena. Po penkių sekundžių nusileidžia uždanga

Pastaba

To paties balso ABC fragmentai įsilieja vienas į kitą, užtikrindami tęstinumą (išskyrus dešimties sekundžių trukmės pauzes). Tačiau perėjimas nuo vieno balso į kitą turi būti šiek tiek juntamas. Jei trigubas šaltinis ir kontekstas yra nepakankami tokiam efektui užtikrinti, reikia tai užtikrinti mechaniškai (pvz., triguba moduliacija)

ŽINGSNIAI

Vertė Saulius Repečka

MEI (M) – *išsitaršiusiais žilais plaukais, nušiurusia pilka skara, dengiančia pėdas, besivelkančia iš paskos pažeme*

MOTERS BALSAS (B) *sklinda iš užtemdytos scenos gilumos*

JUOSTA – *avanscenoje, lygiagreti su žiūrovų eilėmis, vieno metro pločio, devynių žingsnių ilgio, truputį į dešinę nuo vidurio sėdinčių žiūrovų. Ji susideda iš dviejų atkarpų*

K d k d k d k d k d

k d k d k d k d k D

ŽINGSNIAVIMAS – *pradedant dešine koja (d) iš dešinės (D) į kairę (K) ir kaire koja (k) iš K į D*

PASISUKIMAS – *per dešinį petį ties K ir per kairįjį ties D*

ŽINGSNIAI – *aiškiai girdimi, ritmiški*

APŠVIETIMAS – *blausus, stipriausias palei grindis, silpnesnis ties kūnu, silpniausias ties galva*

BALSAI – *visąlaik tylūs ir ramūs*

Pakyla uždanga. Scena skendi tamsoje.

Tyli, vieniša varpų melodija. Tylant aidesiui – pauzė.

Pamažu ties juosta įsižiebia blausi šviesa. Visa kita – skendi tamsoje.

M išnyra žingsniuojanti K link. Pasisuka ties K, nužingsniuoja dar tris atkarpas (kiekviena po devynis žingsnius), sustoja, pasisukusi veidu į žiūrovų salę ties D.

Pauzė

M. Mama. (*Pauzė. Ne ką garsiau)* Mama.

Pauzė

B. Taip, Mei.

M. Miegojai?

B. Kietai miegojau. (*Pauzė*) Išgirdau tavo žingsnius kietai miegodama. (*Pauzė*) Net kiečiausiai įmigusi tave išgirsčiau. (*Pauzė. M vėl ima žingsniuoti. Žingsniuoja keturias atkarpas. Po pirmos atkarpos – kartu su žingsniais*) Vienas du trys keturi penki šeši septyni aštuoni devyni ratas vienas du trys keturi penki šeši septyni aštuoni devyni ratas. (*Liaujasi skaičiavusi*) Ar nepamėgintum truputį nusnūsti?

M sustoja pasisukusi veidu į žiūrovus ties D. Pauzė

M. Ar norėtum, kad suleisčiau tau vaistų... dar kartą?

B. Taip, bet dar per anksti.

Pauzė

M. Ar norėtum, kad paguldyčiau tave kitaip... dar kartą?

B. Taip, bet dar per anksti.

Pauzė

M. Kad pakedenčiau tavo pagalves? (*Pauzė*) Pakeisčiau tavo paklodę? (*Pauzė*) Paduočiau tau naktinį puodą? (*Pauzė*) Šildyklę? (*Pauzė*) Perriščiau tau opas? (*Pauzė*) Aptrinčiau tave kempine?

(*Pauzė*) Sudrėkinčiau tavo vargšes lūpas? (*Pauzė*) Pasimelsčiau su tavimi? (*Pauzė*) Už tave? (*Pauzė*) Dar kartą.

Pauzė

B. Taip, bet dar per anksti.

Pauzė

M. Kiek man dabar metų?

B. O man? (*Pauzė. Ne ką garsiau*) O man?

M. Devyniasdešimt.

B. Tiek daug?

M. Aštuoniasdešimt devyneri, devyniasdešimt.

B. Susilaukiau tavęs vėlai. (*Pauzė*) Gyvenime. (*Pauzė*) Atleisk man dar kartą. (*Pauzė. Ne ką garsiau*) Atleisk man... dar kartą.

M vėl ima žingsniuoti. Po vienos atkarpos sustoja pasisukusi veidu į žiūrovus ties K. Pauzė

M. Kiek man dabar metų?

B. Penkta dešimtis.

M. Tik tiek?

B. Deja, taip. (*Pauzė. M vėl ima žingsniuoti. Po pirmo posūkio ties K*) Mei. (*Pauzė. Ne ką garsiau*) Mei.

M (*žingsniuodama*). Taip, mama.

B. Ar tu niekada nesiliausi? (*Pauzė*) Ar tu niekada nesiliausi... vis sukusi dėl to galvos?

M (*sustoja*). To?

B. Viso to. (*Pauzė*) Savo vargšės galvelės. (*Pauzė*) Viso to. (*Pauzė*) Viso to.

M vėl ima žingsniuoti. Praeina penkios sekundės. Šviesa ties juosta išblėsta.

Viskas skendi tamsoje. Žingsniai nutyla.

Pauzė.

Varpų melodija – šiek tiek tylesnė nei praėjusį kartą. Nutyla, skamba aidas.

Šviesa ties juosta sustiprėja, tik ji šiek tiek blankesnė nei praėjusį kartą. Visa kita skendi tamsoje.

M išnyra stovinti veidu į žiūrovus ties D.

Pauzė

B. Taigi aš ateinu. (*Pauzė*) Veikiau atėjau... ir stoviu. (*Pauzė*) Temsta. (*Pauzė*) Ji mano esanti viena. (*Pauzė*) Matau, kaip ramiai ji sto-

vi, sustingusi, veidu pasisukusi į sieną. (*Pauzė*) Iš išorės rami. (*Pauzė*) Niekur nebuvusi nuo pat vaikystės. (*Pauzė*) Kur ji, gal kas paklaus. (*Pauzė*) Kam klausti, ji namie, ten pat, kur... (*Pauzė*) Ten pat, kur ji prasidėjo. (*Pauzė*) Kur tai prasidėjo. (*Pauzė*) Visa tai prasidėjo. (*Pauzė*) Bet šitai, šitai, kada šitai prasidėjo? (*Pauzė*) Kada kitos jos amžiaus mergaitės lauke žaisdavo... klases, ji jau buvo čia. (*Pauzė*) Ir darė tai. (*Pauzė*) Šios grindys, dabar jau plikos, kadaise buvo... (*M vėl ima žingsniuoti. Žingsniuoja truputėlį lėčiau nei anksčiau*) Bet pažiūrėkit, kaip ji juda tyloje. (*M žingsniuoja antros atkarpos galo link*) Pažvelkit, kaip išdidžiai ji sukasi. (*M pasisuka, žingsniuoja. Kartu su žingsniais, M įpusėjus trečią atkarpą*) Septyni, aštuoni, devyni, ratas. (*M pasisuka ties K, nužingsniuoja dar vieną atkarpą, sustoja pasisukus veidu į žiūrovus ties D*) Sakau, grindys, dabar jau plikos, štai ši grindų juosta kadaise buvo uždengta minkšto pūko kilimu. Kol vieną naktį, dar beveik vaikas, ji pasišaukė mamą ir tarė: mama, to per maža. Motina: per maža? Mei – toks buvo vaikui duotas vardas – Mei: per maža. Motina: ką gi turi omeny, Mei, sakydama „per maža", ką gi tai galėtų reikšti, Mei, „per maža"? Mei: tai reiškia, mama, jog aš turiu girdėti savo pėdas, kad ir kaip tyliai jos žengtų. Motina: vien judėjimo per maža? Mei: taip, mama, vien judėjimo per maža, aš privalau girdėti savo pėdas, kad ir kaip tyliai jos žengtų. (*Pauzė M vėl ima žingsniuoti. Kartu su žingsniais*) Ar ji dar kada nors miega, gal kas paklaus? Taip, būna naktų, kai ji miega, miega su pertrūkiais, atremia savo vargšę galvą į sieną ir šiek tiek snūsteli. (*Pauzė*) Ar tebekalba? Taip, būna naktų, kai ji kalba, kada mano, kad niekas jos negirdi. (*Pauzė*) Pasakoja, kaip viskas buvo. (*Pauzė*) Mėgina papasakoti, kaip viskas buvo. (*Pauzė*) Visa tai. (*Pauzė*) Visa tai.

M tebežingsniuoja. Praeina penkios sekundės. Šviesa ties juosta išblėsta.

Viskas skendi tamsoje. Žingsniai nutyla.

Pauzė.

Varpų melodija – dar truputį tylesnė nei anksčiau. Nutyla, skamba aidas. Šviesa ties juosta sustiprėja, tik ji dar blankesnė nei anksčiau. Visa kita skendi tamsoje.

M išnyra stovinti veidu į žiūrovus ties D.

Pauzė

M. Epilogas. (*Pauzė. Ima žingsniuoti. Žengia dar lėčiau nei anksčiau. Po dviejų atkarpų sustoja pasisukusi veidu į žiūrovus ties D. Pauzė*) Epilogas. Truputėlį vėliau, kai ją visi beveik pamiršo, ji pradėjo... (*Pauzė*) Truputėlį vėliau, kai rodės, kad jos niekada nė nebuvo, kad to niekada nėra nė buvę, ji pradėjo vaikščioti. (*Pauzė*) Temstant. (*Pauzė*) Išslinkusi iš namų temstant įsigaudavo į mažą bažnytėlę pro visada tą valandą užrakintas šiaurines duris ir puldavo vaikščioti pirmyn atgal, pirmyn atgal, išilgai jo vargšės rankos. (*Pauzė*) Būdavo naktų, kai ji sustodavo lyg tasai, kurį šalčiu nutvilkė proto virpulys, ir stovėdavo kaip įbesta, kol vėlei galėdavo pajudėti. Bet taip pat būdavo daugybė naktų, kai ji be pertrūkio žingsniuodavo pirmyn atgal, pirmyn atgal, iki išblėstant keliui, kuriuo ji atėjo. (*Pauzė*) Nė garso. (*Pauzė*) Negirdėti nė menkiausio garselio. (*Pauzė*) Išvaizda. (*Pauzė. Vėl ima žingsniuoti. Po dviejų atkarpų sustoja pasisukusi veidu į žiūrovus ties D. Pauzė*) Išvaizda. Tam tikroje šviesoje – ji blanki, bet jokiu būdu ne neregima. (*Pauzė*) Apšvietus tinkama šviesa. (*Pauzė*) Pilkšva veikiau nei balta, blankaus pilkšvo atspalvio. (*Pauzė*) Skarmaluota. (*Pauzė*) Skarmalų krūva. (*Pauzė*) Blyški blankiai pilkšvų skarmalų krūva. (*Pauzė*) Žiūrėkit, kaip tai eina... (*Pauzė*) Žiūrėkit, kaip ji eina pro žvakidę, kaip jos liepsnos, jų šviesa... kaip mėnuo pro pinučius... skverbias. (*Pauzė*) Kai ji išėjo, tarsi jos niekada nebūtų ten nė buvę, netrukus ji ėmė vaikščioti pirmyn atgal, pirmyn atgal, išilgai tos vargšės rankos. (*Pauzė*) Temstant. (*Pauzė*) Reikia pasakyti, tam tikru metų laiku, vakarinių pamaldų metu. (*Pauzė*) Būtinai. (*Pauzė. Vėl ima žingsniuoti. Po vienos atkarpos sustoja pasisukusi veidu į žiūrovus ties K. Pauzė*) Senoji ponia Vinter, kurią skaitytojas prisimins, senoji ponia Vinter vieną vėlyvo rudens sekmadienio vakarą, su savo dukterimi atsisėdusi vakarienės ir pasimeldusi, po kelių neryžtingų kąsnių padėjo peilį su šakute, ir jos galva nusviro. Kas nutiko, motin, paklausė duktė, gana keista mergaitė, nors vargu ar dar galėjai ją pavadinti mergaite... (*Trūkčiojančiu balsu*) ... siaubinga... (*Pauzė. Normaliu balsu*) Kas nutiko, motin, ar nekaip

jautiesi? (*Pauzė*) Ponia Vinter atsakė ne iš karto. Bet pagaliau pakėlė galvą ir, įbedusi akis į Ami – toks buvo duotas dukrai vardas, kaip skaitytojas prisimena, – pakėlė galvą ir įbedusi akis į Ami, tarė... (*Pauzė*) ...ji sumurmėjo įbedusi akis į Ami, ji sumurmėjo: Ami, ar per vakarines pamaldas tu nieko nepastebėjai... keisto? Ami: ne, mama, nepastebėjau. Ponia Vinter: galbūt man tik pasirodė, Ami: kas būtent, mama, tau galbūt pasirodė? (*Pauzė*) Kas būtent, mama, tau pasirodė... keista? (*Pauzė*) Ponia Vinter: tu pati nieko nepastebėjai... keisto? Ami: ne, mama, aš pati nieko keisto, švelniai tariant, nepastebėjau. Ponia Vinter: ką tu turi galvoj, Ami, sakydama „švelniai tariant", ką gi galėtų reikšti, Ami, tas „švelniai tariant"? Ami: tai reiškia, mama, kad sakydama, jog aš nepastebėjau nieko... keisto, iš tiesų pasakiau švelniai. Nes aš nepastebėjau ničnieko – nei keisto, nei nekeisto. Aš nieko nemačiau, ničnieko negirdėjau. Manęs ten nebuvo. Ponia Vinter: nebuvo? Ami: nebuvo. Ponia Vinter: bet aš girdėjau tavo balsą. (*Pauzė*) Aš girdėjau, kaip tu pasakei „amen". (*Pauzė*) Kaip tu galėjai ką nors pasakyti, jei tavęs ten nebuvo? (*Pauzė*) Kaip tu galėjai pasakyti „amen", jeigu, kaip tvirtini, tavęs ten nebuvo? (*Pauzė*) Viešpaties meilė ir Šventoji Dvasia tebūnie su mumis dabar ir per amžius. Amen. (*Pauzė*) Aš girdėjau tave aiškiai. (*Pauzė. Vėl ima žingsniuoti, sustoja pasisukusi veidu į žiūrovus ties D. Ilga pauzė*) Ami. (*Pauzė. Ne ką garsiau*) Ami. (*Pauzė*) Taip. mama. (*Pauzė*) Ar tu niekada nesiliausi? (*Pauzė*) Ar tu niekada nesiliausi... sukus dėl to galvos? (*Pauzė*) To? (*Pauzė*) Viso to. (*Pauzė*) Savo vargšės galvelės. (*Pauzė*) Viso to. (*Pauzė*) Viso to.

Pauzė. Šviesa ties juosta išblėsta. Visa skendi tamsoje.
Pauzė.
Varpų melodija skamba dar silpniau nei anksčiau. Pauzė, sklinda aidas.
Šviesa ties juosta sustiprėja, tik ji dar kiek blankesnė nei anksčiau.
Jokių MEI žymių.
Praeina dešimt sekundžių.
Šviesa užgęsta

Uždanga

KATASTROFA

Vertė Saulius Repečka

Vaclavui Havelui

Veikėjai:

REŽISIERIUS (R)
JO PADĖJĖJA (P)
PAGRINDINIO VAIDMENS ATLIKĖJAS (A)
LUKAS, APŠVIETĖJAS, UŽ SCENOS (L)

Repeticija. Baigiama tobulinti paskutinė veiksmo dalis. Scena tuščia. A ir L ką tik sureguliavo šviesas, R ką tik atvyko.

R sėdi fotelyje žiūrovų salės apačioje, kairėje. Kailinis apsiaustas. Priderinta kailinė kepurė. Amžius ir išvaizda – nesvarbu.
P stovi šalia jo. Balta palaidinė. Plika galva. Už ausies – pieštukas. Amžius ir išvaizda – nesvarbu.
A stovi scenos viduryje ant 40 cm aukščio juodo kubo. Juoda plačiabrylė skrybėlė. Juodas, kulkšnis siekiantis chalatas. Basos kojos. Galva nulenkta. Rankos kišenėse. Amžius ir išvaizda – nesvarbu.
R ir P susimąstę žvelgia į A. Ilga pauzė

P (*galiausiai*). Ar tau patinka, kaip jis atrodo?
R. Pusėtinai. (*Pauzė*) O kam tas postamentas?
P. Kad iš parterio būtų matyti kojos.
Pauzė
R. O kam ta skrybėlė?
P. Kad pridengtų veidą.
Pauzė
R. O kam tas chalatas?
P. Kad būtų visas juodas.
Pauzė
R. O ką jis vilki po chalatu? (*P žengia A link*) Pasakyk. (*P sustoja*)
P. Naktinius baltinius.
R. Kokios spalvos?
P. Pelenų.
R (*išsitraukia cigarą*). Ugnies. (*P grįžta, pridega cigarą ir ramiai stovi. R rūko*). O kaip atrodo makaulė?
P. Juk esi matęs.

R. Pamiršau. (*P žengia A link*) Pasakyk.
P. (*sustoja*). Nupešiota. Styro keli kuokštai.
R. Spalva?
P. Pelenų.
Pauzė
R. O kodėl rankos kišenėse?
P. Kad jis būtų visas juodas.
R. Nereikia.
P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, paima pieštuką, rašo*) Rankos matomos.
Ji pasideda bloknotą ir už ausies vėl užsikiša pieštuką
R. O kaip jos atrodo? (*P sutrinka. Irzliai*) Rankos, kaip jos atrodo?
P. Juk esi matęs.
R. Pamiršau.
P. Sutrauktos. Pluoštinė degeneracija.
R. Kaip letenos su nagais?
P. Jei taip patinka.
R. Du nagai?
P. Jei kumščiai nesugniaužti.
R. Nereikia.
P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, paima pieštuką, rašo*) Rankos suglebusios. (*Pasideda bloknotą ir už ausies vėl užsikiša pieštuką*)
R. Ugnies. (*P grįžta, vėl prisidega cigarą ir ramiai stovi. R rūko*) Ką gi. Pažiūrėkime. (*P sutrinka. Irzliai*) Judėk. Nuvilk chalatą. (*Pažvelgia į chronometrą*) Paskubėk, man tuoj komiteto posėdis.
P prieina prie A, nuvelka chalatą. A nesipriešina, nereaguoja. P atsitraukia laikydama chalatą rankoje. A stovi su sena pilka pižama, nulenkęs galvą, sugniaužęs kumščius. Pauzė
P. Ar tau labiau patinka be chalato? (*Pauzė*) Jis dreba.
R. Ne šitaip. Skrybėlę.
P prieina, nuima skrybėlę, laikydama ją rankoje atsitraukia. Pauzė
P. Ar tau patinka kiaušas?
R. Reikia pabaltinti.
P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, pasiima pieštuką, rašo*) Pabaltinti kiaušą. (*Pasideda bloknotą ir už ausies vėl užsikiša pieštuką*)

R. Rankos. (*P sutrinka. Irzliai*) Kumščius. Pajudėk. (*P prieina, atgniaužia kumščius, atsitraukia atgal*) Ir pabaltink.

P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, pasiima pieštuką, rašo*) Pabaltinti rankas. (*Pasideda bloknotą ir už ausies vėl užsikiša pieštuką. Juodu susimąstę žvelgia į A*)

R (*galiausiai*). Kažkas negerai. (*Sunerimęs*) Kas gi negerai?

P (*droviai*). O ką, jei mes... mes jas... sunertume?

R. Pamėginsi – nepagadinsi. (*P prieina, suneria rankas, atsitraukia*) Aukščiau. (*P prieina, pakelia rankas iki juosmens, atsitraukia*) Dar aukščiau. (*P prieina ir pakelia sujungtas rankas iki krūtinės*) Stop! (*P atsitraukia*) Dabar gerai. Tinka. Ugnies.

P grįžta, vėl prisidega cigarą ir ramiai stovi. R rūko

P. Jis dreba.

R. Vargšelis.

Pauzė

P (*droviai*). O ką jei mažytį... mažytį... raiščiuką ant burnos?

R (*pasipiktinęs*). Dėl Dievo! Tikra tiesioginio aiškinimo manija! Visi taškai ant „i" per amžius amžinuosius! Mažytis raiščiukas! Dėl Dievo!

P. Ar jis tikrai nieko nepasakys?

R. Nė necyptelės. (*Pažvelgia į chronometrą*) Pats metas. Einu, pažiūrėsiu, kaip atrodo iš salės.

R išeina, jis daugiau nepasirodys. P sudrimba į krėslą, bet vos atsisėdusi vėl pašoka ant kojų, išsitraukia skudurą, energingai patrina kėdę ir atlošą, numeta skudurą ir vėl atsisėda. Pauzė

R (*iš toliau, graudžiai*). Nematau kojų pirštų. (*Irzliai*) Sėdžiu pirmoje parterio eilėje ir nematau kojų pirštų.

P (*keldamasi*). Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, paima pieštuką, rašo*) Pakelti pjedestalą.

R. Šiek tiek matyti veidas.

P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, paima pieštuką, rašo*)

R. Palenk galvą. (*P sutrinka. Irzliai*) Judėk. Palenk jam galvą. (*P padeda bloknotą ir pieštuką, prieina prie A, labiau palenkia galvą, atsitraukia*) Dar mažumėlę. (*P prieina ir dar palenkia galvą*) Stop! (*P pasitraukia*) Puiku. Tinka. (*Pauzė*) Trūksta nuogumo.

P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, paima pieštuką, rašo*)

R. Pasijudink! Pasijudink! (*P padeda bloknotą, prieina prie A ir neryžtingai stovi*) Apnuogink kaklą. (*P atsega viršutines sagas, praskleidžia drabužį, atsitraukia*) Kojas. Blauzdas. (*P prieina, iki kelio atraitoja vieną kelnių klešnę, atsitraukia*) Kitą. (*P atraitoja kitą klešnę, atsitraukia*) Aukščiau. Kad būtų matyti keliai. (*P prieina, atraitoja abi klešnes virš kelių, atsitraukia*) Ir pabaltink.

P. Užsirašysiu. (*Išsitraukia bloknotą, paima pieštuką, rašo*) Pabaltinti visą kūną.

R. Tinka. Ar Lukas čia?

P (*šaukia*). Lukai! (*Pauzė. Garsiau*) Lukai!

LUKAS (*už scenos, iš toli*). Ateinu. (*Pauzė. Arčiau*) Kas dar nutiko?

P. Lukas čia.

R. Tegu užtemdo sceną.

LUKAS. Ką?

P perduoda jam nurodymą techniniais terminais. Užgęsta šviesa, apšviečianti A kūną. Lieka apšviesta tik galva. Ilga pauzė

R. Gražu pažiūrėti.

Pauzė

P (*droviai*). O ką, jei... jei jis... pakeltų galvą... akimirką... ir parodytų veidą... tik akimirką.

R. Dėl Dievo! Ką dar sugalvosi? Kad pakeltų galvą? Kur, tavo manymu, mes esame? Patagonijoje? Kad pakeltų galvą? Dėl Dievo! (*Pauzė*) Gerai. Štai mūsų katastrofa. Mums pavyko. Na, pakartojam, ir aš dingstu.

P (*kreipdamasi į L*). Pakartojam, ir jis dingsta.

A kūną nušviečia šviesa. Pauzė. Pamažu nušvinta visa scena

R. Stop! (*Pauzė*) Dabar... gesinam. (*Scena užtemsta. Pauzė. Išblėsta apšviečianti kūną šviesa. Lieka apšviesta tik galva. Ilga pauzė*) Nuostabu! Visi kaip pašėlę pašoks ant kojų. Girdžiu iš čia

Pauzė. Tolumoje griaudi plojimai, A pakelia galvą, įbeda akis į žiūrovų salę. Aplodismentai aprimsta, nutyla.

Ilga pauzė.

Veidą apšviečianti šviesa išblėsta

KAS KUR

Vertė Saulius Repečka

Veikėjai:

BAMAS
BEMAS
BIMAS
BOMAS
BAMO BALSAS (B)

Pastaba

Veikėjai – kuo panašesni vieni į kitus. Toks pats ilgas pilkas apsiaustas. Tokie pat ilgi žili plaukai.
B – nedidelio megafono pavidalo, galvos lygyje.

Veiksmo aikštelė (A): 3 x 2 m stačiakampis, blausiai apšviestas, gaubiamas šešėlio, žvelgiant iš žiūrovų salės, dešinėje. Avanscena – kairėje, blausiai apšviesta, gaubiama šešėlio, joje stovi B

Visur tamsu.
B nutvieskia šviesa.
Pauzė

B. Mūsų teliko penki.
Lyg tebebūtume dabarty.
Pavasaris.
Laikas eina.
Iš pradžių be žodžių.
Įjungiu.
A nušvinta. Bamas, iškėlęs galvą, 3 pozicijoje, Bomas, nuleidęs galvą, 1 pozicijoje. Pauzė
Negerai.
Išjungiu.
Šviesa aikštelėje užgęsta
Pradedu iš naujo.
Mūsų teliko penki.
Pavasaris.
Laikas eina.
Iš pradžių be žodžių.
Įjungiu.
A nušvinta. Bamas vienas, iškėlęs galvą, 3 pozicijoje. Pauzė
Gerai.
Aš vienas.
Pavasaris.
Laikas eina.
Iš pradžių be žodžių.
Pagaliau pasirodo Bomas.
Vėl pasirodo.

Bomas įeina pro Š, nuleidęs galvą sustoja 1 pozicijoje
Pauzė
Bimas įeina pro R, iškėlęs galvą sustoja 2 pozicijoje
Pauzė
Bimas išeina pro R, Bomas nuseka jam įkandin
Pauzė
Bimas įeina pro R, nuleidęs galvą sustoja 2 pozicijoje
Pauzė
Bemas įeina pro Š, iškėlęs galvą sustoja 1 pozicijoje
Pauzė
Bemas išeina pro Š, Bimas nuseka jam įkandin
Pauzė
Bemas įeina pro Š, nuleidęs galvą sustoja 1 pozicijoje
Pauzė
Bamas išeina pro V, Bemas nuseka jam įkandin
Pauzė
Bamas įeina pro V, nuleidęs galvą sustoja 3 pozicijoje
Pauzė

Gerai.
Išjungiu.

Šviesa aikštelėje užgęsta

Pradedu iš naujo.
Mūsų teliko penki.
Pavasaris.
Laikas eina.
Įjungiu.

A nušvinta. Bamas vienas, iškėlęs galvą, 3 pozicijoje
Pauzė

Gerai.
Aš vienas.
Pavasaris.
Laikas eina.
O dabar su žodžiais.
Pagaliau pasirodo Bomas.
Vėl pasirodo.

Bomas įeina pro Š, nuleidęs galvą sustoja 1 pozicijoje

BAMAS. Na?
BOMAS (*visą laiką nuleidęs galvą*). Nieko.
BAMAS. Ar jis nieko nepasakė?
BOMAS. Ne.
BAMAS. Ar prilupai jį?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Ir jis nieko nepasakė?
BOMAS. Ne.
BAMAS. Ar jis verkė?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Šaukė?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Meldė pasigailėti?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Bet nieko nepasakė?
BOMAS. Ne.
B. Negerai.
Pradedu iš naujo.
BAMAS. Na?
BOMAS. Nieko.
BAMAS. Ar prilupai jį?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Ir jis nieko nepasakė?
BOMAS. Ne.
BAMAS. Ar jis verkė?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Šaukė?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Meldė pasigailėti?
BOMAS. Taip.
BAMAS. Bet nieko nepasakė?
BOMAS. Ne.
BAMAS. Tai kodėl lioveisi?
BOMAS. Jis apalpo.
BAMAS. Ir tu jo neatgaivinai?
BOMAS. Mėginau.

BAMAS. Na?

BOMAS. Man nepavyko.

Pauzė

BAMAS. Melas. (*Pauzė*) Jis tau tai pasakė. (*Pauzė*) Prisipažink, kad jis tau tai pasakė. (*Pauzė*) Būsi lupamas, kol prisipažinsi.

B. Gerai.

Pagaliau pasirodo Bimas.

Bimas įeina pro R, iškėlęs galvą sustoja 2 pozicijoje

BAMAS (*Bimui*). Ar tu laisvas?

BIMAS. Taip.

BAMAS. Veskis jį ir lupk, kol prisipažins.

BIMAS. O ką jis turi prisipažinti?

BAMAS. Kad jis jam tai pasakė.

BIMAS. Ir viskas?

BAMAS. Taip.

B. Negerai.

Pradedu iš naujo.

BAMAS. Veskis jį ir lupk, kol prisipažins.

BIMAS. O ką jis turi prisipažinti?

BAMAS. Kad jis jam tai pasakė.

BIMAS. Ir viskas?

BAMAS. Ir ką.

B. Gerai.

BIMAS. Ir viskas?

BAMAS. Taip.

BIMAS. Tada liautis?

BAMAS. Taip.

BIMAS. Gerai. (*Bomui*) Eime.

Bimas išeina pro R, Bomas nuseka jam įkandin

B. Gerai.

Aš vienas.

Vasara.

Laikas eina.

Pagaliau pasirodo Bimas.

Vėl pasirodo.

Bimas įeina pro R, nuleidęs galvą sustoja 2 pozicijoje

BAMAS. Na?
BIMAS (*visą laiką nuleidęs galvą*). Nieko.
BAMAS. Ar jis to nepasakė?
BIMAS. Ne.
BAMAS. Ar prilupai jį?
BIMAS. Taip.
BAMAS. Ir jis to nepasakė?
BIMAS. Ne.
B. Negerai.
Pradedu iš naujo.
BAMAS. Na?
BIMAS. Nieko.
BAMAS. Ar jis nepasakė kur?
B. Gerai.
BIMAS. Kur?
B. Ak!
BAMAS. Kur.
BIMAS. Ne.
BAMAS. Ar prilupai jį?
BIMAS. Taip.
BAMAS. Ir jis nepasakė kur?
BIMAS. Ne.
BAMAS. Ar jis verkė?
BIMAS. Taip.
BAMAS. Šaukė?
BIMAS. Taip.
BAMAS. Meldė pasigailėti?
BIMAS. Taip.
BAMAS. Bet nepasakė kur?
BIMAS. Ne.
BAMAS. Tai kodėl lioveisi?
BIMAS. Jis apalpo.
BAMAS. Ir tu jo neatgaivinai?
BIMAS. Mėginau.
BAMAS. Na?
BIMAS. Man nepavyko.

Pauzė

BAMAS. Melas. (*Pauzė*) Jis tau pasakė kur. (*Pauzė*) Prisipažink, kad jis tau pasakė kur. (*Pauzė*) Būsi lupamas, kol prisipažinsi.

B. Gerai.

Pagaliau pasirodo Bemas.

Bemas įeina pro Š, iškėlęs galvą sustoja 1 pozicijoje

BAMAS (*Bemui*). Ar tu laisvas?

BEMAS. Taip.

BAMAS. Veskis jį ir lupk, kol prisipažins.

BEMAS. O ką jis turi prisipažinti?

BAMAS. Kad jis jam pasakė – kur.

BEMAS. Ir viskas?

B. Negerai.

Pradedu iš naujo.

BAMAS. Veskis jį ir lupk, kol prisipažins.

BEMAS. O ką jis turi prisipažinti?

BAMAS. Kad jis jam pasakė kur.

BEMAS. Ir viskas?

BAMAS. Ir kur.

B. Gerai.

BEMAS. Ir viskas?

BAMAS. Taip.

BEMAS. Tada liautis?

BAMAS. Taip.

BEMAS. Gerai. (*Bimui*) Eime.

Bemas išeina pro Š, Bimas nuseka jam įkandin

B. Gerai.

Aš vienas.

Ruduo.

Laikas eina.

Pagaliau pasirodo Bemas.

Vėl pasirodo.

BAMAS. Na?

BEMAS (*visą laiką nuleidęs galvą*). Nieko.

BAMAS. Ar jis nepasakė kur?

BEMAS. Ne.

B. Ir taip toliau.

BAMAS. Meluoji. (*Pauzė*) Jis tau pasakė – kur. (*Pauzė*) Prisipažink, kad jis tau pasakė kur. (*Pauzė*) Būsi lupamas, kol prisipažinsi.

BEMAS. O ką aš turiu prisipažinti?

BAMAS. Kad jis tau pasakė – kur.

BEMAS. Ir viskas?

BAMAS. Ir kur.

BEMAS. Ir viskas?

BAMAS. Taip.

BEMAS. Tada liautis?

BAMAS. Taip. Eime.

Bamas išeina pro V, Bemas nuseka jam įkandin

B. Gerai.
Žiema.
Laikas eina.
Pagaliau pasirodau aš.
Vėl pasirodau.

Bemas įeina pro V, nuleidęs galvą sustoja 3 pozicijoje

B. Gerai.
Aš vienas.
Žiema.
Lyg tebebūčiau dabarty.
Jokios kelionės.
Laikas eina.
Štai ir viskas.
Supraskit, kas galit.
Išjungiu.

Šviesa aikštelėje užgęsta

Pauzė

Užgęsta šviesa, apšviečianti B

Trumpai apie rinkinio pjeses

Belaukiant Godo

Parašyta prancūziškai („En attendant Godot") 1948 m. ir išspausdinta 1952 m. Autoriaus išversta į anglų kalbą („Waiting for Godot") ir paskelbta 1954 m. Pirmą kartą pastatyta 1953 m. Paryžiuje. Angliškoji versija pirmą kartą pastatyta Londone 1955 m. Dukart režisuota autoriaus - Vakarų Berlyne (1975) ir Londone (1984).

Lietuvoje „Belaukiant Godo" pastatė Klaipėdos dramos teatras (1982, režisierius Kęstutis Žilinskas), Kauno dramos teatras (1995, režisierius Valentinas Masalskis), Vilniaus mažasis teatras (2003, režisierius Rimas Tuminas). 2008 m. rudenį pjesę Atėnų ir Epidauro festivaliui Graikijoje pastatė režisierius Cezaris Graužinis.

Baigmė

Parašyta prancūziškai („Fin de partie") 1954–1956 m., paskelbta 1957 m. Angliškoji versija „Endgame" išspausdinta 1958 m. Premjera įvyko 1957 m. Londono teatre *Royal Court* prancūzų kalba. 1967 ir 1978 m. autorius pjesę režisavo Vakarų Vokietijoje, 1979 ir 1984 m. Londone.

Lietuvoje pjesę (pavad. „Žaidimo pabaiga") pastatė Vilniaus universiteto studentas Kiemo teatre (1980 ar 1981 m.), Klaipėdos dramos teatras (1992, režisierius Kęstutis Žilinskas). Jungtinėse Amerikos Valstijose režisierius Jonas Jurašas su studentais mokomajame teatre remdamasis pjese sukūrė eksperimentinį spektaklį (1979, *Trinity Conservatory*, Providence, Rhode Islando valstija).

Laimingos dienos

Parašyta angliškai ir paskelbta JAV 1961 m. Premjera įvyko tų pačių metų rudenį Niujorko teatre *Cherry Lane*. Anglų versijos pavadinimą „Happy Days" autorius versdamas prancūzų variante pakeitė į „Oh les beaux jours" (išspausdinta 1963). Autoriaus režisuota versija pastatyta Vakarų Berlyne (1971), anglų kalba – Londone (1979).

Lietuvoje statyta Kauno dramos teatre (1993, režisierė Birutė Marcinkevičiūtė) ir Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatre (1995, režisierius Valdas Pranulis). 1998 m. B. Marcinkevičiūtė Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, remdamasi pjesės tekstu, pastatė monospektaklį „Žodžiai smėlyje".

Visi, kurie krinta

Parašyta angliškai („All That Fall") 1956 m. ir autoriaus (kartu su Robert'u Pinget) išversta į prancūzų kalbą („Pour ceux qui tombent"). Abi versijos paskelbtos 1957 m. Pjesę angliškai pirmą kartą transliavo BBC III programa 1957 m. sausio 13 d.

Vaidinimas be žodžių I

Parašyta prancūziškai 1956 m., muzika – rašytojo pusbrolio Johno Becketto. Pirma publikacija „Acte sans paroles" pasirodė Paryžiuje 1957 m. Vertimas į anglų kalbą – „Act Without Words" – išleistas 1958 m. Niujorke. Pirmasis spektaklis įvyko Londono teatre *Royal Court* 1957 m.

1970 m. pjesę Vilniaus dailės instituto Koridoriaus teatre pastatė Arvydas Ambrasas (pagrindinį vaidmenį sukūrė Mečislovas Ščepavičius). 1971 m. Lietuvos Jaunimo teatro aktorius Rimgaudas Karvelis šį monospektaklį nufilmavo.

Vaidinimas be žodžių II

Parašyta prancūziškai „Acte sans paroles II". Autoriaus išversta į anglų kalbą („Act Without Words II") ir paskelbta 1959 m. Pirmąsyk pastatyta 1960 m. Londone (*Institute of Contemporary Arts*). Prancūzų versija išspausdinta 1963 m. Vakarų Vokietijoje.

Paskutinė Krapo juosta

Angliška versija „Krapp's Last Tape" parašyta ir paskelbta 1958 m. Prancūziška versija „La dernière bande" – 1959 m. Pirmas pastatymas – 1958 m. Londono teatre *Royal Court*. Autoriaus daug kartų režisuota: vokiečių kalba Vakarų Berlyne 1961 ir 1974 m., prancūzų – Paryžiuje 1970 ir 1975 m., anglų kalba – Londone 1980 ir 1984 m., taip pat angliškai Berlyne 1977 m.

Pastatymai Lietuvoje: 1988 m. Klaipėdos dramos teatre (režisierius Povilas Gaidys), 1993 m. – du skirtingi spektakliai, režisuoti Rolando Atkočiūno ir Valentino Masalskio (bendras Kauno municipalinio mažojo teatro ir centro „Menas į šoną" projektas), 2003 m. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre (režisierius Rokas Ramanauskas). Čikagoje aktorius Jonas Kelečius 1965 m. rudenį, remdamasis pjese, pastatė monospektaklį „Paskutinis Krapo įrašas", vaidino jį ir kituose JAV miestuose.

Eskizas teatrui I. Eskizas teatrui II

Parašyti 6-ojo dešimtmečio pabaigoje prancūziškai – „Fragment de Théâtre". Angliškos versijos „Theatre I" ir „Theatre II" paskelbtos 1976 m. Vėliau publikuota pavadinimu „Rough for Theatre I" ir „Rough for Theatre II".

Žodžiai ir muzika

Radijo pjesė „Words and Music" parašyta ir paskelbta angliškai 1962 m. Prancūziška versija „Paroles et musique" išspausdinta 1966 m. Pirmą kartą transliuota angliškai BBC III programoje 1962 m. lapkričio 13 d.

Cascando

Parašyta prancūziškai, kompozitorius – Marcelis Mihalovici. Abi versijos paskelbtos 1963 m. Vokietijoje. Prancūzų versiją 1963 m. spalio 13 d. transliavo ORTF, anglų versiją – BBC III programa 1964 m. spalio 6 d.

Komedija

Parašyta angliškai „Play" 1962–1963 m. Pirmoji publikacija – vertimas į vokiečių kalbą „Spiel" – 1963 m. Anglų versija paskelbta 1964 m., prancūzų versija „Comédie" taip pat 1964 m. Pirmą kartą pjesę pastatė Erika ir Elmaras Tophovenai (jie ir vertė) Vakarų Vokietijoje 1963 m. birželio 14 d. (*Ulmer Theater, Ulm-Donau*). Pirmas pastatymas anglų kalba – Londone (Nacionalinio teatro trupė teatre *Old Vic,* 1964). Autorius režisavo pjesę, pastatytą Vakarų Berlyne 1978 m.

Ne aš

Parašyta angliškai (Not I) 1972 m. paskelbta 1973 m. Prancūziška versija „Pas moi" pasirodė 1974 m. Premjera įvyko Niujorke 1972 m. (Linkolno centro *Forum Theater*), britiškoji premjera – Londono teatre *Royal Court* 1973 m. Autorius režisavo Londone anglišką variantą (1973), Paryžiuje – prancūzišką (1975).

2006 m. Klaipėdos Pilies teatre pjesę „Ne aš" pastatė režisierė Rūta Bunikytė.

Tąkart

Parašyta angliškai „That Time" 1974–1975 m., publikuota 1976 m. Niujorke. Prancūziškoji versija „Cette fois" išspausdinta 1978 m. Pirmas pastatymas – Londono teatre *Royal Court* 1976 m. Autorius pjesę vokiečių kalba režisavo 1976 m. Vakarų Berlyne.

Kauno dramos teatre 1989 m. pjesę pastatė režisierius Linas Zaikauskas.

Žingsniai

Rašyta angliškai 1975 m. Po kelių pastatymų gerokai perdirbta paskutinė redakcija išversta į prancūzų kalbą. Angliškas tekstas „Footfalls" paskelbtas 1976 m., prancūziškas – „Pas" 1977 m. Pirmąsyk pastatyta Londone 1976 m. Autorius pjesę anglų kalba režisavo Londone (1976), vokiečių – Vakarų Berlyne (1976), prancūzų – Paryžiuje (1978).

Katastrofa

„Catastrophe" rašyta prancūziškai, paskelbta 1982 m., į anglų kalbą išversta – 1983 m. Pastatyta Avinjono festivalyje Prancūzijoje 1982 m. rudenį.

Kas kur

Parašyta angliškai – „What Where", prancūziška versija – „Quoi où". Abi versijos publikuotos 1984 m. Pirmas pastatymas – 1983 m. Niujorke (*Harold Clurman Theater*). 1985 m. autorius režisavo sutrumpintą variantą Vakarų Vokietijos radijui *Süddeutscher Rundfunk*.

Svarbesnės Samuelio Becketto gyvenimo ir kūrybos datos

1906 balandžio 13 gimė Foxrocke, Dublino priemiestyje, airių protestantų šeimoje.

1920–1923 mokėsi prestižinėje mokykloje *Portora Royal School* (Enniskillen, Ermanagho grafystė, Ulster).

1923–1927 studijavo Dublino universitete (*Trinity College*) anglų, prancūzų, italų kalbas, literatūrą, filosofiją.

1926 vasarą pirmąkart atvyko į Prancūziją. Lankėsi Ture. Dviračiu apkeliavo Luaros pilis.

1927 vasarą keliavo į Italiją (Florencija).

Gruodžio mėnesį gavo menų bakalauro laipsnį.

1928 porą semestrų dėstė Belfaste (*Campbell College*). Dublino universitetui rekomendavus, dvejiems metams išvyko į Paryžių. Dėstė anglų kalbą garsiojoje *Ecole Normale Supérieure*. Susipažino su Jamesu Joyce'u ir jam artimais literatais.

1929 parašė esė „Dante ... Bruno, Vico ... Joyce".

1930–1932 dėstė prancūzų kalbą Dublino universitete (*Trinity College*). Atsistatydino pirma laiko.
1930 Paryžiuje paskelbta poemėlė *Whoroscope.*
1931 Londone buvo išleista studija *Proust.*
Gruodžio mėnesį gavo menų magistro laipsnį.
1932–1935 – klajonių metai: Vokietija, Prancūzija, Anglija, Airija.
Rašo poeziją, verčia prancūzų poetus.
1934 Londone išleista apsakymų knyga *More Pricks than Kicks.*
1935 Paryžiuje išleista poezijos knyga *Echo's Bones.*
Rašo romaną *Murphy* („Merfis").
1937 apsigyveno Paryžiuje. Bendravo su J. Joyce'u, dailininku A. Giacometti ir kt. Parašė pirmuosius tekstus prancūzų kalba
1938 Londone išleistas romanas *Murphy*. Pradeda jį versti į prancūzų kalbą.
1939–1940 Antrajam pasauliniam karui prasidėjus gyvena Paryžiuje. Vokiečių kariuomenės okupuotame mieste kiek galėdamas padeda sunkiai sergančiam Joyce'ui (1941 m. sausio 13 jis mirė Ciuriche).
1941–1942 palaikė ryšius su antinacinių rezistentų grupe. Vos nepakliuvęs į gestapininkų rankas, slapstėsi. Pasitraukė į neokupuotą Prancūzijos dalį.
1942–1944 su būsima žmona Suzanne Dumesnil rado prieglobstį Prancūzijos pietuose, Vokliuzo (Vaucluse) departamente. Gyvena Roussillono kaime, dirba ūkio darbus. Atitrūkdamas nuo jų, rašo romaną *Watt.*
1945 grįžta į išvaduotąjį Paryžių. Kaip Airijos Raudonojo Kryžiaus savanoris, dirba karo ligoninėje Normandijoje. Žiemą galutinai persikelia į Paryžių.
1946 prasideda intensyviausias ir vaisingiausias kūrybos laikotarpis. Prancūziškai rašo noveles, romaną *Mercier et Camier*. Publikuoja 1937–1939 m. eilėraščius.
1947 prancūziškai rašo trijų veiksmų pjesę *Eleutheria* (išleista tik po autoriaus mirties).
1948 rašo romanus *Molloy* (*Molojus*), *Malone meurt* (*Malonas miršta*), pjesę *En attendant Godot* (*Belaukiant Godo*).
1949 rašo romaną *L'Innomable* (*Neįvardijamasis*).
1951 išleidžiami romanai *Molojus* ir *Malonas miršta.*
1952 paskelbta pjesė *Belaukiant Godo.*
1953 sausio 5-ąją Paryžiuje *Théâtre de Babylone* įvyko „Belaukiant Godo" premjera. Režisierius Roger Blinas. Reakcija prieštaringa.
Išleistas romanas *Neįvardijamasis.*
Romanas *Watt* pasirodo angliškai.

Beckettas imasi savo prancūziškai rašytus kūrinius versti į anglų kalbą.

1954 pradeda rašyti pjesę, kuri vėliau taps *Fin de partie* („Baigmė").

1955 *Molojus* pasirodo anglų kalba. Romanas uždraustas Airijoje.

1956 *Malonas miršta* išleistas anglų kalba.
Debiutas radijuje: BBC užsakius, rašo pjesę *All That Fall* („Visi, kurie krinta"). Baigia *Fin de partie.*

1957 susidūrus su įvairiomis kliūtimis, *Fin de partie* premjera perkeliama į Londoną. Britų režisieriui George'ui Devinne'ui padedant spektaklis prancūzų kalba 1957 m. balandžio 3 d. įvyksta teatre *Royal Court.* Režisierius Roger Blinas. Visas repeticijas stebi autorius.

1958 romanas *Neįvardijamasis* išleistas anglų kalba.
Beckettas parašo ir paskelbia „Paskutinę Krapo juostą". Premjera Londone.

1959 m. Visbadene (Vokietija) išleistas trikalbis Becketto poezijos rinkinys. Radijui rašo pjesę *Embers* („Žarijos").

1960 rašo romaną *Comment c'est* (*Kaip yra*).

1961 Vokietijoje, Bylefeldo mieste, pagal „Paskutinę Krapo juostą" pastatyta Marcelio Mihailovici opera. Kartu su J. L. Borgesu apdovanotas Tarptautine leidėjų premija.

1962 verčia „Laimingas dienas" į prancūzų kalbą, romaną *Kaip yra* – į anglų kalbą.

1963 aktorė Madeleine Renaud vaidina „Laimingas dienas" Venecijoje, vėliau – Paryžiuje.

1964 pagal Becketto scenarijų, jam pačiam dalyvaujant, JAV filmuojama kino juosta „Film". Režisierius Alanas Schneideris, vaidina Busteris Keatonas.

1965 „Film" rodomas Venecijoje. Apdovanotas jaunųjų kritikų premija.

1966 debiutas televizijoje: BBC nufilmavo pjesę *Eh Joe.*

1969 Beckettui paskirta Nobelio premija.

1984 Londone buvo surengta programa „Beckettas režisuoja Beckettą" (rodyta „Belaukiant Godo", „Baigmė", „Paskutinė Krapo juosta").

Mirė Paryžiuje 1989 m. gruodžio 22 d. Palaidotas Monparnaso kapinėse.

Parengė Dovydas Judelevičius

UAB „Baltų lankų" leidyba
Kęstučio g. 10, LT-08116 Vilnius
leidykla@baltoslankos.lt
www.baltoslankos.lt

Spausdino Spaudos namai „ARX Baltica"
Veiverių g. 142 b, Kaunas
www.arxbaltica.lt
Tiražas 1500 egz.

Tai pirmąkart Lietuvoje publikuojama išsami Samuelio Becketto dramų rinktinė.

Samuelis Beckettas – žymiausias absurdo teatro atstovas, rašęs anglų ir prancūzų kalbomis, jo dramos, romanai išversti į daugybę pasaulio kalbų. 1969-aisiais Beckettas pelnė Nobelio premiją, o drama „Belaukiant Godo" (1953) laikoma absoliučia absurdo teatro klasika. Be jos rinkinyje *Teatras* esama ir Lietuvos spaudoje publikuotų, ir dar niekur neskelbtų pjesių: „Baigmė", „Laimingos dienos", „Visi, kurie krinta", „Paskutinė Krapo juosta", „Žodžiai ir muzika", „Cascando", „Ne aš" „Katastrofa" ir kt.

Savo kūryba Beckettas mėgino peržengti realistinio rašymo tradicijos (erdvės ir laiko) ribas ir įsiskverbti į kalbos bei žmogaus sąmonės užribį. Kaip teigia Alfonsas Andriuškevičius, Beckettas – „aukščiausios klasės transcendentinis rašytojas!"

Lakonišku sakiniu ir išgrynintu žodžiu Beckettas užčiuopia maudžiančią žmogaus savastį, jo egzistencijos beprasmybę. Becketto kuriamas pasaulis – leitmotyviškai vienas kitą vejančių absurdiškų gyvenimo epizodų ešelonas, riedantis į pakraštį, į pačią pasaulio pabaigą*...

Atėjus pabaigai, aš tebespėliosiu, kas galėjo tai sukelti ir kas... kodėl reikėjo taip ilgai laukti.

* *World's End* – ir užeiga, esanti pietvakarių Londone Chelsea rajono pakraštyje, kuri buvo itin mėgstama Samuelio Becketto lankymosi vieta.

9 789955 232636